

PRAKTICKÝ SPIRITISM.

❶ **KNIHA MEDIÍ,** ❷

neboli

úplné poučení duchů vyššího řádu o všech druzích manifestací,
o způsobu obcování se světem neviditelným, o vyvinování
mediumity a o obtížích a nebezpečí při výkonu spiritismu.

Zjeveno vyššími duchy prostřednictvím různých medií.

□ □ □

Systematicky pomoci duchů uspořádal –

□ **ALLAN KARDEK,** □

(Hippolit Léon-Denisard Rivail, professor
– astronomie a fyziky v Paříži.) –

Dle překladu FRANTIŠKA PAVLÍČKA, finančního komisaře a čestného člena pařížské vědecké
□ „Společnosti pro psychická studia“ přepracovali □

Jan Pospíšil a Jiří Lamont.

1907.

Nákladem „Knihovny děl spiritických“ (red. Jan Pospíšil), Praha-Žitkov, č. 333.

Allan Kardek se narodil v Lyonu v roce 1804. Již od mládí projevoval zájem o přírodní vědy a filozofii. Působil jako bakalář přírodních věd a filozofie, byl doktorem medicíny i významným lingvistou. Vedle překladů knih z angličtiny a němčiny je také autorem děl z oborů gramatiky a aritmetiky. Vedl bezplatné kurzy chemie, fyziky, astronomie a porovnávací anatomie. Zabýval se též magnetickými jevy a prostřednictvím různých médií – systematicky, pomocí duchů – uspořádal tuto knihu.

Úvod.

Každodenně můžeme pozorovati, že obtíže, s nimiž setkává se spiritism, mají svůj původ v neznalosti zásad této vědy. Přáli bychom si, aby práce, kterou podnikáme, přinesla dobré ovoce všem, kteří touží tuto krásnou nauku poznati.

Zajisté jest přáním všech zajímavících se o spiritism, aby mohli vstoupiti sami v obcování s duchy. Tato kniha jest určena, aby jim byla dobrým vodítkem, aby jim urovnala cestu, po níž hodlají kráčet. Nechtě si však nikdo nemyslí, že stačí k tomu, aby cele pochopil spiritism, když ví, jak má klásti ruce na stůl, aby se točil a odpovídal, jak se má držeti tužka, aby psala, atd., ten by měl o věci zcela nepravý pojem.

Podobně by se klamal, kdo by doufal, že zde nalezne podrobný návod, jak vyvinovati media. Každý má sice nějaký zárodek potřebných vlastností v sobě, ale tato jsou tak různá a jejich vývoj závisí na příčinách, kterých si člověk nemůže dle své libosti dáti. Jest již básníkem, malířem, nebo hudebníkem, kdo zná pravidla poesie, malířství a hudby? Tato pravidla tvoří umělci z těch, kteří nemají schopností. Řídí nás jen při užívání přirozených vloh.

Tak tomu jest i při tomto díle, jehož účelem jest udati prostředky k vývoji schopností mediálních a řídití užívání jejich užitečným způsobem, jsou-li tyto schopnosti zde. To jest hlavním účelem této knihy.

Mimo médií v užším slova smyslu vzrůstá každodenně počet osob,

které obírají se zjevy spiritickými. Toto dílo má je vésti a naznačiti jim nebezpečí, která je mohou a musí potkati, ukázati jim způsob, jak jednati s duchy a oznámiti jim prostředky, aby dosáhly dobrých sdělení. Nebudte tedy překvapeni, naleznete-li v práci této poučení, která zdají se tu býti cizími. Zkušenost ukáže jejich prospěšnost.

Kdo události, jichž bude svědkem, bedlivě prozkoumá, pochopí je lépe. Praktický návod netýká se tedy jen médií, nýbrž všech, kdož mohou a chtějí pozorovati jevy spiritické. Mějte však vždy na paměti, že výkon spiritismu jest spojen s velikými obtížemi, které může jen vážné a úplné studium předejiti, a že jest to věc, se kterou není radno lehkovážně si pohrávati.

Obracíme se s touto knihou jen k těm, kteří vidí ve spiritismu svůj cíl, kteří uznávají jeho celou důstojnost a kteří si nechťejí jen zahrávati s neviditelným světem.

Spiritism jest nyní celou vědou a hlubokou filosofií a dotýká se těch otázek, na nichž lidstvu tolik záleží. Toto dílo povede každého, aby mohl cele pochopiti onu krásnou nauku.

Nemůžeme se nezmíniti o lidech, kteří lehkovážně a bez znalosti příčin přistupují k pokusům. Ti způsobují u lidí nevědomých a předpojatých nepravý pojem a vedou k posměchu a kritice často odůvodněné. Proto též nevěřící odcházejí z takových společností málokdy přesvědčení a nevidí ve spiritismu žádné vážné stránky.

Spiritism od několika let udělal veliké pokroky a nesmírné od té doby, kdy nastoupil cestu vědy a kdy byl oceněn osvícenými lidmi.

V tomto vydání jsou některé opravy, něco jsme přidali, jiné vynechali.

Vydáváme však toto dílo s nejlepším úmyslem, aby ta krásná nauka, nauka spiritismu, mohla býti pochopena každým, kdo hledá pravdu, aby přinesla každému objasnění záhad, kterých lidstvo dlouho nemohlo rozřešiti, aby přinesla všem tu pravou víru a pravé štěstí, jako přinesla nám.

Dumasgrandoj P. a L.

DÍL PRVÝ.

Předběžné poznámky.

Část první. —————

Duchové.

Jsoucnost duchů. — Jejich povaha. — Možnost sdělit se lidem.

Jsoucnost duchů.

Hlavní příčinou pochybnosti, týkající se jsoucnosti duchů, jest neznalost jejich pravé přirozenosti. Lidé si je obyčejně představují jako bytosti mimo stvoření, jejichž potřebnost není dokázána. Mnozí je znají toliko ze smyšlených pohádek, kterými byli ukořelováni, asi jako někdo zná dějepis z románů. Neuvažují, zda-li tyto pohádky, zbavené směšných přídavků, zakládají se na skutečnosti. Hledí pouze na nesmyslnou stránku a nedají si práci, aby odstranili tvrdou skořápku, aby dostali jádro. Zavrhnou všechno, jako to činí ti, kteří pohléžejíce na některé formality, zavrhnou celé náboženství.

Ať již lidé činí si jakýkoliv pojem o jsoucnosti duchů, přece se tato víra nutně zakládá na jsoucnosti inteligentního principu mimo hmotu a jest nemožnou při úplném popření tohoto principu. Vycházíme tedy od jsoucnosti, od přežití a od samostatnosti duše, co spiritualism teoreticky a dogmaticky, ale spiritism patrnými důkazy odůvodňuje. Nehledíme prozatím na manifestace v pravém smyslu a přidáme se jen důkazů rozumných a hledíme, k jakým výsledkům přijdeme.

Jakmile připustíme jsoucnost duše a její samostatnost po smrti, musíme též připustiti, že má jinou přirozenost než tělo, protože jsouc od něho jednou odloučena, nemá již jeho vlastností; za druhé, že má sevebčedomi, protože se jí připisuje radost nebo trápení, jinak by byla mrtvou bytostí a bylo by to stejným, jako kdybychom neměli žádné duše. Připouštíme-li toto, vyplývá, že tato duše se odeběře někam. Avšak co se s ní stane, nebo kam odejde?

Dle obvyčejné víry jde do nebe nebo do pekla. Ale kde jest nebe a kde peklo? Dříve se říkalo, že nebe jest nahoře a peklo dole. Ale co jest nahoře a co dole od té doby, co známe kulatost země a pohyblivost hvězd, který působí, že to, co jest v určité době nahoře, po dvanácti hodinách jest dole? Jest sice pravda, že rozumějí dolem též hlubiny země, ale co se z těchto hlubin stalo od té doby, co je geologie prozkoumala? Co se stalo ze soustředných kruhů, které se nazývaly ohnivě nebe, hvězdné nebe, od té doby, co víme, že naše země není středem světa a že samo naše slunce jest jen jedním z millionů sluncí, která se třpytí na obloze a z nichž každé je středem planetární soustavy? Kde je důležitost země, ztracené v této nesmírnosti? Proč by mělo býti obydleno rozumnými bytostmi jen toto nepatrné zrníčko nekonečného vesmíru, které nevyniká ani objemem, ani postavením, ani nemá zvláštní úlohy? Rozum se tomu přiči, aby připustil takovou zbytečnost ve vesmíru a astronomie dokazuje, že všechny světy byly, neb jsou, nebo budou jednou obydleny. Jsou-li však obydleny, poskytují též svůj podíl říši duchů.

Ale ještě jednou, co se stane z těchto duší, když astronomie a geologie zničily jejich příbytky (nebe a peklo), jež jim byly přikázány? Vždyť víme, že počet světů jest nekonečný. Zjistěte správnější bude nauka, která duším nepřipisuje žádného určitého místa, která praví, že sídlem jejich jest vesmír. Jest to celý neviditelný svět v jehož středu žijeme, který nás obklopuje a nás se neustále dotýká. Jest v tom nějaká nemožnost, něco, co by se přičilo rozumu? Nikoli, všechno nám naopak praví, že ani tomu jinak býti nemůže. Ale co se pak stane s budoucími tresty a odměnami, když jim odnímáte jejich zvláštní místa? Vidíte, že nevěra v místa těchto trestů a odměn povstává obvyčejně tím, že se představují v nepřipustitelných okolnostech. Ale řekněte místo toho, že duše čerpá své blaho nebo své neštěstí sama v sobě, že její osud závisí na jejím mravním stavu, že spojením sympatických a dobrých duší jest pramenem jejich blaženosti, že proniknou a spatří dle stupně své očisty věci, které jsou skryty hrubým dušním a každý to bez namáhání pochopí.

Řekněte jim dále, že duše dosáhnou nejvyššího stupně jen usilováním po svém polepšení a řadou zkoušek, které slouží k jejich očistě, že andělé jsou dušemi, jež došly již posledního stupně, kterého s dobrou vůlí všichni mohou dosáhnouti, že andělé jsou vyslanci Boží, mající úlohu bděti nad výkonem Jeho vůle ve vesmíru, že se radují z tohoto poslání a dále jejich blaženosti určitější a půvabnější cíl. Řekněte jim konečně, že d'áblové nejsou ničím jiným, než dušemi zblých, ještě neочиštěných duchů, které však mohou dosáhnouti cíle jako druhé a to bude více souhlasiti se spravedlností a dobrotou Boží, než učení, že by byli stvořeni jen pro zlo a aby byli věčnou obětí zla.

Pouze to může připustiti nejprísnejší rozum, nejostřejší logika, zkrátka zdravý rozum.

Tedy duše, které bydlí v prostoru, jsou vlastně tím, co nazýváme duchy. Duchové tedy nejsou nic jiného, než duše lidí, zbavené tělesného roučka. Kdyby byli zvláštní duchové stvořeni, byla by jejich jsoucnost pochybnější. Ale když připustíme, že jsou to duše, musíme též připustiti duchy, kteří nejsou ničím jiným, než zase dušemi. Když připustíme, že duše jsou všude, musíme stejně připustiti, že i duchové jsou všude. Nedá se tedy popírati jsoucnost duchů, aby se též nepopírala jsoucnost duší.

To jest v pravdě mnohem rozumnější teorie, než kterákoli jiná. Zajisté již stačí, že nějaká vědecká zásada neodporuje ani rozumu ani vědě; ale když nad to jest ještě potvrzena událostmi, pak ji potvrdí rozum i zkušenost. Tyto události vidíme ve zjevu spiritických manifestací, které jsou patrným důkazem jsoucnosti a přežití duše. Ale tu opět se končí u mnohých lidí jejich víra. Připouštějí sice jsoucnost duše a tím i jsoucnost duchů, ale popírají možnost obcování s nimi proto, že prý nehmotné bytosti nemohou účinkovati na hmotu. Tato pochybnost se zakládá na neznalosti pravé přirozenosti duchů, o které si lidé obvyčejně tvoří nepravý pojem, neboť si je představují neprávem jako abstraktní, nejisté a neurčité bytosti, čemuž tak není.

*

Povaha duchů

Představme si především ducha ve spojení s tělem. Duch jest hlavní bytostí myslící, která neumírá, tělo jest jen přídatkem ducha, jakýmsi rouchem, obal, které se opustí, když je spotřebováno. Kromě tohoto hmotného má duch ještě druhé polohmotné roucho, které ho spojuje

s tělem. Při smrti sprostí se duch hmotného roucha (těla), ale ne druhého, kterému dáme jméno perisprit. Toto polohmotné roucho, které má podobu lidskou, tvoří pro ducha fluidické, mlhavé tělo, které jest sice ve svém pravidelném stavu pro nás neviditelným, ale má přece určité vlastnosti hmoty. Duch není tedy ničím abstraktním, nýbrž ohraničenou bytostí, které nic jiného neschází než býti viditelnou a hmatatelnou, aby se podobala bytostí lidským. Proč by duch nemohl účinkovati na hmotu? Snad proto, že jest jeho tělo fluidické? Což neužívá člověk některých nejjišších fluidů k pohybu ohromných strojů, na př. elektřiny? Neplísobí nevážitelné světlo chemicky na hmotu? Neznáme sice vnitřní přirozenosti perispritu, ale dejme tomu, že sestává z elektrické, nebo jakékoliv jiné, též tak jemné hmoty. Proč by neměl míti týchž vlastností, jsa řízen vůlí?

Poněvadž základem celého stvoření jest jsoucnost duše a jsoucnost Boha, z nichž jest jedna následkem druhé, jest třeba, dříve než začneme s někým rozmluvu spiritickou, abychom se přesvědčili, zda-li tento základ připouští. Když by na otázky: „Věříte v Boha? Věříte, že máte duši? Věříte, že duše žije po smrti?“ dal zápornou odpověď, nebo kdyby zkrátka pravil: „Nevím, přál bych si, aby tomu tak bylo, ale nejsem o tom přesvědčen“, což jest obvykle tolik, jako zdvořilé popírání, ukryté pod formou méně urážlivou, pak by bylo tak zbytečným pokračovati dále, jako chytiti vysvětliti slepému vlastnosti světla, když by nepřipustil jeho existence. Neboť konečně spiritické manifestace nejsou ničím jiným, než účinky vlastností duše. S takovým člověkem musíme projíti zcela jiný postup myšlenek, nechceme-li ztratiti času.

Když však jest základ přijat, ale ne jako možnost nýbrž jako věc pravdivá a nepopíratelná, vyplývá z ní jsoucnost duchů zcela přirozeně.

*

Možnost sdělití se lidem.

Nyní hlásí se otázka, může-li se duch člověku sdělití, to jest, může-li mu své myšlenky sdělití. Proč ne? Jest snad člověk něčím jiným, než duchem uvězněným v těle? Proč by svobodný duch nemohl se sdělití duchu uvězněnému jako může tak činiti člověk na svobodě s člověkem v žaláři? Když připouštíte přežití duše, musíte důsledně připustiti také další trvání dojmů. Protože duše jest všude, zda není zcela přirozeno, že duše nějaké bytosti, která nás milovala za svého života na zemi, k nám

přijde, že si přeje s námi promlouvatí a že použije k tomu prostředků, které má k volnému užívání? Což neúčinkovala za svého života na hmotu svého těla? Nebyla to ona, která řídila jeho pohyby? Proč by tedy po své smrti ve srozumění s jistým duchem, spojeným s tělem, nevypůjčila si tohoto živého těla, aby projevila nám svou myšlenku, jako němý může použití orgánu mluvícího, aby se mu porozumělo?

Nehledmě prozatím na událost, která tu věc činí pro nás nepochopitelnou. Připustíme ji jen jako pouhou domněnku a žádejme nevěřící, aby nám dokázali, ale ne pouhým zapíráním (neboť jejich osobní mínění není zákonem), nýbrž rozhodujícími důvody, že tomu nemůže tak býti. Žádejme je, vycházejíce ze zásady jsoucnosti duše a žití po smrti, aby nám podali nějaký mathematický, fysický, chemický, mechanický nebo fysio-logický důkaz, že:

1. bytost, která za života v nás myslí, nemůže mysliti po smrti,
2. když myslí, že nemůže již mysliti na ty, které milovala,
3. když myslí na ty, které milovala, že nemůže jim svých myšlenek sdělití,
4. když může býti všude, že nemůže býti u nás,
5. je-li u nás, že se nám nemůže sdělití,
6. že nemůže svým fluidickým rouchem účinkovati na hmotu,
7. když může účinkovati na hmotu, že nemůže účinkovati na oživenou bytost,
8. když může působiti na oživenou bytost, že nemůže vésti její ruku, aby psala,
9. když může ji vésti ku psaní, že nemůže odpověděti na její otázky a sdělití jí svou myšlenku.

Dokáží-li nám protivníci spiritismu, že tomu nemůže tak býti, ale tak patrnými důkazy, jako jsou ty, jimiž Galileo dokázal, že slunce se netočí okolo země, pak řekneme, že jejich pochybování jest odůvodněno; ale na neštěstí dosud všechny jejich důkazy soustřeďují se v těchto slovech: „Nevěřím tomu, neboť jest to nemožno.“ Řeknou nám bezpochyby, že nám přináleží dokázati skutečnost manifestací. My ji však dokazujeme skutky i rozumováním. Ale když nepřipouštějí ani jednoho ani druhého, když i to popírají, co vidí, pak jim přináleží dokázati, že naše důvody jsou nepravé a že tyto události jsou nemožnými.

Část druhá.

Zázračné a nadpřirozené skutky.

Kdyby víra v duchy a jejich manifestace byla výtvozem některé soustavy, snad by mohla být podezřelou z nějakého bludu. Ale čím to je, že tato víra jest tak živá u všech národů, starých i nových, v posvátných knihách každého náboženství? Někteří praví, že člověk miloval v každé době zázračné věci. Co jest však dle vašeho mínění zázračná věc? Která jest nadpřirozená. Co rozumíte slovem nadpřirozená věc? Co jest proti zákonům přírodním? — Vy znáte tedy tak dobře tyto zákony, že můžete stanovití hranici všemohoucnosti Boží? Dokažte tedy, že jsoucnost duchů a jejich manifestací jest proti přirozeným zákonům a že to nemůže být ani jeden z těchto zákonů. Zkoumejte spiritickou nauku a brzy poznáte, že všechno, co až dosud filosofické zákony rozluštit nemožely, tato nauka jednou rozřeší.

Myšlení jest jednou z vlastností ducha. Možnost účinkovati na hmotu, působiti dojmy na naše smysly a přenášeti tedy svou myšlenku, pochází, můžeme-li tak říci, z jeho fyziologické soustavy. Neleží tedy v této události nic nepřirozeného, nic zázračného. Kdyby však mrtvý člověk, opravdu mrtvý, tělesně obživnul, kdyby se jeho roztroušené údy spojily opět v jeho tělo, to by bylo zázračné, nadpřirozené fantastické; to by byla pravá odchylka, kterou by Bůh jen zázrakem mohl vykonati. Ale takového není nic ve spiritické nauce.

Někdo by řekl: „Připouštíte, že duch může vyzdvihnouti stůl a jej bez pomoci ve vzduchu držeti; není to odchylka od zákona gravitačního?“ Ano, od známého zákona. Ale vyslovila již příroda své poslední slovo? Známe již všechny zákony a všechny síly, které v přírodě působí? Pokud nebyla vyzkoumána zdvihací síla jistých plynů, kdo by řekl, že by těžký, masivní stroj, nesoucí více lidí, přemohl přitažlivou sílu? Nebylo by to v očích prostého lidu zázračným, ďábelským? Kdo by před sto lety chtěl poslati nějakou zprávu 500 mil daleko a za několik minut chtěl obdržeti odpověď, nebyl by považován za blázna? A kdyby to byl uskutečnil, řekl by se, že mu ďábel slouží. Proč by tedy nemohlo míti nějaké neznámé fluidum vlastnost, že v jistých daných okolnostech přemůže účinek tíže, jako přemůže vodík tíži balonu? Jest to podobnost, ne totožnost a jen proto uvedeno, aby se analogicky ukázalo, že ten skutek není fysicky nemožným. Ostatně věc jest tu a veškeré popírání nemůže způsobiti, aby jí nebylo, neboť zapírati, není ještě dokazovati. Pro nás není nic nepřirozeného, to jest všechno, co můžeme prozatím říci.

Je-li věc dokázána, řeknou odpůrci, přijímáme ji. Přijímáme též příčinu, kterou jste udali, totiž jakési neznámé fluidum; ale kdo nám dokáže spolupůsobení duchů? To je ta zázračná, nadpřirozená věc.

Mohli bychom to zde odůvodniti, ale nebylo by to na místě; měli bychom také dvojí práci, neboť to vysvítá ze všech oddílů nauky. Ale abychom to přece několika slovy opakovali, zakládá se to teoreticky na této zásadě: „Každý intelligentní skutek musí míti také intelligentní příčinu“. A skutečně bylo pozorováno, že jevy, zvané spiritické, daly důkazy intelligence; byla tedy příčina mimo hmotu. Že tato intelligence nebyla intelligencí okolostojících, to jest výsledkem zkušenosti; byla tedy mimo ně a protože nebylo viděti bytosti jednajících, působila tu bytost neviditelná. Později se přišlo k poznání, že tato neviditelná bytost, které dáno bylo jméno „duch“, není nic jiného, než duše těch, kteří dříve žili na zemi a které smrti zbavila hrubého, viditelného roucha, ponechávajíc jim toliko etherické, v pravidelném stavu neviditelné roucho. To jest pojem této zázračné a nadpřirozené věci.

Jakmile jest jednou jsoucnost neviditelných bytostí dokázána, vysvítá jejich působení na hmotu z vlastností jejich fluidického roucha. Tato činnost jest intelligentní, protože při smrti ztratily pouze své tělo, ale zachovaly svou inteligenci, která jest jejich podstatou. Zde jest klíč ke všem jevům, které lidé považují neprávem za nadpřirozené. Jsoucnost duchů není tedy žádná vymyšlená domněnka k vysvětlení událostí, jest to

výsledek pozorování a přirozený následek jsoucnosti duše. Popírati tuto příčinu, jest popírati duši a její vlastnosti. Kteří by se domnívali, že znají lepší rozřešení všech těchto intelligentních skutků, nechť to oznámí, aby se mohlo rozhodnouti o správnosti každého náhledu.

Těm, kteří vidí v přírodě ve všem jen hmotu, jest všecko zázračným a nadpřirozeným, co se nedá vysvětliti zákony ovládajícími hmotu. A proto jest zázrak blízky pověře. Dle jejich náhledu jest náboženství, zakládající se na jsoucnosti nehmotného principu, soustavou pověr. Myslí, že prý musí býti nějaké náboženství pro prostý lid, aby děti se staly hodnými. Ale ze dvou věcí jen jedna může býti správnou: buď je náboženská zásada pravdivou pro každého, nebo jest nesprávnou a pak není lepší pro nevědomé ani pro osvícené.

Ti, kteří napadají spiritism se strany zázračnosti, spoléhají obyčejně na materialistickou zásadu, že, popírajíce všechn skutek mimo hmotu, popírají tím i jsoucnost duše. Hleďte základ jejich myšlenek a užití skoro vždy tuto zásadu, buť výslovně vyřčenou, nebo skrytou pod závojem zdánlivé rozumné filosofie.

Zavrhují-li na účet zázračnosti vše, co se odvozuje ze jsoucnosti duše, jsou důsledni sami sobě. Když nepřipouštějí příčiny, nemohou připustiti také jejich skutků. Z toho vysvítá, že mají předpojaté mínění, které je činí neschopnými rozumně posouditi spiritism, protože vycházejí ze zásady: popírati všecko, co není hmotné.

My připouštíme skutky, které jsou výsledkem jsoucnosti duše, ale z toho nenásleduje, že bychom připouštěli všechny události prohlášené za zázračné, že bychom byli obhájci všech blouznivců a přívrženci všech přepjatých zásad. Velice málo by byl spiritism znám, kdyby se tak soudilo, ale naši odpůrci neberou to tak svědomitě. Jest jejich nejmenší starostí, znají-li to, o čem mluví. Dle jejich mínění jsou zázračné věci nesmyslem a spiritism se zakládá na zázračných událostech, tedy jest také nesmyslným. To jest jejich úsudek. Domnívají se, že udali pádný důvod, když učinili výzkumy o ztřeštěncích sv. Medarda, o Kamisardech leženských, o jeptiškách v Loudunu atd. a odkryli podvodné události, kterých nikdo nepopírá. Ale jsou tyto pověsti evangeliem spiritismu? Popírají snad někdy jeho přívrženci, že mnozí podvodníci využívali některých událostí k svému prospěchu? Nic zajisté nemůže za přelánění, kterého se někdo dopouští v jeho jménu. Pravá věda není odpovědná za zneužívání nevědo-

mosti, ani pravé náboženství za výstřelky fanatismu. Mnozí lidé posuzují spiritism jen dle takových bájí a pověstí, což jest zcela nesprávné.

Abychom nějakou věc mohli posouditi, musíme ji znáti dle elementární logiky, neboť mínění kritika má cenu jen tehdy, mluví-li o věci, kterou dokonale zná. Jen tenkrát se může uvažovati o jeho mínění, i kdyby bylo pochybné. Ale jakou váhu má jeho úsudek o takové věci, které ani nezná? Pravý kritik má býti nejen vzdělaným, nýbrž musí také dokonale ovládati ten předmět, o kterém chce jednati, musí dokázati zdravou soudnost a přísnou nestrannost, jinak by mohl každý šumař přisvojovati si právo posuzovati Rossiniho a každý mazač kárati Rafaela.

Spiritism tedy nepokládá události za zázračné a nadpřirozené, naopak dokazuje nemožnost velmi mnohých a směšnost jistých domněnek, které působí vlastně pověrečnost. Jest sice pravda, že mezi těmi věcmi, které připouští, jsou mnohé, které jsou pro nevěřící pouhými zázraky, ale pak mluvíte tedy jen o těchto věcech. Dorážíte-li na to, co sami zavrhujete, dokazujete neznalost věci a důvody vaše minou se cílem. Čtete nejprve a posuzujete. Každou vědu lze seznati jen po určité době a pilným studiem. A protože spiritism dotýká se nejdůležitějších otázek filosofických, všech odvětví společenského řádu, jest sám pro sebe celou vědou, celou filosofií, které se nelze naučiti za několik hodin, jako kterékoliv vědě. Bylo by stejně dětinské viděti spiritism v nějakém točícím se stolku, jako fysiku v dětských hračkách. Kdo nechce jen povrchně seznati spiritism, tomu nedostačí hodiny, nýbrž potřebuje měsíců i let, aby prozkoumal veškerá jeho tajemství. Sudte dle toho sami o stupni vědomosti a o ceně mínění těch, kteří si osobují právo posuzovati spiritism, protože viděli jeden nebo dva pokusy a nejčastěji jen ze zábavy.

Snad řeknou, že nehodlají obětovati všechn čas k tomuto studiu potřebný. Budiž, nikdo jich k tomu nenutí. Ale pak, nemají-li času nějakou věc poznati, ať se o ni nestarají, ať o ní nemluví a tím méně ji posuzují, nechťejí-li býti obviněni z lehkomyšlnosti. Čím vyšší postavení někdo ve vědě zaujímá, tím méně může se omlouvati, když lehkověrně jedná s předmětem, kterého ani nezná.

Shrneme své učení v následující věty:

1. U všech spiritických jevů jest zásadou: jsoucnost duše, její přežití těla a její manifestace (sdělení).
2. Poněvadž se tyto jevy zakládají na jistém přirozeném zákonu,

nemají v sobě nic zázračného ani nadpřirozeného v obyčejném smyslu tohoto slova.

3. Mnohé události se považují za nadpřirozené jen proto, poněvadž není známa jejich příčina; spiritism však udává jejich příčinu a řadí je tak mezi jevy přirozené.
4. Mezi událostmi za nadpřirozené prohlašovanými jest mnoho, jichž nemožnost spiritism dokazuje a které řadí mezi pověry.
5. Ačkoli spiritism uznává u mnohých obyčejných hypotéz jakýsi pravdivý základ, přece neběře na se zodpovědnost za všechny fantastické bajky, které vytvořila obrazotvornost.
6. Posuzovati spiritism dle událostí, kterých on sám nepřipouští, znamená dokazovati svou nevědomost a upíratí svému mínění veškeré ceny.
7. Výklad události spiritismem přijatých, jejich příčiny a jejich mravní následky tvoří celou vědu a úplnou filosofii, která vyžaduje vážné, dlouhé a hluboké studium.
8. Spiritism považuje za vážného posuzovatele jen toho, který všechno viděl, všechno studoval a prozkoumal s trpělivostí a vytrvalostí svědomitého posuzovatele, který o tomto předmětu ví tolik, jako nejosvědčenější přívrženec, který dále čerpal své vědomosti jinde, než z románů této vědy, kterému se nemůže předložit žádná událost, o níž by nevěděl, žádný důvod, jehož by byl nepromyslel a který konečně by dovedl udáti důstojnější příčinu zjištěných událostí.

Vyslovili jsme slovo „zázrak“, proto chceme se stručně zmíniti o zázračném.

Ve svém prvotním významu a dle etymologie znamená slovo „zázrak“ mimořádný skutek, na pohled podivuhodný. Ale toto slovo se odchýlilo od svého původního významu a nyní znamená skutek Božské moci, který jest proti obecným zákonům přírodním. To jest jeho obyčejný význam a užíváme jej u přirovnání a přenesení o takových činech, které nás překvapují a jejichž příčinu neznáme.

Není naším úmyslem zkoumati, může-li Bůh za dobré uznati, aby za jistých okolností zrušil zákony, které sám ustanovil. Náš jediný cíl jest dokázati, že spiritické jevy, jakkoli mohou býti mimořádnými, neruší nikterak těchto zákonů, že nemají povahy zázraku a tudíž nejsou zázračny

ani nadpřirozeny. Zázrakem nelze vysvětliti spiritické jevy, naopak lze je dokázati nejrozumnějším způsobem. Nejsou to tedy zázraky, nýbrž jednoduché skutky, které mají svou příčinu v obecných zákonech. Zázrak má ještě jinou povahu, totiž, jest neobyčejným a osamělým. Když tedy nějaký čin se opakuje takřka dle vůle a rozličnými osobami, nemůže již slouiti zázrakem.

Věda dělá každodenně zázraky v očích nevědomých lidí a to jest příčinou, že dříve ti, kteří věděli více než prostý lid, platili za čarodějníky a že byli pálení, protože se věřilo, že každá nadlidská vědomost přichází od ďábla. Lidem dnešního dne, kdy jsou vzdělanější, dostačí posílati je do blázince.

Kdyby nějaký skutečně mrtvý člověk, jak jsme již na začátku pravili, byl mocí Boží k životu opět povolán, byl by to opravdový zázrak, protože jest to skutek proti zákonům přírody. Ale když člověk ten jest jen zdánlivě mrtvý, když v něm jest ještě zbytek skrytého života a když věda nebo nějaká magnetická činnost toho dosáhne, že ho oživí, jest to pro osvědčené lidi přirozeným zjevem, ale v očích nevědomého lidu bude tato událost zázrakem a její původce bude buď kamenován, nebo vážen dle povahy jednotlivců.

Kdyby některý fysik stoupajícím elektrickým drakem přitáhl blesk na určitý strom, myslilo by se ještě o tomto novém Prometheu, že jest ozbrojen nějakou ďábelskou mocí; mimochodem řečeno, Prometheus zdá se nám býti předchůdcem Franklinovým. Ale když Josue zadrží pohyb slunce, nebo vlastně země, to jest pravý zázrak, neboť neznáme nikoho, kdo by byl obdařen tak velikou mocí, aby vykonal takový zázračný skutek.

Ze všech spiritických jevů nejvíce mimořádný jest bez odporu zjev přímého písma. Jest to skutek, který nejlépe dokazuje činnost skrytých inteligentních bytostí. Ale jakmile tento čin jest proveden tajnými bytostmi, není již zázrakem, jako všechny jiné, přicházející od těchto neviditelných činitelů, neboť tito činitelé obývajíce vesmír, jsou jednou z přirozených mocností, která účinkuje neustále nejen na svět hmotný, nýbrž i morální. Spiritism, který nás poučuje o této mocnosti podává nám klíč k mnohým událostem nevysvětlitelným, které by v dávných dobách sloužily zázrakem. Zjevuje nám též, že i magnetism byl zákon, ne-li neznámý, tedy aspoň špatně pojatý, nebo lépe: lidé znali jeho účinky, které se jevily v každé době, ale neznali zákona a neznalost jeho zrodila pověru. Když

byl tento zákon poznán, přestala záračnost a jeho jevy vstoupily do řady přirozených událostí.

Spirité tedy nečiní větších zázraků působíce, že se stíl točí, nebo že zemřelí píší, než lékař, který přivede umírajícího k životu, nebo fysik, který způsobí, že se zableskne. Kdo by tvrdil, že pomocí této vědy činí zázraky, byl by buď neznalým věci, anebo podvodníkem.

Dokud nebyla známa příčina spiritických a magnetických jevů, musily býti považovány za zázraky. Protože nevěřící nedovedou a nechťejí si představit, že by jakási věc byla možná, když jí nepochopují, proto jsou všechny za zázračné považované události předmětem jejich posměchu. A protože náboženství obsahuje veliký počet takových činů, nevěří v náboženství a odtud k nevěře vůbec jest jen krok. Spiritism vysvětluje většinu těchto událostí, udávaje jejich příčinu. Přichází náboženství ku pomoci, protože dokazuje možnost jistých skutků, které, nemajíce již povahy zázraku, přece jsou mimořádnými a Bůh proto není ani menším, ani méně mocným, když nezrušil svých zákonů. K jakým divným úsudkům vedlo zdávení sv. Cupertina! A přece vyzvednutí těžkých předmětů do vzduchu jest spiritickým zákonem, vysvětlenou událostí. Byli jsme často očitými svědky a Home i jiní naši známí opakovali vícekrát tento čin. Tento jev patří tedy mezi skutky přirozené.

Mezi těmito událostmi jsou na prvním místě zjevení, protože jsou nejčastější. Zjevení Saletty, které rozděluje i kněžstvo, není pro nás ničím neobvyčejným. Netvrdíme sice, že se ten zjev stal, protože nemáme o tom hmotného důkazu, ale pro nás jest možností, protože známe mnoho podobných z posledních dob. My v ně věříme, nejen že jsou zjištěny, ale protože si můžeme vysvětliti, jak se staly. Později shledáte, že tento zjev jest tak jednoduchým, tak pravděpodobným, jako mnoho fysických jevů, které jsou jen proto zázračnými, že jich lidé nechápou. Co se týče osoby, která se zjevila Salettě, to jest jiná otázka, její totožnost není pro nás nikterak zjištěna. Tvrdíme pouze, že zjevení nějaké se mohlo státi. O ostatním může si každý podržeti své přesvědčení. Události spiritismem vyvolané odkrývají nám nové zákony a podávají nám klíč k mnohým věcem, které zdají se býti nadpřirozenými. Jestliže při některých, které se zdají zázračnými, naleznete logický výklad, máte o jeden důvod více, abyste nepopírali toho, čeho nepochopujete.

Spiritické zjevy jsou mnohými proto popírány, že vycházejí z obecného zákona, kterého si nemohou vysvětliti. Dejte jim rozumný základ

a pochybnost zmizí. Nyni slova neplatí a výklad je mocnou pákou k přesvědčení. Známe také mnoho osob, které nebyly svědky žádného jevu, které nikdy neúčastnily se spiritických seancí a které jsou tak přesvědčeny jako my a to jediné tím, že četly a pochopily. Kdybychom měli věřit pouze tomu, co jsme svými očima viděli, pak bychom byli přesvědčeni jen o málo věcech.

Část třetí.

Materialisté, nevěřící a spirité.

Návod, jak jednati s materialisty a nevěřícími ve spiritism. — Materialisté. — Materialisté ze zásady a materialisté z nedostatku lepšího. — Nevěřící ve spiritism. — Nevěřící ze zlé vůle, ze zisku, z malomyslnosti, z náboženské nesnášenlivosti a úzkostlivosti atd., z oklamání a z nerozhodnosti. — Spirité. — Spirité zkoumající, nedokonalí, praví neboří křesťanství a přepjatí. — Předběžné studium spiritismu a pořádek v něm.

Návod, jak jednati s materialisty a nevěřícími ve spiritism.

Přirozená touha každého přívržence jest získati této nauce stoupen-
ce. Proto chceme jim tuto úlohu ulehčiti a budeme hledati cestu, která
by byla dle našeho mínění pro ně, k dosažení tohoto cíle, nejlehčí.

Pravili jsme, že spiritism jest úplná věda, úplná filosofie. Kdo si
přeje jej opravdově poznati, musí se odhodlati k vážnému studiu a býti
přesvědčen, že nelze jej pochopiti, právě jako jiné vědy, snadno. Spiritism
se dotýká všech otázek, na nichž lidstvu záleží. Jeho pole jest nesmírné
a má býti pozorován zejména ve svých důsledcích. Víra v duchy tvoří asi
jeho základ, ale nestačí, aby učinila někoho osvíceným spiritou, jako
nestačí vlna v Bofia, aby učinila někoho bohoslovcem. Pozorujte, jakým
působem máte pokličovati v tomto vyučování, abyste docílili lepšího
přesvědčení.

Užili jsme slova „vyučování“. Tím nemíníme snad vyučování
s tribuny, jest možno též poučení v prostém hovoru. Kdo se snaží jiného
přesvědčiti buď cestou vysvětlení, nebo cestou pokusů, potřebuje poučení.
Přáli bychom si, aby jeho práce nesla ovoce a proto pokládáme za svou
povinnost podati některé rady, ze kterých získati mohou i ti, kteří hodlají
poučiti sami sebe. Zde naleznou prostředek, aby se dostali jistěji a rychleji
k cíli.

Obyčejně se míní, že dostačí k přesvědčení poukázati na události,
které se skutečně staly. To se zdá býti nejlepší cestou, ale zkušenost
dokazuje, že není tomu vždy tak. Neboť často vidíme, že lidé nijak
nepřesvědčují ani zcela zřejmé skutky. Na čem to závisí? To pokusíme se
vám vysvětliti.

Ve spiritismu jest otázka duchů vlastně vedlejší a výslední. Není
hlavní věcí a to jest asi ta chyba, která působí, že u některých osob nic
se nepodaří. Protože duchové nejsou nic jiného, než duše lidské, tedy jest
pravý východ od jsoucnosti duše. Jak může materialista připustiti, že žijí
bytosti mimo hmotný svět, když věří, že sám jest jen hmotou? Jak může
věřiti v ducha mimo sebe, když věří, že sám jest jen hmotou? Marně by
se hromadily před jeho očima i ty nejpádňější důkazy, bude je všechny
popíráti, protože nepřipouští principu (základu).

Veškeré poučení musí vycházeti tedy od hmoty a hledte především
ho přivesti k pozorování hmoty, aby se přesvědčil, že má v sobě něco, co
uniká zákonům hmoty. Zkrátka dříve, než z něho uděláte spiritu, hledte
z něho udělati spiritualistu. Ale k tomu je třeba zcela zvláštního poučení,
ke kterému musíte přistoupiti s jinými prostředky. Mluvíte-li s ním o duši,
aniž by byl dříve přesvědčen, že duši má, začínáte vlastně tím, čím byste
měli končiti. Neboť on nemůže připustiti důsledek, když nepřipouští
praemiss. Tedy dříve, než počnete přesvědčovati nevěřícího, třeba i skut-
kem, musíte seznati, co soudí o duši, to jest, věří-li ve svůj život, ve své
přežití těla a ve svou samostatnost po smrti. Je-li jeho odpověď zápornou,
bylo by marnou prací mluvit s ním o duchách. Netvrďte, že by tomu
bylo tak bez výminky, ale pak jest tu asi jiná příčina, která ho udělá méně
odporujícím.

*

Materialisté:

Materialisté ze zásady.

Mezi materialisty třeba rozeznávat dvě třídy. Do první patří ti, kteří jsou jimi ze zásady. Nemají pochybnosti, jest to svrchované popírání, které svým způsobem hájí. U nich jest člověk jen strojem, který jde tak dlouho, pokud jest natažen, který se spotřebuje a ze kterého po smrti nezůstane ničeho kromě kostry. Na štěstí není jejich počet příliš veliký. Každý vystihne sám smutné následky, které by mělo pro společnost lidskou rozšíření takové nauky.

Když jsme pravili, že pochybnost u nevěřícího zmizí rozumným výkladem, musíme vyjmouti z tohoto pravidla materialisty ze zásady, kteří popírají všechnu sílu a veškerý inteligentní princip mimo hmotu. Většina z nich lne k svému mínění asi z pýchy a přidržuje se ho proti všem opačným důkazům, protože nechce podlehnouti. S takovými lidmi je těžko něco činiti. Nenechte se klamati těmi, kteří vám řeknou: „Nechte mne ty jevy viděti a uvěřím“. Jsou mezi nimi též upřímnější, kteří vám řeknou: „Uvidím a přece neuvěřím“.

Materialisté z nedostatku lepšího.

Druhá třída materialistů a mnohem čtenější jsou ti, kteří jsou jimi ze lhostejnosti a můžeme říci z nedostatku lepšího. Nejsou jimi z přesvědčení a nepřejí si ničeho více než víry; neboť nejistota jest jim trapnou. Mají nejistou naději v budoucnost, která jim byla líčena takovými barvami, kterých jejich rozum přijati nemůže. Zde vznikla jejich pochybnost a jako následek pochybování nevěra. To nejsou nevěřící ze zásady. Předložte jim něco rozumného a přijmou to s dychtivostí. Mohou vám porozuměti, neboť jsou vám bližšími, než tomu bezpochyby sami věří. S prvními nemluvte ani o zjevení, ani o andělech, ani o ráji, neporozuměli by vám. Ale postavte se na jejich stanovisko a dokažte jim především, že fyziologické zákony jsou nedostatečné, aby všechno vysvětlily; ostatek přijde již sám. Zecca jinak se věc má, když nevěra není zásadou. Neboť pak nejsou úplně bez víry, jest v nich jakýsi skrytý zárodek, utlačený sice, který však může jakou poznání býti oživen. Jsou to slepci, jimiž se navrátí zrak a kteří se potěší, že spatřili opět světlo, jsou to tonoucí, jimž se podává prkno spásy.

Nevěřící ve spiritism:

Nevěřící ze zlé vůle.

První třída nevěřících jsou nevěřící ze zlé vůle. Tito nechťejí věřiti, protože by je tato víra znepokojovala při jejich hmotných radovánkách, obávají se, že by musili zavrhnouti svou ctižádost, svůj egoism (sobectví) a lidské marnosti, které působí jejich rozkoše. Zavírají oči, aby ničeho neviděli a zacpávají si uši, aby ničeho neslyšeli. Ti jsou jen k politování.

Nevěřící ze zisku.

Zmíníme se ještě o druhé třídě, kterou nazveme nevěřící ze zisku. Ti vědí velmi dobře, co mají souditi o spiritismu, ale zavrhnou ho veřejně z příčin osobního zisku. O těch nelze ničeho říci, jako nelze s nimi ničeho jednati. Když se pouhý materialista mylí, má pro sebe alespoň omluvu upřímnosti a může se obrátiti, když se mu dokáže jeho blud, zde však jest předpojaté mínění, proti kterému veškeré důvody jsou marny. Čas se o to postará, aby jim otevřel oči a jim snad k jejich škodě ukázal, kde viděli pravý prospěch. Nemohou zadržeti, aby se pravda nešířila, budou strženi proudem a s nimi také jejich prospěchy.

Nevěřící z malomyslnosti, z náboženské nesnášenlivosti a úzkostlivosti, z pýchy, z náchylnosti k odporu, z nedbalosti a z lehkomyšlnosti.

Jest ještě nescíslné množství odstínů odpůrců, mezi které mohou býti počítáni nevěřící z malomyslnosti, které řadíme do třetí třídy. Ti nabudou zmužilosti teprve, až uvidí, že druzí pochopili a nic se jim nestalo. Jiní jsou nevěřící z náboženské nesnášenlivosti a úzkostlivosti. To jsou lidé takoví, kteří byvše vychováni v určitém náboženství, domnívají se, že by se dopustili smrtelného hříchu, kdyby se se spiritismem (s d'ábly) obírali, anebo z úzkostlivosti, že by tyžili klidem svých drahých zemřelých. Tyto však studium poučí, že spiritism zakládá se na hlavních zásadách náboženství, že si váží každého vyznání víry a že jeden z jeho účinků jest vzbuditi náboženské city u těch, kteří jich nemají a upevniti je u těch, kteří kolísají. Pak jsou nevěřící z pýchy, z náchylnosti k odporu, z nedbalosti, z lehkomyšlnosti atd.

Nevěřící z oklamání.

Musíme se zmínit ještě o čtvrté třídě, do které patří ti, kteří nevěří z oklamání. Jsou to lidé, kteří přešli z přehnané důvěry k nevěře, protože se jim dostalo opovržení, z čehož stali se malomyslnými, všechno opustili a zavrhli. Jest to též následek nedokonalého studia spiritismu a nedostatek zkušenosti. Kdo byl podveden od duchů, byl podveden z pravidla, protože se jich tázal na věci, kterých nesmějí anebo nemohou říci, anebo protože nebyl dosti poučen, aby mohl rozeznati pravdu od podvodu. Ostatně mnoho lidí vidí ve spiritismu toliko nový druh věštby a domnívají se, že duchové jsou stvoření, aby nám oznamovali jen budoucí události. Nuže, lehkovážní duchové nekladou si za vinu, baví-li se k jejich škodě. Tak oznamují mladým dívkám muže, ctizádostivým počtu, dědictví atd., odkud přichází často nepřijemné zklamání, proti kterému však vážný a opatrný člověk dovede se vždy chrániti.

Nevěřící z nerozhodnosti.

Třída pátá, velmi četná, snad nejčetnější ze všech, která však nemůže býti vřaděna mezi odpůrce, jest třída nerozhodných. Ti jsou obyčejně spiritualisty ze zásady; většinou mají jakési tušení o spiritických ideách, jakousi předtuchou o něčem, čehož nemohou udati, jejich myšlenkám nic neschází, než aby byly spořádány a sestaveny. Spiritism jest jim paprskem světla, světlem, které zahání mlhu a oni jej též přijímají s dychtivostí, protože je vysvobozuje z trapné nejistoty.

*

Pohlédneme-li na rozličné třídy věřících, spatříme především spirity, kteří o tom nevědí. Jest to vlastně odstín páté třídy nevěřících. Aniž by byli někdy slyšeli mluviti o spiritické nauce, mají přirozený pocit o vznešených zásadách, které z něho vycházejí. Tento pocit se objevuje na některých stránkách jejich spisů a rozmluv v takovém stupni, že bychom je považovali za úplně zasvěcené, kdybychom je slyšeli. Veliký počet jich jest mezi spisovateli, básníky, řečníky, moralisty, mezi starými i novověkými umělci.

*

Spirité:

Zkoumající spirité.

To jsou ti, kteří věří jen v manifestace. Jim jest spiritism prostou vědou zkušenosti, řadou jistých více neb méně pamětihodných událostí.

Nedokonalí spirité.

Ti vidí ve spiritismu jinou věc, než jevy. Ti chápou jeho filosofický oddíl, obdivují se mravouce, která z něho plyne, ale nežijí dle ní. Jeho vliv na jejich povahu jest buď nepatrný nebo žádný. Nijak se nezměnili a neodepřeli by si žádné rozkoše. Lakomec zůstane vždy skrbílkem, pyšný vždy nadutým, závistivý a žárlivý vždy nepřátelským. Jim jest křesťanská láska jen krásnou zásadou.

Pravi neb křesťanští spirité.

Tito se nespokojí obdivováním se spiritické mravouce, nýbrž ji též vykonávají a přijímají veškeré její důsledky. Jsouce přesvědčeni, že jest vezdejší život jen zkouškou, hledí získati z této krátké doby, aby kráčeli na cestě pokroku, který jediné je může povýšiti v říši duchů. Usilují činiti dobře a potlačovati své zlé náklonnosti. Jejich zprávy jsou vždy bezpečné, neboť jejich přesvědčení odstraní od nich každou zlou myšlenku. Všechny navzájem pojí bratrská láska.

Přepjatí spirité.

Pokolení lidské bylo by dokonalé, kdyby se přidržovalo vždy jen dobré stránky. Přehánění jest vždycky škodlivé. Tito pak, přehánějce spiritism, důvěřují slepě, často i dětinsky věcem, jichž nemožnost a nesmyslnost by vážné přemýšlení dokázalo. Ale nadšení nepřemýšlí, nýbrž oslepuje.

Tento druh přivrženců spiritismu spíše škodí, než prospívá. Tito jsou nejméně schopni přesvědčiti jiného, protože nikdo nedůvěřuje jejich úsudku a ne bez příčiny. Jsou při veškeré poctivosti hračkou, buď posměch si tropících, duchů, nebo lidí, kteří hledí kořistiti z jejich lehkověrnosti. Kdyby sami nesli zlé následky, byla by nehoda jen poloviční. Ale oni dávají, aniž tomu chtějí, nevěřícím zbraň do ruky, kteří toho pak využítují spíše k posměchu než k přesvědčení. To však není ani spravedli-

vo ani rozumno, že protivníci spiritismu uznávají jen svůj úsudek za rozhodující a nestarají se o to, aby důkladně poznali, o čem mluví.

* * *

Prostředky přesvědčiti někoho jsou velmi rozličné. Co přesvědčí jednoho, to neprospěje druhému. Mnohý je přesvědčen již hmotnými manifestacemi, jiný intelligentními sděleními, ale největší počet rozumnými důvody. Pro ty, kteří nejsou přesvědčeni rozumnými důvody, mají materiální jevy velmi malou cenu. Čím jsou jevy ty mimořádnějšími a čím více odporují známým zákonům, s tím větším odporem se setkávají a to proto, že přirozeně každý pochybuje o věci, která není rozumem potvrzena. Každý na ni hledí ze svého stanoviska a vykládá si ji svým způsobem. Materialista vidí v ní fyzickou příčinu nebo podvod, nevědomý a pověřený člověk příčinu ďábelskou nebo nadpřirozenou. Ale předcházející výklad zničí předpojaté mínění a ukáže, ne-li skutečnost, tedy alespoň možnost věci. Člověk ji pochopí dříve, než ji byl spatřil. Od té doby, co možnost události poznal, již mnoho neschází, aby byl dokonale přesvědčen.

Jest užitečno, abychom hleděli přesvědčiti nevěřícího odpůrce? Právili jsme, že to závisí na příčinách a na povaze jeho nevěry. Často naléhání, kterým ho chceme přesvědčiti, působí, že se považuje za důležitou osobu a pak tím více odporuje. Kdo se nedá přesvědčiti ani rozumovými důvody ani skutky, musí se ještě podrobiti zkoušce nevěry. Toho ponechme, až ho Prozřetelnost uvede v příznivější okolnosti.

Veliké množství lidí hledá světlo. Abyste nemařili času s těmi, kteří je zavrhnou, obraťte se k lidem dobré vůle. Jejich počet jest větší, než kdo myslí a jejich příkladem, když se rozmnoží, spíše bude přemožen odpor, než vaše slovy. Pravý spirita má vždy příležitost dobře činiti, zarmoucené těšiti, útěchu jim dávat, zoufalé upokojiti a vůbec mravní změny působiti. To jest jeho povolání a v tom nalezne své pravdivé uspojení. Spiritism rozšiřuje se mocí skutečnosti, protože blaží ty, kteří ho vyznávají. Až jeho protivníci ze zásady jej uslyší hlásati svými přáteli, pak uznají svou osamělost a budou přinuceni, buď mlčeti, nebo dáti se přesvědčiti.

Abyste pokračovalo při vyučování ve spiritismu, jako se to děje u obyčejných věd, bylo by třeba ukázati celou řadu jevů, které se mohou stát, počínaje od neobvyklejších až k nejtěžším. To však jest nemožno, neboť nelze spiritické pokusy tak vykládati, jako lze přednášeti o fyzice

a chemii. V přírodních vědách účinkujeme na hrubou hmotu, působíme na ni svou vůlí a můžeme skoro vždy řídit výsledky. Ve spiritismu máme však co dělati s inteligencemi, které mají svou vůli a které nám každou chvíli dokazují, že nejsou podrobeni našemu rozmaru. Musíme tedy očekávati účinky a příležitostně se jich chopiti. Kdo by se domníval, že jich obdržel dle své vůle, buď nezná spiritismu, nebo jest podvodníkem. Proto se pravý spiritism nikdy neukáže na divadle a nikdy nevstoupí na jeviště dryádníků. Jest též nerozumné domnívati se, že by duchové přicházeli jen proto, aby se ukázali a aby se podrobili posuzování jako předmět na výstavě.

Mohlo by se nám státi, že bychom nedostali jevů, kterých bychom právě potřebovali, nebo by přišly v jiném pořádku, než bychom si přáli. Mimo to jest třeba, abychom je obdrželi, osob zvláštními vlohami obdařených (medií) a tyto vlohy se liší dle schopností; máme o jednu obtíž více. Nemůžeme míti vždy po ruce celou sbírku medií.

Abychom se této nesnáz vyhnuli, musíme začít s teorií. Zde se všechny jevy popisují a vysvětlují. Můžeme je pojati, pochopiti jejich možnost, poznati výminky, ve kterých se mohou objeviti i překážky, s kterými se můžeme potkati. Ať se potom dostaví v jakémkoli pořádku, nemůže nás to překvapiti. Tento postup poskytuje ještě výhodu, že uspoří tomu, kdo chce činiti pokusy, mnoho oklamání. Jest ozbrojen proti obtížím, může se míti na pozoru a může se vyhnouti tomu, získati si zkušenost na své útraty.

Od té doby, co obíráme se spiritismem, spatřili jsme mnoho osob mezi těmi, kdož nás navštívili, že zůstali lhotejnými nebo nevěřícími u přítomnosti nejpatrnějších jevů a které se dali přesvědčiti až později rozumovým výkladem. Jak mnoho jiných bylo přivedeno k přesvědčení rozumováním! Kolik jich konečně bylo přesvědčeno, aniž by co viděli, jedině tím, že pozorovali. Mluvíme ze zkušenosti a proto též pravíme, že nejlepší způsob spiritického vyučování jest obracet se dříve k rozumu, než k očím. Tohoto způsobu používáme při svém vyučování a doděláváme se těch nejlepších výsledků.

* * *

Predběžné studium spiritismu a pořádek v něm.

Predběžné studium teorie má ještě ten prospěch, že ukazuje přímo velikost cíle a obsahu této vědy. Kdo vidí z počátku nějaký stůl se točiti neb tlouci, jest spíše nakloněn k smíchu, protože si těžko pomyslí, že by mohla z nějakého stolu přijíti věda obnovující pokolení lidské. Vždy jsme sledovali, že ti, kteří uvěřili dříve, než něco viděli, nejvíce přemýšleli a to jen tím, že dříve četli a pochopili a pak teprve viděli. Pro ty, kteří dají více na obsah než na formu, jest filosofický oddíl hlavní věcí a projevy ve vlastním smyslu vedlejší. Ti říkají, i kdyby nebylo těchto zjevů, že by zůstala nicméně filosofie, která rozluští otázky do dnešního dne nerozluštitelné, která podává o minulosti a budoucnosti člověka ta nejrozumější naučení. Dávají tedy nauce, která podává vysvětlení, přednost před těmi naukami, které ho nepodávají, anebo podávají špatně.

Kdo přemýšlí, pochopí velmi dobře, že i bez manifestací by mohla nicméně zůstat nauka. Manifestace ji přicházejí potvrditi, ale nejsou jejím hlavním základem. Vážný pozorovatel jich nezavrhne, naopak očekává příznivé okolnosti, aby mohl býti jich svědkem. Důkazem toho jest, že mnoho lidí dříve, než slyšelo mluviti o manifestacích, mělo tušení o této nauce, která jejich myšlenkám dala jistý tvar, jakési soustředění.

Nechceme však říci, že těm, kteří začínají s teorií, scházejí předměty praktického pozorování. Mají jich naopak dosti a to takové, které pokládají za důležitější, než projevy, jež mohou býti jimi provedeny. Jsou to četné případy samovolných manifestací, o kterých budeme projednávati na dalších stránkách. Málo kdo jest, kdo nemá o nich vědomosti, alespoň z doslechu. Mnozí jich zažili sami, ale věnovali jim málo pozornosti. Účelem teorie jest, aby je vysvětlila a tvrdíme, že tyto události mají velikou váhu, zakládají-li se na nepopíratelných svědectvích, protože pak nemůže býti předpokládána ani příprava, ani srozumění. Kdyby nebylo vyvolaných jevů, úplně by je nahradily projevy spontánní (samovolné). Kdyby spiritismus podal jen o nich rozumné vysvětlení, jistě by to bylo mnoho. Většina těch, kteří dříve čtou, upamatuje se též na mnohé události ve své rodnině neb u svých známých. Tyto pak jim budou potvrzením teorie.

Kdož by se domníval, že radíme, aby zanedbávali události, měli by velice klamné mínění. Vždyť pomocí události jsme přišli k teorii. Jest sice pravda, že jsme k tomu potřebovali pilné práce několika let a tisíce pozorování, ale protože události nám sloužily a každodenně nám slouží,

byli bychom nedůsledni, kdybychom popírali jejich důležitost, zvláště nyní, píšíce knihu k jejich poznání. Tvrdíme pouze, že bez poučení nedostačují, a že předcházející poučení, odstraňující předsudky a dokazující, že nemají nic rozumu odporujícího, připraví je k přijetí a pochopení. Jest pravda, že mezi deseti osobami, zcela novými, které budou přítomny pokusnému sezení, i kdyby toto bylo zcela uspokojující (co se týče přivrženců), bude jich devět, které budou odcházeti bez přesvědčení a některé ještě více nevěřící než dříve, protože pokusy neodpovídaly jejich očekávání.

Zcela jinak bude tomu u těch, kteří si projevy budou moci vysvětliti pomocí předcházejícího teoretického poučení. Nic jich nepřekvapí, ani nezdar, protože vědí, pod jakými podmínkami se tyto události objevují. Předcházejícím poučením o událostech mohou si vysvětliti nejen všechny odchylky, nýbrž pozorovati také mnoho podrobností a odstínů, často velmi jemných, které jsou jim prostředky k přesvědčení a které ujdou nevědomému pozorovateli. Tyto důvody nás přivedly k tomu, abychom připouštěli k svým pokusným sezením jen osoby mající dostatečné přípravné vědomosti, aby pochopily, co se tu děje, přesvědčeny jsou, že jiné nepřipravené by utracely svůj čas, nebo že by způsobily, že bychom my utraceli svůj.

Část čtvrtá.

Soustavy.

Vznik různých soustav. — Soustavy popírání: charlatanismu, pošetilosti, hallucinace, praskajícího svalů, fyzických příčin a odrazu myšlenky. — Soustavy již přisvědčující: společné bytosti, somnambulismu, působení démonů, optimistů, unispiritů a materiálních duše. — Duše a perispirit jsou dvě rozdílné podstaty.

Vznik různých soustav.

Když v poslední době počaly se objevovati podivné zjevy spiritismu, první pocit, který vzbudily, byla pochybnost o jejich skutečnosti. Když pak byly svědectvím a výzkumy pravdivými uznány, stalo se, že si je každý vykládal dle svých náhledů, dle svého mínění nebo dle svých předpokladů. Z toho povstalo mnoho soustav, které pozornější pozorování mělo přivést na pravou míru.

Toho chopili se odpůrci spiritismu tvrdíce, že spirity sami nejsou svorní mezi sebou. Byl to velmi špatný důvod, uvážíme-li, že každá věda ve svých začátcích jest nejista, pokud nejsou sebrány události, které ji mohou upevniti. Dle toho, jak tyto události se doplňují, mizí prvotní náhledy a tvoří se jednota. Tak tomu bylo i se spiritismem. Nemohl se vyvinouti obecnému zákonu, ano musil se podrobiti více než jiná věc výkladům. V tomto ohledu byl rychlejší, než jiné starší vědy, na př. lékařství, které rozděluje největší učence.

Abychom mohli sledovati postup náhledů, musíme v metodickém pořádku postaviti na první místo ty soustavy, které jsme nazvali soustavy popírání, to jest soustavy odpůrců spiritismu.

Spiritické zjevy jsou fyzické a inteligentní skutky. Odpůrci spiritismu nepřipouštějí kromě hmoty ničeho, tedy ani jsoucnosti duchů a což jest pochopitelné, popírají též inteligentní skutky. Co se fyzických skutků týče, vykládají je se svého stanoviska a jejich důvody můžeme shrnouti v následující soustavě.

*

Soustavy popírání:

Soustava charlatanismu.

Mnozí z protivníků připisují tyto skutky podvodu proto, že některé z nich mohly býti napodobeny. Tato domněnka učinila by ze všech spiritů podvodné pošetile a ze všech medií podvodníky, bez ohledu na jejich postavení, povahu, učenost a poctivost. Kdybychom chtěli na toto odpověděti, řekli bychom, že mohou býti některé jevy fyzické podvodníky napodobovány, ale že to ještě nedokazuje ničeho proti pravé vědě. Ostatně jsou tu osoby, jejichž povaha a jméno vylučuje každé podezření podvodu a sotva by se jim odvážil někdo říci do očí, že jsou spoluúčastníky podvodu.

Ovšem, bylo již mnoho věcí zneužito. Ale jsou již lidé úplně dokonalými? Vždyť se zneužívá i těch „nejsvětějších“ věcí, proč by se nemohlo též zneužívat spiritismu? Děje-li se již nějaké zneužívání, neškodí to přece věci samé. Musíme posuzovati pohrnutky, ze kterých se tak jedná. Kde však není zisku, tam nemá podvod co činiti.

Soustava pošetilosti.

Někteří protivníci naši tvrdí, že ti, kteří nepodvádějí, jsou podvedeni sami, což značí asi tolik, že jsou pošetili. Připisují výsadu zdravého rozumu jen sobě a snad neznají ani lepšího odporu. Tento útok je příliš smyšleným a nebudeme se namáhati, abychom jej vyvrátili. Spirity se nad tím nehorší, neboť dobře vědí, že mezi nimi jest mnoho lidí, kteří mají o jiné vědy veliké zásluhy. Jsou-li snad mezi nimi někteří střechenci, to není ještě žádným důkazem proti této nauce, jako náboženství přemrštěnců nesvědčí proti náboženství. A u všech věd jest tomu také tak. Každá věda má své písmenné fanatiky.

Soustava hallucinace.

Toto mínění má náter vědecký a připisuje projevy spiritické hallucinací. Tedy pozorovatel jeví vidí to, co není. Vidí-li, že se stůl zdvihá a vznáší se ve vzduchu, jest to klam; stůl se nehnul z místa. Pomocí nějakého optického klamu nebo lomu paprsků vidí stůl na jiném místě. Mohlo by tomu tak býti, ale svědkové tohoto jevu procházeli se pod zdviženým stolem. Je to také hallucinace? Jindy se stalo, že se stůl pádem rozbíl. Jaký to optický klam jest?

Nějaká fyziologická příčina může způsobiti, že se nám zdá, že se cosi točí, ačkoliv ve skutečnosti se nehýbe, nebo že sami se pohybujeme, ačkoli stojíme. Ale když více osob jen stěží následuje pohybující a otáčející se stůl, takže některé jsou k zemi vrženy, snad nikdo neřekne, že mají závrat?

Soustava praskajícího svalu.

Podobně nemůže ani tlukot stolu býti klamen sluchovým, neboť jest slyšen celým shromážděním. Ovšem vylučujeme každou myšlenku podvodu, předpokládajíc, že se učinila opatření, aby tlukot nepocházel od žádné nahodilé nebo lmotné příčiny. Jistý učený lékař pronesl o tom tento úsudek: „Příčina tohoto tlukotu jest zámyslné nebo bezděčné stahování šlachy krátkého svalu lýtkového (musculus penoreus brevis)“. Vykládá to co nejpodrobněji a dokazuje, jak může ona šlacha působiti tlukot a bubnování.

Naši odpůrci mluví, že ti, kteří slyší nějaký tlukot v stole, jsou klamáni buď podvodníky nebo smysly. Na neštěstí nedají se však touto teorií vysvětliti všechny případy. Ti, kteří mohou dle vůle své působiti tlukot svaem lýtkovým neb kterýmkoli jiným jsou velmi řídkí, kdežto počet těch, kteří působí tlukot ve stole, jest velmi značný. Konečně zapomněl onen učený pán vysvětliti, jak může osoba, která se nehýbe, působiti stahováním svého svalu ve stolku pohyb, jak se údery dle vůle přítomných mohou opakovati v různých místech stolu, v jiném nábytku, na zdi, na stropu atd., a jak konečně může tento sval působiti na stůl, jehož se nikdo nedotýká a který se přece pohybuje. Tento výklad, i kdyby byl správným, seslabil by jen jevy tlukotu, ale ne jiné způsoby sdělení. Onen učenec rozsoudil, aniž by viděl, nebo že všechno neviděl, anebo že dobře neviděl.

Bohužel, že naši učenci chvátají vždycky vysvětliti věci, kterých neznají a události pak jejich mínění vyvrátí. Měli by býti zdrženlivějšími ve svých úsudcích.

Soustava fysických příčin.

Tato soustava jest soustavou svrchovaného popírání. Když byla skutečnost projevů již uznána, byla první myšlenka připisovati pohyb magnetismu, elektřině nebo činnosti jiného fluida, zkrátka nějaké příčině zcela fysické neb lmotné. Toto mínění nebylo by nijak nerozumné a bylo by zvítězilo, kdyby výsledkem oné činnosti byly jen mechanické projevy. Jedna okolnost to aspoň potvrzovala, že totiž (v jistých případech) moc vzrůstala poměrně k počtu osob. Každá z nich mohla býti považována za jeden článek lidské batterie. Známkou právě vědecké teorie jest, že může vysvětliti všechno. Kdyby se však vyskytla jediná událost, která se jí přiči, jest nepravou, nedokonalou nebo příliš absolutní. A to se stalo i zde. Tyto pohyby a tlukot dávaly intelligentní znamení, poslouchaly vůle a odpovídaly na myšlenku. Byla tedy jejich příčina intelligentní. Jakmile přestal býti skutek fysickým, příčina jeho tedy musela býti jinou. Tak padla tato soustava činnosti lmotného činitele a sledujeme se s ní jen u těch, kteří soudí a priori, aniž byli viděli. Hlavní věc tedy jest dokázati intelligentní činnost, o níž se může každý dobře přesvědčiti sám.

Soustava odrazu myšlenky.

Když již byla uznána intelligentní činnost, zbývalo jen hledati pramen této intelligence. Povstalo mínění, že by to mohla býti intelligence media nebo přítomných, která by se odrážela jako paprsky světelné. Tomu mohlo býti tak a jen zkušenost musela o tom rozhodnouti. Ale pozorujme především, že tato soustava se již odchyluje zcela od myšlenky výlučně materialistické. Aby intelligence přítomných nepřímou cestou se objevila, jest třeba připustiti v člověku jakýsi princip mimo jeho organism.

Kdyby vyřčená myšlenka bývala vždy myšlenkou přítomných, byla by se soustava odrazu potvrdila. Nebyl by již tento úkaz velice zajímavým? Nebylo to již velmi znamenitým objevem, že myšlenka se odráží v mrtvé lmotě a že vyjadřuje se pohybem a praskotem? To již mělo vzbuditi zájem učenců. Proč tedy tím pohrdali ti, kteří neunavně hledají vlákno nervové?

Jediná zkušenost mohla dokázati nesprávnost nebo pravost této teorie. Ale zkušenost ji zavrhlá, neboť dokazuje každou chvíli a to

událostmi nejjistějšími, že vyjádřená myšlenka může být nejen jinou, než myšlenkou přítomných, nýbrž často také zcela opačnou, že zní zcela jinak, než jsme očekávali. A skutečně myslíme-li si, že jest něco bílé a odpoví-li se mi, že jest to černé, jest těžko uvěřiti, že tato odpověď pochází ode mne.

Přivrženci této soustavy odvolávají se na to, že často byla vyjádřena myšlenka totožná s myšlenkou přítomných. To však dokazuje, že přítomní mohou myslet jako intelligence, která se sděluje. Když v hovoru mluvící vyjádří podobnou myšlenku, jako jest vaše, řeknete snad, že pochází od vás? Stačí uvést několik opačných příkladů zaručených, aby se dokázalo, že tato teorie není pravdivou. Jak jest možno ostatně vysvětliti odrazem myšlenky písmo provedené osobami, které neumějí psát? Jak vysvětlí se odpovědi obsahující hlubokou moudrost dané lidmi neucenými, prostými, nebo odpovědi na otázky, které byly médiu dány v duchu nebo v cizí řeči, když jich médium neznalo. A jak se vysvětlí konečně odpovědi v řeči, kterou nikdo z přítomných ani dost málo nezná? Všechny tyto události dokazují, že intelligence projevující se jest na nás úplně nezávislá. Opačné mínění může mít jen ten, kdo soudí, když málo projevů takových pozoroval.

Je-li přítomnost cizí intelligence povahou odpovědi zjištěna, jest též zjištěna jevem přímého písma, které se obdrží samovolně, aniž by se kdo péra neb tužky dotknul. Intelligentní povaha tohoto jevu nemůže být brána v pochybnost. Zde jest něco jiného, než fluidické působení a nemůže soustava odrazu spatřovati v projevu tomto odraz myšlenky přítomných.

Soustava odrazu myšlenky jest někdy také velice nevďěčnou. Když ve společnosti vážných lidí přijde neočekávaně sdělení obsahující hrubosti, byla by to špatná poklona pro přítomné, kdyby se tvrdilo, že pochází od jednoho z nich a každý jistě by ji rázem od sebe odmítnul.

*

Soustavy již přisvědčující:

Soustava společné bytosti.

Tato soustava jest jen proměnou předešlé. Dle ní sděluje se jen duše media, ale stotožňuje se s dušemi několika jiných přítomných neb nepřítomných živých lidí a tvoří jen jedinou společnou bytost, která v sobě spojuje schopnosti intelligence a vědomosti všech. „Nic není skrytého, co

by se nestalo zjevným“. Tato věta jest patrně nesprávnou, neboť jest mnoho věcí, kterých člověk nemůže a nesmí nyní věděti. Ten by byl velmi odvážlivým, kdo by tvrdil, že pronikne veškeré tajemství Boží.

Soustava somnambulismu.

Tato již měla více přivrženců. Připouští, jako předešlá, že všechna intelligentní sdělení mají svůj původ v duši nebo v duchu media, ale vysvětluje schopnost media jednati o věcech převyšujících jeho vědomosti tím, že duše přijde v stav, jaký jest u somnambulů – stav roznícení duševních schopností, které zvyšuje jeho intelligenci. Nesmíme sice popírat v jistých případech vliv této příčiny, ale jsme-li přítomni pokusům více medií, přesvědčíme se, že tato soustava nemůže rozlušiti všech událostí – že tvoří výminku a nikoliv pravidlo. Snad by tomu mohlo tak býti, kdyby médium bylo vždy nadšeno nebo u vytržení, což by ostatně také mohlo napodobiti, kdyby chtělo hráti komedii. Často píše médium bezes všího rozčilení, jako stroj, nemajíc nejmenší vědomosti o tom, co obdrží, nestarajíc se o to, co dělá a mluví o jiných záležitostech. Lze sice pochopiti rozčilení mysli, ale jak by mohlo přivesti ku psaní toho, kdo neumí ani psát? Uvidíme později, jaký podíl mají myšlenky media, ale projevy, kde cizí intelligence vystupuje nepopíratelnými znaky, jsou tak četné a tak patrné, že mizí každá pochybnost. Chyba většiny soustav, povstálých při objevení se spiritismu, spočívá v tom, že z několika jednotlivých událostí odvozovaly všeobecná pravidla.

*

Soustava působení démonů.

Zde přicházíme do jiného pořádku myšlenek. Když se působení jakési cizí intelligence dokázalo, povstala otázka, jaká asi jest povaha této intelligence. Nejlepší a nejkratší by jistě bylo otázkati se na to jí samé. Ale to jistým lidem nestačilo, neboť viděli ve všech manifestacích jen působení ďábla. Dle jejich mínění může se jen ďábel neb démon sdělit. Ačkoli tato soustava se dnešního dne neujímá, přece po nějakou dobu docházela jakési víry pro důstojnost těch, kteří hleděli, aby měla převahu. Upozorňujeme však, že přivrženci soustavy démonické nemohou se řaditi mezi protivníky spiritismu, spíše naopak. Ať již jsou bytosti, které se sdělují, démoni nebo andělé, jsou to vždy netělesné

bylosti. Tedy připustiti manifestace démonů, znamená vždy připustiti možnost obcování s neviditelným světem, anebo alespoň s jednou částí tohoto světa.

Víra ve sdělení se démonů, ačkoli jest nerozumna, mohla se zdáti možnou jen tehdy, kdy duchové byli pokládáni za bytosti stvořené mimo člověčenstvo. Ale od té doby, co je známo, že duchové nejsou nic jiného, než duše těch, kteří již zde žili, ztratila veškeru svou pravděpodobnost, neboť by z toho následovalo, že všechny duše jsou demony, i kdyby to byly duše otce, syna nebo přítele a že my sami, až zemřeme, staneme se demony. To však je nauka málo potěšitelná. Sotva by se dala přesvědčiti matka, že dítě, které ztratila a které přichází podati ji po své smrti důkazy své lásky a své totožnosti, jest poddaným satana. Jest ovšem pravda, že jsou mezi duchy také velmi zlí, kteří nejsou lepšími, než ti, které demony nazýváme. To však jest tím, že jsou také velmi zlí lidé, kteří se přece smrti přímo nepolepší. Jest tedy otázka, jsou-li oni jedinými, kteří se mohou sdělit. Těm, kteří tak myslí, klademe následující otázky:

1. Jsou dobří a zlí duchové?
2. Jest Bůh mocnějším než zlí duchové nebo démoni, chcete-li je tak jmenovati?
3. Tvrditi, že jen zlí duchové se sdělují, znamená, že toho dobří duchové nemohou. Je-li tomu tak, tedy jest možno jen jedno: buď se to děje z vůle anebo proti vůli Boží. Stává-li se to proti vůli Boží, jsou zlí duchové mocnější než On. Děje-li se to dle Jeho vůle, proč by ve Svě dobroře toho nedovoloval též dobrým duchům, aby měli nějaký vliv proti vlivu druhých?
4. Jaký důkaz můžete dáti o nemožnosti zjevení se duchů dobrých?
5. Vidíte-li, že projev jest moudrý, odpovídáte, že démon se všelijak přetváří, aby mohl lépe klamati. Víme sice také, že jsou skutečně pokrytečtí duchové, kteří dávají svým řečem klamný náter moudrosti. Ale můžete připustiti, že by nevědomost mohla napodobiti pravou vědomost, špatná povaha pravou ctnost a že by nebylo možno zcela z ničeho viděti klam?
6. Když se tedy jen démon sděluje, proč, jsa nepřitelem Boha i lidí, mluví nám, abychom se Bohu klaněli, podrobili se Jeho vůli, snášeli bez reptání strasti života, netoužili ani po důstojnostech, ani po bohatství, vykonávali bratrskou lásku a veškeré zásady Kristova

učení, zkrátka činili všechno to, čeho je třeba k zničení pekelné říše? Dává-li démon takové rady, musíme se přiznati, že jakkoli jest chytrý, přece jest velmi neobratný, protože působí sám proti sobě.

7. Že se duchové sdělují, dovoluje Bůh. Dostáváme-li dobrá i zlá sdělení, není-liž důslednějším mysliti, že Bůh připouští zlá sdělení proto, aby nás zkoušel a dobrá, aby nám dal dobré rady?
8. Co byste soudili o otci, který by ponechal své dítě nazdařbůh nebezpečným příkladům a radám a který by mu zapovídal ty osoby, které by je mohli varovati před zlym? A můžete mysliti, že Bůh, který jest nejvyšší dobrotivý, činí méně, než některý dobrý otec lidský?
9. Církev uznává některé manifestace panny Marie a jiných svatých ve zjevení, ve vidění, v ústním sdělení atd. za pravdivé; neodporuje-liž tato víra nauce o vylučném sdělení se démonů?

Uznáváme, že některé osoby se přiznávají k této soustavě, avšak myslíme, že tak činily jen proto, aby se vyhnuly obírání se s těmito věcmi, protože by mohly dosíci zlych sdělení. Když se jim řeklo, že se jen ďábel zjeví, chtěly se od projevů spiritických odvrátiti asi jako dítě, řekne-li se mu, že něco pálí, aby na to nesažalo. Úmysl byl chvalitebný, ale cíl pochybný. Vždyť vlastně zákaz vzbuzuje u lidí velikou zvědavost a strach před ďáblem zdržuje jen málo lidí, ba mnozí rádi by ho viděli, třeba je proto, jak vypadá a diví se velice, že ho nenalezají tak černým a pekelným, jak si ho představovali.

Možná také, že byla jiná příčina této soustavy. Mnozí lidé zajisté lnou až příliš mnoho k věcem, které se týkají tohoto světa. Nemohou popříti události a proto si je představují ve strašlivém způsobu. Ale tento prostředek velice málo uškodil věci samé. Kde strach před posměchem jest malomocným, tam se musí člověk podrobiti běhu události.

Moslemín, který by slyšel mluvit některého ducha proti zákonům koránu, zajisté by myslil, že je to zlý duch a podobně by tomu bylo u israelity, který se drží obřadů zákona Mojžíšova. Ale u katolíků je tomu jinak. Jeden z nich tvrdil, že duch, který se sdělil, mohl býti jen ďábel, protože smýšlel o vezdejší moci jinak, než on, ačkoli kázal jen bratrskou lásku, smířlivost, lásku k bližnímu a zdrželivost ve světských věcech, samé to zásady, jimž Kristus učil. Divný to zlý duch!

Protože duchové nejsou ničím jiným, než dušemi lidskými a protože lidé nejsou zcela dokonalými, vysvitá z toho, že jsou též nedokonalí duchové a že jejich povaha se jeví v jejich sděleních. Jest dokázáno, že jsou mezi nimi zlí, úskoční by i pokryteční, před nimiž jest se nám mít na pozoru. Ve světě se setkáváme také se zlými lidmi a straníme se snad proto celé společnosti lidské? Proto máme rozum a soudnost, abychom posuzovali duchy tak dobře jako lidi. Nejlepší prostředek, abychom se uchránili nepřijemností, nezáleží v tom, abychom výkon spiritismu zakazovali, nýbrž abychom mu dobře porozuměli. Skutečnost jasně dokázanou pochopí každý.

*

Soustava optimistů.

Po boku těch, kteří vidí v těchto zjevech jen činnost démonů, jsou zase jiní, kteří viděli v nich pouze činnost dobrých duchů. Ti se domnívali, když se duše oddělí od těla, že neexistuje pro ni žádný závoj, že její schopnosti a vědomosti se rozvinou na nejvyšší míru. Slepá důvěra ve sverchovanou vznešenost a moudrost naší duše byla pro mnohé pramenem velikých klamů. Ale brzy se naučili na své útraty nedůvěřovati jistým duchům tak dobře, jako nedůvěřují jistým lidem.

*

Soustava unispiritů.

Jedna odrůda soustavy optimistů záleží ve víře, že se jen jediný duch lidem sděluje a že tento duch jest Kristus, který jest ochráncem země. Když však slyšíme sdělení, protivící se svou hrubostí, prosáklé zlomyslností, bylo by zneuctěním a bezbožností předpokládati, že by mohlo pocházeti od nejdobrotivějšího ducha. Kdyby ti, kteří tomu věří, obdrželi vždy jen bezvadná sdělení, chápali bychom jejich klam, ale mnozí z nich se přiznávají, že dosáhli velmi zlých sdělení. To si pak vykládají, že je to zkouška, kterou jim dobrý duch ukládá a že jim proto diktuje pouze nesmyslné řeči. Jedni připisují všechna sdělení ďáblu, který může mluvití dobře, aby nás pokoušel a druzí míní, že se Ježíš sám sděluje a že může mluvití vše možné, ba i zlé, aby nás zkoušel. Kdo rozluští tato tak opačná mínění? Jen zdravý rozum a zkušenost, neboť jest nemožno, že by ti kteří se přiznávají k tak výlučným pojmům, byli všechno viděli a dobře pozorovali.

Když se jim ukazuje na události, které dokazují přítomnost rodičů, přátel nebo známých pomocí písma a jiných projevů, odpovídají, že je to vždy týž duch, dle jedné d'ábel a dle druhých Kristus, který bere na se všechny podoby. Ale nedovedou vám říci, proč by jiní duchové nemohli se sdělit a proč by duch pravdy přicházel nás oklamat v nepravé podobě, na př., aby omámil ubohou matku, vzbuzuje v ní klamnou víru, že jest jejím oplakávaným dítětem. Rozum brání se připustiti, aby duch mezi všemi nejsvětější se tak snížil a hrál takovou komedii. Ostatně popírati možnost veškerého jiného sdělení znamená odnutí spiritismu to, co má nejpříjemnějšího, totiž útěchu zarmoucených. Taková soustava jest nerozumna a nemůže obstáti před vážným zkoumáním.

*

Soustava multispiritů.

Všechny soustavy, které jsme poznali, i ty popírající, zakládají se na některých pokusech, ale neúplných nebo špatně vykládaných. Když jest nějaký dům na jedné straně červený a na druhé bílý, bude tvrditi ten, kdo jej viděl jen s jedné strany, že jest červený, druhý, že jest bílý a budou mít oba pravdu i nepravdu. Ale kdo jej viděl se všech stran, řekne, že jest červený i bílý a bude mít jediný pravdu. Podobně se to má se spiritismem. Mínění někomu o spiritismu může sice býti v něčem pravdivé, ale jest nepravým, když bere za všeobecné to, co jest jen zvláštní, když se pokládá za pravidlo, co jest jen výminkou, to za celek, co jest jen částí. Kdo tedy chce opravdově studovati tuto nauku, musí mnoho a dlouho studovati, musí se chopiti všech podrobností a význačných událostí a pozorovati je do nejjemnějších odstínů. Drží-li se jen povrchnosti, vydává se v nebezpečí, že vydá předčasný úsudek a proto též nepravý. Všeobecné zásady, které vyplývají z úplného pozorování a které nyní tvoří víru takřka všech spiritů, jsou tyto:

1. Spiritické jevy jsou působeny netělesnými intelligencemi, jinak řečeno duchy.
2. Duchové tvoří neviditelný svět, jsou všude, vesmír jest jimi obydlen do nekonečna, jsou neustále okolo nás a my jsme s nimi v neustálém styku.
3. Duchové účinkují neustále na fysický i na morální svět, neboť jsou jednou z mocností přírody.

4. Duchové nejsou bytostí mimo stvoření, jsou to duše těch, kteří na zemi nebo na jiných světech žijí a kteří již odložili tělesné roucho. Z toho plyne, že duše lidské jsou vtěleni duchové a že po smrti stanou se duchy.

5. Jsou duchové všech stupňů dobroty i zlomyslnosti, moudrosti i nevědomosti.

6. Všichni jsou podrobeni zákonu pokroku a všichni musí přijít k dokonalosti. Ale protože mají svobodnou vůli, dosáhnou dokonalosti v delší nebo v kratší době, dle svého přičinění a dle své vůle.

7. Jsou buď šťastní nebo nešťastní, dle toho, zda žijí dobře nebo špatně za svého tělesného života a dle stupně pokroku, ke kterému došli. Šťastí dokonalé a bez přemísení jest podílem tolika těch duchů, kteří došli k nejvyššímu stupni dokonalosti.

8. Všichni duchové mohou se v určitých okolnostech lidem zjevit. Počet těch, kteří se mohou sdělit, jest nekonečný.

9. Duchové se sdělují prostřednictvím medií, která jim slouží za nástroje a lhamoníky.

10. Vznešení nebo nízí duchové poznají se dle jejich řeči. Dobří rádi toliko k dobrému, mluví jen o dobrých věcech a všechno svědčí o jejich vznešenosti, zlí klamou a všechna jejich slova mají znak nedokonalosti.

Soustava materiální duše.

Tato záležejí jediné ve zvláštním mínění o vnitřní přirozenosti duše. Dle toho mínění nejsou duše a perispit dvě rozličné podstaty, nebo lépe řečeno: perispit není bytostí jiným než duší samou, která by se častila postupně rozličnými přechody, jako se častí líh destilací, kadežto nauka spinitická pokládá perispit jen za fluidické roucho duše nebo ducha. Protože perispit jest limoný, ačkoli velmi éfírentský, měla by duše více nebo méně limonou přirozenost dle stupně své očisty.

Tato soustava neotřásá základem zásad spinitické nauky, neboť nemění ničeho na povolání duše. Podstatiny jejího budoucího štěstí jsou tytéž. Duše a perispit tvoří celek podle jménem ducha. Cěla tato ovázka se omezuje jen na to, je-li celek stejnorodý, nebo skládá-li se ze dvou rozličných dílů.

Jak vidíme, nevede to k žádným následkům a ani bytostem o tom nemluví, když bychom nebyli našli osob, které v tom hledají novou školu, což ostatně jest jen pouhým výkladem slov. Jinak toto mínění by nepůsobilo žádných roztržek mezi spity, neboť ti, kteří by se chtěli odchylně pro takovou dětinskou otázku, dokazovali by, že připsují vedlejší věci větší váhu než věci hlavní a že jsou k nesvornosti vedeni duchy, kteří nejsou dobrými, neboť dobří duchové nerozčívají nikdy nesvornosti. Proto nechtě všichni praví spité chraň se před takovou soustavou a nechtě nepřipisují některým okolnostem více váhy, než zasluhují; hlavní věcí jest zhlédnout.

Nicméně musíme se zmíniti několika slovy o tom, na čem se zakládá náhled těch, kteří považují duši a perispit za dvě rozličné podstaty. My jsme perispitu ani nevynechali, ani si ho nevynechali, abychom snad mohli vykládati projevy. Jeho jsoucnost byla nám zjevna duchy a pozorování nám jej potvrdilo. Jsoucnost perispitu zakládá se též na poučení o citlivosti duchů a zvláště na zjevu patrného, limoněho zjevení se duchů. Dle opačného mínění musilo by se též připustiti, že limota, která může se státi smyslnou patnou, jest sama v sobě inteligentním principem, což je tak nerozumno, jako smístiti tělo s duší, oděv s tělem. Co se týče vnitřní přirozenosti duše, není nám známa. Řekne-li se, že jest nehmotná, je třeba tomu rozuměti v relativním a nikoli v absolutním smyslu, neboť absolutní nehmotnost byla by ničím. Duše však nebo duch jest něčím. Chceme však tím říci, že bytost její jest tak jemná, že se nijak nepodobá tomu, co limotou nazýváme, pak tedy jest nehmotná (dle naší vůle-vosti).

Zde jest odpověď, kterou dal jeden duch o tomto předmtu:

Co jmenuji jedni perispitem, jest právě to, co jiní jmenují limoným fluidickým rouchem. Řeknu, aby mi bylo spíše porozuměno, že toto fluidum jsou zdokonalené smysly, rozšíření trau a chápavosti. To se týká vznešených duchů. S nižšími duchy jsou ještě docela spojena pozemská aad, trápení, kterého vyšší duchové nezakouší. Duše potřebuje ke svému pokroku vždy nějakého činitele; duše bez toho činitele jest pro vás ničím, nebo lépe řečeno nemůže vám býtí pojata. Perispit jest pro nás putující

duchy činitelem, jímž obcujeme s vámi, buďto vaším tělem, nebo vaším perispritem, nebo přímo vaší duší. Odtud pocházejí nesčíslné odstíny mediumity a sdělení. Nyní ještě zbývá otázka samého perispritu. Pochopte jej především morálně a pak vám zbude jednati jen o povaze fluid, jež jest pro nynější dobu vám nevysvětlitelná; věda nezná posud dostatečně fluid, ale dospěje tam, bude-li chtíti kráčet se spiritismem. Perisprit může se měniti a do nekonečna přetvořiti, duše jest myšlenka, jež nemění své přirozenosti; neodchylujte se od této zprávy, je to věc, která nyní jest nevysvětlitelnou. Myslíte snad, že já nezkoumám jako vy? Vy zpytujete nyní perisprit, my duchové zpytujeme duši. Čekejte tedy.“

Lamenais

Jak vidíme, i duchové, které můžeme považovati za pokročilé, nemohli ještě poznati přirozenosti duše. Jak bychom to mohli my dovésti? Zbytečně bychom se tedy namáhali, kdybychom chtěli vyzkoumati počátek věcí, které jsou tajemstvím Božím. Pomocí spiritismu chtíti vypátrati, co ještě nepatří do oboru vědomostí člověčenstva, značí odchýliti se od pravého cíle; je to jako čin dítěte, které chce tolik věděti jako stařec. Raději použijeme spiritismu k svému mravnímu polepšení; to jest hlavní a to ostatní jest jen zvědavost, často i pýcha, jejíž uspokojení nás nepřivede ani o krok dále. Jediný prostředek pokroku jest se polepšiti. Duchové, kteří diktovali knihu, nesoucí jejich jméno, dokázali svou moudrost tím, že se omezili na hranice, jichž Bůh nedovoluje překročiti. Řekli jen tolik, čeho je třeba, aby člověk poznal budoucnost, která ho očekává a aby ho tím povzbudili k dobrému.

DÍL DRUHÝ:

Spiritické manifestace.

Část první. =====

Působení duchů na hmotu.

Když jsme již materialistické mínění odstranili, budeme se tázati, může-li se duše po smrti živým zjevití. Otázku tu snadno rozřešíme. Mohli bychom se především tázati, proč by nemohly intelligentní bytosti, které žijí neviditelně nějakým způsobem v našem středu, dokázati jakkoliv svou přítomnost. Již prostý rozum nám praví, že to není nic absolutně nemožného. Tuto větu ostatně nalézáme u všech národů a ve všech dobách. Leckterý názor by nemohl býti tak všeobecným a nemohl by přetrvati tolik let, kdyby se na něčem nezakládal. Jest potvrzen svědectvím svatých knih a otců církevních a jen skepticismem a materialismem našeho století byl vyhoštěn mezi pověry. Jsme-li my v bludu, jsou v bludu i tyto authority.

Ale to jsou jen mravní úvahy. V naší době, kdy hledí se každý o všem přesvědčiti, proč a jak se věc má, přispěla nejvíce k sesílení pochybnosti neznalost přirozenosti duchů a prostředků, pomocí kterých se mohou zjevití. Kdo nabyl této znalosti, pro toho nemají manifestace nic překvapujícího a ihned zařadí je mezi přirozené skutky.

Lidé mají o duchách nesprávný pojem a proto jest zjev manifestací z počátku tak nepochopitelným. Tyto manifestace nemohou jinak povsta-

ti, než působením duchů na hmotu. Kteří se domnívají, že duch jest vůbec bez hmoty, táží se proto zdánlivě důvodně, jak by duch mohl účinkovati hmotně. Ale zde jest vlastně blud, neboť duch není nic abstraktního, je to bytost určitá a ohraničená. Duch vtělený jest duše a když po smrti opustí tělo, neodchází nemaje žádného roucha. Všichni duchové nám praví, že podržují lidskou podobu a skutečně, když se nám zjevují, stává se to v té podobě, jak jsme je znali.

Když je bedlivě pozorujeme v tom okamžiku, když opouštějí život, sledujeme, že jsou v rozčileném stavu, vše jest okolo nich zmateno, oni vidí své tělo a s druhé strany vidí sebe a cítí, že žijí. Něco k nim mluví, že toto tělo patří jim, ale nepochopují, jak se od něho odloučili. Potom ještě se vidí v předešlé podobě a tento pohled působí u některých nějaký čas podivný klam, že totiž myslí, že ještě žijí. Potřebují zkušenosti o svém novém stavu, aby se přesvědčili o skutečnosti. Když přešel první okamžik rozčilení, patří na tělo jako na starý šat, který svlékli a kterého neželí. Cítí se lehčími jako sprostěni nějaké tíže. Necítí již tělesných bolestí a jsou zcela šťastni, že se mohou povýšiti a prostorem tak léti, jak to za svého živobytí jen někdy ve svých snech činívali. Ale ačkoli nemají těla, přece dávají na jevo svou osobnost. Mají podobu, která jim ani nevadí, ani nepřekáží a mají konečně sebevědomí a vědomí o své samostatnosti. Co máme z toho souditi? To, že duše nenechá všeho v hrobě a že vezme něco s sebou.

Četná pozorování a nepopíratelné události, o kterých budeme později mluvit, přivedly nás k těmto zásadám, totiž, že člověk sestává ze tří částí:

1. z duše neb ducha, inteligentního principu, ve kterém sídlí mravní smysl;
2. z těla, hrubého a hmotného roucha, kterým jest po čas života na zemi oděn;
3. z perispritu, fluidického a polohmotného roucha, které jest jako spojidlem mezi duší a tělem.

Smrt jest zrušení nebo rozklad hrubého roucha, které duše opustí. Druhé roucho se od těla odloučí a duše je podrží. Toto roucho, ačkoli jest fluidické, etherické, vzdušné a ve svém pravidelném stavu pro nás neviditelné, jest přece hmotné, ale dosud ho nedovedeme pochopiti a rozboru podrobiti.

Toto druhé duševní roucho nebo perisprit máme tedy i v tělesném životě. Jest to prostředník všech pojmů, kterým duše přenáší svou vůli na venek a působí na své orgány. Abychom použili podobnosti, jest to elektrický vodič drát, který slouží k přijetí a přenesení myšlenky, jest to konečně tajemný činitel nepochopitelný, naznačený jménem čivního, nervového fluida, který hraje v naší soustavě tak velkou úlohu a na který se ve fyziologických a patologických jevech neběří dosti ohledu. Lékařství, které pozoruje toliko materiální život, odmítá tuto příčinu neustále činnou. Zde však nemůžeme zkoumati této otázky a jen poznamenáváme, že známost perspritu jest klíčem k mnohým jevům dosud nevysvětlitelným.

Perisprit není žádná domněnka, jakých užíváme často ve vědě, vysvětlující některé události. Jeho jsoucnost jest nejen zjevena duchy, ale dokázána také pozorováním, jak brzy sledáme. Prozatím, abychom nepředbíhali, uvádíme jen to, že duše není od svého perispritu odloučena ani při svém spojení s tělem, ani po odloučení se od něho.

Bylo řečeno, že duch jest plamen, jiskra. To se musí rozuměti o duchu v pravém slova smyslu jako intelektuelním, morálním principu, kterému nemůžeme přisuzovati určitého tvaru. Ale ať jest na jakémkoliv stupni, má vždy jakési roucho, perisprit, jehož podstata se stává dle toho etherickou, jak se očistí a v řadě duchů postoupí. Perisprit tvoří doplňující část ducha, jako tělo tvoří doplňující část člověka. Ale perisprit samojedinný není duchem, jako pouhé tělo není člověkem, neboť perisprit nemyslí. Jest duchu pouze tím, čím člověku tělo, jest činitelem neb nástrojem jeho činnosti.

Perisprit má lidskou podobu a když se nám duch zjeví, má obyčejně takovou podobu, v jaké jsme ho znali za jeho života. Dle toho mohlo by se mysliti, odloučí-li se od těla, že se tvoří dle něho a podrží jeho podobu. Ale tak tomu není. Lidský tvar jest u obyvatelů všech světů, kromě několika úchylek a organických změn, které jsou přizpůsobeny tomu světu, na kterém jest bytost povolána k životu. Tak alespoň praví nám duchové. Jest to též tvar všech duchů nevtělených, kteří mají toliko perisprit. Je to tvar, ve kterém byli představováni ve všech dobách andělé, neboli čistí duchové a proto z toho soudíme, že lidský tvar jest vzorem všech lidských bytostí, ať náleží kterémukoli stupni. Ale hmotu perispritu nemá ani tvrdosti, ani hustoty tuhé hmoty tělesné a proto není tvar, který na se vezme, stále týž, ačkoli se tvoří dle tvaru těla a řídí se dle vůle ducha,

který mu dle své libosti může dáti tu neb onu podobu, neboť tuhé roucho by mu působilo velikou překážku. Je-li perispit sprostěn této překážky, může se podrobiti všem proměnám dle vůle ducha, který naň působí. To se stane vlastností fluidického roucha, kterou duch, jenž se chce dáti poznati, přijímá na se touž podobu, kterou měl za svého života a kterou dává nám viděti na sobě ty tělesné zvláštnosti, jež mohou býti znaky k poznání.

Duchové jsou tedy, jak vidíme, nám podobné bytosti, které tvoří okolo nás celý neviditelný svět, ale pak sledujeme, že tato neviditelnost není absolutní.

Vraťme se k povaze perispritu, neboť to jest to hlavní pro náš výklad. Právili jsme, ačkoliv perispit jest fluidický, přece má určité vlastnosti hmoty, což následuje ze zjevení, k nimž přijdeme. Viděli jsme, jak vlivem jistých silných medií zjevíly se ruce, které měly všechny vlastnosti rukou živých, měly teplotu, bylo možno se jich dotknouti, kladly odpor řádného těla, dotýkaly se nás a zase okamžitě zmizely jako pára. Intelligentní činnost těchto rukou, které patrně poslouchají jakési vůle, vykonávají pohyby a hrají také arie na některém hudebním nástroji, dokazuje, že jsou viditelným dílem nějaké neviditelné síly — intelligence.

Jejich dotyk, jejich teplota a zkrátka dojem, kterým působí na naše smysly, dokazuje, že jsou z nějaké hmoty, protože jsme viděli, že zanechaly znamení na kůži, že daly bolestné údercy, nebo že něžně hladily. Jejich rychlé zmizení mimo to dokazuje, že hmota jejich jest zvlášť jemná a že může střídavě přejíti z tuhého stavu do fluidického a naopak.

Vnitřní povaha ducha, to jest myslící bytosti, jest nám zcela neznáma, neboť duch zjevuje se nám toliko svými činy a jeho skutky mohou působiti na naše hmotné smysly toliko hmotným médiem. Duch tedy potřebuje hmoty, aby působil na hmotu. Má za přímý nástroj svůj perispit, jako člověk tělo, ale jeho perispit jest hmotný, jak jsme již dokázali. Za sprostředkujícího činitele má všeobecné fluidum, jistý druh vodičky, na které účinkuje, asi jako my účinkujeme na vzduch, abychom docílili jistých výsledků roztážením, stlačením, nárazem nebo chvěním. Když se činnost ducha na hmotu pozoruje tímto způsobem, lze ji snadno pochopiti. Pak všechny skutky, které z ní vyplývají, vstoupí do řady přirozených událostí, nemajíce v sobě nic zázračného. Zdály se nadpřirozenými jen proto, že byly neznámy jejich příčiny; jakmile byla poznána příčina, zmizel zázrak a vidíme, že tato příčina jest

jen skryta v položimotných vlastnostech perispritu. Jsou to události, které nový zákon přichází vysvětlit a jimž se lidé po nějakém čase nebudou diviti více, než dopisování nebo rozmluvě do dálky dnešního dne pomocí elektřiny.

Někdo by se tázal, jak může duch pomoci tak jemné hmoty účinkovati na těžká a tvrdá tělesa, jak může zvedati stoly atd. Vzdělaný člověk jistě takových námitek neučiní. Což nemáme dosti jiných podobných příkladů? Nemá průmysl své nejmocnější síly v těch nejjednoduchších plynech, v nevážitelných fluidech? Vidíme-li, jak proud vzduchu převrací stavení a trhá staleté stromy, jak pára táhne ohromné náklady, jak zapálený prach proměněný v plyny trhá skály, jak blesk, tedy vlastně elektřina, láme stromy a proráží zdi, je to něco divného, připustíme-li, že duch pomoci svého perispritu může zdvihnouti nějaký stůl? Vždyť tento perispit může se státi také viditelným, hmatatelným a má pak vlastnosti pevného tělesa.

Část druhá.

Fysické manifestace.

Točení se stolu. — Zdvíhání se stolu a tlukot v něm.

Točení se stolu.

Fysické manifestace jsou ty, které můžeme pozorovati svými smysly, na př. tlukot, pohyb a přenášení pevných předmětů. Některé jsou samovolné (spontanní), na vůli neodvislé, jiné mohou býti vyvolány. Budeme jednati nejprve o posledních.

Nejjednodušší úkaz a jeden z prvních, které byly pozorovány, jest točení se stolů. Tento úkaz může se objeviti též na všech ostatních věcech, ale protože jej lidé u stolů nejvíce prováděli a protože to bylo nejpohodlnějším, zůstalo jméno točení se stolů pro pojmenování projevů tohoto druhu.

Když pravíme, že tento úkaz jest jedním z prvních, které byly pozorovány, myslíme tím v nejnovější době, neboť jest jisto, že všechny druhy manifestací byly známy v nejstarších dobách; vždyť to jsou přirozené skutky a tedy musily se jevit v každé době. Tertullian píše výraznými slovy o točících se a mluvících stolech.

Tento jev bavit jistý čas zvědavé salony, pak toho lidé zanechali a přešli k jiným zábavám, protože to byl pro ně předmět vyražení. Točících se stolů však zanechali jen lidé lehkovážní, kteří několik zim věnovali této zábavě. Pro vážné zpytatele bylo to věcí vážnou, která nabyla převahy. Když pak i tito zanechali točících stolů, stalo se to proto, že se počali zajímati o úkazy mnohem vážnější ve svých výsledcích. Opustili abecedu pro vědu; to jest celé tajemství tohoto zdánlivého opuštění, na které odpůrci — posměváčkové — tak často naráželi.

Ať je tomu jakkoli, jsou přece točící se stoly počátkem spiritické nauky a proto musíme jim věnovati jakési vysvětlení, protože jsou nejjednoduššími projevy. Zpytování jejich příčin bude snažím a podá nám klíč k jevům spleťtějším.

Ku provedení tohoto jevu je třeba jedné nebo více osob obdařených zvláštní schopností, které se nazývají media (prostředníci). Počet ostatních přítomných jest lhostejný. Co se týče těch, kteří nemají žádné mediumity, jest přítomnost jejich bez účinku, spíše škodlivá, než prospěšná a to pro roztržitost mysli, kterou sebou často přinášejí.

Media mají více nebo méně vyvinutou sílu a způsobí proto více nebo méně patrné skutky. Často provede jediná osoba, jsouc silným mediem, mnohem více, než dvacet jiných spojených osob. Jí dostačí, aby položila ruce na stůl, aby se okamžitě pohyboval, aby se točil, obrátil, aby dělal skoky, nebo aby se rychle převrátil.

Není žádného viditelného znamení mediální schopnosti. Lze ji poznati jen ze zkušenosti. Chcete-li se o ní ve společnosti přesvědčiti, je třeba prostě sednouti si okolo stolu a položit naň ploché dlaně, ale bez tělesného namáhání. Dříve, když byly neznámy příčiny tohoto jevu, předpisovalo se více opatření, která později byla uznána za zbytečná, jako na př. střídání pohlaví, vložení malíčků rozličných osob na sebe tím způsobem, aby utvořily nepřerušný řetěz atd. Tato poslední opatrnost zdála se býti potřebnou zvláště tehdy, když se věřilo, že projevy vznikají působením činnosti nějakého druhu elektrického proudu; později zkušenost dokázala toho zbytečnost. Jediný předpis, který se musí přísně zachovati, jest sjednocení ducha, soustředění myšlenek, svrchované ticho a zvláště trpělivost, kdyby výsledek dlouho se nejevil. Záleží na mediální síle účastníků, jeví-li se účinek okamžitě nebo za delší dobu, za hodinu, nebo až po několika sedánkách.

Podoba stolu, látka, ze které je zhotoven, přítomnost kovů, šat přítomných, doba, počasí, temnota nebo světlo atd. jsou lhostejnými. Jen objem stolu má jakýsi vliv, ale jen tehdy, kdyby mediální síla nedostačovala, aby přemohla odpor; v opačném případě může jediná osoba, ano i dítě, způsobit zdvižení stolu sto kilogrammi těžkého, kdežto v okolnostech méně příznivých dvanáct osob by nedovedlo přivést v pohyb ani toho nejmenšího stolečku.

Když je vše připraveno a úkaz nastává, je slyšení obvykle slabý praskot ve stole, cítíme jakýsi otřes, který je předehrou pohybu. Zdá se nám, jakoby se stůl namáhal, aby se pozdvihl a pak se počne točit, což se někdy zrychlí tak, že účastníci mají co dělati, aby ho následovali. Když jste již dosáhli pohybu stolu, nemusíte ani u něho sedět a stůl se bude pohybovat dále na různé strany beze všeho dotyku.

*

Zdvihání se stolu a tlukot v něm.

Jindy se stůl zdvihne, postaví se brzy na jednu, brzy na druhou nohu a pak zaujme opět své původní postavení. Někdy se nakloní a napodobí různé pohyby, dupot a válení. Jindy zase, ale k tomu jest již třeba silnějšího média, zdvihne se docela od země a vznáší se v rovnováze ve vzduchu, beze vší podpory, zdvihne se někdy až ke stropu, takže se může pod ním choditi; pak klesá dolů zvolna jako arch papíru, nebo spadne rázem a rozbije se, což jest patrným důkazem, že nejsme hříčkou nějakého optického klamu.

Jiný jev, který se stane velmi často dle síly média, jest tlukot uvnitř stolu beze všeho pohybu jeho. Někdy bývá velmi slabý, jindy však dosti silný a lze jej slyšet také v jiném nářadí, v bytě, ve dveřích, na stěnách i na stropě. K tomu se později ještě vrátíme. Ozývá-li se tlukot ve stole, působí tam chvění, které můžeme velmi dobře pozorovati v prstech, nebo když položíme ucho na stůl.

Část třetí.

Intelligentní manifestace.

Někdo by řekl, že to, co jsme právě popsali, nemusí býti působením skryté moci a vysvětloval by tyto projevy činností proudu magnetického, elektrického, nebo jakéhokoliv jiného fluida. A takové bylo také první rozluštění těchto jevů. Bylo by nabylo převahy, kdyby jiné události nedokazovaly jeho nedostatečnosti. Jsou to velice důležité důkazy intelligence. Protože však každý intelligentní skutek musí mít také intelligentní příčinu, bylo patrné, že zde působila jiná příčina, i kdyby se neupíralo, že tu hraje elektrina, nebo jiné fluidum, nějakou úlohu. Jaká to byla příčina? Jaká to byla intelligence? O tom nás poučila pozdější pozorování.

Aby byla nějaká manifestace intelligentní, nemusí býti výmluvná, spirituelní nebo moudrá. Dostačí, dokazuje-li svobodný a libovůlný čin, který vyjadřuje nějaký úmysl, nebo který odpovídá na nějakou myšlenku. Vidíme-li, jak se větrná korouhvička točí větrem, víme, že se poddává jen mechanickému vlivu. Kdybychom však poznali v pohybu větrníku znamení úmyslná, kdyby se točil na pravo, na levo, rychle nebo pomalu dle rozkazu, musili bychom uznati, ne snad, že jest korouhvička intelligentní, nýbrž že poslouchá jakési intelligence. A tak jest tomu právě i se stolem.

Viděli jsme, jak se stůl pohyboval, zdvíhal a klepal pod vlivem jednoho neb více medií. Prvním intelligentním výjevem bylo, že pohyb poslouchal rozkazy. Stůl se zdvíhal, aniž by se hnuł s místa, střídavě na označenou mu nohu a padaje, klepal ustanovený počet ran a odpovídal na nějakou otázku. Jindy se stůl procházel bez všelikého dotyku samovolně po pokoji na všechny strany a prováděl rozličné pohyby dle rozkazu přítomných. Ovšem, že vylučujeme každou myšlenku na podvod, že předpokládáme poctivost a nezištnost přítomných. Později budeme jednati o podvodech, před kterými jest se nám mít na pozoru.

Pomocí tlukotu a zvláště tlukotu vnitřního můžeme dostati ještě více intelligentních skutků, jako napodobení rozličného bubnování a střelby, skřipot píly, rány kladivem, zvuky rozličných arií, atd. To bylo rozsáhlé a otevřené pole pro další výzkumy. Skrytá intelligence odpovídala také na otázky sloven ano, ne, pomocí umluveného počtu ran. Tyto odpovědi však lidem nedostačovaly a brzy pomocí písmen abecedy tvořila se takto slova a věty.

Tyto události libovolně byly opakovány od tisíců lidí a ve všech zemích a proto nebylo již žádné pochybnosti, že povaha manifestací jest intelligentní. Tehdy také povstala nová soustava, dle které tato intelligence prý byla jen intelligencí media nebo přítomných. Ale nedalo se vysvětliti, jak by se mohla tato intelligence odrážeti od stolu a projevovati se údery, když bylo zjištěno, že tyto rány nebyly působeny mediem a že je působila myšlenka. To již by bylo zjevem záračnějším, než všechny, jichž jsme byli svědky, že by myšlenka působila tlukot. Zkušenost dokázala nepravost tohoto mínění, neboť odpovědi velmi často odporovaly myšlence přítomných a byly často v řeči mediu a ostatním zcela neznámé, nebo oznamovaly věci všem nepovědomé. Příklady toho jsou tak, četny, že ten, kdo se dost málo zabýval sděleními spiritickými, byl toho vícekrátě svědkem. Uvádíme toliko jedinou událost, která nám byla oznámena očitým svědkem.

Na korábu francouzského loďstva, na stanici v moři čínském, obíralo se veškeré mužstvo od prostého lodníka až k důstojníkům mluvícími stoly. Přišli na myšlenku, aby přivolali ducha poručíka téhož korábu, který před dvěma lety zemřel. Ten se dostavil a po různých sděleních pravil pomocí tlukotu toto: „Prosím vás snažně, zaplaťte kapitánovi summu (jmenoval číslo), co jsem mu dlužen; lituji, že jsem mu ji nemohl vrátiti před svou smrtí.“ Nikdo z nich neměl ani ponětí o této věci a sám kapitán

zapomněl již na tento dosti malý dluh; ale když prohlédl své zápisky, našel tam poznámku o dluhu poručíkově a udané číslo úplně souhlasilo. Tázeme se, či myšlenky odrazem bylo toto oznámení?

Potom bylo zdokonaleno dorozumívání se pomocí tlukotu abecedního. Tento prostředek byl ještě velmi zdoluhavý, ale přece se jim obdržely zprávy dosti rozsáhlé a velmi zajímavé o říši duchů. Duchové oznámili nám pak jiné prostředky a jen jim musíme děkovati za prostředek psaných sdělení.

Prvních sdělení tohoto druhu dostalo se pomocí stolečku, k jehož jedné noze přijata tužka. Stoleček přiveden jest vlivem některého media do pohybu, kreslí nejprve písmena, pak slova a věty. Ponenáhlu tento prostředek zjednodušil se tím, že se užívalo jen malých stolků jako ruka velkých (planchetka), košíčků, škatulek z lepenky a konečně pouhých prkének. Sdělení pak dostávala se tak rychle a tak lehce, jako rukou. Později se poznalo, že se můžeme obejiti beze všech těchto přídavků, držíme-li sami v ruce tužku. Ruka psala pod vlivem, duchem způsobeným a bez pomoci vůle, nebo mysli media. Od té doby dostávala se sdělení ze světa záhrobního beze všech obtíží. Vrátime se ještě k těmto různým mediím, jež podrobně vyložíme; zde jsme se o nich zmínili jen zběžně, abychom ukázali postup událostí, které k tomu přispěly, že se potvrdila ve spiritických projevech činnost skrytých intelligencí, jinak řečeno duchů.

Část čtvrtá.

Vyvolané fysické manifestace.

Teorie fysických manifestací. — Pohyb stolu a zdvihání jeho. — Hmot. — Působení fluida ducha a člověka na hmotu. — Zvětšení a zmenšení váhy těles.

Teorie fysických manifestací.

Když jest již jsoucnost duchů a možnost jejich působení na hmotu rozumovými náhledy a projevy dokázána, jedná se nyní o to, abychom poznali, jak vzniká tato činnost a jak si při tom duchové počínají, aby způsobily pohyb stolů a jiných těžkých těles.

Zcela přirozeně vnučuje se jedna myšlenka, která nám napadla, ale byla zamítnuta duchy, kteří nám dali docela jiný výklad, než jsme očekávali. To jest patrným důkazem, že jejich teorie nebyla naším míněním. Naši první myšlenku mohl mít každý, jako my, ale co se týče teorie duchů, myslíme, že by sotva někdy přišla na mysl člověku, neboť jest o mnoho vznešenější, než naše, ačkoli jednodušší, protože podává rozluštění množství jiných jevů, pro které by nebylo dostatečného vysvětlení.

Od té doby, co známe povahu duchů, jejich lidský tvar, polohmotné vlastnosti perispritu a mechanickou činnost, kterou působí na hmotu, viděli jsme, že při projevech duchů ruce fluidické i hmatatelné chápaly se

věci a přenášely je. Přirozeně jsme se domnívali, že duchové upotřebují pouze svých rukou k točení stolů a zdvihání jich do výše. Ale k čemu jest pak potřebí media? Nemůže duch působiti sám? Medium kladě nejčastěji své ruce v opačném směru pohybu, anebo jich vůbec nepoloží, tedy nemůže podporovati ducha nějakou tělesnou činností. Pozorujme především, co mluvili k nám duchové, jichž jsme se na toto tázali.

*

Pohyb stolu a zdvihání jeho.

Následující odpovědi byly nám dány duchem sv. Ludvíka a byly od té doby potvrzeny také mnoha jinými duchy:

Jest všeobecné fluidum výronem Božským?

„Nikoliv.“

Jest Bohem stvořeno?

„Vše jest stvořeno kromě Boha.“

Jest všeobecné fluidum zároveň všeobecným živlem?

„Ano, jest elementárním principem, počátkem všeho.“

Má nějakou podobu s elektrickým fluidem, jehož účinky známe?

„Toť jest jeho živel.“

Jaký jest stav všeobecného fluida v jeho nejprostší jednodučnosti?

„Abyste toto pochopili, musíte jíti až k pouhým duchům. Ve vašem světě jest vždy více nebo méně změněno, aby utvořilo pevnou hmotu, která vás obklopuje. Ale stav, který se nejvíce přibližuje oné jednodučnosti, jest stav fluida, které nazýváte animálním fluidem magnetickým.“

Bylo řečeno, že všeobecné fluidum jest pramenem života. Jest též zároveň pramenem intelligence?

„Nikoli, toto fluidum oživuje pouze hmotu.“

Protože fluidum tvoří perispřit, nemá nějaké vlastnosti pevnosti, která jej přibližuje až na jistý bod směřně ve vlastním smyslu?

„Ano, až na jistý bod, jak pravíte, neboť nemá všech jejích vlastností, jest více méně hmotný dle světů.“

Jak může duch působiti pohyb pevných těles?

„Spojí jistý díl všeobecného fluida s fluidem, které se vyroní z media, k tomuto skutku schopného.“

Zdvíhají duchové stoly pomocí svých údů, snad nějakým způsobem zhmotnělých?

„Tato otázka nepřivede vás dosud k tomu, čeho si přejete. Když se nějaký stůl točí pod vašimi rukama, čerpá vyvolaný duch ve všeobecném fluidu, aby mohl uměle oživit tento stůl. Je-li stůl takto připraven, přitáhne jej duch vlivem svého vlastního fluida, které dle své vůle vysílá. Je-li předmět, kterým chce pohybovat, pro něho příliš těžký, přivolá jiné duchy ku pomoci, kteří jsou v týchž poměrech, jako on. Pro svou éterickou přirozenost nemůže duch působiti na hrubou hmotu ve vlastním smyslu bez zprostředkovatele, to jest bez pásky, která ho spojuje s hmotou. Tato páska, kterou vy nazýváte perispritem, vám podává klíč ke všem hmotným spiritickým projevům. „Myslím, že jsem se dosti zřetelně vyjádřil, abyste mi porozuměli.“

Upozorňujeme na první větu: „Tato otázka nepřivede vás dosud k tomu, čeho si přejete.“ Duch úplně pochopil, že všechny předešlé otázky byly činěny proto, abychom přišli k této otázce a naráží na naši myšlenku, že jsme očekávali jinou odpověď, totiž potvrzení naší myšlenky, jak duchové pohybuji stolem.

Jsou duchové, které přivolá ku pomoci, nižšími duchy a jsou pod jeho vládou?

„Skoro vždy sobě rovni, často přicházejí sami od sebe.“

Jsou všichni duchové schopni provést jevy tohoto druhu?

„Duchové, kteří provádějí takové kousky, jsou vždy nižšími, neboť nejsou ještě zcela sprostěni všeho hmotného vlivu.“

Pochopujeme, že se vyšší duchové nezajímají o věci, jež jsou pod nimi; ale tážeme se, zda-li, jsouce více hmoty sprostěni, mají moc to způsobiti, kdyby chtěli?

„Oni mají morální moc, jako druzí mají fysickou; mají-li zapotřebí této, užijí těch, kteří tuto moc mají. Neřeklo se vám, že jim slouží nižší duchové tak, jako vy používáte sluhů?

Pevnost perispritu, možno-li se tak vyjádřiti, mění se dle stavu světa; ba vízte, že se také mění i v témž světě dle jednotlivců. U duchů mravně pokročilých jest jemnější a blíží se perispritu duchů vznešených; u nižších duchů naopak blíží se hmotě a to jest příčinou, že tito duchové nízkého stupně podřizují tak dlouho dojmy ze svého pozemského života, myslí a jednají, jakoby ještě žili a mají tytéž žádosti. Tato hrubost perispritu, která jej činí příbuzným s hmotou, činí nižší duchy schopnějšími pro fysické manifestace. Proto také nemůže člověk, který uvykl duševním pracím a jehož tělo jest útlé a něžné, zdvihnouti veliké tíže, jako některý dělník. Protože jest perisprít ducha tím, čím je tělo člověku

a protože jest jeho pevnost v poměru k nízkosti ducha, nahraňuje mu tato sílu svalů, to jest, poskytuje mu větší moc nad potřebnými fluidy k manifestacím, než u těch, jejich přirozenost jest více éterickou. Chce-li vyšší duch provést takové projevy, učiní to tak, jako to činí u vás útlí a duševně pracující lidé. Provede tento skutek pomocí některého ducha nižšího.“

Dobře-li jsme pochopili, co jste pravili, stálí vitální princip ve všeobecném fluidu. Duch čerpá z tohoto fluida své pohybovací rouchy, které tvoří jeho perisprít a jen pomocí tohoto fluida účinkuje na mrtvou hmotu?

„Ano, tak tomu jest; duch oživuje hmotu jistým druhem umělého života. Hmota se ožíví zvířecím (animálním) životem. Stůl, který se pohybuje pod vašimi rukama, žije jako zvíře a poslouchá sám od sebe intelligentní bytost. Není to duch, který jím pohybuje, jako to činí člověk s nějakým břemenem. Když se stůl zvedá, nečiní toho duch svými rukama, nýbrž jest to oživený stůl, který se podrobuje popudu pocházejícímu od ducha.“

Jaká jest úloha média při tomto činu?

„Pravil jsem to již; vlastní fluidum média se spojí se všeobecným fluidem duchem nasluhovačným. Spojení těchto dvou fluid, totiž fluida oživeného s fluidem všeobecným, jest potřebí k tomu, aby se stolu mohl udělit život. Ale pamatuje si dobře, že tento život jest jen okamžitým, neboť zmizí ke konci a často i před koncem pokusu, není-li množství fluida dostatečno, aby jej oživilo.“

Může duch jednati ič bez pomoci média?

„Může jednati bez vědomí média; mnoho osob slouží duchům za pomocníky při jistých projevech, aniž o tom vědí. Duch čerpá z nich, jako z nějakého pramene, životní fluidum, jehož potřebuje; takto není vždy potřebí pomoci média, jak vy tomu rozumíte, což stává se zvláště při projevech spontánních (samovolných).“

Jedná oživený stůl s inteligencí? Myslí?

„Myslí tak málo, jako hůl, kterou dáte nějaké intelligentní znamení. Ale vitalita, kterou jest oživen, dává mu schopnost poslechnouti popudu intelligence. Věřte opravdově, že stůl, který se pohybuje, nestane se duchem a že nemá sám o sobě ani myšlenky, ani vůle.“

Která příčina má v provedení tohoto projevu převahu, duch či fluidum?

„Duch jest příčinou, fluidum jest nástrojem.“

Jakou úlohu má v tomto případě vůle media?

„Vůle duchy a při působení na hmotu je podporuje.“

Jest činnost vůle nevyhnutelná?

„Dodává síly, ale není vždy potřebnou, protože pohyb může se dít proti vůli i bez vůle, což dokazuje, že jest příčina ta od media neodvislou.“

Není vždy třeba dotýkati se rukama věci, aby se pohybovala. Nejčastěji jest toho třeba k docílení prvního pohybu. Ale když jest věc již oživena, může poslouchati vůle i bez hmotného styku, to závisí jednak na síle media, jednak na přirozenosti ducha. Ba ani prvního dotyku není vždy nevyhnutelně zapotřebí, máte o tom důkaz v samovolných pohybech a odnesení věci, čehož nikdo nechťel způsobiti.“

Proč nemůže každý provéstí těchto skutků a proč všechna media nemají téže síly?

„To závisí na organisaci a na větší nebo menší lehkosti, s jakou se mohou fluida spojití. Pak sympatisuje duch media více nebo méně s cizími duchy, kteří v něm nalezají potřebnou fluidickou sílu. S touto silou jest tomu tak, jako se silou magnetiserů, která jest buď větší nebo menší. Proto jsou osoby, které se tomu docela protiví, jiné, u kterých se spojení uskuteční toliko působením vůle a konečně jiné, u kterých toto spojení nastává tak přirozeně a tak lehce, že toho ani nepozorují a že slouží za nástroj bez svého vědomí, jak jsme již pravili.“

Magnetism jest bez vešší pochybnosti principem těchto jevů, ale ne ten, jak se mu obyčejně rozumí. Důkazem toho jest, že nejznamenitější magnetiserové nemohou přivéstí k pohybu ani nejmenšího stolečku a že jsou osoby, které neumějí magnetisovati, ano i děti, kterým dostačí položití své prsty na těžký stůl, aby se pohyboval. Když tedy síla mediální není v poměru se silou magnetickou, vysvítá z toho, že tu jest docela jiná příčina.“

Mohou se tak zvané elektrické osoby považovati za media?

„Tyto osoby čerpají samy v sobě k provedení tohoto projevu potřebné fluidum, ony mohou jednati bez pomoci cizích duchů. To tedy nejsou media ve smyslu odpovídajícím tomuto slovu, ale může se také státi, že některý duch jim pomáhá a použije jejich přirozených schopností.“

S těmito osobami bude to asi tak, jako se somnambuly, kteří mohou jednati buď pomocí, nebo bez pomoci cizího ducha.

Účinkuje duch na předměty, aby se pohybovaly, v samé podstatě těles, nebo snad mimo jejich podstatu?

„Jedno i druhé. Pravili jsme, že hmotu není pro duchy překážkou, oni pronikají všechno. Jedna část perispritu spojí se takřka s předmětem, který proniká.“

Hřmot.

Jak si duch počíná, aby působil tlukot? Použije k tomu nějaké hmotné věci?

„Tak málo jako svých rukou ku zdvižení stolu. Vy dobře víte, že nemá žádného kladiva po ruce. Jeho kladivem jest spojené fluidum vedené jeho vůlí, buď k pohybování nebo k tlukotu. Pohybují-li, přináší vám světlo pohled pohybu, tlouče-li, vzdáchn vám přináší zvuk.“

To pochopíme, tlouče-li na nějakou tvrdou věc; ale jak může působiti hřmot nebo pravidelné zvuky v pouhém vzduchu?

„Může-li účinkovati na hmotu, může účinkovati také na vzduch, neboť je to též hmotu. Co se týče pravidelných zvuků, může je napodobiti jako každý jiný hluk.“

Pravíte, že duch neoživí svých rukou k pohybu stolu, ale vidělo se při některých viditelných manifestacích, jak se ukazaly ruce, jejich prsty vzbuzovaly na klavíru tony. Nezdá se, že pohyb kláves jest působen tlakem prstů? Není tento tlak přímým a pravidelným, když ho pocítíme sami a když tyto ruce zanechají otisky na naší kůži?

„Vy můžete pochopiti přirozenosti duchů a jejich způsobu jednání nanejvýš přirovnáním, které vám o tom dává jen neúplný pojem a jest chybou, že chcete vždy přirovnávati jejich způsob jednání k vašemu. Jejich působení musí býti v poměru k jejich organisaci. Řekl jsem vám již, že fluidum perispritu pronikne hmotou, sjednotí se s ní a oživuje ji umělým životem. Nuže, položí-li duch prsty na klávesy, klade je tam skutečně a také jimi pohybuje. To se však neděje silou svalů a jich tlakem na klávesy, nýbrž oživí pouze klávesy, jako oživuje stůl a klávesy uposlechnou jeho vůle, pohybují se a udeří na strunu. Zde se děje něco, co byste sotva pochopili, že totiž někteří duchové jsou tak nepokročili a tak materiální u přirovnání ke vznešeným duchům, že mají ještě dojmy pozemského života a domnívají se, že jednají tak, jako když byli ve svém těle. Nemohou si vysvětliti pravé příčiny skutků, které provádějí, jako nevzdělaný člověk nedovede si vysvětliti soustavy zvuků, které vyslovuje. Tažte se jich, jak hrají na piano a oni vám řeknou, že údery svých prstů, protože se jim zdá, že na klávesy skutečně udeřují. Skutek se u nich provede z pudu, aniž vědí jak, ale přece jen jejich vůlí.“

Z těchto výkladů vysvítá, že duchové mohou vykonati všechny skutky, které my sami konáme, ale prostředky, které jim jsou přiměřeny. Jistě síly, které jsou jim vlastní, nahražují jim svaly, jichž my potřebujeme k jednání, právě jako němý posuňky nahrazuje řeč.

Mezi jevy, které jsou uvedeny jako důkazy činnosti skryté moci, jsou takové, které odporují, jak se zdá, všem známým zákonům přírodním. Není zde tedy pochybnost přirozenou?

„To jest proto, že člověk jest ještě dalek toho, aby znal všechny zákony přírodní, neboť kdyby je všechny znal, byl by vyšším duchem. Ale zkušenost trestá každý den ze lži ty, kteří se domnívají, že všechno vědí, kteří se opovažují klásti přírodě hranice a přece zůstávají pyšnými! Bůh, odkrýváje neustále nová tajemství, napomíná člověka, aby nespolehal jen na své vlastní světlo, neboť přijde den, kdy i ten nejučenější bude málo učeným. Nemáte každodenně mnoho příkladů, že oživené věci, schopné pohybu, přemáhají tíži? Nepřemáhá koule vystřelená do vzduchu na okamžik tu sílu? Ubodí lidé, kteří se domnívají, že jsou velmi učenými a jichž pošetilý blud každou chvíli klopýtne! Vězte, že jste ještě malými.“

*

Působení fluida ducha a člověka na hmotu.

Tyto výklady jsou jasné a určité; vyplývá z nich hlavní zásada, že jest všeobecné fluidum, v němž jest počátek života, hlavní činitel manifestací a že tento činitel dostává popud od ducha buď vtěleného, nebo putujícího. Toto fluidum zhuštěné utvoří perispit, či-li polohmotné roucho ducha. V člověku jest perispit spojen s tělesnou hmotou, v putující stavu jest volným. Je-li duch vtělen, jest podstata perispitu více nebo méně připojena, nebo více nebo méně vázána, můžeme-li se tak vyjádřiti. U některých osob je to jakýsi výron tohoto fluida, který působí vlastně media pro fyzické jevy. Výron oživeného fluida může býti více nebo méně hojný, jeho spojení více nebo méně lehké a proto jsou slabší a silnější media. Tento výron není stálým a tak si můžeme vysvětliti přerušení této síly.

Užijme podobnost. Chceme-li působiti hmotně na nějakou vzdálenou věc, chceme tak učiniti svou myslí. Ale mysl nemůže sama působiti na předmět. Má zapotřebí nějakého prostředku, který řídí, na př. hole. Mysl neúčinkuje přímo na hůl, neboť musíme se jí nejprve uchopiti. Mysl však není ničím jiným, než duchem vtěleným v nás, který jest spojen

perispitem s tělem. Nemůže tedy účinkovati na tělo bez perispitu, jako nemůže působiti na hůl bez těla. Působí na perispit, protože jest jeho podstatě nejvíce příbuzný, perispit na svaly, svaly se uchopí hole a hůl působí na předmět. Není-li duch vtělen, potřebuje cizí pomoci, již jest fluidum, jehož pomocí přizpůsobí si věc tak, že se řídí popudem jeho vůle.

Vidíme-li tedy, že nějaký předmět jest v pohybu, že jest pozdvižen, nebo do vzduchu hozen, není to duch, který se ho uchopí, jej tlačí a zdvihá, jako bychom asi my činili; duch jej takřka nasytí svým fluidem spojeným s fluidem media a předmět, který je takto na okamžik oživen, jedná jako živá bytost, ale s tím rozdílem, že, nemaje vlastní vůle, poslouchá popudu ducha.

Protože životní fluidum, jsouc jistým způsobem duchem puzeno, podává hmotným věcem umělý život a protože perispit není ničím jiným, než právě tímto životním fluidem, vyplývá z toho, že vtělený duch dává život svému tělu pomocí svého perispitu. Za života člověka jest s ním spojen a když se vzdálí, tělo zemře. Kdybychom tedy místo stolu užili dřevěné sochy a kdybychom působili na tuto sochu jako na stůl, socha by se pohybovala, odpovídala by nám svými pohyby a svými ranami, zkrátka měli bychom sochu na okamžik obdařenou umělým životem. Nyní se hovoří o mluvících stolech, pak by se též vyprávělo o mluvících sochách. Jaké světlo vrhá tato teorie na množství zjevů až dosud nerozluštěných! Jak mnoho allegorií a tajemných skutků vysvětluje!

Odpůrci naši však přece namítají, že jest nemožným pozdvihnouti bez nějaké podpory, protože to odporuje zákonu tíže. My jim především odpovíme, že jejich popření není zákonem, za druhé, když tento zjev skutečně jest, že může sice odporovati všem známým zákonům, ale to dokazuje, že se zakládá na zákonu nám dosud neznámém a že naši protivníci nemohou si osobovati znalosti všech zákonů přírodních. Právě jsme vysvětlili ten zákon, ale oni jej sotva přijmou a sice proto, že jej podávají duchové, kteří již nemají vezdejšího roucha. Snad by jej přijali, kdyby byl od duchů, kteří to roucho ještě mají a kteří sedí v Akademii. Kdyby duch Aragův za svého života jim byl podal tento zákon, byli by jej jistě beze všeho přijali. Když však přichází od ducha „mrtvého“ Araga, je to nesmysl. A proč? Protože se domnívají, že když Arago zemřel, že všechno zemřelo s ním. Nemuseli bychom je od toho uvolniti, ale přece se vynasnažíme, abychom jim odpověděli s jejich stanoviska, nehlédíce na okamžik na soustavu umělého oživení.

Vyčerpá-li se všechnen vzduch pod zvonek vývěvy, přilne tento zvon k podložce tak mocně, že jest nemožno ho odtrhnouti pro sloupec vzduchu, který naň shora tlačí. Když se vzduch opět do zvonu vpustí, můžeme zvon velice snadno pozdvihnouti, protože vzduch pod zvonek jest v rovnováze se vzduchem nad ním. Zvon sám o sobě spočívá na podložce zcela klidně dle zákona tíže. Kdyby však byl vzduch pod ním stlačen, aby byl hustší, než vzduch nad ním, zvine se zvon proti zákonu tíže a kdyby proud vzduchový byl mocný a prudký, vznášel by se zvon ve vzduchu beze vší viditelné podpory.

Proč by všeobecné fluidum, které jest principem veškeré hmoty, jsou nashromážděno okolo stolu, nemohlo zmenšiti nebo zvětšiti jeho poměrnou váhu, jako to působí vzduch u zvonu vývěvy, nebo jako to působí vodík v balonu? Tím přece není ani dost málo porušen zákon tíže. Znáte snad všechny vlastnosti a všechnu moc tohoto fluida? Nikoliv. Tedy nepopírejte skutku proto, že si ho nemůžete vysvětliti.

Vraťme se k teorii pohybu stolů. Může-li duch naznačeným způsobem zdvihnouti stůl, může zdvihnouti také každou jinou věc, na př. křeslo. Může-li zdvihnouti křeslo, může s dostatečnou silou zdvihnouti také osobu, která právě na křesle sedí. Zde máme tedy výklad toho zjevu, který provedl dr. Home stokrát sám na sobě i na jiných osobách. Obnovil jej na své cestě v Londýně a aby dokázal, že diváci nejsou hříčkou žádného optického klamu, učinil na stropě tužkou znamení a oni chodili pod ním. Víme, že Home byl velice silným médiem pro fyzické jevy a že byl v tomto případě působící příčinou i předmětem projevu.

*

Zvětšení a zmenšení váhy těles.

Právě jsme mluvili o možném rozmnožení váhy. Je to skutečný zjev, který se někdy přihodí a který není ničím nepravdělnějším, než podivný odpor zvonu pod tlakem sloupce vzduchového. Stává se, že pod vlivem jistých medií velmi lehké věci dávají týž odpor jako těžké a že se pak podrobují jen největšímu namáhání. Ve dříve uvedeném pokusu nevážil zvon ve skutečnosti sám o sobě ani více ani méně, ale zdál se býti těžším zevnější příčinou, která naň působila. Tak je tomu bez pochyby i zde. Stůl jest vždy stejně těžký, jeho hmota se stejně nezvětšila, ale cizí síla se protivi jeho pohybu a tato příčina může býti v obklopujících fluidech, které

jím proniknou, právě jako vzduch jest příčinou, která zvyšuje nebo zmenšuje zdánlivě váhu zvonu. Učiňte pokus s vývěvou před nevzdělaným venkovanem, který nedovede pochopiti, že to pochází od vzduchu, jehož nevidí a snadno si dá namluviti, že to činí ďábel.

Řekne se snad, že nahromadění tohoto fluida nemůže zvětšiti váhy věci, protože fluidum jest nevážitelné. Budiž, ale pozorujte, když jsme použili slova nahromadění, že jest to jen podobnoství a nikoliv stotožnění se vzduchem. Jest nevážitelné, budiž, ale není to ničím dokázáno. Jeho vnitřní podstata nám jest neznáma a my ještě neznáme veškerých jeho vlastností; dokud nebyla vyzkoumána váha vzduchu, netušili jsme výsledků pravé váhy. Elektřina se také počítá mezi nevážitelná fluida a přece může býti železná věc držena elektrickým proudem a klade veliký odpor tomu, kdo by ji chtěl odtrhnouti; stala se tedy zdánlivě těžší. Když těchto poměrů neznáme, bylo by nedůsledno souditi, že jich není. Duch může míti prostředky, jichž neznáme; ale příroda nám dokazuje každodenně, že její moc se neomezuje na svědectví smyslů.

Jen podobnou příčinou můžeme si vysvětliti zvláštní jev a jest jich velice mnoho, jak totiž mladá, slabá a něžná osoba vyzdvihla dvěma prsty bez námahy silného muže i s křeslem, na němž seděl.

Část pátá.

Spontanní fysické manifestace.

Hřmot, tlukot a zmatek. — Vrhání předmětů. — Přenos věcí.

Hřmot, tlukot a zmatek.

Projevy, o nichž jsme právě jednali, byly vyvolány, ale často se stává, že se objevují samovolně (spontanně), beze všeho účinku vůle. Vylučujeme myšlenku, že by mohly býti skutkem obraznosti pozdrážděné spiritickými ideami, neboť objevují se u osob, které o nich nikdy ani neslyšely a ve chvíli, kdy toho nejméně očekávaly. Tyto jevy jsou velmi důležité, neboť nemůže se vyskytnouti podezření, že by je někdo prováděl ve srozumění s druhým. Proto vyzýváme každého, kdo se zajímá o spiritické jevy, aby sbíral všechny případy tohoto druhu, o nichž by se dozvěděl, ale zvláště, aby zjistil pečlivě jejich skutečnost podrobným zkoumáním okolností, aby se přesvědčil, že to nebyl žádný klam.

Ze všech spiritických manifestací jsou nejobyčejnější a nejčastější hřmot a tlukot. Zde zvláště jest se nám obávati klamu, neboť množství přirozených příčin může takové jevy působiti, na př. vítr, účinek akustický, skryté zvíře, hmyz atd. Jinak má spiritický hřmot zvláštní povahu a rozličnou sílu a zvuk, dle kterého se dá ležce poznati, nijak se nepodobá

praskotu dřeva, hučení ohně, nebo jednotvárnému tikotu kyvadla hodinového. Jsou to suché rány, brzy temné, slabé a lehké, brzy hlasité a určité, někdy také hřmotné, které mění místo a opakují se nemajíce žádné mechanické pravidelnosti. Ze všech prostředků nejvydatnější kontroly, která nenechává žádné pochybnosti o jejich původu, jest jejich poslušnost naší vůli. Slyšíme-li rány na místě námi ustanoveném, odpovídají-li na některou myšlenku v jistém počtu nebo v určité síle, tedy v nich musí každý hledati inteligentní příčinu; ale není-li tu poslušnosti, není to ještě vždycky důkazem opaku.

Dejme tomu, že bychom podrobným zkoumáním zjistili, že tento hřmot, nebo jakýkoli jiný úkaz jsou skutečnou manifestací, musíme se jich již obávati? Zajisté ne, neboť není tu ani toho nejmenšího nebezpečství. Jen ti lidé, kterým se namluví, že to působí ďábel, mohou se postrašiti jako děti, kterým se nahání strach strašidly. Tyto manifestace dosáhnou někdy nepříjemných rozměrů a stálosti a proto jest přirozenou žádost, aby se jich každý v takovém případě mohl sprostiti. O tomto tedy jest výklad velmi potřebný.

Pravili jsme, že fysické manifestace obracejí naši pozornost k nějaké věci, aby nás přesvědčily o přítomnosti mocnosti stojící nad člověkem. Pravili jsme též, že vznešení duchové k tomuto druhu manifestací používají nižších duchů, jako my užíváme svých služebníků k hrubým pracím a činí tak proto, jak jsme právě byli naznačili. Když tento cíl jest již dosažen, přestane hmotná manifestace, protože jí není již zapotřebí. Jeden nebo dva příklady učiní vám tuto věc pochopitelnější.

Před několika lety, když jsem začal studovati spiritism, bylo slyšeti okolo mne k večeru neustále rány, když jsem se právě zabýval touto prací. Bylo to poprvé, co se mi něco takového přihodilo. Přesvědčil jsem se, že tyto rány neměly žádné nahodilé příčiny; více jsem o tom tehdy ještě nevěděl. Navštěvoval jsem často jedno výborné písíci médium. Druhého dne tázal jsem se ducha, který se byl sdělil, na příčinu tlukotu. Bylo mi odpovězeno: „Je to tvůj ochranný duch, který chtěl s tebou mluvit.“ Tázal jsem se, co mi chtěl říci. Odpověď zněla, že se ho mohu na to sám tázati, protože jest přítomen. Když jsem se ho tázal, udal mi jméno allegorické, (později jsem se dozvěděl, od jiných duchů, že náleží k velmi vznešeným duchům a že i na zemi hrál důležitou úlohu), naznačil mi chyby v mé práci a řádky, v nichž byly chyby; uděloval mi užitečné a moudré rady a dodal, že přijde na mé volání, budu-li se ho chtíti tázati.

A skutečně, od té doby mne nikdy neopustil. Dal mi mnoho důkazů o své veliké vznešenosti a brzy jsem poznal jeho blahovolnou a vydatnou pomoc. Ale tlukot přestal od naší první rozmluvy. A co skutečně žádal? Chtěl vstoupiti se mnou do pravidelného obcování a proto mi to muselo býti napřed oznámeno. Když jsem se to dozvěděl a nastalo pravidelné spojení, stal se tlukot zbytečným a proto také přestal. Netluče se již na buben, aby se vzbudili vojáci, když již vstali.

Podobný případ stal se jednomu z našich přátel. Od nějaké doby ozýval se v jeho pokoji rozličný lomoz, který se mu stával již obtížným. Jednou naskytla se mu příležitost, že se mohl otázati ducha svého otce a dozvěděl se, co žádá; vykonal, co mu bylo řečeno a od té doby již neslyšel ničeho. Musíme poznamenati, že lidé, kteří mohou velice snadno nějak vstoupiti v obcování s duchy, mají velmi zřídka takové manifestace, což jest zcela pochopitelné.

Samovolnými manifestacemi není vždy jen hřmot a tlukot, promění se někdy v pravý povyk a zmatek; náradí a jiné věci se převrací, sklenice řinčí, různé předměty padají shora, dveře i okna jsou neviditelnými rukama otvírána a zavírána atd. To přece nemůže býti žádným klamem, nebo hallucinací. Zmatek bývá často velmi veliký, ale někdy jest to přece jen zdánlivé. Jest slyšeti lomoz ve vedlejší světnici, hřmot stolního náčiní, které spadne a rozbije se, lidé běží se přesvědčiti o tom a vidí všecko v klidu a v pořádku, ale sotva že odejdou, počíná lomoz znova.

Manifestace tohoto druhu nejsou ani řídkými, ani novými a jest málo místních zpráv, které by neobsahovaly nějakého příběhu tohoto druhu. Bázeň asi zveličovala tyto události, které nabyly rozměrů velice směšných, přecházejíce z úst do úst, pověra tomu hodně pomáhala a o domech, kde se tyto události stávaly, mysli se, že je navštěvuje ďábel. Odtud pocházejí podivné a hrůzné pověsti o strašidlech. Ostatně každý pochopí, jak působí takové události na lidi slabé povahy a nakloněné k pověrčivosti. Nejlepší prostředek, aby se předešlo všem nesnázím, jest seznámiti se s pravdou. Věci docela prosté zdají se strašnými, není-li známa jejich příčina. Až se lidé seznámí s duchy a poznají, že s námi dobře smýšlejí, aby nás uvedli na pravou cestu, nebudou mít před nimi žádného strachu.

V „Revue spirite“ jsou popisy mnoha pravdivých událostí tohoto druhu, mezi jinými příběh klepajícího ducha z Bergzabern, jehož kousky více než osm let trvaly (sešity pro květen, červen a červenec 1858), ducha

z Dibbelsdorfu (srpen 1858), pekaře Gandes-Ventes u Dieppe (březen 1860), ducha z ulice des Noyers v Paříži (srpen 1860), ducha de Castelnauary pod názvem „Příběhy zatracence“ (únor 1860), kupce z Petrohradu (duben 1860) a mnoho jiných.

Události tohoto druhu mají často povahu pravého pronásledování. Známe šest sester, které žily spolu a které po více let nalézaly ráno své šaty roztrhané, roznesené až na půdu a na kusy roztříhané, ačkoli je bedlivě zamykaly. Stalo se často, že ležící osoby úplně viděly, jak se jim roztrhaly záclony, pokrývky a peřiny a že samy byly vyzdvíženy ze svých lůžek. Tyto události stanou se častěji, než si kdo myslí, ale ti, kteří byli jejich obětí, neodvažují se dlouho o tom mluvit z bázně před posměchem. Dozvěděli jsme se, že prý jest nejlepší pro takové osoby, aby se vyhojily z hallucinací, když budou podrobeny léčení jako blázni, což pak z nich udělalo skutečné šílence. Lékařství nechápe těchto věcí, protože připouští za příčinu jen princip hmotný, z čehož pocházejí často smutné a osudné omyly. Historie bude jednou vyprávěti o léčení devatenáctého století, jako se dnešního dne vypravuje o jistých příbězích středověku.

My také připouštíme, že některé události jsou výkonem nesnášenlivosti, nebo zlé vůle. Ale když se po vyšetření toho potvrdí, že toho neučinili lidé, řeknou někteří, že je to skutek ďáblů, ale my tvrdíme, že duchů.

Vyšší duchové, právě jako mezi námi vážní a přísně žijící lidé, nebaví se tím, že způsobují hřmot. Často jsme se duchů tázali po příčině, proč takto ruší klid. Většinou činí tak jen proto, aby se bavili. Jsou to duchové spíše lehkomyšlní, než zlí, kteří se smějí, že způsobí strach, nebo hřmoti proto, aby se nemohla nalézt příčina toho. Často dorážejí na jednotlivce a pronásledují ho od domu k domu, chtějíce ho pozlobiti, nebo trýzniti, jindy zase působí beze vší příčiny na některém místě. Někdy je to také pomsta, jak budeme mít příležitost viděti. V některých případech jest jejich úmysl spíše chvalitebným, neboť chtějí vzbuditi pozornost a vstoupiti v obcování, buď aby dali nějaké poučení osobě, k níž se obracejí, nebo aby si vyžádali něco pro sebe. Často jsme viděli, jak žádali za modlitby, nebo za splnění nějakého slibu ve jménu svém, jehož nemohli sami vyplniti, nebo konečně, jak žádali pro svůj vlastní klid, aby byl napraven nějaký zlý skutek, jehož se za svého života dopustili.

Vůbec netřeba se jich obávati; jejich přítomnost může býti nepřijemnou, avšak nikoli nebezpečnou. Ostatně jest pochopitelné, že každý si přeje, aby se jich zbavil, ale činí obyčejně opak toho, co by měl činiti.

Jsou-li to duchové takoví, kteří se baví, jsou pak tím dotěrnější, čím více se věc považuje za vážnou a jako rozpustilé děti škádli tím více toho, kdo se nad tím zlobí, nebo komu způsobují strach. Kdybychom se poradili s moudrými lidmi a kdybychom nebrali vážně jejich kousků a smáli se jim, přestali by konečně a dali by nám pokoj. Známe člověka, který se nezlobil, ale nutil je, aby činili tu neb onu věc a ejhle, po několika dnech již nepřišli. Ale jak jsme pravili, jsou mezi nimi také duchové, jejichž úmysl není tak lehkavý. Proto hledme vždy poznati příčinu, proč přicházejí. Žádají-li něco, můžeme býti jisti, že přestanou jejich návštěvy, jakmile se vyhová jejich žádosti. Nejlepším prostředkem k poučení jest vyvolati ducha pomocí dobrého písničného média. Dle jeho odpovědi poznáme hned, s kým máme jednati a dle toho budeme se také řídit. Když je to duch nešťastný, žádá bratrská láska, abychom s ním jednali šetrně, jak zasluhuje, když je to posměváček, jednejme s ním bez okolků, má-li zlou vůli, prosme Boha, aby ho polepšil. V každém případě bude mít modlitba vždy dobrý výsledek. Ale nějaké zaklínající formule vzbudí u něho jen smích, neboť na ně nic nedbá. Můžeme-li s nimi vstoupiti v obcování, máme dbáti jejich vlastností, neboť se tím baví, věříme-li jim beze všeho.

Vrátíme se ještě k tomuto předmětu s podrobnějším výkladem a udáme příčiny, které působí často, že i modlitby zůstanou bez účinku.

Ačkoliv tyto projevy působí nižší duchové, často je vykonávají i duchové třídy vyšší a to proto, aby se dokázala jsoucnost netělesných bytostí a vyšší moci nad člověkem. Pověst, která se o nich rozšiřuje a strach, který působí, budí pozornost a konečně otevře oči i těm největším nevěrcům. — Tito však jsou hned hotovi a přičítají tyto jevy na účet obrazotvornosti. Je to velice lehký výklad. Je-li však jedná věc házena na druhou, nebo je-li cílem jejich naše hlava, to bychom měli divnou obrazotvornost, kdybychom mysleli, že toho není, že máme jen halucinaci. Každý jev musí mít nutně nějakou příčinu. Dokážeme-li klidným pozorováním, že tento jev nezávisí na naší vůli, že příčina jeho není v nás a dostaneme-li nad to ještě patrná znamení intelligence a svobodné vůle, což jest tím nejvýznačnějším důkazem, musíme jej nutně připsati nějaké skryté intelligence. Jaké však jsou tyto tajemné bytosti? O tom nás poučí nejlépe spiritické studium prostředky zcela zřejmými a nepopíratelnými, jichž nám dosti poskytuje obcování s nimi. Toto studium nás též poučí, abychom dovedli poznati, co jest na těch projevech pravdivého, nepravdivého, nebo přehnaného, kdybychom si toho nemohli

vysvětliti. Vyskytne-li se nějaký neobyčejný jev, hřmot, pohyb nebo také zjevení, má býti první naší myšlenkou, že příčina toho jest zcela přirozená, protože v tom není nic divného. Příčinu pak musíme hledati co nejpečlivěji, neužívající prostřednictví duchů, leč z vážných příčin. Tím se pak vystříháme klamu. Kdyby na př. obdržel kdosi políček, nebo ránu holi do zad, pochyboval by ještě o přítomnosti neviditelné bytosti?

Mnohé pověsti o projevech duchů i naše vlastní dojmy mohou býti někdy silně přehnány. Proto nepřipisujeme všemu tajemného původu, čeho nepochopujeme. Nekonečné množství příčin zcela prostých a zcela přirozených působí na první pohled podivné skutky a bylo by to pravou pověrou, kdybychom se domnívali, že působení duchů omezuje se jen na převrácení nářadí, rozbíjení stolního náčiní a na všechny takové skutky, které bychom mohli spíše připsati naší neobratnosti a neopatrnosti.

Výklad o pohybu těžkých věcí vztahuje se přirozeně na veškeré samovolné úkazy, o kterých jsme jednali. Hlomož má tutěž příčinu a věci jsou vrhány, nebo s místa přenášeny touž silou, která zdvihá nějaký předmět. Jedna okolnost pomáhá této soustavě. Někdo by se tázal, kde jest medium při takových okolnostech? Duchové nám pravili, že v takovém případě jest vždy někdo, jehož síla jest činná bez jeho vědomí. Samovolné manifestace se málokdy stávají na osamělých místech, obyčejně jen v obydlích domech a to za přítomnosti určitých osob, které působí proti své vůli. Tyto osoby jsou pravými médii, nevědí však o tom a proto je nazýváme přirozenými médii. Jsou k druhým médii v takovém poměru, v jakém jsou přirození somnambulové k magnetickým a jsou také tak pozoruhodnými.

Zdá se, že jest nečastěji potřebí dobrovolného neb bezděčného spolupůsobení nějaké osoby, obdařené zvláštní schopností k provedení těchto projevů, ačkoliv se často zdá, že duch jedná sám. To by se mohlo vysvětlovati tak, že duch čerpá oživené fluidum jinde, než z přítomných osob. Toman vysvětluje, proč duchové, kteří nás neustále obklopují, nepůsobí v každé chvíli zmatek. Především musí duch chtít tak jednati, musí mít nějaký cíl a nějakou příčinu k takovému jednání. Pak je třeba ještě, aby na tom místě, kde chce jednati, byla osoba, která by ho podporovala a takové setkání se dosti zřídka přihodí. Objeví-li se však neočekávaně tato osoba, ihned toho použije. Kromě těchto okolností působí přece také na ducha vyšší vůle, vyšší moc, která mu nedovoluje,

aby jednal dle své vůle. Třeba se mu dovolí provést tento projev jen v jistých mezích a jen v tom případě, jsou-li tyto manifestace prospěšnými buď jako prostředek k přesvědčení, nebo jako zkouška osoby, která jest jejich předmětem.

*

Vrhání předmětů.

Zde uvádíme o této věci rozmluvu vyvolanou událostmi, které se přihodily v červnu 1860 v ulici des Noyers v Paříži. Podrobnosti toho jsou v „Revue spirite“ v sešitě srpnovém 1860.

(K. sv. Ludvíku). Prosíme vás, byste nám řekli, jsou-li pravdivy události, o nichž se vypravuje, že se přihodily v ulici des Noyers? O možnosti jich nepochybujeme?

„Ano, tyto události jsou pravdivy, ale obrazotvornost lidská, buď ze strachu, nebo pro posměch je zvětšila; ale opakuji, že jsou pravdivy. Tyto manifestace jsou vyvolány duchem, který se trochu bavil na útraty obyvatelů onoho místa.“

Byla v domě nějaká osoba, která byla příčinou těchto manifestací?

„Manifestace jsou vždy způsobovány přítomností osoby, kterou duch pronásleduje; duch nepřeje obyvatelům toho místa, kde on sám jest a chce jim něco zlého učiniti, nebo je hledí z místa vypuditi, protože mu ruší klid.“

Tážeme se, zda mezi obyvateli toho domu byl někdo, kdo byl snad bezděčnou příčinou projevů?

„To musí býti, jinak by se tato událost nemohla přihoditi. Některý duch miluje určité místo a chová se tam zcela klidně tak dlouho, dokud se tam neobjeví osoba proti příhodná, pomocí které se pak baví, jak jen může.“

Jest nevyhnutelně třeba přítomnosti této osoby v témž místě?

„To jest ten nejobyčejnější případ; proto jsem pravil, že jinak by se tato událost nemohla přihoditi. Ale nemíním jsem to ve smyslu všeobecném, neboť jsou často případy, kdy bezprostřední přítomnosti není třeba.“

Proč jsou tyto duchové vždy nižší, nepůsobí tato schopnost – jim býti nápomocným – nepříznivě pro takovou osobu? Není v tom viděti nějaká sympatie s podobnými bytostmi?

„Docela ne, neboť tato schopnost závisí na tělesné soustavě, ale přece velmi často ukazuje na nějakou materiální náklonnost, bez níž bylo by lépe, neboť čím více jest člověk morálně povýšen, tím více k sobě přitahuje dobré duchy, jichž přítomnost nižší duchy zapudí.“

Kde bře duch věci, jimiž hází?

„Ty jsou nejčastěji z onoho místa nebo okolí, jistá síla, přicházející od ducha, hází je do vzduchu a ony padají na místo duchem označené.“

Proč tyto samovolné manifestace často se stávají z úmyslu přesvědčiti někoho, myslíme, že by někteří nevěřící jistě uvěřili, kdyby se stali také předmětem podobných událostí, neboť si často stěžují, že nejsou nikdy svědky takových projevů. Nemohou jim duchové dáti nějakého pádného takového důkazu?

„Což nejsou ateisté a materialisté každou chvíli svědky skutků moci Boží a Jeho moudrosti? Ale to jim nepřekáží, aby zapírali Boha i duši. Obrátili snad zázraky Kristovy všechny jeho součastníky? Lidé vaší doby, kteří na vás žádají manifestace, jsou zcela podobni fariseům, kteří ke Kristu pravili: „Mistře, učíš nám zázrak.“ Nechtějí-li se přesvědčiti divy stvoření, nedali by se ani přesvědčiti, kdyby se jim zjeví sami duchové, protože je pýcha činí velice zatvrzelými. Příležitosti mají dosti, jen kdyby ji vyhledávali upřímně. Proto Bůh nepokládá za dobré, aby pro ně učinil více, než pro ty, kteří touží po poučení, neboť odměňuje toliko lidí dobré vůle. Jejich nevěra ani dost málo nepřekáží, aby se splnila vůle Boží. Překázela snad nějak rozvoji této krásné spiritické nauky? Nebojte se tedy jejich odporu, který jest pro tuto nauku tím, čím jest obrazu stín, který mu dodává více lesku a krásy. Měli by nějakou zásluhu, kdyby byli přesvědčeni násilím? Bůh jim ponechává všechnu zodpovědnost za jejich svévoli a tato bude hroznější, než si myslíte. „Blahoslavení ti, kteří věří, aniž by byli viděli, protože nepochybují o moci Boží“, pravil Ježíš.“

Domníváme se, že by bylo prospěšno vyvolati ducha-rušitele, abychom se ho otázali na nějaké vysvětlení?

„Vyvolejte ho, chcete-li; ale jest nižším duchem a dává jen bezcenné odpovědi.“

*

Rozmluva s duchem, rušitelem pokoje, z ulice des Noyers.

„Proč mne voláte? Přejete si, abych házela kamením? Pak bych viděla tu vaši zdánlivou zmužilost.“

Kdybys nám sem házela kamením, to by nás nepostrašilo; my se tě tážeme, můžeš-li nám to učiniti?

„Zde bych snad nemohla, neboť máte ochránce, který nad vámi bdí.“

Měla jsi v ulici des Noyers nějakou osobu, která ti usnadnila tvé kousky, jichž jsi mnoho provedla obyvatelům toho domu?

„Ano, našla jsem tam pro sebe dobrý nástroj, ale žádného ducha učeného, moudrého a opatrného, který by mi v tom mohl bránit. Jsem veselá a ráda se někdy bavím.“

Která to byla osoba, jež ti byla nástrojem?

„Jakási služka.“

Podporovala tě bez svého vědomí?

„Ano, ubohá dívka a sama byla nejvíce postrašena.“

Činila jsi to s nepřátelským úmyslem?

„Neměla jsem žádného nepřátelského úmyslu, ale lidé, kteří se všeho uchopí, použijí také toho ke svému prospěchu.“

Co tím myslíš? Nerozumíme ti.

„Hledala jsem zábavu a vy, kteří zkoumáte tu věc, budete mít o jeden případ více, abyste dokázali naši existenci.“

Pravíš, že jsi toho nečinila ze zlého úmyslu a přece jsi vytrhala všechny podlahy v domě; způsobila jsi tedy skutečnou škodu!

„To jest maličkost.“

Kde jsi vzala ty předměty, jimiž jsi házela?

„Nalezla jsem je na dvoře a v sousedních zahradách.“

Nalezla jsi všechny, anebo jsi udělala některé sama?

„Já jsem nic sama netvořila, ani nesestavila.“

Kdybys jich nebyla našla, mohla bys také některé sobě udělati?

„To by již bylo těžší.“

Nyní nám pověz, jak jsi jimi házela?

„To jest vám těžko vysvětliti. Pomáhala jsem si elektrickou přirozeností oné služby spojenou s mou méně hmotnou a tím způsobem jsem mohla rozličné věci přenést k sobě.“

Doufáme, že nám podáš nějakou zprávu o své osobě. Řekni nám, jak je tomu již dlouho, co jsi zemřela?

„Je to již dosti dlouho, myslím, že asi padesát let.“

Čím jsi byla za svého života?

„Nebyla jsem ani velkou, ani dobrou. Sbírala jsem hadry v této čtvrti města; někdy se ke mně lidé chovali hrubě, protože jsem přilís milovala červenou pálenku otce Noea. Proto jsem také chtěla všechny vyfinat.“

Odpovídala jsi nám sama ze sebe a ze své vůle?

„Nikoliv, měla jsem učitele, který mi pomáhal.“

Kdo jest tím učitelem?

„Váš dobrý král Ludvík.“

Tato otázka jest odůvodněna některými odpověďmi, které důsledností myšlenek a formou řeči skoro převyšují obor vědomostí tohoto ducha. Není tedy v tom nic divného, že byl podporován duchem vyšším, který chtěl použití této příležitosti, aby nám podal poučení. To je případ velice obvyčejný; ale zvláštností při tom jest, že vliv druhého ducha jest pozorován i v písmě. Písmo odpovědí, kdy byl duch podporován, jest pravidelnější a zběžnější, kdežto písmo ducha-rušitele jest klikaté, hrubé, nepravidelné, často málo čitelné a má zcela jiný ráz.

Co činíš nyní, staráš se o svoji budoucnost?

„Ještě ne, protože putuji. Na zemi tak málo na mne myslí, že se za mne nikdo nepomodlí; žádný mne nepodporuje a proto nedělám nic.“

Později uvidíme, jak velice přispěje k pokroku a posile nižších duchů modlitba a rada.

Jak ti říkali za tvého života?

„Jeannette.“

Nuže, Jeannette, budeme se za tebe modliti. Řekni nám, zda-li ti naše vyvolání způsobilo radost?

„Ano, těší mne to, neboť jste dobří lidé, ačkoliv trochu přísní; ale jsem potěšena, že jste mne poslouchali.“

*

Přínos věci.

Skutek přínosu věci liší se od projevů, o nichž jsme právě mluvili, pouze dobrým úmyslem ducha, který je toho původcem, jakostí věci, která jest vždy spíše příjemnou a milou a konečně také něžným způsobem, jakým věci bývají přineseny. Je to samovolný přínos věci, které nebyly na tom místě, kde jsme. Jsou to obvyčejně květiny, někdy ovoce, skvosty, popsany papír, různé menší předměty atd.

Především řekneme, že tento projev jest jedním z takových, které se dají snadno napodobiti a proto musíme dáti dobrý pozor, abychom se nestali obětí podvodu. Víme, jak jsou dovedni kejkliři tohoto druhu.

Nejlepší záruka jest v povaze, v poctivosti a ve svrchované nezištnosti osoby, která obdrží podobné projevy, v pozorném prozkoumání všech okolností za nichž se tyto události staly a konečně v dokonalé znalosti spiritismu, který jediný může odhaliti všechno, co jest podezřelým.

Teorie projevu přínosu věcí a vůbec fyzických manifestací jest soustředěna pěkným způsobem v následujícím pojednání ducha, jehož veškerá sdělení mají hluboký a důsledný ráz. Naleznete jich ještě více v této knize. Dal se nám poznati pod jménem Erasta, žáka sv. Pavla a jako ochránce media, které mu bylo tlumočnickem.

„Chcete-li obdržeti takovéto projevy, musíte mít media sensitivní (citlivá), která jsou velice obdařena určitými schopnostmi mediálními a jichž nervová soustava se dá snadno podrážditi a dovoluje jim jistým chvěním rozšířiti okolo sebe mnoho svého oživeného fluida.

Osoby, jichž nervy chvějí se při nejmenším pocitu a dojmu, které každý morální a fyzický vliv vnitřní i vnější silně rozčílí, jsou velice schopnými k tomu, aby se staly výbornými médii pro fyzické jevy dotyku a přínosu věcí. Jejich nervová soustava jest skoro docela osvobozena od jejich roucha, které obvykle této soustavě překáží. Neprotiví-li se vlastnosti tohoto media jeho mediumitě, obdržíte velice snadno projevy dotyku, rány ve zdicích a nábytku, intelligentní pohyby a vyzdvížení i sebe těžší hmoty do vzduchu. Větších výsledků byste dosáhli, kdybyste měli po ruce místo jednoho, více takových medií.

Ale od provedení těchto činů k přínosu jest ještě daleko, neboť v tomto případě jest práce ducha těžší, protože duch může účinkovati toliko pomocí jediného medianimického ústroje; více medií nemůže současně působiti k provedení téhož projevu. Stává se také, že přítomnost osob antipatických duchu, který jedná, překazí zcela jeho jednání. Jak vidíte, jsou tyto příčiny důležité; mimo to přínosy vyžadují vždy většího soustředění a většího výronu fluida v téže době a nelze jich dosáti všemi médii, která nejlépe vlastnostmi mediálními jsou obdařena, nýbrž jen těmi, jichž elektromedianimické ústrojí jest nejlépe zřízeno.

Vůbec jsou a zůstanou přínosy činem velmi řídkým. Sami jste asi pochopili, proč jsou a zůstanou tyto projevy řídkými, než jiné projevy dotyku. Ostatně jsou tyto jevy takové, že nejen všechna media nejsou jich schopna, ale že ani všichni duchové jich nemohou provolati. A skutečně musí býti mezi duchem a médiem jistá příbuznost, jistá podobnost, která dovoluje roztažitelné části perispitálního fluida vtěleného spojití se s flu-

dem ducha, který chce přinést nějaký předmět. Toto spojení však musí býti takové, aby výslední síla stala se takřka jedinou, právě jako elektrický proud, působící na uhel, utvoří jediné světlo. Tohoto spojení je třeba k provedení projevů, aby hlavní vlastnosti ducha jednajícího byly rozmnoženy některými vlastnostmi media. Vitální fluidum potřebné k provedení všech medianimických projevů musí se spojití s jednajícím duchem. Jen tehdy může některé hmotné věci pomocí jistých vlastností, vám neznámých, neviditelnými učiniti a jimi pohybovati.

Není mi dovoleno v této chvíli, abych vám zjevil tyto zvláštní zákony, jimiž se řídí plyny a fluida, která vás obklopují. Ale dříve, než uplyne jistý počet let, dostane se vám výkladu těchto zákonů a uvidíte, že objeví se media jiného druhu, která budou padati do zvláštního kataleptického stavu, když budou zmedianisována.

Vidíte, s jakými obtížemi jest přínos spojen, z čehož můžete souditi, že jsou jevy toho druhu velmi řídkými a to tím více, protože se duchové k tomu málokdy propůjčují, neboť to vyžaduje s jejich strany práce skoro hmotné, což je obtěžuje. S druhé strany se často stává, že i přes jejich vůli stav media samého jim skýtá nepřekonatelné obtíže.

Je tedy patrné, že úkazy dotyku (klepot, pohyb a pozdvížení) jsou prostými jevy, které povstávají soustředěním a roztažením jistých fluid a které mohou býti docíleny vůlí a prací medií, která jsou toho schopna, jsou-li podporována sympatickými duchy. Ale události přínosu jsou mnohostranné a požadují spolupůsobení zvláštních okolností. Proto mohou býti docíleny toliko jediným duchem a jediným médiem a mají zapotřebí zcela zvláštního spojení, aby osamělou a neviditelnou stala se věc, která je předmětem přínosu.

Vy všichni, spirité, pochopíte mé výklady a dokonale si vysvětlíte toto soustředění tak zvláštních fluid, aby mohla býti odstraněna mrtvá hmoty; vy tomu věřte, jako věřte projevům elektřiny a magnetismu, jimž jsou medianimické projevy zcela podobny a které jsou takřka jich potvrzením. Co se týče nevěřících, nebudu je přesvědčovati a nestarám se o ně, neboť jednou přijdou k přesvědčení sami a skloní se před jednohlasným svědectvím spiritických ukazů, jako již učinili také při jiných událostech, které z počátku zavrhovali.

Abych to krátce opakoval, projevy dotyku jsou hojné, ale projevy přínosu jsou velmi zřídce, protože jejich podmínky jsou velice obtížné. I toto také nemůže žádné medium říci, v kterou hodinu, nebo ve kterém

okamžiku obdrží přínos, neboť často duch sám jest zdržován ve své práci. Musím dodat, že dosažení těchto případů veřejně jest mnohem obtížnější, neboť působí zde skoro vždy velice odporné živly, které překážejí úsilí ducha a tím více tedy činnosti media. Věřte však, že tyto projevy dostaví se obvykle jednoduše a samovolně, nejčastěji bez vědomí media a bez předsevzetí a konečně velmi zřídka, když mu byly oznámeny.

Z toho vidíte, že máte odůvodněnou příčinu k podezření, když se nějaké médium honosí, že je obdrží dle libosti, jinak řečeno, že může duchům velet jako služebníkům, což jest krátce nesmysl. Považujte za všobecné pravidlo, že jevy spirické se nedějí proto, aby byly představovány v divadle a aby bavily zvědavé. Propůjčí-li se někteří duchové k takovým věcem, mohou to býti jen jednoduché projevy, ale nikoli přínosy a jiné jim podobné, které vyžadují zvláštních okolností.

Nezapomeňte však, spirité, je-li nesmyslem zavrňovati ze zásady všechny projevy ze záhrobi, není to moudrosti zase všechny slepě přijímati. Ukáže-li se samovolně a na okamžik zjev hmotný, hmatatelný, nebo přínos, pak jej přijměte, ale mějte vždy na paměti, abyste nepřijímali nic slepě. Každý ukaz buď podrobně a přísně prozkoumám, neboť spiritism, který je tak bohatý na vznešené a velikolepé jevy, nezíská ničeho lemmto nepatrnými manifestacemi, které obratní keklíři mohou napodobiti.

Chcete mi namítati, že tyto jevy jsou velice dobré pro přesvědčení nevěřících; ale vězte, kdybyste neměli jiných medií pro přesvědčení, nebyl by dnes na světě ani stý díl spiritů. Mluvte raději k srdci, neboť na této cestě získáte nejvíce přesvědčených lidí. Uznáváte-li však za prospěšné, působiti na některé osoby hmotnými úkazy, čiňte tak slespon za takových okolností, aby si jich nemohli nesprávně vykládati a nečiňte žádných projevů za špatných podmínek, neboť byste podávali nevěřícím zbraň do ruky místo přesvědčení." (Eraste.)

Tento jev jest zvláštní tím, že jej jistá media obdrží jen ve somnambulistickém, což se dá lehce vysvětliti. U somnabula se duch s perispritem osvobodí z hmoty a usnadní tak spojení potřebných fluidů. Jednoho takového případu jsme byli svědky. Na následující otázky duch odpověděl, ale nedostatečně a málo důkladně. Předložili jsme je duchu Erastovu, mnohem osvětlejšímu se stránky teoretické, který je doplnil poznámkami velice rozumnými. První jest dělník, druhý mudrlec a přirovnání těchto dvou inteligencí dokazuje, že nedostačí býti duchem, aby se již všemu porozumělo.

Prosíme vás, abyste nám řekli, proč se uskutečňují přínosy, jež působíte, jen při magnetickém spánku media?

„To závisí na přirozenosti jeho; úkazy, které působím, když moje médium usne, mohl bych provést také s jiným médiem a to bdícím.“

Proč to tak dlouho trvá, než přinesete žádané věci a proč budíte dychtivost media rozněním jeho žádosti po přislíbeném předmětu?

„Potřebuji času, abych připravil fluida, která slouží k přínosu; co se týče rozněcování, děje se často pro obveselení přítomných osob a somnambula.“

Poznámka Erastova: „Duch, který odpovídal, nezná příčiny této touhy, kterou působí, aniž pochopil skutku; domnívá se, že tak činí pro obveselení, kdežto skutečně zvětšuje, aniž to tuší, výron fluida. Je to následek obtíže, s kterou je spojen tento projev a obtíž jest vždy tím větší, není-li jev samovolný, zvláště s některými médii.“

Závisí provedení projevu na zvláštní přirozenosti media a mohl by snad býti proveden s jinými médii rychleji a snáze?

„Provedení závisí na přirozenosti media a může se uskutečniti jen přiměřenou povahou; co se týče rychlosti, pomáhá nám velice zvyk při častém obcování s tímž médiem.“

Mají také nějaký vliv na to přítomné osoby?

„Jsou-li nevěřící a odpůrci, může nám to mnoho překážeti; raději jednáme s věřícími. Tím však nemyslím, že by nám mohla zlá vůle zcela překážeti.“

Odkud přinesl jste květiny a cukrovinky?

„Květiny беру v zahradách, kde chci.“

A cukrovinky? Nezpozoroval cukrář jejich ztráty?

„Vezmu je také, kde chci a nikdo toho nezpozoruje, protože jsem na jejich místo postavil jiné.“

Kde jste si opatřil tyto cenné prsteny? Neuškodil jste tím nikomu?

„Vzal jsem je na místech, jichž nikdo nezná a takovým způsobem, že z toho nemůže míti nikdo škodu.“

Poznámka Erastova: „Myslím, že tento duch nestačí, aby mohl dostatečně vysvětliti tento případ. Jistě může tu býti škoda, ale duch nechce připustiti, že by byl něco odcizil. Věc může býti nahrazena zase jen stejnou věcí téže formy a ceny. Kdyby tedy duch měl moc, aby nahradil nějaký předmět, který odcizil, stejným předmětem, proč by jej bral? Mohl by přinést ten, který chtěl dáti za náhradu.“

Jest možno také přinést květiny z jiné planety?

„Nikoli, to mi není možno.“

K Erastovi:

Mají jiní duchové tuto moc?

„Nemají, to není možno pro rozličná obklopující ústředí.“

Mohl byste přinést květiny z druhé polokoule, na př. z krajín tropických?

„Když je to na zemi, mohu to vždycky učinit.“

Mohl byste způsobit, aby přinesené věci zmizely a opět je přinést?

„Tak jako jsem je přinesl, mohu je zase dle své vůle odnést.“

Působí vám provedení jevu přínosů nějaké nesnáze?

„To nám nepůsobí žádných nesnází, máme-li jen k tomu dovolení, avšak působilo by nám to veliké nesnáze, kdybychom chtěli jevy prováděti nemajíce k tomu dovolení.“

Poznámka Erastova: „Nechce se přiznati k nesnázím, a ačkoliv je má opravdu, neboť je nucen vykonati práci takřka hmotnou.“

S jakými obtížemi se potkáváte?

„S žádnými jinými, než se špatným rozložením fluid, která nám mohou býti na překážku.“

Držte předmět rukama, když ho přinášíte?

„Nikoliv, zavineme jej do sebe.“

Poznámka Erastova: „Vykládá nezřetelně svou činnost, neboť neovine té věci svou vlastní osobností, nýbrž spojí jednu část svého vlastního přitažného a pružného fluida s částí oživeného fluida média a v tomto spojení skryje a přenesení věc, která jest předmětem přínosu. Není tedy pravda, že jej zavinu do sebe.“

Mohl byste také tak lehce přinést nějakou třeba i 50 kg těžkou věc?

„Váha pro nás neexistuje; přinášíme květiny, protože jsou příjemnější než objemný předmět.“

Poznámka Erastova: „Jest pravdou, že může přinést věci třeba 100 i 200 kg těžké, neboť tíže, která vám působí obtíže, pro ducha neexistuje; ale nedovede vysvětliti, co se zde děje. Množství spojených fluid jest v téměř poměru, jako množství věcí, zkrátka síla jest úměrna odporu. Proto duch přináší často jen nějakou květinu, nebo jiný lehký předmět, nemá-li v mediu nebo sám v sobě potřebných sil pro větší námahu.“

Zmizí-li nějaká věc a je-li příčina zmizení neznáma, mohlo by to býti činem duchů?

„To se stane velmi často, ba častěji, než si myslíte a mohli byste tomu odpomoci, kdybyste prosili ducha, aby vám vrátil ztracenou věc.“

Poznámka Erastova: „To jest pravda, ale někdy, co se ztratí, jest již ztraceno, neboť mnohé věci, které se již nenajdou, bývají často velmi daleko odneseny. Ale protože odnesení věcí vyžaduje skoro týchž fluidických podmínek, jako přínosy, může se státi jen pomocí medií, obdařených zvláštními schopnostmi. Proto zmizí-li nějaká věc, je to spíše následkem vaší neopatrnosti, než skutkem duchů.“

Jsou také jevy, které se nám zdají býti přirozenými a které přece jsou činem některých duchů?

„Váš život jest proycen takovými projevy, ale vy jich nechápete, protože na to nikdy nemyslíte; ačkoli byste je brzy dobře poznali.“

Poznámka Erastova: „Nepřipisujte duchům, co jest skutkem lidským, ale věřte, že neustále působí tisíce okolností a tisíce případy na váš život.“

Jsou mezi přinesenými věcmi též takové, které mohou duchové sami zhotoviti změnami fluida nebo živlu všeobecného?

„Toho já nedovedu, neboť nemám k tomu dovolení; jen vznešený duch může tak učiniti.“

Jak jste mohl přinést druhého dne věci zavřenými dveřmi?

„Vstoupil jsem s nimi, takřka je maje ovinuté svou podstatou, více vám nemohu říci, neboť toho nedovedu vysvětliti.“

Jak jste učinil viditelnými ty věci, které byly před chvílí neviditelné?

„Odstranil jsem hmotu, ve kterou byly zavinuty.“

Poznámka Erastova: „Není to hmotu ve vlastním smyslu, ve kterou byly věci zavinuty, nýbrž fluidum čerpané jednak z perispritu média, jednak z perispritu jednajícího ducha.“

K Erastovi:

Může býti nějaká věc přinesena také na místo zcela uzavřené? Může duch hmotnou věc tak rozložit, aby mohla proniknouti hmotou?

„Tato otázka jest složena. Co se týče přinesených věcí, ty mohou duchové rozložit v prvky (dematerialisace, odhmotnění), přenést je a opět sestaviti (rematerialisace, zhmotnění), čehož ovšem ještě nechápete. Byla-li věc učiněna neviditelnou, může ji přenést, kdy chce a může ji odhaliti až v přiměřené době, aby se objevila. Jinak je to s věcmi, které

sami skládáme, protože přinášíme toliko živly hmotné, ježto tyto živly jsou v podstatě pronikavými, my je sami pronikneme a procházíme i těmi nejtvrdsími tělesy tak lehce, jako pronikají sluneční paprsky skleněnou tabulí. Můžeme tedy dobře říci, že jsme přinesli věc do nějaké uzavřené místnosti.“

Část šestá. ---

Viditelné manifestace.

Otázky o materialisaci. — Teoretický pokus o zjevení. — Kulíkovití duchové. — Teorie hallucinace.

Otázky o materialisaci.

Ze všech spiritických projevů jsou jistě nejzajímavějšími ty, v nichž se duchově učiní viditelnými. Uvíříme, že tento zjev není nijak nadpřirozeným; jest právě tak přirozeným, jako ostatní. Slysme odpovědi, které byly dány duchy o tomto předmětu.

Mohou se duchové učiniti viditelnými?

„Ano, zvláště ve spaní, ale někteří lidé je vidí také ve stavu bdělém, ale to se stává zřídka.

Když tělo odpočívá, osvobodí se duch od hmotného těla a může lépe viděti jiné duchy, s nimiž vstoupí v obcování. Sen jest jen upamatování se na tento stav. Když si na nic nevzpomenete, říkáte, že se vám nic nezdálo, ale duše přece viděla duchy a užívala své svobody. Zde lze pojednati zvláště o zjeveních ve stavu bdícím.“

Patří duchové, kteří se mohou zjevit našemu zraku, snad jen k jedné určité třídě?

„Nikoli, mohou náležeti ke všem třídám, nejnižším i nejvyšším.“

Mohou se všichni duchové viditelně zjevit?

„Všichni mohou to učinit, ale nemají k tomu vždycky dovolení, ani vůle.“

Jaký jest úmysl duchů, kteří se nám viditelně zjevují?

„To závisí na jejich povaze; úmysl může býti dobrý, nebo zlý.“

Jak jim může býti dáno dovolení, je-li úmysl zlý?

„Pak je to zkouška pro ty, jimž se zjevují. Úmysl ducha může býti zlý, ale následek jest vždy dobrý.“

Co tím zamyšlejí duchové, kteří mají dobrý úmysl, když se nám zjeví?

„Aby potěšili ty osoby, jichž litují, aby dokázali, že existují a že jsou u vás, aby vám dali dobré rady a někdy, aby žádali sami pro sebe pomoci.“

Bylo by to příjemné, kdybychom neustále mohli viděti duchy? Nedala by se tím odstraniti pochybnost těch, kteří nic nevěří?

„Protože jest člověk neustále obklopen duchy, rozčiloval by ho ustavičný pohled na ně, překážel by mu v jeho jednání a zbavil by ho většinou volnosti, kdežto domnívaje se, že jest sám, jedná svobodněji. Co se týče nevěřících, mají dosti příležitosti, aby se přesvědčili, jen kdyby chtěli a kdyby nebyli zaslepeni pýchou. Víte přece, že jest mnoho lidí, kteří viděli a přece neuvěřili; o ty se však nestarejme.“

Bylo by to tak velice nepříjemné, kdybyste neustále viděli přítomné duchy, jako kdybyste viděli vzduch vás obklopující, nebo miliardy mikroskopických zvířátek, která okolo vás a nad vámi létají. Z toho musíte souditi, že, co Bůh učinil, jest dobré a že ví mnohem lépe, než vy, co vám prospěje.“

Je-li pohled na duchy spojen s takovými nesnáze, proč tedy jest někdy dovolen?

„Aby byl podán důkaz, že všechno s tělem nezemře a že duše i po smrti podrží svou samostatnost. Tento okamžitý pohled dostačí, aby se přítomnost vašich přátel u vás potvrdila; ale nemá nesnázi stálého vidění duchů.“

Jest ve světech pokročilejších, než jest tento, vidění duchů častější?

„Čím více člověk nabývá spiritické přirozenosti, tím snáze vstoupí v obcování s duchy. Jen hrubost vašeho roucha působí, že pozorování éterických bytostí jest pro vás tak těžké.“

Je to rozumné strachovati se, zjeví-li se nám duch?

„Kdo přemýšlí, musí pochopiti, že člověk živý jest mnohem nebezpečnější než kterýkoli duch. Ostatně jsou duchové všude a kdybyste jich

ani neviděli, jsou přece při vás. Duch, který by chtěl škoditi, mohl by tak učiniti, aniž byste ho viděli. Není nebezpečným proto, že jest duchem, nýbrž proto, že může svým vlivem odvrátiti mysl od dobrého a vábiti ke zlému.

Lidé, kteří se bojí, jsou-li samotni, nebo po tmě, znají málokdy příčinu své bázně a nemohli by ani říci, proč se bojí. Spíše by se měli obávati setkání se s lidmi než s duchy; neboť zlý člověk jest nebezpečnější za živa, než po smrti. Jistá vám známá paní měla jednoho večera ve svém pokoji zjevení, tak význačné, že myslila, že někdo jest přítomen a její první pocit byl strach. Když se však přesvědčila, že tu není nikoho, pravila k sobě: „Je tu as jen nějaký duch; proto mohu klidně spáti.“

Mohl by ten, jemuž se objeví nějaký duch, s ním rozmlouvat?

„Zajisté a to byste měli vždy v takovém případě učiniti a tázati se ducha, kdo jest, co žádá a co máte učiniti, abyste mu prospěli. Je-li nešťastným a trpícím duchem, způsobí mu útrpnost a útěcha úlevu, je-li laskavým duchem, přichází, aby vám dal sám dobré rady.“

Ale jak může v takovém případě duch odpověditi?

„Někdy to učiní článkovanými zvuky, jako by to asi učinila živá osoba; nejčastěji však je tu přenesení myšlenek.“

Mají duchové skutečně peruti, s nimiž se zjevují, anebo je to jen nějaký symbol?

„Duchové nemají žádných perutí, neboť jich nepotřebují, protože se mohou jako duchové, dostati, kam chtějí. Zjevují se v té podobě, v jaké chtějí působiti na osobu, již se ukazují. Někteří přijdou v obyčejném oděvu, jiní zahalení jsou v dlouhý háv a jiní s perutěmi, což jest znakem některé třídy duchů.“

Jsou osoby, které vidíme ve snu, vždy těmi, jichž podobu mají?

„Jsou skoro vždy týmiž osobami, kteréž navštěvuje váš duch, nebo které přicházejí vás navštívit.“

Nemohli by posmívající se duchové přijati na se podobu osob, nám milých, aby nás oklamali?

„Berou na se podoby fantastické jen proto, aby se bavili na vaše útraty, ale jsou věci, s nimiž si zahrávají není jim dovoleno.“

Protože myšlenka jest jistým způsobem volání, pochopí každý, že přivolává duchy. Čím to však jest, že se nám často ve snu neukáží osoby, na které nejvíce myslíme a které bychom tak rádi viděli, kdežto zase naopak vidíme lidi — nám úplně lhostejné — na které nikdy nemyslíme?

„Duchové nemají vždy síly, aby se vašemu zraku zjevíli, někdy ani ve snu i když si sebe více přejete je viděti. Jim mohou překážeti příčiny,

které nezávisí na jejich vůli. Často jest to též nějaká zkouška, které vás nejvroucnější přání nemůže zbaviti. Co se týče lhotejních osob, na které nemyslíte, jest možno, že oni myslí na vás. Ostatně si nemůžete učiniti žádného pojmu o poměrech světa duchovního. Potkáváte tam mnoho upřímných známých, starých i nových, o nichž nemáte ve stavu bdělém ani ponětí.

Nemáte-li žádného prostředku, abyste se přesvědčili o vidění nebo zjevení, mohli byste je počítati mezi halucinace; jsou-li však potvrzená událostmi, pak jich nemůžete připisovati obrazotvornosti. Takovými jsou na př. zjevení se osob v okamžiku jejich úmrtí, ve snu nebo ve stavu bdělém na které jste vůbec nemysleli a které přicházejí rozličnými znameními vám oznámiti zcela neočekávané okolnosti své smrti. Stalo se často, že se koně vzpouzeli a nechťeli dále jíti před zjevením, jež poděšilo ty, kteří seděli na koních, anebo jeli ve voze. Je-li obrazotvornost u lidí něčím, jest jistě u zvířat ničím. Ostatně, kdyby obrazy ve snu spatřené byly vždy následkem toho, co jste činili ve dne, nemohli byste nijak vysvětliti, proč se někdy stává, že se vám nikdy nezdá o věcech, na které nejvíce myslíte“.

Proč jsou určitá vidění častější v nemoci?

„Také se přiházejí za úplného zdraví, ale v nemoci jsou hmotné svazky uvolněny a slabost těla poskytuje více svobody duchu, který vstoupí snáze v obcování s jinými duchy.“

Spontanní zjevení zdají se býti v některých krajinách častější. Mají snad někdejší národové větší schopnost než jiní, aby obdrželi tyto druhy manifestací?

„Vedete protokoly o každém zjevení? Zjevení, hřmot a všechny manifestace jsou stejně rozšířeny po celé zemi, ale mají různou povahu dle národů, u kterých se stávají. Na př. u národů, kde písmo jest málo rozšířeno, není píšicích medií, u jiných jest jich zase mnoho, jinde opět jsou hřmot a pohyby častější, než intelligentní sdělení, protože si tam těchto méně váží a méně jich vyhledávají.“

Proč stávají se zjevení obyčejně v noci? Neděje se to snad tichem, nebo tím, že obrazotvornost odpočívá?

„Děje se to právě z té příčiny, která způsobí, že v noci vidíte hvězdy, jichž za bílého dne viděti nemůžete. Veliké světlo může zničit jemné zjevení, ale jest mylné mínění, že snad temná noc nějak k tomu přispívá. Ptejte se všech, kteří měli zjevení a uvidíte, že většinu jich měli ve dne.“

Případy zjevení jsou častější, než si myslíte, ale mnoho lidí se k nim nepřiznává ze strachu před posměchem a jiní je zase připisují klamu.

Zdá-li se, že je jich u některých národů více, je to tím, že se tam zachovávají pravdivá i falešná podání, která jsou vždy rozmnožena přídávky zázračnými, k čemuž přispívá více nebo méně podoba krajiny. Lehkověrnost pak v nejobyčejnějších zjevech vidí skutky nadpřirozené. Ticho samoty, sklon hornatin, šum lesů, hučení vichru, ozvěna hor, fantastický tvar, stín oblaků a konečně fata morgana, to všechno přispívá k oklamání naivních lidí, kteří vypravují upřímně, co viděli, nebo co mysleli, že vidí. Ale vedle toho je skutečnost; musí se odstraniti všechny směšné přídávky a pověry, k čemuž vás přivede vážné studium spiritismu“.

Nastane zjevení duchů v pravidelném stavu nebo v extasi?

„Může se státi také v okolnostech zcela pravidelných, ale přece jsou osoby, které je vidí často ve zvláštním stavu, blízkém vytržení, jež jim poskytne jistý druh dvojího zraku.“

Kteří vidí duchy, vidí je očima?

„Tak se alespoň domnívají, ale ve skutečnosti je to duše, která je vidí a důkazem toho jest, že je mohou viděti i se zavřenýma očima.“

Jak se může duch učiniti viditelným?

„Zásada je táž, jako u všech manifestací. Závisí to na vlastnostech perispirtu, který se může podrobiti rozličným změnám dle libosti ducha.“

Může duch (v pravém smyslu) učiniti se viditelným, nebo to může učiniti jen pomocí perispirtu?

„Ve vašem hmotném stavu mohou se duchové zjeviti jen pomocí svého polohmotného roucha, kterým působí na vaše smysly. V tomto rouchu zjevují se někdy v lidské podobě, nebo v jakékoliv jiné, buď ve snách, nebo ve stavu bdělém, při světle i ve tmě.“

Mohlo by se říci, že se duch stane viditelným tím, že nějak zhusť perispirtální fluidum?

„Zhusťením nelze říci, snad byste mohli spíše pochopiti zjev ten přirovnáním, neboť tu skutečně není žádného rozluštění. Spojením fluida nabude perispirt zvláštní způsobilosti, která jej učiní viditelným.“

Jsou zjevující se duchové vždy nedotknutelní a nepřístupní?

„Jsou nedotknutelní, jako ve snu ve svém pravidelném stavu; ale mohou působiti dojemem na váš hmat a zanechat památku své přítomnosti, ano mohou v určitých případech státi se také na okamžik hmatatelnými, což dokazuje, že mezi nimi a mezi vámi jest hmota“.

Může každý viděti duchy?

„Ve snu ano, ale ne při bdění. Ve snu vidí duše bez media; ve stavu bdělém závisí vždy více nebo méně na orgánech a proto nejsou vždy okolnosti tytéž.“

Na čem závisí schopnost vidění duchy ve stavu bdělém?

„Tato schopnost záleží na větší nebo menší lehkosti s jakou se fluidum vidícího spojí s fluidem ducha. Nestačí tedy duchu, chce-li se vám zjevit, jeho přání, nýbrž musí také nalézt u osoby, již se chce ukázat, potřebnou schopnost.“

Dá se tato schopnost cvičením vyvinouti?

„To může být jako u všech jiných schopností, ale tato jest jednou z těch, jichž přirozený vývoj jest lépe očekávati, než vzbuditi, aby se nedráždila obrazotvornost. Všeobecné a neustálé vidění duchů jest výmin-kou a není pravidelným stavem člověka.“

Může se zjevení duchů také způsobiti?

„Také někdy, ale velmi zřídka, neboť je to skoro vždy samovolné. K tomu je třeba býti obdařeným zvláštní schopností.“

Mohou se duchové také zjevit v jiné podobě, než lidské?

„Lidská podoba jest pravidelná podoba. Duch může sice její vzhled změnit, ale je to vždy lidský ráz.“

Mohou se zjevit též v podobě plamene?

„Mohou utvořiti plamen a světlo jako všechny jiné zjevy, aby dokázali svou přítomnost, ale to nejsou duchové sami. Plamen jest často jen optickým klamem, nebo výronem perispritu, ale to jest vždy jeho částka; celý perispřit objeví se pouze při vidění.“

Co máme souditi o víře, že bludičky značí přítomnost duší?

„To jest pověra povstálá z nevědomosti. Fysická příčina bludiček jest velice dobře známa“.

Jest modrý plamen, který se objevil, jak se praví, nad hlavou mladého Servia Tullia, pouhou bajkou nebo skutečností?

„Skutečně se tak stalo a plamen byl utvořen ochranným duchem, který chtěl jeho matce dáti zprávu. Tato matka, jsouc vidícím médiem, upozorovala záření strážného ducha svého dítěte. Všechna media nevidí všechno stejně, jako vaše píšící media nepíší všechna totéž. Když tato matka viděla jen plamen, mohlo jiné médium viděti celého ducha.“

Mohli by se také duchové zjevit v podobě zvířat?

„Také se to může státi, ale to jsou vždy jen nejnižší duchové, kteří berou na se tuto podobu. Ve všech případech je to jen zjev okamžitý, neboť

jest nesmyslem věřiti, že by se duch mohl vtělit ve zvíře. Zvířata jsou vždy jen zvířaty a ničím jiným.

Jen pověra mohla způsobiti domněnku, že některá zvířata jsou oživena duchy. Patří k tomu buď velmi ochotná, nebo velmi omezená obraznost, abyste viděli něco nadpřirozeného v těch okolnostech, v nichž se vám někdy představují, ale strach často působí, že vidíte to, čeho není. Strach není však vždy pramenem této myšlenky. Znali jste přece paní – jinak velmi rozumnou – která svoji černou, tlustou kočku nad míru milovala, protože se domnívala, že má nějakou nadzvířecí přirozenost. Neslyšela nikdy mluviti o spiritismu; kdyby jej byla znala, byl by ji poučil o její směšné náklonnosti, až by jí dokázal nemotornost takové proměny.“

*

Teoretický pokus o zjevení.

Nejobyčejnější manifestace zjevení máme ve spánku prostřednictvím snů, ale to jsou vidění. Není naší úlohou zkoumati všechny podrobnosti, které mohou sny podávat. Připouštíme, že mohou býti pravdivými vidění přítomných i nepřítomných věcí, vidění do minulosti a v některých výminečných případech tušení budoucnosti. Jsou to též někdy allegorické obrazy, které duchové předvádějí před naše oči, aby nám dali užitečná poučení a prospěšné rady, jsou-li to totiž dobří duchové, nebo aby nás přivedli do bludu a lichotili našim náruživostem, jsou-li to nedokonalí duchové. Následující teorie vztahuje se na sny, jako na všechny jiné případy zjevení.

Co jest nesmyslného a směšného v tom, co se jmenuje výkladem snů, toho vyvracet nebudeme.

Zjevení v pravém smyslu stávají se za stavu bdělého a tehdy, užíváme-li úplné volnosti a svobody svých schopností. Zjevení mají obyčejně podobu plynnou a průhlednou, někdy neurčitou, často je to zpočátku bělavé světlo a obrysy se znenáhla tvoří. Jiný jsou tvary zcela zřetelné a dají se rozoznati i nejjemnější rysy v obličejí, takže mohou býti zcela dobře popsány; krok a chůze podobají se těm, které duch mívá za svého života.

Protože duch může na se vzíti všechny tvary, představí se v takové podobě, dle které může býti nejlépe poznán. Tak na př. Aisop není jako duch již ošklivý; ale když ho vyvoláme jako Aisopa, objeví se nám, i kdyby

od té doby měl více životů, škaredý a luhbatý s pověstným oblekem. Jest zajímavé, že při méně vážných okolnostech dolejší části těla jsou málo znatelné, kdežto hlava, trup, ramena a ruce jsou vždy určitě vyznačeny. Také nevidíme nikdy, že chodí, ale že se míhají jako stín. Jsou zahalení nejčastěji v dlouhý šat, končící záhyby; vlasy jejich pěkně vlají, alespoň těch duchů, kteří nepodrželi ničeho z vezdejších věcí. Ale prostí duchové, které jsme znali, mají obyčejné šaty, jež nosívali v poslední době svého života. Často mají také odznaky své vznešenosti, jako zářící koruny nebo perutě, totiž ti, které můžeme považovati za anděly, kdežto jiní mají odznaky svého pozemského zaměstnání. Tak může se ukázati vojin se zbraní, mudrlec s knihou, vrah s dýkou atd. Vyšší duchové mají postavu krásnou, ušlechtilou a jasnou; nejnižší duchové mají v sobě cosi divokého a zvířecího a někdy též známky zločinů, které spáchali, nebo trestů, které přetrpěli. Snad tato otázka jejich oděvu a všech těchto vedlejších věcí působí obdiv, ale my se k ní vrátíme ještě ve zvláštní kapitole, protože jest spojena s jinými velmi vážnými událostmi.

Pravili jsme, že zjevení duchů jest jaksi mlhavé; někdy by se mohlo přirovnati k odraženému obrazu v zrcadle bez staniolu, kterým, ačkoli je zřetelný, můžeme viděti věci, jež jsou za ním. Stává se tak dosti často, jak tvrdí média, která je vidí, jak přicházejí a vstupují do pokoje, jak z něho odcházejí, nebo jak se procházejí mezi množstvím lidí, takže se zdá, (což se týká alespoň nižších duchů), že se starají o všechno, co se kolem nich děje a že naslouchají tomu, co se mluví. Často bylo viděti, že se přiblížili k nějaké osobě, jak jí vnukali myšlenky, jak jí dávali rady a těšili ji, když to byli dobří duchové. Byli-li zlí, posmívali se jí. Dle výsledků, které obdrželi, byli smutní nebo spokojeni; je to krátce druhá podstata tělesného světa. Takový jest svět skrytý, který nás obklopuje, v jehož středu žijeme, aniž toho tušíme. Mikroskop objevil nám svět nekonečně drobných tvorů, kterých jsme ani netušili. Spiritism nám odhalil pomoci vidících médií říši duchů, která je též jednou z přirozených mocností. Pomocí vidících médií bylo nám umožněno studovati neviditelný svět a poučiti se o jeho způsobech, jako by se mohl národ slepců poučiti o viditelném světě pomocí několika lidí, kteří by viděli.

Duch, který může nebo chce se zjevit, vezme někdy na se zřetelnější podobu, která má docela vzhled hmotného těla, takže může způsobiti úplný klam, že věříme, že máme před sebou tělesnou bytost. Konečně může se státi za určitých podmínek skutečně hmatatelným, takže se ho můžeme dotýkati, pociťuje se odpor a teplo, jako od živého těla, což mu

však nic nepřekáží, aby zase rychlostí blesku zmizel. Tehdy zjistíme přítomnost ducha nejen očima, nýbrž i hmatem. I kdyby snad bylo jednoduché viditelné zjevení klamem, nebo nějakým podvodem, nemůžeme přece již pochybovati, když je můžeme za ruku chopiti, nebo když zjevení samo nás za ruku vezme a stiskne nám ji.

V poslední době pod vlivem některých mocných médií se přihodila zjevení, která, jsouce nepopíratelné hodnověrnosti, vysvětlují zjevení osob, o nichž nám dějepis vypravuje, že se ukázaly po své smrti úplně sobě podobny. Ostatně jakkoli tyto zjevy zdají se býti mimořádnými, přece zmizí okamžitě všechna zázračnost, poznáme-li způsob, jak vznikají a pak pochopíme, že to není rušení přirozených zákonů, nýbrž nové jejich užívání.

Perisprit jest ve svém pravidelném stavu neviditelným jako množství jiných fluid, jichž jsme nikdy neviděli, ale o jejichž existenci jsme přesvědčeni (elektřina, magnetism atd.). Jest však také, jako jiná fluida, podroben změnám, které je učiní oku viditelným, buďto nějakým způsobem zhuštění, nebo změnou molekulární podstaty. Tak se nám ukáže v plynné podobě. Zhuštění, (nesmíte bráti to slovo doslovně, užíváme ho jen v podoběnství a z nedostatku jiného), může býti takové, že perisprit nabude vlastností tuhého těla, ale může okamžitě přejíti do svého éterického a neviditelného stavu.

Tento stav jest podobný přeměně páry, která, jsouc neviditelnou, může přejíti do plynného stavu, státi se tekutou, pak pevnou a zase naopak. Různé stavy perispritu jsou působeny vůlí ducha a nikoliv nějakou fysickou zevnější příčinou, jako u našich plynů. Zjeví-li se nám duch, stane se to tím, že si přizpůsobil perisprit tak, že jest viditelným. K tomu však nestačí jeho vůle, neboť změna perispritu nastane spojením jeho s vlastním fluidem média.

Toto spojení není vždy možným, proto také nemůžeme vždycky viděti duchů. Nestačí tedy, aby duch se chtěl ukázati, ani nestačí, aby ho někdo chtěl viděti; jest potřebí, aby jejich obě fluida se mohla spojit, aby nastalo mezi nimi jakési příbuzenství, snad také, aby výron fluida člověka byl dostatečným, aby mohl způsobiti změnu perispritu a nepochybně asi ještě jiné podmínky, kterých neznáme. Konečně je třeba, aby duch měl dovolení ukázati se některé osobě, čehož mu není vždy popřáno, neboť toho se mu dostane jen v určitých případech pro příčiny, jichž nemůžeme oceniti.

Jiná vlastnost perispritu, která závisí na jeho étherické přirozenosti, jest prostupnost. Žádná hmota není mu na překážku, proniká každou, jako paprsky světelné prostupují průhledným předmětem; proto také nemůžeme se nijak uzavřít, abychom mohli zamezit přístup duchům. Navštěvují uvězněného v jeho žaláři tak lehce, jako člověka, který jest v polích.

Zjevení za stavu bdělého nejsou ani řídkými, ani novými úkazy, byla v každé době, historie vypravuje o jich velikém počtu; ale nemusíme jít tak daleko, neboť i za našich časů jsou velice hojná a mnoho lidí je mělo, kteří je s počátku považovali za hallucinace. Zjevení jsou velice častá, zvláště při smrti nepřítomných osob, které přicházejí navštívit své příbuzné nebo přátele. Často nemají žádného určitého cíle, ale nemůžeme říci, že všichni duchové, kteří se zjevují, jsou přivoláni sympatií. Jen když se každý dobře upamatuje, uvidí hned, že každý člověk ví o takovýchto událostech, o nichž sám nepochybuje pro jich hodnověrnost.

*

Kuličkovití duchové.

Zmíníme se ještě o některých optických zjevech, které způsobily, že vznikla zvláštní soustava kuličkovitých duchů.

Vzduch není nikdy úplně čistý a někdy v paprscích slunečních jsou molekuly, poletující v něm, dobře viditelné. Někteří lidé viděli v tom duchy, kteří se procházejí v prostoru. Každý zajisté toto mínění zavrhně. Ale jest zde ještě jiný klam, neméně podivný, na který také musíme ukázat:

Ve sklivci oka tvoří se sotva viditelné částčky, které již pozbyly své průhlednosti. Tyto částčky způsobují v okolním i vzdálenějším vzduchu zvětšením a lomem světla malé kruhy různé velikosti, o nichž se zdá, že se vznášejí ve vzduchu. Vyskytli se lidé pokládající tyto kruhy za duchy, kteří je následovali a všude provázeli a pokládali odstíny zbarvené duhovými barvami za postavy. Krátký výklad tohoto zjevu je přesvědčí o nesprávnosti jejich domněnky.

Vypravují, že tyto kruhovitě obrazy je nejen provázejí, nýbrž i napodobují všechny jejich pohyby, nebo se zastavují dle pohybu hlavy. To však není ničím divným a protože sídlo zjevu jest v oku, musí napodobovati také všechny jeho pohyby. Kdyby to byli duchové, byli by

odkázáni na úlohu příliš mechanickou pro intelligentní a svobodné bytosti, úlohu to i pro nižší duchy nudnou, která se nedá porovnat s pojmem vyšších duchů. Tyto kruhy mají vlnitý pohyb, který se nikdy neodchýlí od jistého úhlu a to ještě zvětšuje klam, protože náhle mají jiný pohyb než oko. Příčina toho jest jednoduchá. Tmavé částčky sklivce, první to příčina zjevu, vystupují a klesají v oku tak, jako prach ve vzduchu. Pohybuje-li se oko nahoru, vystupují také. Zastaví-li se oko, klesají svou tíží zase dolů a my vidíme, že kruhy ve vzduchu také sestupují a za chvíli se zastaví. Jejich pohyblivost jest velmi velká, neboť stačí nepatrný pohyb oka, aby změnily svou polohu a proletly celý oblouk v prostoru, kde se objeví obraz. Dokud není dokázáno, že obraz má svůj vlastní, samovolný a intelligentní pohyb, můžeme v něm hledati jen optický nebo fyziologický zjev.

Podobně jest tomu i s jiskřičkami, které se někdy utvoří na svazcích živních, větším nebo menším stažením očních svalů a které asi vznikají světloující elektřinou zřetelnice, protože jsou obvykle omezeny na obvod plochy tohoto orgánu.

Podobné klamy mohou býti jen výsledkem nedokonalého pozorování. Kdo však bude vážně pozorovati přirozenost duchů všemi prostředky, které nám podává věda, pozná, jak naivními a nesprávnými jsou ony klamy. Jako potíráme odvážlivé teorie, kterými jsou napadány manifestace a které se zakládají na špatné znalosti událostí, právě tak musíme hleděti zničit nepravá mínění, která dávají na jevo mnoho horlivosti a která tím vlastně působí více zlého než dobrého u nevěřících, kteří vždy rádi vyhledávají směšnou stránku.

Jak vidíme, jest perisprit původcem všech manifestací; jeho znalost podala nám klíč k mnohým zjevům, pomohla spiritické vědě, že učinila nesmírný pokrok a přivedla ji na novou cestu tím, že odstranila všechnu záračnost. K tomu dospěli jsme jen pomocí duchů, kteří nám vyložili působení svoje na hmotu, pohyb těles, tlukot a zjevení. Tak došli jsme také k výkladu jiných zjevů, které máme ještě zpytovat, než přijdeme k studiu tak zvaných sdělení (komunikací). Pochopíme je tím lépe, čím lépe si vysvětlíme první příčinu. Kdo této zásadě dobře porozumí, dovede ji lehce upotřebiti při různých událostech, které se mohou pozorovateli přihoditi.

Nechceme ani v nejmenším pokládati tuto teorii za absolutní, jakoby to bylo již poslední slovo. Pozdě-

ji bude jistě doplněna a opravena novými studiemi. Avšak ačkoli jest dnes ještě neúplnou a nedokonalou, může nám přece pomoci, abychom si vysvětlili události příčinami, které nemají nic nadpřirozeného. Kdyby to snad byla jen domněnka, nesmí jí nikdo odepřít možnost a pravděpodobnost a má zajisté tolik ceny, jako všechny výklady, které podávají nevěřící, aby dokázali, že ve spiritických projevech jest všecko jenom klamem a podvodem.

*

Soustava hallucinace.

Ti, kteří nechťejí připustiti netělesného a neviditelného světa, domnívají se, že všechno dá se vysvětliti slovem „hallucinace“. Definice toho slova jest známa: klam člověka, který se domnívá, že má nějaké vidění, kterého však skutečně nemá. Ale učenci nepodali o tom, jak víme, ještě žádného fyziologického důvodu. Proč tedy ještě nevysvětlili přirozenosti a pramene obrazů, které se v jistých okolnostech představují naší duši? Chtějí všecko vysvětliti zákony fimoty; buď, ať tedy vysvětlí těmito zákony nějakou teorii hallucinace, ať již je jakákoliv.

Příčiny snů věda nikdy neobjasnila a neustále ji připisuje působení obrazotvornosti. Ale posud nás nepoučila o tom, co to vlastně obrazotvornost jest, ani kterak se mohou někdy utvořiti obrazy tak jasné a zřetelné. To jest vysvětlování neznámého zase neznámým. Otázka je tedy stále touž. Řekne se, že je to pouze upamatování se na to, co jsme ve dne mluvili, slyšeli, mysleli, četli atd. To však ještě není rozluštěním. Opět se budeme ptáti, co to vlastně jest, co zanechává tak zřetelný obraz. Jak se to však vysvětlí v případě, když se nám ve snu zdá o věcech, o nichž jsme nikdy ani neslyšeli ani jich neviděli, na které jsme nikdy ani nemysleli? Jediný spiritismus může nám podati klíč k tomuto podivnému zjevu.

Učenci málo se zajímají o hallucinaci, ať již jest pravdivou, či nikoliv. Ale jest přece zjevem, který by fyziologie měla vysvětliti, nechce-li dáti na jevo svou nedostatečnost. Kdyby jednou nějaký učenec chtěl podati o ní nejen definici, ale i fyziologický výklad, uvidíme, zda-li jeho teorie rozluští všechny případy. Ať však neopomene zvláště tak častých zjevení se osob v okamžiku jejich smrti a vyloží, odkud to přichází, že právě při své smrti se osoba ta zjeví jiné. Kdyby tento úkaz byl osamělým, mohl by se připsati náhodě, ale protože se přihází velmi často, nemůžeme ho nazvati

náhodou. Kdyby snad ten, který zjevení vidí, myslil právě na osobu, která umírá, mohla by to snad ještě býti shoda okolností. Ale nejčastěji se zjeví ten, na něhož nejméně myslíme; o obrazotvornosti tedy zde nemůže býti ani řeči. Tím méně dají se obrazotvornosti vysvětliti okolnosti smrti, o nichž nemáme ani tušení.

Přivrženci této nauky mohou namítati, že duše (ač-li ji připouštějí), má okamžité podráždění, kdy jsou její schopnosti napjaty. Připouštíme; ale když to, co vidí, se skutečně odehrálo, pak to není žádný klam. Když duše vidí ve svém předráždění to, co není přítomno, musí se k tomu přenést a může-li se naše duše přenést k nějaké nepřítomné osobě, proč by se nemohla duše této osoby přenést také k nám? Ať uvažují také o těchto událostech a nezapomenou, že teorie, v níž můžeme ukázati na opačné události, jest buď nepravou, nebo nedokonalou.

Pokusíme se ještě podati některé myšlenky o tomto předmetu. Události dokazují, že jsou skutečně zjevení, jež spiritická teorie úplně vysvětluje a která mohou popíráti jen ti, kteří kromě organismu popírají všecko. Ale jsou také vedle skutečných vidění hallucinace ve vlastním slova smyslu? O tom zatím nelze pochybovati. Odkud pocházejí? Jsou to zase duchové, kteří nás přivádějí na pravou cestu; zdá se nám, že celý výklad jest obsažen v odpovědích na následující otázky:

Jsou vidění vždy pravdivými a nejsou to také někdy hallucinace? Vidíme-li ve snu, nebo někdy jindy d'ábla, nebo nějaké fantastické osobnosti, kterých není, není-liž to výtvor fantasie?

„Ano, někdy, je-li člověk ustrašen četbou, nebo vypravováním o d'ábelských činech, které působí na něho velkým dojmem; pak si na to vzpomene a zdá se mu, že něco vidí, čeho ve skutečnosti není. Ale pravíli jsme také, že duch může pod svým polofymotným rouchem vzíti na se každou podobu při svém zjevení. Posměvačný duch může se zjeviti v podobě d'ábla, chce-li si zahráti s lehkověrností, jako se může dobrý duch ukázati s perutěmi a v zářící postavě, aby povzbudil.“

Mohou býti považovány za zjevení obrazy, které se nám často ukazují v polospánku, nebo když zavírame oči?

„Jakmile smysly ochabnou, uvolní se duch a může viděti v dálce nebo na blízku to, čeho by nemohl viděti očima. Tyto obrazy jsou často viděním, ale mohou býti působením dojmů, které zanechal pohled ducha na některé věci mozku, jež zachovává po nich stopu. Uvolněný duch vidí pak ve svém vlastním mozku tyto dojmy, které tam zůstávají, jako na daguerrotypické desce. Jejich proměna a jejich směr utvoří podivný a prchavý celek, který skoro hned zmizí, ačkoliv se namáháte, abyste jej

podrželi. Podobné příčiny mají také jisté fantastické zjevy, které se utvoří často v nemoci.

Jest dokázáno, že paměť jest výsledkem dojmů v mozku zachovávaných. Avšak proč se tak rozličné a mnohonásobné dojmy v mozku nějak nepomíchají? To jest neproniknutelnou záhadou, která je stejně podivnou, jako tajemství zvukových vln, které se ve vzduchu křížují a přece zůstávají zřetelné. Ve zdravém mozku jsou tyto dojmy čisté a určité, v méně zdravém se ztrácejí a pomíchají. Z toho vzniká ztráta paměti, nebo pomíchání názorů.

Když obrazy dospěly z nervu oka až do mozku, zanechají zde jistý dojem, který působí, že si na nějaký obraz vzpomenete, jakoby jste jej měli před sebou; ale je to vždy jen působení paměti, neboť ve skutečnosti nyní ho není. V určitém pak stavu uvolnění, hledí duše do svého mozku a nalezne tam obrazy, zvláště pak ty, které ji nejvíce překvapily, anebo zajímaly.

Duše nalezne v mozku velikou směs všech možných obrazů: světských i náboženských, vážných i žertovných, lidských i zvířecích atd. Vidí je skutečně, ale vidí jen daguerrotypický obraz v mozku. V pravidelném stavu jsou tyto obrazy prchavými a okamžitými, protože všechny mozkové částky volně účinkují; ale ve stavu chorobném jest mozek vždy více nebo méně seslaben, není rovnováhy mezi všemi orgány, neboť jen některé jsou v činnosti, kdežto ostatní jsou v klidu. Z toho vznikají obrazy, které se tak snadno neztrácejí, jako ve stavu pravidelném. Zde jest pravá hallucinace a první příčina fixních ideí (utkvělých myšlenek).

Jak jest patrné, vysvětlili jsme tuto odchylku zákonem zcela fyziologickým a velmi známým, totiž zákonem o dojmech mozkových, ale nechali jsme vždy duši spluúčinkovati. Když tedy materialisté dosud nepodali dostatečného rozluštění tohoto zjevu, je to tím, že nechťejí uznati duše; řeknou též, že náš výklad jest špatným, protože užíváme popírané zásady. Popírané? Ale kým? Jimi ovšem, ale přijaté mnohá miliony lidí od té doby, co jsou lidé na zemi vůbec; popírání několika jednotlivců netvoří ještě zákona. "

Není tento výklad dobrým? Podáváme jej, protože nemáme jiného a chcete-li, jen jako pouhou domněnku, v očekávání lepšího. Tak, jak jest, nevysvětluje sice vidění se všech stránek a proto vyzýváme všechny pány fyziology, aby podali se svého stanoviska jediný výlučný výklad, který by rozluštil všechny případy; neboť když mluvili o nadšení a rozčile-

ni, tím ještě neřekli nic. Jsou-li tedy všechny teorie hallucinace nedostačtiny, aby objasnily všechny případy, musí tu býti něco jiného, než tak zvaná hallucinace. Naše teorie byla by nesprávnou, kdybychom ji vztahovali na všechny případy vidění, protože jsou také takové, které by jí odporovaly; může býti však pravou, omezí-li se na případy určité.

Část sedmá.

Dvojtělesnost (dvojníci) a transfigurace (proměnění)

Dvojtělesnost (dvojníci). — Zjevení se duchů živých. — Sv. Afřons z Ligouri a sv. Antonín z Paulovy. — Vespasian. — Transfigurace (proměnění). — Neviditelnost. — Zjev nezrozených.

Dvojtělesnost (dvojníci).

Dvojtělesnost a proměnění (transfigurace) jsou viditelné manifestace, které se zdají býti zázračnými, které však — jsouce správně vyloženy — vstoupí do řady přirozených událostí. Zakládají se na zásadě, že všechno, co bylo řečeno o vlastnostech perispritu po smrti, vztahuje se též na perisprit lidí živých. Viděli jsme, že duch ve spánku se uvolní a odloučí od těla. Ale duch má vždy své polohmotné roucho, ať člověk zemřel, nebo ať jest živ a na základě toho může se státi také viditelným a hmatatelným. Máme v tom ohledu spoustu událostí, které nepřipouštějí žádné pochybnosti. Uvedeme zde jen několik příkladů, které osobně známe a za jejichž pravdivost můžeme ručiti. Každý sám mohl a může slyšeti od svých známých o mnohých podobných událostech.

*

Zjevení se duchů živých.

Manželka jednoho z našich přátel viděla častěji v noci, že vstoupila do jejího pokoje osvětleného i neosvětleného pouliční prodavačka ovoce,

kterou sice od vidění znala, ale se kterou ještě nikdy nemluvila. Toto zjevení ji tím více postrašilo, protože tehdy nevěděla zcela nic o spiritismu a protože se tento případ velice často opakoval. Prodavačka však byla živa a jistě v této době spala. Její hmotné tělo leželo doma, ale její duch a jeho fluidické tělo bylo u této paní. Proč? Toho právě nevíme. Snad zasvěcený spirita, by se jí na to zeptal, ale ona sama o tom neměla ponětí. Vždycky se zjevení ztratilo, aniž věděla jak a vždycky se ihned přesvědčila, že všechny dveře byly dobře zamčeny a že tedy nemohl nikdo vstoupiti do jejích pokojů. Tato opatrnost jí dokázala, že nespala. Po druhé viděla týmž způsobem vstoupiti muže, kterého neznala. Jednoho dne spatřila zase svého bratra, který byl tehdy v Kalifornii a který působil dojmem živé osoby, tak že v prvním okamžiku se domnívala, že se vrátil a chtěla k němu promluvit. Ale on zmizel, aniž se toho nadála. Tato paní byla přirozeným vidícím médiem, ale tehdy, jak jsme pravili, neslyšela ještě nikdy mluvit o médii.

Jistá paní, která bydlí na venkově, viděla — jsouc těžce nemocna — jednou večer asi v deset hodin starého pána, obyvatele téhož města, kterého sice někdy viděla ve společnosti, ale s nímž se nikdy nestýkala. Seděl v pohovce u nohou její postele a bral časem šňupeč tabáku; zdálo se, že nad ní bdí. Jsouc překvapena jeho návštěvou v tak pozdní hodinu, chtěla se ho tázati po příčině. On však jí dával znamení, aby nemluvila, aby spala. Ještě několikrát chtěla promluvit, ale vždy obdržela totéž napomenutí. Konečně usnula! Po několika dnech, když se uzdravila, přišel k ní na návštěvu týž pán, ale ve dne a tehdy to byl skutečně on. Měl týž oděv, tutéž tabatěrku a tytéž způsoby. Jsouc přesvědčena, že ji navštívil v její nemoci, děkovala mu za prokázanou zdvořilost. Pán se tomu divil a ujišťoval ji, že již dávno ji neviděl. Paní, která znala spiritické zjevy, pochopila, co to vlastně bylo a nezmiňujíc se o tom, vysvětlila mu to tím, že se jí o tom zdálo. — Naši nevěřící by zase řekli: „To není nic divného. Když tato a předešlá paní nespaly, zdálo se jim to bdícím, jinak řečeno byla to hallucinace.“ To by byl jejich celý výklad toho, čeho nechápou. Protože jsme však již námitky jejich vyvrátili, budeme pokračovati, obracejice se k těm, kteří nám chtějí porozuměti.

Zde ještě jiný případ význačnější a jsme zvědaví, jak by tento mohl býti vysvětlen pouhou hallucinací.

Jistý pán, bydlící na venkově, nechtěl se oženiti přes všechny prosby svých přátel. Příbuzní jeho našli mu v sousedním městě nevěstu, které ještě nikdy neviděl. Jednoho dne — jsa ve svém pokoji — velice se podivil

přítomnosti nějaké mladé dívky, bílé oblečené a ozdobené na hlavě věnečkem z květin. Řekla mu, že jest jeho nevěstou a podala mu ruku, na níž viděl prsten. Za několik minut všechno zmizelo. Překvapen jsa tímto zjevením a přesvědčiv se, že bál, tápal se, zda-li toho dne někdo k němu přišel. Bylo mu řečeno, že nikdo. Po roce, na úsilovné naléhání jedné své příbuzné, odhodlal se navštívit dívku, kterou mu nabízeli. Byla právě slavnost Božího Těla. Lidé se vraceli z procesí a jedna z prvních osob, kterou uviděl, když vstoupil do domu, byla mladá dívka, v níž poznal tu, která se mu byla zjevila. Byla právě tak oblečena, neboť den, kdy se zjevení stalo, byl dnem Božího Těla. Zarazil se a mladá dívka vykřiknuvši úžasem, omdlela. Když přišla k sobě, vyprávěla, že toho pána již viděla téhož dne předešlého roku. Stali se manželi. Bylo to asi roku 1835, kdy o spiritismu nebylo ještě ani zmínky. Ostatně jsou oba lidmi velice pravdomluvnými a jejich smysly jsou úplně normální.

Řekne se snad, že oba byli zaujati myšlenkou na sňatek jim navrhovaný a tím že vznikla halucinace. Ale nesmí se zapomenouti, že nastávající manžel byl při tom tak lhostejný, že za celý rok se nešel ani jednou podívat na svoji nevěstu. I kdyby se tato domněnka přijala, zbývalo by ještě vysvětlení dvojnásobného zjevení, shoda oděvu se slavností Božího Těla a konečně fyzické poznání se osob, které se nikdy neviděly. To jsou okolnosti, které nemohou nastati účinkem obrazotvornosti.

Dříve než budeme pokračovati, musíme odpověděti na otázku, která jistě mnohým přijde na mysl, totiž jak může žítí tělo, je-li duch nepřítomen. Mohli bychom říci, že tělo může žítí organickým životem, který jest nezávislým na přítomnosti ducha, čehož důkazem jest život rostlin, duše nemajících. Ale musíme říci, že duch za živobytí není nikdy úplně od těla odloučen. Duchové a jistá media poznají ducha žijící osoby dle světlého pruhu, který se končí u jeho těla. Tento zjev zmizí ihned při smrti, neboť pak jest oddělení úplné. Tímto pojátkem je duch okamžitě upozorněn, ať jest jakkoli vzdálen, že tělo potřebuje jeho přítomnosti a tu vrátí se rychlostí blesku. Z toho vysvitá, že tělo nemůže nikdy zemřítí za nepřítomnosti ducha a že se nemůže také nikdy státi, aby duch při svém návratu našel zavřenou bránu, jak pravili někteří romantikové ve svých povídkách, sepsaných pro zábavu.

Vraťme se však ke svému předmětu. Duch živé osoby, jsa odloučen od svého těla, může se zjevití jako duch mrtvé osoby a má podobu člověka živého. Pro tytéž příčiny, které jsme vysvětlili, stane se na okamžik hmatatelným. Tento zjev nazýváme „dvojtělesností“, která dala původ

k povídkám o dvojtělesných lidech (dvojnících), to jest o jednotlivcích, jichž přítomnost byla zjištěna současně na dvou rozličných místech. Zde jsou dva příklady, které jsou vyňaty ne z pověstí, nýbrž z dějin církevních.

*

Sv. Alfons z Ligouri a sv. Antonín z Padovy.

Svatý Alfons z Ligouri byl za svatého vyhlášen před ustanoveným časem, protože se ukázal současně na dvou rozličných místech, což bylo považováno za zázrak.

Svatý Antonín z Padovy byl v Hispanii: v téže době kráčel v Padově jeho otec na smrt, byv obžalován z vraždy. V tom okamžiku zjevil se svatý Antonín, dokázal nevinu svého otce a udal pravého zločince, který později odpykal smrti svůj zločin. Bylo dokázáno, že svatý Antonín v té době neopustil Hispanie. Když byl sv. Alfons námi vyvolán a tážán na uvedený případ, dal nám následující odpovědi:

Můžete nám dáti vysvětlení tohoto zjevení?

„Ano. Člověk, který ctnostným životem zcela se osvobodil z hmoty a povýšil svou duši k Bohu, může se objeviti na dvou místech. Cítí-li včlený duch, že usíná, může prositi Boha, aby se směl přenést na jakékoliv místo. Jeho duch, nebo jeho duše, jak již chcete, opustí své tělo ve stavu podobném smrti. Ale v těle zůstane páska, která spojuje perisprit a duši s tělem a která se nedá popsati. Myslím, že to je vše, co chcete věděti“.

Jak si máme vysvětliti, že perisprit jest viditelným a hmatatelným?

„Je-li duch osvobozen z hmoty, může se dle stupně své vyspělosti učiniti viditelným“.

Jest nevyhnutelně třeba spánku, aby se duch mohl objeviti na jiných místech?

„Duše se může rozdělití, cítí-li, že jest přenesena na jiné místo, než kde jest její tělo. Může se také přihoditi, že tělo nespí, ačkoli se to stává velmi zřídka; ale pak člověk není nikdy v pravidelném stavu, nýbrž jest vždy více nebo méně v extasi. Duše se nerozdělí v doslovném slova smyslu, nýbrž září na rozličné strany a může se tedy ukázati na několika místech, aniž se tím ve skutečnosti rozdělí; jest tomu právě tak, jako když se odráží světelný paprsek současně od několika zrcadel a povstává tím více obrazů“.

Co by se stalo, kdyby člověk — jsa ponořen do hlubokého spánku — byl náhle probuzen a kdyby jeho duch byl daleko od těla?

„To se státi nemůže, neboť kdyby ho chtěl někdo vzbuditi, vrátil by se duch bleskurychle do těla, protože vidí myšlenku a člověk by se probudil zcela normálním“.

*

Vespasian.

Tacitus vypravuje podobný příklad:

„Tedy, když Vespasian v Alexandrii očekával klidných letních větrů a pokojné plavby po moři, stalo se mnoho zázraků, v nichž se jevila přizeň nebes a jakási náklonnost bohů k Vespasianovi. Vespasian toužil po tom, aby mohl navštívit chrám (Serapida), aby lázal se na svoji vládu. Rozkázal, aby všichni z chrámu odešli a vstoupiv tam a obrátiv všecku svoji pozornost k bohům, spatřil za sebou jednoho z prvních Egypťanů jménem Basilida, o němž věděl, že jest vzdálen od Alexandrie několik dní cesty a že jest nemocen. Ptal se kněží, byl-li Basilides onoho dne v chrámu nebo ve městě: konečně od vyslaných jezdců se dověděl, že v tom okamžiku byl vzdálen 80.000 kroků. Proto vyložil si onen zjev za božský a odpověděl dle jména Basilidova (*βασιλεύς* = král).“ (Tacitovy dějiny IV. 81. 82.).

Jednotlivec, který se ukáže současně na dvou rozličných místech, má tedy dvě těla, z nichž jest jen jedno skutečné (hmotné), kdežto druhé jest pro nás zdánlivé. Můžeme říci, že první má život organický a druhé duševní. Při probuzení spojí se obě těla a život duše vstoupí do hmotného těla. Zdá se nám to nemožným, nemáme o tom žádného podobného příkladu a rozum dokazuje, že by ve stavu rozdělení tato dvě těla nemohla mít současně a stejně činný a inteligentní život. Dále vyplývá z toho, co jsme právě řekli, že skutečné tělo by nemohlo zemřítí tehdy, když zdánlivé tělo jest viditelné, protože blízkost smrti vždy přivolá ducha do těla i kdyby to bylo jen na okamžik. Z toho následuje také, že ani zdánlivé tělo nemůže býti usmrceno, protože není organické a nesestavá z masa a kostí; zmizelo by tedy ihned, kdyby je někdo chtěl usmrtiti.

*

Transfigurace.

Přicházíme k druhému zjevu totiž k přeměně nebo-li proměně. Tento zjev záleží ve změně podoby živého člověka. Uvádíme zde případ,

a jehož pravdivost můžeme ručiti a který se stal v letech 1858 a 1859 v okolí Saint Etienne.

Mladá dívka, asi patnáctiletá, měla zvláštní vlastnost, že se proměnila, to jest, přijala v určitých dobách na se podobu některých zemřelých lidí. Klam byl tak úplný, že lidé mysleli, že mají před sebou skutečnou osobu, neboť rysy ve tváři, pohled, hlas a způsob řeči byly úplně podobny. Tento zjev se stal velice často, aniž by tomu dívka byla chtěla. Vzala na se vícekrát podobu svého bratra, zemřelého před několika lety; měla nejen jeho postavu, ale i vzrůst a objem těla. Venkovský lékař, který byl častěji svědkem těchto skutků, chtěl se přesvědčiti, není-li hračkou nějakého klamu. Slyšeli jsme o tom od něho samého, od otce dívky a od několika jiných očitých svědků, kteří jsou zcela hodnověrní.

Lékaři napadlo, aby zvážil dívku v jejím pravidelném stavu a pak ve stavu přeměny, kdy měla podobu svého bratra, kterému bylo přes 20 let a jenž byl veliký a silný. Učinil tak a shledal, že v tomto případě byla váha skoro dvojnásobná. Tento zjev nedal se připsati žádnému prostému optickému klamu. Pokusíme se vysvětliti tuto událost, kterou by lidé byli tehdy zázrakem nazývali a kterou my krátce nazveme zjevem proměnění (transfigurace).

Proměna může se státi v určitých případech pouhým stažením svalů, čím nabude osoba jiného výrazu, takže pak ji nelze skoro poznati. Provozujeme to u některých somnambulů často, ale v tomto případě proměna není úplnou. Žena může se zdáti mladou nebo starou, krásnou nebo nekrásnou, bude to však vždy jen žena a váha její se ani nezvětší ani ne zmenší. Ale v tom případě, o němž se jedná, jest patrné, že je tu něco více. Teorie perispritu přivede nás na pravou cestu.

*

Neviditelnost.

Jest přijatou zásadou, že duch může dáti svému perispritu každou podobu, změnou v molekulární soustavě může jej učiniti viditelným a hmatatelným, tedy i neprůhledným, že perispit živé osoby — jsa odloučen od těla — může podstoupiti tytéž proměny a že tato změna tvoří se spojením fluid. Představme si nyní perispit živé osoby neoddělený, aniž okolo těla tak, že je zahluje jako pára; může podstoupiti tytéž proměny, jako kdyby byl od těla odloučen. Když ztratí svou průhlednost, může tělo zmizeti a státi se neviditelným, jsouc tak zakryto, jako by bylo

zahaleno mlhou. Může také změnití tvárnost a státi se zářícím, když to jest ve vůli, nebo spíše v moci ducha. Jiný duch může zase spojití své vlastní fluidum s fluidem první osoby tím způsobem, že skutečně tělo zmizí pod zevnějším fluidickým rouchem, jehož podoba se může měnití dle vůle ducha. To jest asi pravou příčinou podivného a řídkého zjevu přeměnění. Co se týče rozdílu váhy, to se dá vysvětliti právě tak, jako u hmotných věcí. Pravá váha těla se nezměnila, protože množství hmoty nebylo zvětšeno; ale tělo se podrobilo vlivu zevnějšího činitele, který může zvětšiti nebo zmenšiti jeho poměrnou váhu, jak jsme to vysvětlili již dříve. Je tedy více podobno, že by se váha zmenšila, kdyby se proměna stala v podobu malého dítky.

Chápeme, že tělo může vzíti na se jinou podobu, buď větší, nebo téže velikosti. Ale jak by mohlo na se vzíti podobu menší, na př. malého dítěte? Nepřevyšovalo by v tomto případě skutečné tělo hranic zdánlivého těla? Nepravíme sice, že se tento případ stal, chceli jsme jen ukázati, že by se zdánlivá váha mohla změnití. Co se zjevu samotného týče, netvrdíme ani, že jest možným, ani nemožným. Kdyby se však objevil a nemohla o něm býti dáno dostatečné rozluštění, nikterak by to věci neuškodilo. Nesmíme zapomínati, že jsme teprve v počátcích vědy a že jest ještě velice daleko, kdy věda vyřkne své poslední slovo o tomto předmětu, jako o mnoha jiných. Ostatně mohly by se také vyčnávající části státi zcela neviditelnými. Teorie zjevu neviditelnosti vysvítá zcela přirozeně z vysvětlení, které bylo podáno při zjevu přinosů.

*

Zjev nezrozených.

Musíme se ještě o zvláštním zjevu nezrozených (agénères), který je tak málo nadpřirozeným, jako všechny jiné, ačkoli se zdá mimořádným. Ale protože jsme jej již vysvětlili v *Revue spirite* (únor 1859), domníváme se, že není třeba uváděti zde všech podrobností. Řekneme toliko, že jest to druh zjevení hmatatelného.

Část osmá.

Duch a hmota

Oděv duchů. — Přímé písmo. — Samovolné utvoření se hmotných předmětů. — Změna vlastností hmoty. — Léčivá činnost magnetická.

Oděv duchů.

Pravili jsme, že duchové zjevují se v tunikách, v dlouhém řasnatém sutu, nebo také ve svém obyčejném oděvu. Dlouhý háv zdá se býti všeobecným oděvem duchovního světa. Ale jest otázkou, kde běrou šaty se všemi ozdobami, zcela podobné těm, jež nosívali za svého života. Jest jisto, že nevzali jich s sebou, protože ty věci zpravidla se rozpadly v hrobě, nebo jsou roztroušeny a podobně. Odkud tedy jsou šaty, které nosí na onom světě? Tato otázka působila vždy mnoho nesnází. Mnohým lidem bylo to pouhým předmětem zvědavosti, ale přece to potvrdilo hlavní, velmi důležitou zásadu, neboť rozluštění přivedlo nás na stopu obecného zákona, který se vztahuje také na náš tělesný svět. Objevilo se více případů, které dokazaly nedostatečnost stávajících teorií.

Až na jistou okolnost bylo možno si vysvětliti užívání oděvu, protože může býti pokládán jistým způsobem za část jednotlivce. Ale není tomu tak u vedlejších věcí, na příklad u tabatěrky pána, který navštívil nemocnou paní, o níž jsme se zmínili. Zde se nejednalo o mrtvého, nýbrž o živého člověka a tento pán, když sám o sobě přišel, měl úplně stejnou

tabatěrku. Kde však vzal jeho duch tabatěrku, kterou držel, když seděl u nohou nemocné paní? Mohli bychom uvést veliký počet případů, kde se objevili duchové zemřelých s holení, různými zbraněmi, svítilnami atd.

Napadla nám myšlenka, že hmotné věci mají snad v neviditelném světě étherické, podobné podstaty a že hmota tvořící věci jest něčím pomyslným, co ujde našim smyslům. Tato teorie jest dosti praviděpodobnou, ale nevysvětluje všech případů. Zvláště jeden případ nedá se nijak vyložit. Dosud jednalo se jen o obrazech, nebo zjevech. Viděli jsme sice, že perispit může nabýti vlastností hmoty a státi se hmatatelným; ale tato vlastnost jeho jest jen okamžitou a toto tuhé tělo může zmizeti jako stín. To jest již zjevem velice mimořádným. Často můžeme viděti, jak se pevná hmota tvoří, zejména při úkazech přímého písma, o němž pojednáváme podrobněji ve zvláštním oddílu. Ale protože tento zjev jest těsně spojen s předmětem, o němž nyní jednáme, zmíníme se o něm zde i proti patřičnému pořádku.

Přímé písmo.

Přímé písmo (pneumatografie) jest takové písmo, které se vytvoří samovolně bez pomoci ruky media a bez tužky. Stačí vzíti arch bílého papíru, což se může dít s veškerou opatrností, bychom se ujistili, že se nestaneme obětí podvodu, pak ho složit a položit někam do skříňky, nebo krátce kamkoli. Jsme-li v příznivých okolnostech, nalezneme za delší nebo kratší dobu na papíru písmena, rozličná znamení, slova, věty i celá pojednání, učiněná obyčejně šedou látkou, podobnou olovu, jindy červenou tužkou, obyčejným inkoustem, ano i tiskářskou černí. Takový jest tento úkaz, který není snad velice zřídčným, neboť jsou lidé, kteří jej obdrží snadno. Kdyby se k papíru přiložila tužka, mohlo by se mysliti, že jí duch použil ku psaní. Jakmile však použijeme pouze papíru, jest patrné, že písmeno bylo učiněno přinesenou látkou. Kde vzal duch tuto látku? To jest otázka, k jejímuž rozluštění nás přivedla tabatěrka, o které jsme před chvílí mluvili.

Samovolné utvoření se hmotných předmětů.

Utvedli jsme případ zjevení se ducha žijící osoby. Tento duch měl tabatěrku a šňupal. Tázať jsme se na to ducha sv. Ludvíka.

Měl zjev pocit jako kdyby skutečně šňupal?

„Nikoliv.“

Tato tabatěrka měla touž formu, jako ta, kterou obyčejně mívá doma. Jaká to byla, kterou duch měl v ruce?

„Bylo to zdání, aby toto zjevení bylo zpozorováno a aby nebylo pokládáno za hallucinaci, způsobenou nemocí vidící paní. Duch chtěl, aby paní věřila, že jest skutečně přítomen a proto přijal na se všechny známky skutečnosti.“

Právě, že to bylo zdání; ale zdání přece není ničím skutečným, nýbrž nějakým optickým klamem. Věděli bychom rádi, zda byla tabatěrka nějakým obrazem neslučitelným, nebo byla-li opravdovým předmětem?

„Pro tu chvíli byla tabatěrka skutečným předmětem, právě tak oděv ducha pro potřebný okamžik jest skutečný, jinak pro vaše nazírání je to jenom zdání.“

Ovšem jen pomocí hmotného principu běže perispit na se zdánlivý oděv podobný tomu, který duch nosil za svého života.

Jest patrné, že musíte zde bráti slovo „zdání“ ve smyslu slova: vzhled nebo podoba. Skutečná tabatěrka, kterou duch držel v ruce, nebyla jen jejím obrazem. Bylo to sice jen zdání u přirovnání k originálu, ale byla přece utvořena z hmotného principu. Zkušenost vás učí, že nemáte bráti doslovně mnohých výrazů, námi užívaných. Vykládáte-li je dle svého, můžete upadnouti do velikých bludů a proto prozkoumejte pozorně ihned smysl našich slov, jakmile se v nich jeví i nejmenší dvojmysl. Tak jsme vás již napomenuli a činíme tak neustále. Bez výkladu, který jsme učinili, mohlo by slovo „zdání“, jehož se v podobných případech neustále užívá, býti vykládáno nesprávně.“

Může se mrtvá hmota zjevně zdát? Jest snad v neviditelném světě podstatná hmota, která by mohla na se přijati podobu věcí, které vidíme? Zkrátka mají tyto věci étherické podstaty v neviditelném světě, jako jsou tam lidé zastoupeni duchy?

„Tak tomu není. Duch má na hmotné živly ve vesmíru a ve vzduchu vašem roztroušené takovou moc, již ani netušíte. Může je dle své vůle soustřediti a dáti jim zdánlivou podobu.“

Tato otázka byla výrazem našeho mínění o přirozenosti těchto věcí. Kdyby byly odpovědi, jako to někteří tvrdí, odrazem naší myšlenky, byli bychom obdrželi potvrzení své teorie na místě teorie opačné.

Opakujeme tuto otázku, abychom se vyhnuli všemu dvojmyslu. Jsou šaty, které mají duchové, něčím hmotným?

„Myslím, že má předešlá odpověď řeši tuto otázku. Což nevíte, že perispit sám o sobě jest něčím?“

Z toho následuje, že duchové přetvoří étherickou hmotu dle své vůle, tak na příklad, duch nenalezl oně tabatěrky již utvořené, nýbrž činností své vůle utvořil ji pro okamžik, kdy ji potřeboval a že ji mohl opět zničit. Tak tomu jest také se všemi jinými věcmi, jako se šaty, skvosty atd. Jest tomu tak?

„Ovšem, toť zcela patrné.“

Tabatěrku viděla paní zcela dobře. Mohl ji duch učiniti pro ni smátatelnou?

„Mohl tak učiniti.“

Kdyby ji mohla vzíti do rukou, myslela by, že má skutečnou tabatěrku?

„Ano.“

Kdyby ji byla otevřela, našla by tam také tabák? Způsobil by také, že by kýchala?

„Ano.“

Může tedy duch způsobiti, že nejen podoba, ale i vlastnosti jsou tytéž?

„Když tomu chce. Přisvědčil jsem na předcházející otázce jen vzhledem k zásadě. Obdržíte díky za o moci, kterou duch vykonává na hmotu a kterou sotva byste pochopili.“

Dejme tomu, že by duch vytvořil jedovatou látku a že by jí někdo užil; otrávil by se?

„Duch by to mohl učiniti, avšak neučinil by toho a vůbec nebylo by mu to ani dovoleno.“

Mohl by snad také vytvořiti látku, kterou by se dala vyléčiti nemoc? Může se také tento případ přikladiti?

„Ano, velmi často.“

Tedy by mohl také vytvořiti látku sloužící k výživě, na příklad ovoce, nebo nějaké jídlo. Dalo by se také jíst a nasýtilo by?

„Ano, ano. Ale nepátrejte tak úzkostlivě po tom, co se dá velice snadno pochopiti. Jeden sluneční paprsek dostačí, aby vašim hrubým orgánům učinil viditelnými hmotné částčky, které poletují ve vzduchu kolem vás. Nevíte, že vzduch obsahuje vodní páry? Učíte je kapalnými, zbavte je tepla a hle, tyto neviditelné částčky stanou se pevnými a nabudou zcela jiných vlastností. Ale duch má mnohem dokonalejší nástroje, než jsou vaše, totiž vůli a dovolení Boží.“

Otázka o nasycení jest velmi důležitou. Jak může nasytiti podstata, která jest jen okamžitou a má jen okamžité vlastnosti? Tato podstata však působí svým stykem se žaludkem pocit nasycení, ale nikoli nasycení, které vznikne jeho naplněním potravou. Může-li taková podstata působiti na soustavu lidskou a zhojiti nemoc, může také účinkovati na naše zažívací ústrojí a způsobiti pocit nasycení. Ať si však nemyslí paní lékařníci, kupci, uzenáři, hostinští atd., že duchové přicházejí s nimi konkurovati, neboť

tyto případy jsou velice řídkými a výjimečnými a nezávisí nikdy na naší vůli, sice bychom se mohli láčno živiti a hojiti.

Mohli by věci, které se staly vůli duchů smátatelnými, nabýti stálosti a trvanlivosti a stali se fyzickými?

„To by mohlo býti, ale to se nestává, než za velmi zvláštních okolností.“

Mají všichni duchové takovou moc, aby vytvořili věci smátatelné?

„Jest jisto, že čím duch jest vznešenějším, tím snáze toho dosáhne; ale to závisí ještě na jiných okolnostech. I nižší duchové mohou náti tuto moc.“

Dovede si duch vždycky vysvětliti, jak si utvořil svůj oděv, nebo jiné věci, jestli zjev způsobí?

„Nikoliv, často tvoří si je jaksi pudně, čehož sám nechápe, není-li o tom dosti poučen.“

Když duch může čerpat ve všeobecném fluidu látku, aby zhotovil některé věci a udělil jim okamžitou skutečnost a určité vlastnosti, může z něho také čerpat to, čeho jest mu třeba ku psaní a podává nám tímto klíč ke zjevu přímého písma?

„Konečně jste k tomu přišli.“

K tomu jsme skutečně chtěli přijíti pomocí všech našich předešlých otázek; tato odpověď jest důkazem, že duch četl naši myšlenku.

Není-li hmoty, která duchové užívají, trvanlivou, čím to je, že stopy přímého písma nezmizí?

„Neposuzujte slov, neboť byla řeč o velkém hmotném předmětu, ale zde jsou to udělané značky, jichž zachování jest prospěšno a proto se zachovávají. Chtěl jsem říci, že věci tímto způsobem duchem vytvořené nejsou činy obyčejnými, neboť tu není skutečně takového seskupení hmoty jako u pevných těles.“

Předcházející nauka dá se shrnouti v toto: Duch účinkuje na hmotu a čerpá ve všeobecné hmotě světové potřebné živly, aby utvořil dle své vůle předměty, které se podobají oněm rozličným na zemi. Může též způsobiti v živelní hmotě vnitřní změnu, která jí udělí určité vlastnosti. Schopnost tak jednat jest spojena s přirozeností ducha, který jí užívá často, i když si toho nemůže vysvětliti. Předměty duchem vytvořené trvají jen krátkou dobu a jsou podrobeny jeho vůli nebo potřebě; může je udělati a zničiti dle své libosti. Vytvořené předměty mohou se v určitých případech podobati skutečným, to jest, mohou se státi na okamžik viditelnými ano i smátatelnými. Je to jen přetvoření a nikoli stvoření, neboť ani duch nemůže něčeho vytvořiti z ničeho.

Změna vlastností hmoty.

Jsoucnost jediné živelní hmoty jest dnešního dne skoro všeobecně vědou přijata a jak vidíme i duchy potvrzena. Z této hmoty pochází vše hmotné v přírodě. Z užitečné věci jednoduchou změnou může se státi jedovatá. Lučba nám o tom podává mnoho příkladů. Každý ví, že dvě neškodné látky v jistém poměru sloučené mohou dáti třetí, která usmrcuje. Jeden díl kyslíku a dva díly vodíku, oba neškodlivy, dají vodu; přidejte jen jeden atom kyslíku a máte tekutinu žiravou. I kdybychom nezměnili poměru, dostali často jednoduchá změna molekulárního spojení, aby vlastnosti se změnily. Tak se může státi z tmavé věci průhledná a naopak. Protože duch jediné svou vůlí má mocný vliv na živelní hmotu, pochopíme, že může nejen tvořiti předměty, ale také měniti jejich vlastnosti, protože působí zde jeho vůle jako tvořivá moc.

*

Léčivá činnost magnetická.

Tato teorie nám podává rozluštění jevu, v magnetismu velice známého, který však dosud nebyl vysvětlen, totiž, změnu vlastností vody, naší vůlí. Jednající duch magnetisérův — jsa nejčastěji jistým duchem podporován — způsobí proměnu pomoci magnetického fluida, které jest světové hmotě, nebo všeobecnému živlu podstatou nejbližší. Může-li způsobiti změnu vlastností vody, může také učiniti podobný zjev ve fluidech organismu a z toho vzniká léčivý účinek řádně prováděné magnetické činnosti. Víme, že vůle hraje hlavní úlohu ve všech jevech magnetismu; ale jak může působiti hmotně tento tak jemný činitel? Vůle není žádnou bytostí, žádnou podstatou, ani není vlastností hmoty sebe více étherické; vůle jest hlavní vlastností ducha, to jest myslící bytosti. Touto pákou působí na původní hmotu a následující činnosti také na její sloučeniny, jichž vnitřní vlastnosti mohou se tímto způsobem proměnit.

Vůle jest vlastností ducha vičeleného, právě tak jako ducha putujícího. Síla magnetisérův jest úměrna jejich vůli. Může-li vičelený duch působiti na původní hmotu, může také změnit její vlastnosti v jistých mezích a tím se dá vysvětliti schopnost léčení dotykem a vložení rukou, schopnost, kterou někteří lidé mají ve vyšším, nebo nižším stupni.

Část devátá

Navštěvovaná místa.

Samovolné manifestace, které se v každé době přihodily a vytrvalost jistých duchů, kteří dávají různá znamení své přítomnosti na určitých místech, jsou pramenem víry v navštěvovaná místa. Následující odpovědi byly nám dány na otázky, týkající se tohoto předmětu.

Přilnou duchové jen k osobám nebo také k věcem?

„To závisí na jejich vznešenosti. Někteří duchové mohou velice lpěti na pozemských věcech, na př. lakomci, kteří své poklady skryli a kteří se dosud neosvobodili z hmoty, mohou ještě nad nimi bíti a je stříci.“

Mají putující duchové nějaká svá oblíbená místa?

„To je zase totéž. Duchové, kteří již nelpí na hmotě, jdou tam, kde naleznou lásku a kam je více vábí osoby než hmotné věci. Jsou však též mezi duchy takoví, kteří mohou na čas přilnouti jaksi k některým místům, ale to jsou vždy jen duchové nižší.“

Je-li přichýlnost duchů k nějakému místu znamením nízkosti, je to též důkazem, že jsou to zlí duchové?

„Zajisté že nikoli, neboť duch může býti málo pokročilým, ale přece není ještě zlým; není tomu právě tak mezi lidmi?“

Má víra, že duchové navštěvují s oblibou zříceniny, nějaký vážný podklad?

„Nemá. Duchové přicházejí na tato místa jako na jiná; ale obrazotvornost lidí je dojata smutným vzhledem některých míst a proto jest duchům připisováno to, co jest nejčastěji jen zcela přirozeným následkem okolností. Jak často byl pokládán stín stromu za přízrak a křik zvířete nebo hučení větru za hlas strašidla. Duchové milují přítomnost lidí a proto navštěvují spíše místa obydlená než osamělá.“

Ale dle toho, co víme o různých povahách duchů, musí býti mezi nimi také duchové nevládní, kteří jistě dávají přednost samotě?

„Vždyť jsem pravil, že mohou přicházeti na opuštěná místa jako na všechna jiná a jest zcela patrné, že ti, kteří milují samotou, také tak činí. Proto však nejsou ještě zříceniny jejich oblíbeným místem. Více jest jich zajisté v městech, v chatách i palácích, než uprostřed lesů.“

Lidská víra má obvykle nějaký pravdivý podklad; jaký pramen má víra v navštěvovaná místa?

„Pramenem i podkladem jsou manifestace duchů, ve které člověk vždycky instinktivně věří. Ale vzhled smutných míst oťese jeho obrazotvornost a přirozeně umístí tam bytosti, které pokládá za nadpřirozené. Tato pověrečná víra jest udržována povídkami básníků a fantastickými pohádkami, jimiž děti jsou uspávány.“

Mají duchové, kteří se shromažďují, snad oblíbené dny a hodiny?

„Nikoli, dny a hodiny jsou určeny časově pro potřebu lidskou a pro život tělesný; o takové věci se duchové nestarají, protože jich nepotřebují.“

Odkud pochází domněnka, že duchové přicházejí nejraději v noci?

„To jest dojem, kterým působí ticho a tma na obrazotvornost lidskou. Všechna taková mínění jsou pověrou, které dokonalá znalost spiritismu odstraní. Totéž platí o dnech a hodinách, o nichž se mluví, že jsou jim prospěšnější. Věřte mi, že půlnoc neměla nikdy vlivu, leč snad v pohádkách.“

Má-li se to tak, proč tedy někteří duchové oznamují svůj příchod a své zjevení na tu, nebo onu hodinu a na určité dny, na příklad na pátek?

„To jsou duchové, kteří se baví lehkověrností lidí. Někteří říkají, že jsou d'áblů a dávají si jména d'áblů. Ukažte jim, že nechcete býti předmětem jejich zábavy a pak již nepřijdou.“

Přicházejí duchové rádi ke hrobům, které chovají jejich těla?

„Tělo bylo jim jen oděvem a proto na toto roucho, které jim působilo bolest, tak málo myslí, jako vězeň na své řetězy. Jedině vzpomínce milých osob připisují cenu.“

Jsou jim modlitby, které pronášíme nad jejich hroby, příjemnější a přívábí je spíše na toto místo, než na jiné?

„Modlitba jest voláním, které vábí duchy, to dobře víte. Modlitba jest tím mocnější, čím jest vroucnější a upřímnější. Duch jest nám vždy vděčný za to, chováme-li ve vážnosti jeho pozůstatky, neboť jest mu to důkazem náklonnosti. Myšlenka vždy působí spíše na ducha, ale nikoli na hmotné věci, které účinkují jen na toho, kdo se modlí, vzbuzující jeho pozornost.“

Dle toho nebyla by víra v navštěvovaná místa zcela nesprávná?

„Pravil jsem, že někteří duchové jsou přiváběni hmotnými svazky; mohou býti také přiváběni určitými místy, kde — jak se zdá — si vyvolili svůj domov, dokud nezmizí okolnosti, které je tam přivádějí.“

Které okolnosti mohou je tam přivést?

„Jejich sympatie k některým osobám, které je navštěvují, nebo touha, aby se jim sdělili. Ale jejich úmysl není vždycky tak chvalitebným. Jsou-li to zlí duchové, chtějí se pomstíti na některých osobách, na které měli příčinu si stěžovati. Zadržování se na určitém místě může býti pro některé duchy také trestem za to, že tam na příklad spáchali zločin, aby jej měli vždy před očima.“

Navštěvují tato místa vždy bývalí obyvatelé jejich?

„Někdy, ale ne vždycky; je-li na příklad bývalý obyvatel vznešeným duchem, nepoutá ho již nic k pozemskému bytu, jako si nevážil již těla. Duchové navštěvující některá místa, činí tak často jen ze svéhlavosti, leda že by je tam přivábila náklonnost k některým osobám.“

Zadržují se tam také proto, aby chránili některou osobu, nebo její rodinu?

„Ovšem, jsou-li to dobří duchové; ale v tomto případě nedávají nikdy na jevo svoji přítomnost nepřijemným způsobem.“

Je na pověsti o „Blé pani“ něco pravdivého?

„Hojné události — tvořící tuto pověst — jsou pravdivy.“

Jest rozumné báti se místy duchy navštěvovaných?

„Nikoli, duchové navštěvující určitá místa a hřmotící tam, raději se baví na útraty lehkověrných a bázlivých lidí, než aby činili něco zlého. (Státne myslete si, že jsou duchové všude, kdekoli jen jste, neboť jsou stále okolo vás i v těch domech nejtišších. Často navštěvují některé byty jen proto, že tam mají dosti příležitosti, aby dokázali zjevením svoji přítomnost.“

Dají se nějakým prostředkem vypuditi?

„Ano, ale obvykle tím, čím je chcete vypuditi, vábíte je k sobě. Nejlepším prostředkem k vypuzení zlých duchů jest přivolání dobrých. Volejte tedy dobré duchy k sobě, čiňte, pokud můžete, nejvíce dobrého a zlí duchové odejdou, neboť dobro a zlo jsou protivy. Buďte vždy dobrými a budete mítí okolo sebe jen samé dobré duchy.“

Jsou však přece případy, že velmi dobří lidé bývají obětí škádlení zlých duchů!

„Jsou-li skutečně dobrými, je to pro ně zkouškou v trpělivosti, aby hleděli býti ještě dokonalejšími. Ale věřte mi, že nejsou vždy nejctnostnějšími ti, kteří mnoho o ctnosti mluví. Kdo je skutečně ctnostným, buď o tom sám ani neví, nebo o tom vůbec nemluví.“

Co máme souditi o účinku zaklínání, abychom vypudili zlé duchy z míst, která si oblíbili?

„Viděli jste snad někdy, že tento prostředek pomohl? Neslyšeli jste naopak, že se hřmot po zaklínání zdvojnásobil? To je tím, protože je to těší, že je pokládáte za d'ábly. Duchové, kteří nepřicházejí se zlým úmyslem mohou také oznámiti svou přítomnost hlukem, anebo tím, že se stanou viditelnými. Ale nikdy nedělají nepřijemného hluku. To jsou často trpící duchové, kterým můžete ulehčiti modlitbou. Jiný jsou to dobří duchové, kteří vám chtějí dokázati svoji přítomnost, nebo konečně lehkomyslní duchové, kteří si tropí jen žerty. Protože duchové — rušící hlukem klid — skoro vždy se tím baví, jest nejlepším prostředkem, smějete-li se jim. Tak se brzy unaví, vidouce, že vás nemohou nijak postrašiti ani pozlobiti.“

Z toho vysvitá, že jsou duchové lpící na určitých místech, kteří se tam rádi zdržují, ale kteří proto nemají zapotřebí, aby oznámili svou přítomnost patrnými skutky. Každé místo může býti nuceným nebo oblíbeným obydlím ducha, i zlého, aniž by tam musel prováděti nějaké manifestace.

Duchové, kteří si oblíbili některá místa nebo věci, nejsou nikdy vyššími duchy, ale proto nemusí býti ještě zlými a nemusí mítí zlého úmyslu. Jsou často spíše užiteční než škodliví, neboť je poutá náklonnost k osobám a mohou je ochraňovati.

Část desátá.

Sdělení.

Povaha sdělení. — Sdělení hrubá, malicherná, vážná a poučná.

Povaha sdělení.

Pravili jsme, že každý skutek, který dává na jevo svobodnou vůli, ať již je sebe nepatrnějším, dokazuje tím také inteligentní příčinu. Může tedy každé jednoduché finutí stolu, které odpovídá na naši otázku, nebo které prozrazuje něco úmyslného, býti považováno za inteligentní projev. Kdybychom dosáhli pouze tohoto, bylo by to málo, ale přece by to bylo něčím, co by nám podávalo důkaz, že jest v těchto jevech něco více, než pouhá hmotná činnost. Zcela jinak má se věc, když tato intelligence dosáhne vývoje, který umožňuje pravidelnou a souvislou výměnu myšlenek. To pak nejsou již pouhé inteligentní manifestace, nýbrž pravá sdělení. Prostředky, kterými vládne dnešního dne, dovoluji, že můžeme dosáhnouti velice rychlých, určitých a obšírných sdělení.

Poznali jsme nekonečnou rozmanitost, která jest mezi duchy se stránky inteligentní a mravní a pochopíme také snadno rozdíl v jejich sdělení. Máme sdělení prozrazující vznešenost i nízkost jejich myšlenek, jejich vědomosti nebo nevědomosti, jejich chyby a jejich ctnosti, krátce jsou si tak podobna, jako rozmluvy mezi lidmi od divocha až k nejosvíceně-

nejšímu Evropanu. Dle odstínů vyskytujících se, dělíme sdělení na čtyři hlavní třídy: sdělení hrubá, malicherná, vážná a poučná.

*

Sdělení hrubá

jsou ta, která obsahují slova slušnost urážející. Přicházejí toliko od duchů nižších, kteří se dosud neosvobodili úplně od hmoty a nečistoty a jichž sdělení jsou úplně podobna rozmluvě hrubých a nevzdělaných lidí. Postrádají všeho citu, neboť jsou dle jejich povahy drzá, zlovolná, pyšná a bezbožná.

*

Sdělení malicherná

přicházejí od duchů lehkovážných a žertovných, spíše zlomyslných, než zlých, kteří nekladou žádné váhy na to, co říkají. Protože nejsou nijak neslušní, líbí se některým lidem, kteří se jimi baví a mají zalíbení v takové zábavě, kde se mnoho mluví, aby se nic neřeklo. Tito duchové vyřknou často uprostřed žertů trpkou pravdu, která se vždy dotkne pravého. Hemží se okolo nás a při každé příležitosti pletou se do sdělení. O pravdu se nejméně starají, dělají zlomyslné žerty, majíce za blázny toho, kdo jim na slovo věří. Některým lidem se takováto sdělení líbí a přijímají tyto lehkomyšlné duchy; za to vážní duchové se takových kruhů straní, jako se u nás vážní lidé straní lehkomyšlných.

*

Vážná sdělení

jsou důležitá, co se týče věci i způsobu, jak se stávají. Kdyby každé sdělení vylučující malichnost a hrubost a mající užitečný cíl, bylo jen k soukromému prospěchu, již proto by bylo důležité a vážné, ale tím ještě není vždy sprostěno bludu. Vážní duchové nejsou vždy stejně osvíceni. Jest mnoho věcí, kterých i vyšší duchové neznají a ve kterých se mohou upřímně mýlit. Proto nás také tyto vyšší sami neustále napomínají, abychom podrobili všechna sdělení kontrole rozumu a nejpřísnější logiky.

Je tedy třeba rozeznávat vážná sdělení pravdivá od vážných sdělení nepravdivých, což jest celkem těžko; neboť někteří domýšliví duchové, nebo nepraví mudrci snaží se vážností řeči získati převahu myšlenkám

nepravým a zásadám nesmyslným. Aby si získali větší víry a vážnosti, nedělají si z toho žádného svědomí, dávají-li si vážené a ctěné jméno. To jest největší úskalí praktické vědy spiritické. Vrátime se k tomu později s podrobným výkladem, jakého vyžaduje tak vážný předmět a zároveň uvedeme prostředky, jak možno chrániti se před nebezpečím nepravých sdělení.

*

Sdělení poučná

jsou vážná sdělení, mající za hlavní předmět poučení týkající se morálky, filosofie atd. Mají více nebo méně hluboký význam dle vznešenosti a osvobození z hmoty. Abychom z těchto sdělení měli skutečný užitek, musí býti pravdivá a musí se v nich vytrvale pokračovati. Vážní duchové rádi přicházejí k těm, kteří si žádají poučení a podporují je, ponechávající lehkovážným duchům, aby se bavili na útraty těch, kteří vidí v těchto manifestacích jen pomíjející zábavu. Jen z pravidelnosti a častého opakování se těchto sdělení můžeme posuzovati mravní a intelligentní cenu duchů, s kterými obcujeme a stupeň důvěry, které zasluhují. Musíme-li míti zkušenost ve světě, abychom se životním úskalím vyhnuli, musíme jí míti tím více, abychom mohli posouditi duchy a měli z toho prospěch.

Když jsme tato sdělení nazvali poučnými, předpokládáme, že jsou pravdivými, neboť věc, která není pravdivou, nemůže býti poučnou, i kdyby se přednášela způsobem nejvážnějším. Nemůžeme tedy zařaditi do této třídy poučení, která nemají nic vážného kromě formy, často naduté a důrazné, pomocí které chtějí duchové, spíše domýšliví než moudří, klamati. Ale tyto duchové nemožou nahraditi základu, jenž jim schází, nedovedou dlouho prováděti své úlohy. Brzy prozradí svou slabou stránku nedostatečností, nekonsekvencí svých sdělení, neboť, je-li člověk jen poněkud schopen, může je přivesti do rozpaků.

Prostředky sdělení jsou velice různé, protože duchové účinkující na naše orgány a na všechny naše smysly, mohou se jeviti zraku ve zjevení, hmatu skrytými nebo viditelnými účinky hmatatelnými, sluchu tlukotem, čichu vůní bez vši známé příčiny. Tento poslední způsob manifestací, ačkoli jest velmi pravdivým, jest bez odmluvy nejnejistějším pro četné příčiny, které mohou vésti k bludu; také se nebudeme s nimi zdržovati. Co však musíme velice pilně prostudovati, jsou různé prostředky k dosažení sdělení, to jest pravidelné a souvislé výměny myšlenek. Tyto prostředky jsou: tlukot, slovo a písmo. Vysvětlíme je ve zvláštních oddílech.

Část jedenáctá.

Sematologie a typtologie.

Řeč znamením a tlukotem. — Typtologie abecední.

Řeč znamením a tlukotem.

První inteligentní manifestace dostaly se pomocí tlukotu či-li typtologií. Tento první prostředek, který jest vlastně dětinským uměním, podával jen velmi omezené pomůcky a lidé se musili spokojiti při sděleních jednoslabičnými odpověďmi **ano** nebo **ne** pomocí určitého počtu ran. To se později zdokonalilo. Tlukot můžeme obdržeti dvojím způsobem pomocí zvláštních medií. Vůbec jest zapotřebí pro takový způsob jednání jisté schopnosti pro fyzické manifestace. První způsob, který nazýváme typtologií, záleží v pohybu stolu, který se na jedné straně zdvíhá a pak zpět padá, tlučé nohou do podlahy. K tomu stačí, položí-li médium své ruce na konec stolu. Chce-li rozmlouvat s určitým duchem, musí ho volati, jinak přijde kterýkoli, nebo ten, který obyčejně přichází. Když jsme se na příklad smluvili, že jedna rána znamená **ano** a dvě rány **ne**, což jest lhostejno, můžeme dávat duchu otázky dle libosti. Uvidíme hned, kterých otázek se máme zdržeti. Jest dosti nesnadným položit vždy otázku tak, aby mohla míti za odpověď **ano** nebo **ne**. Dejme tomu, že bychom se tážali ducha: „Co žádáš?“ Na tuto otázku mohl by odpověděti

jen celou větou. Musíme se tedy tázati: „Chceš tuto věc?“ Ne. „Tuto?“ Ano atd.

Musíme poznamenati, že při užívání tohoto prostředku dává duch často na jevo zvláštní druh mímiky, že totiž vyjadřuje důraz silnými ranami. Vyjadřuje také jako nějaká osoba pocity, na příklad přehliřnost bouřlivými pohyby, zlost a netrpělivost neustálým silným tlukotem a někdy převrátí také stůl na zem, jako dúpne-li nějaká osoba zlosti. Je-li laskavým a zdvořilým, sklóní na počátku a na konci sezení stůl, jako na pozdrav; chce-li se přímo obrátiti k některé osobě ve společnosti, obrátí stůl k ní, buď mírně nebo prudce dle toho, chce-li jí dáti na jeho svou náklonnost nebo nenávisť. V tom vlastně záleží na sematologie, čili řeč pomocí znamení, jako jest typtologie řeč pomocí způsobených ran.

Uvádíme pamětihodný příklad použití samovolné sematologie: Jeden z našich známých byl jednoho dne ve svém pokoji, kde se několik osob zajímalo o manifestace a v témž okamžiku obdržel od nás dopis. Když jej četl, přiblížil se náhle k němu svícen s rameny, kterého se užívalo při pokusech; když přečetl psaní, položil je na stůl na druhé straně pokoje; svícen ho následoval a obrátil se směrem ke stolu, kde leželo psaní. Jsa tím překvapen, myslel si, že mezi tímto pohybem a psaním jest nějaké spojení. Tázał se ducha, který odpověděl, že jest našim ochranným duchem. Když jsme se o tom dozvěděli, prosili jsme ducha, aby nám oznámil příčinu své návštěvy, kterou mu učinil. Odpověděl nám takto: „Proto jsem navštívil osoby, s nimž jsi ve spojení, abych mohl dle potřeby tobě, nebo jim poraditi.“ — Vidíme tedy, že duch chtěl vzbuditi pozornost pánovu a že hledal příležitost, aby mu oznámil, že jest zde. Někdy člověk by se tu nemohl lépe zachovati.

*

Typtologie abecední.

Typtologie nepřestávala se zdokonalovati a obohatila se dokonalejším prostředkem sdělení, totiž typtologií abecední, která záleží v tom, že se označují písmena abecedy a pomocí způsobených ran můžeme složit slova, věty, ba i celou rozmluvu. Dle jednoho způsobu tlučé stůl tolik ran, kolik je třeba, aby tím bylo naznačeno každé písmeno, na příklad jeden úder pro **a**, dva údery pro **b** atd; mezi tím někdo píše písmena, jak byla označena. Ukončí-li duch, oznámí to opět nějakým umluveným znamením. Avšak tento způsob pokračování jest velice zdlou-

havý a vyžaduje příliš mnoho času pro obšírnější sdělení; přece však jsou lidé, kteří majíce velikou trpělivost, obdrželi tímto způsobem sdělení několika archů. Zkušenost pak objevila kratší prostředky, které umožnily postup s větší rychlostí. Nejužívanějším způsobem jest, že máme před sebou napsanou abecedu a řadu číslic naznačujících jednotky. Stojí-li médium u stolu, počítá jiná osoba zvolna písmena abecedy, jedná-li se o slovo, nebo řadu číslic, jedná-li se o číslo. Při žádaném písmenu stůl udeří; napíšeme písmeno a pokračujeme tak dál. Nastane-li omyl při některém písmenu, oznámí to duch několika ranami nebo nějakým pohybem stolu a počne se znovu. Cvikem můžeme dosáhnouti větší rychlosti, zejména tím, že uhadneme konec slova, nebo poznáme smysl věty. Jsme-li v nejistotě, lážeme se ducha po správnosti a on odpoví ano, nebo ne.

Všech těchto účinků můžeme také obdržeti kratším způsobem ranami ve dřevě stolu beze všeho pohybu, což nazýváme typtologií vnitřní. Všechna média nejsou stejně schopna k tomuto způsobu sdělení, neboť některé obdrží rány pouze zdviháním se stolu. Ale cvičením mohou toho také dosáhnouti. Tento způsob jest rychlejší a budí méně podezření než tlukot stolu, který by se mohl připisovati nějakému tlaku. Jest sice pravda, že by mohly i vnitřní rány od špatných médií býti napodobovány, ale vždyť i těch nejlepších věcí často se zneužívá, což proti nim ještě nic nedokazuje.

Ať již se dosáhlo kteréhokoli tohoto způsobu sdělení, přece je to velice záložné a také se ho nyní již málokdy užívá. Avšak jest důležité zejména pro laiky a dokazuje nejdokonalejším způsobem úplnou neodvislost od mysli média. Často dostaneme tak neočekávané odpovědi, že bychom byli velice smělými, kdybychom chtěli tvrditi, že působila zde naše mysl. Také je tento způsob obcování s duchy mocnou pohůtkou k přesvědčení, ale duchové neradi se podrobují takovému způsobu zvědavým lidem, kteří by je chtěli svými otázkami zkoušeti.

Aby neodvislost mysli média byla ještě zabezpečenější, byly vynalezeny různé přístroje sestávající z číselníků, na nichž jsou napsána písmena. Pohyblivá jehla, která se vlivem média posunuje, ukazuje písmena. Nemáme těchto nástrojů, jen kresby a popisy, které byly o nich v Americe uveřejněny a proto nemůžeme se vysloviti o jejich prospěchu, ale myslíme, že složení samo jest nepohodlné a že neodvislost od média jest dostatečně dokázána vnitřními ranami a tím spíše neočekávanými odpověďmi, nežli

všemi možnými hmotnými prostředky. S druhé strany pak nevěřící jsou neustále nakloněni k domněnce, že máme všude nějaké nitky a přístroje a soudí tak tím spíše u složitějšího mechanismu, než u prostého stolu.

Jednodušším přístrojem, kterého však může nepoctivý snadno zneužiti, jak uvidíme v oddíle o podvodech, jest stůl, který označíme jménem „stůl Girardinský“ na památku paní Emilie de Girardin, která ho užívala při hojných sděleních, jež obdržela jako médium. Neboť paní de Girardin, ačkoli byla velmi vzdělanou paní, měla tu slabost, že věřila v duchy a v jejich manifestace! Tento přístroj má v hořejší části pohyblivý stoleček, mající asi 30–40 cm v průměru, který se volně točí na své ose, asi jako větrník. Na povrchu a na obvodu jsou napsána písmena, čísla a slova: ano i ne, jako na ciferníku. Uprostřed jest upevněna jehla. Médium položí své prsty na kraj stolečku, který počne se otáčet a zastaví se, když potřebné písmeno jest pod jehlou. Naznačená písmena se napíše a tak se dosti rychle tvoří slova i věty.

Je třeba míti pozor, aby stoleček nám nevyklouzl, nýbrž aby prsty — zůstávající na téměř místě — následovaly pohyb stolečku. Snad by mohlo mocné médium obdržeti také neodvislý pohyb; pokládáme to za možné, ale ještě nikdy jsme toho nebyli svědky. Kdyby se pokusy mohly díti tímto způsobem, bylo by to tím větším důkazem, neboť pak by byla odstraněna všechna možnost podvodu.

Zbývá nám odstraniti ještě jeden velmi rozšířený blud, spočívající v tom, že se stotožňují všichni duchové, projevující se tlukotem, s „klepajícími duchy“ (šotky).

Typtologie jest právě takovým prostředkem sdělení, jako písmo a slovo. Všichni duchové, dobří i zlí, ho mohou použiti tak dobře, jako jiných způsobů. Známkou vyšších duchů jest vznešenost myšlenky a nikoliv nástroj, jehož používají k přenosu myšlenky; ovšem dávají přednost prostředkům pohodlnějším a rychlejším, ale schází-li tužka a papír, používají také obyčejného stolu k sdělením, čehož důkazem jest, že dosáhneme tímto způsobem i těch nejvznešenějších poučení. Neužíváme toho prostředku snad proto, že jej zavrhujeme, nýbrž že nás jako jev poučil o všem, o čemž lze věděti, že k našemu přesvědčení nemůže nic přidati a že naše rozsáhlá sdělení vyžadují rychlosti, již typtologie nedosáhne nikdy.

Všichni duchové, kteří tlukou, nejsou tedy jen „klepajícími duchy“; toto jméno zůstává těm, které bychom mohli nazvati takovými ze řemesla a kteří pomocí tohoto prostředku provádějí kousky, aby nás bavili,

nebo obtěžovali svoji dotěrností. Od nich možno očekávati také někdy duchaplné odpovědi, ale nikdy hlubokého smyslu. Také bychom mařili čas, kdybychom jim dávali otázky rázu vědeckého nebo filosofického. Jejich nevědomost a jejich nízkost získala jim všim právem od druhých duchů jméno kejklířů, neb dryáčníků duchovního světa. Přidejme ještě, že jsou často jen nástrojem, jehož používají vyšší duchové, chtějí-li provésti fmatné skutky.

Část dvanáctá. =====

Pneumatografie a pneumatofonie.

Pneumatografie (přímé písmo).

Pneumatografie jest písmo duchem přímo napsané bez všelikého nástroje; liší se od psychografie tím, že tato jest přenesením myšlenky ducha pomocí písma rukou media.

Přímé písmo jest bez odporu jedním z nejzajímavějších jevů ve spiritismu; ale jakkoli se zdá na první pohled nemožným, jest nyní věci zjištěnou a nepopíratelnou. Musíme-li býti předem poučeni, abychom pochopili možnost spiritických jevů vůbec, musíme býti tím více v tomto případě, který jest bez odporu jedním z nejpodivnějších, které se dosud objevily a který přestane se zdáti nadpřirozeným, jakmile se pochopí jeho původ.

Při prvním objevení se tohoto jevu nutně vzniklo pochybování a tím také podezření z podvodu. Snad každý již slyšel o tak zvaném sympatickém inkoustu, který jest s počátku neviditelným, ale po nějaké době se objeví. Mohlo se tedy státi, že se zneužilo lehkověrnosti a nechceme tvrditi, že se tak nikdy nestalo. Jsme naopak přesvědčeni, že jisté osoby, ať již ze sobectví, nebo ze samolibosti použili podvodu, aby se uvěřilo v jich moc.

Bylo by však nesmyslným souditi z toho, když by se dala nějaká věc napodobiti, že by jí vůbec nebylo. Vždyť v nejnovější době dovedou lidé

tak dobře napodobiti jasnovidnost somnambulů, že povstane klam. A měli bychom proto, že tento skutek již prošel všemi výročními trhy, souditi, že není pravých somnambulů? Protože někteří obchodníci prodávají falešné víno, jest správným souditi, že není pravého vína? Tak je tomu i u přímého písma. Velice snadno dají se učiniti opatření, abychom dokázali skutečnost této události a díky této opatrnosti, nemůžeme míti dnešního dne o této věci již žádné pochybnosti.

Protože možnost psáti bez media jest jednou ze schopností ducha a protože duchové byli ve všech dobách a tedy působili tak rozličné výjevy, jež známe, musilo se též ve starověku přímé písmo uskutečniti, tak jako za našich dob. Tímto způsobem lze si vysvětliti zjev tří slov v slavnostním sále Baltazarově. Středověk tak bohatý na skryté zázraky, které však musily v plamenech hranic umlknouti, jistě znal také přímé písmo.

Ať se to má s výsledky v rozličných dobách obdrženy jakkoliv, vážná otázka o přímém písmu povstala teprve od zobecnění spiritických manifestací. První, kdo je přivedl v Paříži na světlo Boží, jest baron z Güldenstube, který uveřejnil o tomto předmětu dílo velmi zajímavé, obsahující veliký počet vyobrazení přímého písma, které byl obdržel.

Tento zjev byl již znám v Americe od několika let. Společenské postavení barona z Güldenstube, jeho nezávislost a vážnost, jakou má v nejvyšších kruzích odstraňuje každé podezření podvodu, neboť on jistě nebyl veden žádnou polínutkou zisku. Mohlo by se nanejvýš mysliti, že byl sám hříčkou klamu; ale na to rozhodným způsobem odpovídá nejeden případ, kdy tento zjev obdržely i jiné osoby, které se opatřily všemi potřebnými prostředky, aby se vyhnuly každé možnosti podvodu a klamu.

Přímé písmo obdržíme, jako vůbec většinu spiritických manifestací samovolných, soustředěním ducha, modlitbou a vyvoláním. Lidé je obdrželi často v chrámech, na hrobech, u nohou soch neb obrazů těch osob, které byly vyvolány. Jest však patrné, že místnost nemá žádného jiného vlivu, než způsobiti větší soustředění mysli, neboť jest dokázáno, že lze stejně obdržeti bez těchto vedlejších věcí i na místech nejobyčejnějších, na jednoduchém domácím nářadí, jsme-li jen v potřebných duševních okolnostech a používáme-li potřebné medianimické schopnosti.

S počátku se tvrdilo, že je třeba položit na papír tužku. Duchové působí (jak již víme) pohyb a přenesení věcí, uchopí se jich a někdy je hází vzduchem; proto by se tedy mohli také chopiti tužky a použít ji ku psaní a protože na ni působí prostřednictvím ruky media, pomocí prkénka

atd., mohli by to také jistě provéstí přímým způsobem. Brzy pak se dostavilo přesvědčení, že tužky není třeba a že stačí pouze papír složený nebo nesložený, na němž po nějaké době nalezneme napsaná písmena nebo i sdělení. Tento zjev přivede nás do zcela nového pořádku. Tato písmena musela býti nutně napsána nějakou látkou. Kde ji duch vzal?

Když se dobře upamatujeme na výklady v části osmé, nalezneme tam úplnou teorii tohoto zjevu. Při písmu tomto duch nepoužije ani našich látek, ani našich nástrojů. Utvoří si látku i potřebné nástroje sám tím, že je čerpá ve všeobecném fluidu. Působí na svou vůli, aby se podrobil potřebným změnám k činu, jež hodlá provésti. Může tedy velice snadno vytvořiti červenou tužku, čern tiskařskou, obyčejný inkoust, jako černou tužku, ano i tiskařská písmena dosti pevná, aby měla povrch hodící se k tisku, anebo bez nástrojů vytvoří přímo písmena na papír.

Dceruška jistého nám známého pána, dítě asi 12ti nebo 13ti leté, obdržela celé strany popsané látkou podobající se barevné tužce.

Takový jest výsledek, ke kterému nás přivedlo objevení se tabatěrky, o níž jsme se obšírně zmínili, neboť se nám tam naskytla příležitost ke zkoumání jednoho z nejdůležitějších zákonů spiritismu, zákona, jehož znalost může nám vysvětliti také mnoho tajemství viditelného světa. Z události, na pohled nepatrné, může zasažit světlo; vše záleží na pozorném zpytování, což může činiti každý jako my, neomezí-li se na to, aby jen skutky viděl, nehledaje příčiny. Upevňuje-li se naše víra den ode dne, je to tím, že pochopujeme. Hleďte tedy, chcete-li získati opravdových přívrženců, aby pochopili. Pochopením příčin dosáhnete jistě jiného výsledku, totiž že položíte hranici mezi pravdou a pověrou.

Hledíme-li na přímé písmo se stránky prospěchu, který přináší, vidíme, že dosud hlavním užitek jeho byl hmotný důkaz: působení skryté síly, která má takto nový prostředek ke zjevení se. Sdělení však, která tímto způsobem obdržíme, jsou zřídka kdy obšírná; jsou obyčejně samovolná a omezují se na slova, věty, často také jen na nesrozumitelná znamení. Obdržela se ve všech řečích, řecké, latinské, syrské i hieroglyfech atd., ale nedospěla ještě k souvislým a rychlým rozmlouvám, jež poskytuje psychografie, neboli psaní pomocí medií.

*

Pneumatofonie (přímý hlas-zvuk).

Mohou-li duchové působiti hřmot a rány, mohou také zajisté způsobiti hluk všeho druhu a hlasitý zvuk napodobující lidský hlas; tento

zjev nazýváme pneumatofonií. Dle toho, co víme o přirozenosti duchů, můžeme říci, že někteří mezi nimi, patřící k duchům nižším, se klamou a že se jim zdá, že mluví jako za svého života.

Ale musíme se chrániti, abychom nepovažovali všechny zvuky, jichž příčinu neznáme, nebo pouhé znění v uších, vždycky za skryté hlasy. Zvláště nesmíme mysliti, zní-li nám v uších, že hned někdo o nás mluví. Toto znění, které má příčinu pouze fyziologickou, nemá jinak žádného významu, kdežto pneumatofonické zvuky vyjadřují myšlenku a jen dle toho můžeme poznati, že přicházejí z inteligentní a nikoli z nahodilé příčiny. Můžeme vysloviti zásadu, že jen skutky inteligentní dokazují působení duchů; co se týče ostatních, jest nejméně sto případů proti jednomu, které pocházejí z příčin nahodilých.

Stává se dosti často, že slyšíme v polospánku vysloviti zcela zřetelně slova, někdy také celé věty a to tak silně, že nás to probudí. Ačkoli se může státi, že je to v jistých případech skutečná manifestace, přece není tento zjev dosti podstatným, aby nemohl také býti připisován podobné příčině, jako je ta, kterou jsme vyložili v teorii o hallucinaci. Co slyšíme tímto způsobem, nemá žádných následků; avšak jinak je tomu, je-li člověk ve stavu bdělém, neboť, slyší-li ducha, může s ním skoro vždy vyměnití své myšlenky a dáti se s ním do pravidelné rozmluvy.

Pneumatofonické zvuky slyší se dvojím velmi rozdílným způsobem. Někdy je to vnitřní hlas, který se ozývá v našem svědomí; ačkoli však jsou jeho slova jasná a určitá, nemají přece nic hmotného v sobě. Jindy jsou vnitřní a také vyjádřená, jako by přicházela od osoby, která dle u nás. Ať se projeví pneumatofonický zjev jakýmkoli způsobem, jest skoro vždy samovolným a dá se jen zřídka kdy vyvolati.

Část třináctá.

Psychografie. (Psaná sdělení).

Nepřímá psychografie: Košíčky a prkénka. — Příma či ruční psychografie.

Nepřímá psychografie.

Spiritická věda pokročila jako všechny jiné vědy, avšak mnohem rychleji, neboť sotva uplynulo několik let od prvních nedokonalých prostředků, které byly prostě jmenovány mluvícími stoly, již jsme dospěli tak daleko, že se můžeme sdílet s duchy tak snadno a tak rychle, jako lidé mezi sebou a to týmiž prostředky: písmem i slovem. Písmo má zvláště tu výhodu, že dokazuje hmotně vliv skryté mocnosti a že zanechává stopy, které mohou býti zachovány. První prostředek, jehož se užívalo, byla prkénka a košíčky opatřené tužkou.

Pravili jsme, že osoba obdařená zvláštní schopností může způsobiti, že stůl nebo jakákoliv věc se otáčí. Uložte se místo stolu malého košíčku o průměru asi 15–20 cm (nezáleží, z čeho jest zhotoven), jeho dnem se prostrčí tužka špičkou dolů a položí se na arch papíru. Položí-li se prsty na kraj košíčku, počne se pohybovati; ale netočí se, nýbrž pohybuje se tak, že tužka píše buď nějaká znamení nebo značky písma na papír. Byl-li vyvolán duch a chce-li se projevit, bude již odpovídati psanými slovy. Pohyb košíčku není již tak automatický, jako u točících se stolů, nýbrž

stane se inteligentním. Dospěje-li tužka konce řádky, nevrátí se zase na začátek druhé, nýbrž pokračuje v kruhu, takže písmo tvoří spirálu. Takovéto písmo není vždy úplně čitelným, protože slova nejsou rozdělena. Ale medium uhadne je snadno určitým způsobem vnitřního vidění. Místo papíru a tužky může se upotřebiti také tabulka a písátka. Nazveme tento košíček točícím se košíčkem. Místo něho užívá se někdy papírové škatulky, asi jako jest na cukrovinky, tužka jest vždy osou jako při dětské hračce „vlku“.

Přišlo se ještě na jiné způsoby, aby se dosáhlo téhož cíle. Nejdokonalejším byl „košíček se zobáčkem“, který záleží v tom, že se upevní na košíčku nakloněné dřívko vyčnívající na jedné straně asi 10–15 cm, asi jako nahnutý korábový stěžník. Dírku na konci tohoto dřívka prostrčí se dosti dlouhá tužka, aby její špička sahala až na papír. Položí-li medium své prsty na kraj košíčku, pohybuje se a tužkou píše jako v předešlém případě, ale s tím rozdílem, že písmo jest čitelnější, slova jsou rozdělena a řádky nejsou již spirální, nýbrž následují za sebou jako při obyčejnému písmu, protože medium může snadno přenést tužku s jedné řádky na druhou. Tímto způsobem docházíme pojednání na více stránkách a to tak rychle, jako kdyby se psalo rukou.

Jednou z inteligence zjevuje se často jinými zřetelnými znameními. Když dojde tužka na konec stránky, udělá samovolně pohyb, aby byla obrácena; chce-li dáti důraz na předešlou větu na těžce stránce, nebo na jiné, hledá ji špičkou tužky, jako my to činíme prstem a pak ji podržíme. Chce-li se obrátiti k někomu z přítomných, obrátí se konec dřívka k němu. Pro zkrácení vyjadřuje často slova: ano, ne, znameními kývnutí a popírání, jako to činíme hlavou, chce-li dáti na jevo zlost a netrpělivost, tlučne neustále špičkou tužky a často ji také zlomí.

Místo košíčku užívají někteří lidé jistého druhu malých stolečků, schválně k tomu zhotovených, 12–15 cm dlouhých, 5–6 cm vysokých, o třech nohách, z nichž na jedné je tužka; dvě druhé nohy jsou zahnuty nebo opatřeny malými kuličkami ze slonové kosti, aby mohly lehce jezdit po papíře. Jiní užívají pouhého prkénka tříhranného, podlouhlého nebo okrouhlého, které má na okraji díрку šikmo postavenou, kde se umístí tužka. Při psaní jest nakloněno a opírá se jednou ze svých stran o papír. Strana ležící na papíru má někdy dvě malá kolečka, aby pohyb byl snazším. Ale jinak nejsou tato všechna opatření těmi nejpohodlnějšími. U všech těchto přístrojů musí býti alespoň dvě osoby; není však třeba, aby druhá osoba byla nadána mediími schopností, nýbrž slouží pouze k tomu,

aby zachovala rovnováhu a aby ulehčila práci mediu. Písmo tímto způsobem získané nazýváme nepřímou psychografií na rozdíl od přímé, nebo ruční psychografie, kterou obdržíme od media samého. Abychom pochopili tento poslední krok, musíme si vysvětliti, co se zde děje.

Přímá psychografie.

Duch sdělující se působí na medium, které řídí pod tímto vlivem mechanicky své rami a svoji ruku, aby psalo, nemajíc ani nejmenší vědomosti o tom, co píše (to jest alespoň ten nejobyčejnější případ). Jeho ruka působí na košíček a košíček na tužku. Košíček se tedy nestane inteligentním, nýbrž jest jen nástrojem, vedeným inteligencí; jest ve skutečnosti jen nosičem tužky, sprostředkovatelem mezi rukou a tužkou. Odstraňte jej, vezměte tužku do ruky a budete míti též výsledek způsobem mnohem jednodušším, protože pak medium píše, jako to činí v obyčejných poměrech. Může tedy psáti přímo každá osoba, která píše pomocí košíčku, prkénka, nebo jiného předmětu. Ze všech způsobů sdělení jest písmo rukou, jež někteří nazývají bezděčným písmem, bez odporu nejjednodušším, nejlehčím a nejpohodlnějším, protože nevyžaduje žádné přípravy. Vratíme se ještě k tomu, až budeme jednati o mediích.

S počátku, dokud lidé neměli určitého pojmu, bylo uveřejněno několik spisů pod názvem: Sdělení košíčku, prkénka, stolečku atd. Nyní již pochopujeme, jak nedostatečná nebo chybná jsou tato pojmenování, neboť stolky, prkénka a košíčky jsou jen neinteligentními nástroji. Jsou sice na okamžik oživeny umělým životem, ale nemohou samy o sobě nic sdělit. Zde se pokládá skutek za příčinu, nástroj za původce. Je to zrovna tak, jako kdyby spisovatel napsal o svém díle, že je psal ocelovým péroem, nebo brkem. Vždyť bychom mohli míti, mimo tyto, ještě mnoho jiných podobných nástrojů; známe osobu, která upotřebila místo točícího se košíčku nálevky, do jejíhož hrdla prostrčila tužku. Bylo to tedy také sdělení nálevky, podobně míry, atd.

Když jsme obdrželi sdělení, ať byl nosič tužky jakýkoliv, vždycky to budeme nazývat psychografií, dostaneme-li sdělení tlukotem, typologií. Protože spiritismus jest vědou, potřebuje také vědeckých výrazů.

Část čtrnáctá.

O mediích.

Media pro fyzické jevy. — Elektrické osoby. — Cítilivá media. — Slyšící media. — Mluvicí media. — Vidící media. — Somnambulistická media. — Lecici media. — Píšící media.

Media pro fyzické jevy.

Každá osoba, která vycítí v jakémkoli stupni vliv duchů, již tím jest médiem. Tato vlastnost jest spojena s člověkem a proto není výlučnou; také jest málo lidí, u nichž by po ní ani stopy nebylo. Může se tedy říci, že skoro každý člověk jest médiem. Ale tuto vlastnost připisujeme obyčejně těm, u nichž mediijní schopnost jest určitě vyjádřena a jeví se určitými skutky, což závisí na organizaci více nebo méně citlivé. Musíme mezi jinými připomenouti, že tato schopnost neobjevuje se u všech lidí tímž způsobem. Media mají obyčejně zvláštní schopnost pro některý druh projevů a proto dělíme je na tolik tříd, kolik jest druhů manifestací.

Media pro fyzické jevy jsou zvláště schopna provéstí jevy luhotné. Dělíme je na činná (fakultativní) a trpná (bezděčná). Činná media jsou ta, která jsou si vědoma své síly a která provádějí spiritické projevy činností své vůle. Tato schopnost, ačkoli jest pokolení lidskému vrozena, není píše u všech stejně vyvinuta. Je-li však málo osob, u nichž by vůlbec nebyla, jest ještě méně těch mediů, která jsou schopna provéstí veliké jevy,

jako zvednutí těžké předměty do vzduchu, přenéstí je vzduchem a zvláště způsobiti zjevení se duchů. Nejobyčejnějšími projevy jsou: otáčení věcí a tlukot působený zvedáním těchto těles, aneb uvnitř nich. Neklademe na tyto jevy hlavní váhy, ale radíme, aby nebyly zanedbávány, neboť mohou poskytnouti zajímavá pozorování a mohou přivésti k přesvědčení. Musíme však upozorniti na to, že píšící a mluvicí media mají málokdy schopnost prováděti luhotné projevy. Obyčejně se schopnost na jedné straně zmenšuje, v témž poměru, jako se vyvinuje na druhé.

Bezděčná nebo přirozená media jsou ta, která působí, nevědouce o tom. Nejsou si ani dost málo vědoma své moci a zdá se jim zcela obyčejným, děje-li se okolo nich něco nepravidelného, právě jako u lidí obdařených druhým zrakem, kteří toho ani netuší. Tyto osoby jsou velmi zajímavé a měly by se sbíráti a zpytovat zjevy toho druhu. Objevují se v každém stáří a často také u dítek útlého věku.

Tato schopnost není žádnou známkou chorobného stavu, neboť kdo ji má, bývá úplně zdrav. Je-li však chunav, jest příčina toho jinde a lékařské prostředky nemohou také nijak odstraniti této schopnosti. Může sice choroba v určitých případech následovati po nějaké organické slabosti, ale tato není nikdy její skutečnou příčinou. Nemáme se jí tedy obávat; abychom si zachovali zdraví, mohla by jen těžky mítí nepříjemné následky, kdyby osoba, která se stala fakultativním médiem, schopnosti té zneužívala, protože by vyronila mnoho oživujícího fluida, z čehož by následovalo zeslabení.

Rozum se bouří, vzpomeneme-li si na muku duševní i tělesná, kterým věda podrobovala slabé bytosti, aby se přesvědčila, zdali nepodváděly. Takové zkoušky jsou vždycky škodlivy pro sensitivní organizaci a mohly by z nich povstati veliké poruchy v tělesné soustavě. Činiti takové zkoušky, znamená hrát si se životem. Poctivý pozorovatel nepotřebuje užívati takových prostředků. Kdo se s těmito druhy projevů seznámil, ví, že náleží spíše ke třídě událostí morálních než fyzických a že bychom marně hledali jejich rozluštění v přísných (exaktních) vědách.

Protože však tyto jevy patří k morálnímu pořádku, musíme se vyhýbatí pozorně všemu, co by mohlo zvýšiti obratovnost. Strach může mnoho způsobiti a zajisté byli bychom opatrnějšími, kdybychom znali všechny případy šílenství a padoucí nemoci, které mají svůj původ v pohádkách o vlkodlaku a strašidlech; co by se asi stalo, kdyby se tvrdilo, že to byl ďábel? Kdo rozšiřuje takové mínění, neví ani, jakou odpovědnost

na se běre, neboť může snadno způsobiti smrt. Není nebezpečí jen pro předmět sám, pro jedinou osobu, nýbrž pro všechny, kteří ji obklopují a kteří mohou býti postrašeni myšlenkou, že jejich dům jest rejdištěm zlých duchů. Tato nešťastná víra zavinila za dob nevědomosti mnoho ukrutných skutků. Takové osoby umíraly na hranicích. Ale při lepší úvaze mohlo se poznati, že se nespálí ďábel, když se spálí tělo — dle mínění katů — ďáblem posedlé. Když se chtěli lidé sprostiti ďábla, měli ho také usmrtiti a nikoliv tělo ubohého člověka.

Spiritická nauka vysvětlila nám pravou příčinu všech těchto zjevů. Nesmí se tato myšlenka buditi, ale naopak musí se proti ní bojovati, vyskytuje-li se ještě někde, neboť to žádá cit mravnosti a lidskosti.

Vyvinuje-li se podobná schopnost u člověka spontánně, je třeba, abychom ji nechali klidně se vyvíjeti, neboť příroda jest moudřejší než lidé. Prozíratelnost má ostatně své úmysly a nejmenší událost může býti také nástrojem nejdůležitějších záměrů. Ale musíme se přiznati, že tento zjev dosáhne někdy rozměrů pro každého unavujících a obličných a proto uvedeme, co bychom měli ve všech takových případech činiti. V části o samovolných fyzických manifestacích podali jsme již o tomto předmětu některé rady, totiž abychom se snažili vejíti v rozmluvu s duchem, abychom zvěděli, co žádá. Tento prostředek jest založen také na zkušenosti.

Neviditelné bytosti oznamující svoji přítomnost hmotnými skutky, jsou obvykle duchy nižší třídy, nad nimiž můžeme a máme hleděti získati si mravní převahu. Abychom ji obdrželi, musíme se snažiti, abychom medium ze stavu trpného přivedli do stavu činného (fakultativního), vědomého. Pak se objeví zjev podobný tomu, který se přiházívá při somnambulismu. Jak již víme, přestane přitonený somnambulismus obvykle tehdy, nahradí-li se magnetickým. Nezastaví se schopnost duše, nýbrž dá se jí jen jiný běh. Tak je tomu také i s medií schopností. Aby se toho dosáhlo, musíme vésti medium k tomu, aby řídilo zjevy svou vůlí, hledíc nabýti převahu nad duchem. Tímto způsobem obdrží nadvládu a často učiní z knučného vladaře podřízenou a velmi poslušnou bytost.

Věci pamětihodnou a zkušeností potvrzenou jest, že v takovém případě má dítě tutěž a často i větší vážnost, než dospělý člověk. Je to novým důkazem k potvrzení základní věty nauky spiritické, že duch jest dítětem toliko tělem a že má sám v sobě nutně vývoj, který předchází jeho nynějšímu vědomí, vývoj, kterým může nabýti převahu nad duchy nižšími.

Polepšení ducha radou osoby třetí, vážné a zkušené, není-li medium k tomu schopno, jest často velmi vydatným prostředkem; ale k tomu musíme později.

*

Elektrické osoby.

Zdá se, že k této třídě medií náleží osoby, obdařené jistou zosobou přitonené elektřiny, (praví to rejuoci lidští), kteří provádějí pouhým dotykem všechny pokusy přitažlivosti a odpuzivosti. Neprávem však bychom je pokládali za media, neboť pravá mediumita předpokládá přímý vliv ducha; ale v tomto případě dokázaly souhlasné výzkumy, že elektřina jest jediným původcem těchto zjevů. —

Tato podivná schopnost, kterou bychom mohli nazvati skoro nemohoucí, může se někdy spojit s mediumitou, jak můžeme viděti ve vypravování o tlukoucím duchu v Bergzabernu; ale často jest neodvislou. Jak jsme již uváděli, jediným důkazem činnosti duchů jest inteligentní povaha manifestací. Není-li této známky, jest příčina obvykle fyzickou. Je otázka, zda elektrické osoby nemají větší schopnosti státi se medií pro fyzické jevy; možná, ale musí se to dříve dokázati zkušeností.

*

Citlivá media.

Tak nazýváme osoby, které vycítí přítomnost duchů jakýmsi neurčitým dojmem, podobným mrazení ve všech údech, kterého si nemohou vysvětliti. Tato vlastnost není jinak ničím zvláštním, neboť všechna media jsou nutně schopna tohoto dojmu; citlivost je tedy spíše všeobecnou, než vlastní vlastností a jest nezbytnou počáteční schopností k vývoji všech ostatních. Liší se však od citlivosti fyzické a činné, se kterou nesmí býti totožována, neboť jsou lidé nemající útlých čivů a přece vycítí více méně skutečnou přítomnost duchů, kdežto třeba jiní, schopní i nejmenšího podružnění, jí vůbec nepozorují. Tato schopnost se vyvine zvykem a může dosáhnouti takové jemnosti, že kdo jest jí obdařen, rozemna nejen dobrou nebo zlou povahu ducha, který jest okolo něho, nýbrž i jeho osobnost, jako když pozná příchod té neb oné osoby. Stane se vzhledem na duchy skutečně citlivým. Dobrý duch působí vždy mírným a příjemným dojmem, takové vycítění zlého ducha jest trapným, úzkostlivým a nepříjemným.

*

Slyšící media.

Tato slyší hlas duchů; je to, jak jsme již pravili, pojednávající o pneumatofonii, někdy vnitřní hlas, který lze slyšet ve svědomí, jindy hlas vnější, jasný a určitý, jako hlas živé osoby. Slyšící media mohou tedy počítati rozmluvu s duchy. Přivyknou-li si obcování s jistými duchy, poznají je bezprostředně dle způsobu mluvy. Kdo není sám touto schopností obdařen, může také s duchem obcovati pomocí slyšícího media, které pak vykonává úlohu tlumočnicka.

Tato schopnost jest velmi příjemná, slyší-li medium jen dobré duchy, nebo ty, které volá, ale není tomu tak, slyší-li zlého ducha, který dává mu každou chvíli slyšeti věci nejnejpříjemnější a někdy i nejneslušnější. Pak musí hleděti, aby se ho sprostil prostředky, které oznámíme v části o posedlosti.

*

Mluvicí media.

Slyšící media vyjadřují jen to, co slyšela. Ale mluvicí media neslyší často ničeho, u nich působí duch na ústroje řeči, jako účinkuje na ruku písíciho media. Chce-li se duch sdělit, použije toho ústroje, které jest nejschopnější u media; u jednoho užije ruky, u druhého slova, u třetího sluchu atd. Mluvicí medium obvykle se vyjadřuje, nemajíc ani vědomosti o tom, co mluví. Často vypravuje o věci, která přesahuje obor jeho vědomosti a sílu jeho intelligence. Ačkoli dokonale bdí a jest ve stavu přirozeném, přece málokdy si zapamatuje, co mluvilo, krátce slovo jest u něho nástrojem, kterého duch použije a pomocí jehož druhý člověk může vstoupiti do rozmluvy, jako to může učiniti pomocí slyšícího media.

Passivnost (trpnost) mluvicího media není vždy zcela úplnou, jsou i též taková, která si dobře pamatují, co právě mluvila. Vrátime se k tomuto oddílu, až budeme jednati o vidící media.

*

Vidící media.

Vidící media jsou obdařena schopností viděti duchy. Některé osoby mají tuto schopnost v přirozeném stavu a pamatují si dobře, co viděly, jiné ji mají jen v somnambulismu, nebo ve stavu jemu blízkém. Tato

schopnost jest zřídka trvalou a jest skoro vždy výsledkem okamžité a pomíjející krise. Do třídy medií vidících můžeme řaditi všechny osoby obdařené druhým zrakem. Možnost viděti duchy ve snu jest bez odporu vlastností jistého druhu mediumity, ale nepůsobí vlastně vidící media. Vysvětlili jsme tento jev v části o viditelných manifestacích.

Vidící medium myslí, že vidí očima jako ti, kteří mají druhý zrak; ale ve skutečnosti je to duše, pomocí které vidí a proto může viděti tak dobře zavřenými očima, jako otevřenými, z čehož následuje, že slepec může viděti duchy, jako ten, který má zdravé oči. Bylo by zajímavým studovati, není-li tato schopnost častější u slepých. Duchové těch, kteří byli v životě slepými, pravili, že tehdy chápali pomocí duše některé věci a že nebyli úplně v černé tmě.

Musíme však rozlišovati nahodilé a samovolné zjevení se duchů od schopnosti viděti duchy. Nahodilá zjevení stávají se často, zvláště při smrti osob, které jsme milovali, nebo znali a které nám přicházejí oznámili, že nejsou již na tomto světě. Máme mnoho příkladů o této události, nemluvíce o zjevení ve snách. V jiných případech jsou to také příbuzní nebo přátelé, kteří přicházejí, ačkoli již dávno zemřeli, buď aby odvrátili od nás hrozící nebezpečí, aby nám poradili, nebo nás požádali o službu. Služba, o kterou může duch žádati, záleží obvykle ve vyřízení nějaké záležitosti, které sám nemohl za svého života vykonati, nebo žádají o útěchu modlitbou.

Tato zjevení jsou jednotlivými událostmi, které mají vždy osobní a zvláštní ráz a proto ještě nepůsobí vidící schopnosti ve vlastním smyslu. Vidící schopnost záleží v možnosti, ne-li stále, tedy alespoň velmi často viděti každého přicházejícího ducha, třeba i zcela neznámého. Taková schopnost působí teprve vidící media v pravém smyslu.

Mezi vidícími media jsou taková, která vidí jen duchy vyvolané, jež mohou popsat. Popisují jejich pohyby do nejmenších podrobností, výraz jejich tváře, rysy v obličeji, oděv ba i city, které je ovládají. Jiná media zase vidí všechny obyvatele světa záhrobního přicházejí a mohli bychom skoro říci vykonávati svoji práci.

Byli jsme jednou přítomni představení opery „Oberon“ s velmi dobrým vidícím mediem. V sále bylo mnoho příznivých míst, jichž velká část byla obsazena duchy, kteří — jak se zdálo — brali podíl na hře. Jiní duchové odebrali se k některým divákům, jako by poslouchali jejich rozmluvy. Na jevišti ukázal se jiný výjev; za herci bavilo se vesele více

duchů posmívající se jim a napodobujících jejich pohyby směšným způsobem. Jiní vážnější povzbuzovali herce a namáhali se, aby jim dodali ráznosti. Jeden z nich byl neustále u jedné z hlavních zpěvaček; myslili jsme, že jest poněkud lehkomyslný. Když jsme ho po spuštění opony přivolali, přišel k nám a vytýkal nám přísně naše opovážlivé posuzování: „Nejsem tím, zač vy mne pokládáte, jsem jejím vůdcem a duchem ochranným; jest mi uloženo, abych ji řídil.“ Po několika minutách velmi vážné rozmluvy opustil nás se slovy: „S Bohem, jest ve své loži, musím jít, abych ji zachránil.“ Pak jsme vyvolali ducha Weberova (skladatele opery), a tážali se ho, co soudí o provedení svého díla: „Není příliš špatné,“ pravil „ale jest mdlé; zpěváci zpívají, to jest všechno, ale schází jim nadšení. Pokusím se, abych jim dodal něco horlivosti.“ Pak ho bylo viděti na jevišti, jak se vznášel nad herci; zdálo se, že jakýsi fluidický výron vycházel z něho a rozprostíral se nad nimi. Od té chvíle rostla zřejmě jejich ráznost.

Zde jest opět jiný případ, který dokazuje vliv, jež vykonávají duchové na lidi bez jejich vědomí. Byli jsme jako onoho večera na divadelním představení s jiným vidicím médiem. Když jsme počali rozmluvu s jedním naslouchajícím duchem, řekl nám: „Vidíte zajisté ony dvě osamělé dámy v této loži první řady, nuže, já chci, aby opustily divadlo.“ Odebral se k oné loži a mluvil k oněm dvěma dámám. Tyto dvě dámy dříve velmi upjatě pozorovaly hru, náhle pohlédly na sebe a zdálo se, že se radí; pak odešly a již se nevrátily.

Duch nám pak dal znamení, že dostal slovu; ale již jsme ho nespatriili, abychom ho požádali o zevrubnější vysvětlení. Takto jsme častěji byli svědky, jakou úlohu hrají duchové mezi živými. Pozorovali jsme je na různých místech ve společnostech, na plesu, v koncertě, na kázání, při pohřbech, na svatbách atd. a všude jsme pozorovali, že někteří podněcovali zlé náruživosti, vzbuzovali ržnice a těšili se z toho; jiní zase potírali tento škodlivý, vliv, ale málokdy to mělo nějaký účinek.

Schopnost viděti duchy může se zajisté vyvinouti. Ale jest jednou z těch, jichž přirozený vývoj jest lépe očekávati a nevyvolávati. ho, nechceme-li se státí hříčkou své obrazotvornosti. Má-li někdo zárodek této schopnosti, objeví se sama sebou. V zásadě máme se spokojiti s těmi schopnostmi, jichž nám Bůh popřál — nežádajce nic nemožného; neboť žádáme-li mnoho, vydáme se v nebezpečí, že ztratíme i to, co již máme.

Když jsme pravili, že případy samovolných zjevení jsou hojné, nechťeli jsme ještě říci, že jsou velmi obyčejné. Co se týče vidicích médií ve vlastním smyslu, jsou ještě řidšími a nesmíme hned slepě důvěřovati těm, kteří tvrdí, že mají tuto schopnost, nýbrž až se přesvědčíme o skutečnosti. Nemluvíme vůbec o těch, kteří se oddávají klamu kuličkovitých duchů, nýbrž mluvíme jen o těch, kteří tvrdí, že vidí skutečně duchy. Některé osoby mohou se jistě mysliti, ale jiné mohou také předstírat tuto schopnost ze samolibosti nebo ze zisku. V takovém případě musíme zvláště hléděti na povahu, mravnost a upřímnost. Nejlepší kontrolou však jest, přesvědčíme-li se o podrobnostech popisu zejména těch duchů, jichž médium vůbec neznalo. Jistá ovdovělá dáma, jež manžel se jí často sděloval, byla kdysi ve společnosti vidicích médií, které ani ji, ani její rodiny neznalo. Médium pravilo: „Vidím ducha u vás.“ — „Až,“ pravila dáma, „to jest jistě můj muž, který mne skoro nikdy neopustil.“ — „Nikoli, je to poněkud starší žena, prostě učesaná, s modrou pentlí přes čelo.“

Dle této zvláštnosti a jiných popsaných podrobností poznala dáma svou babičku, aniž se byla mylila a na kterou v té chvíli ani nepomyslela. Kdyby bylo médium chtělo předstírat vidicí schopnost, mohlo krátce potvrditi myšlenku dámy, že vidí jejího muže a ne ženu se zvláštním účesem, které vůbec neznalo. Tato událost potvrzuje ještě jinou věc, že totiž vidění u média není odrazem cizí myšlenky.

*

Somnambulistická média.

Somnambulism může býti pokládán za druh medianimické schopnosti, nebo lépe řečeno, je to dvojí druh jevů, které jsou často spojeny. Somnambul jedná pod vlivem svého vlastního ducha; jeho duše v okamžiku svého osvobození vidí, slyší a pojímá nad hranice smyslů. Co vyjádří, čerpá sám ze sebe, jeho myšlenky jsou pravdivější, než v pravidelném stavu, jeho vědomosti jsou rozšířenější, protože jeho duše jest svobodná, krátce on již požívá života duchů. Médium naopak jest nástrojem cizí intelligence, jest passivním a co mluví, nepochází od něho. Somnambul vyjadřuje svou vlastní myšlenku a médium vyjádří myšlenku jiného. Ale duch, který se sděluje obyčejným médiem, může to právě tak dobře činiti prostřednictvím somnambula. Často stav duše v somnambulismu učiní toto sdělení lehčím. Mnozí somnambulové vidí duchy dokonale a popisují

je s takovou jistotou, jako vidíci media, mohou s nimi obcovati a jejich myšlenky nám přenášeti a co mluví nad obor svých vědomostí, sdělili jim často jiní duchové. Zde jest jeden pamětihodný příklad, kde se objevuje dvojnásobná činnost ducha somnambula a ducha cizího, nejméně pochybným způsobem.

Jeden z našich přátel měl za somnambula mladého chlapce asi 14—15ti letého, velmi prostého rozumu a velice skrovného vychování. Ale v somnambulismu dával důkazy mimořádné osvícenosti a velké jasnosti mysli. Vyznamenával se zvláště v hojení nemocí a vyléčil velký počet nemocných, jichž vyléčení bylo pokládáno za nemožné. Jednou dával radu nemocnému, jehož nemoc popsal velice přesně a dokonale. — „Na tom není dosti, teď se jedná, abyste oznámil lék.“ — „Toho učiniti nemohu,“ odpověděl, můj anděl-učenec tu není!“ — „Co rozumíte tím slovem anděl-učenec?“ — „Toho, který mi diktuje léky!“ — „Vy tedy neznáte léků?“ — „Ovšem že ne a proto vám pravím, že mi je diktuje můj anděl-učenec.“

Dle toho tento somnambul viděl nemoc činností svého vlastního ducha, který k tomu nepotřeboval cizí pomoci; ale léky mu byly oznámeny jiným duchem. Nebyl-li tento duch přítomen, nemohl ničeho poraditi. Sám pro sebe byl somnambulem, ale když mu pomáhal jeho anděl-učenec, stal se somnambulistickým médiem.

Somnambulistická jasnovídnost jest schopnost, která jest závislou na organisaci a zcela neodvislou na vznešenosti, pokroku ano i na mravním stavu jednovlivce.

Somnambul může býti tedy velmi jasnovídným a přece často nemůže rozluštit některé otázky, je-li duch jeho málo pokročilým. Ten, kdo mluví sám ze sebe, může tedy mluvit pravdu i nepravdu, může ve svém jednání projevovati více méně jemnosti a úzkostlivosti dle stupně vznešenosti, nebo nízkosti svého vlastního ducha, zcela jako media. Zde mají morální vlastnosti veliký vliv, aby přivábily dobré duchy.

*

Léčící media.

Zde pojednáme toliko mimochodem o tomto druhu médií, protože by tento předmět vyžadoval velmi rozsáhlého rozboru. Ostatně víme, že jistý náš přítel lékař si umínil, že pojedná o něm ve zvláštním díle

o lékařství intuitivním. Řekneme jen, že tento druh mediumity záleží hlavně ve schopnosti, kterou mají někteří lidé: léčiti pouhým dotykem beze všech léků. Někdo by snad řekl, že je to jen magnetism. Jest patrné, že zde fluidum magnetické hraje velkou úlohu; ale zpytuje-li se tento jev pozorně, pozná se snadno, že je tu něco více. Obvyčejné magnetisování jest sice důsledné, pravidelné a methodické léčení, ale zde se dějí věci zcela jinak. Skoro všichni magnetisérové mohou léčiti, vědí-li, jak se mají při tom zachovati, kdežto u léčících médií jest schopnost ta samovolná a někteří lidé ji mají, aniž by kdy slyšeli mluvit o magnetismu. Vliv skryté moci, která působí mediumitu, stane se v určitých okolnostech patrným; to vidíme zejména, pozorujeme-li, že většina osob, které se mohou právem pokládati za léčící media, bře své útočiště k modlitbě, která jest skutečně vyzíváním.

Zde jsou odpovědi duchů na otázky o tomto předmětu kladené:

Tvoji lidé — léčící mediumitou obdařeni — zvláštní druh médií?

„Nemůžete o tom pochybovati.“

Ale medium jest prostředkem mezi duchy a člověkem; protože však magnetizaci nepá svou sílu ze sebe sama, není snad také nástrojem nějaké cizí moci?

„To jest omyl; magnetická moc sídlí sice v člověku, ale dá se rozmnožiti činností duchů, které přivolá ku pomoci. Magnetizuje-li na příklad s úmyslem na uzdravení a voláte-li dobrého ducha, který pečuje o vás a o vašeho chorého, rozmnoží vaši moc a vůli, neboť řídí vaše fluidum a dá mu potřebné vlastnosti.“

Ale jsou přece velmi dobří magnetisérové, kteří nevěří v duchy?

„Myslíte, že duchové působí jen na ty, kteří v ně věří? Ti, kteří magnetisují s dobrým úmyslem, jsou také podporováni dobrými duchy. Každý člověk mající dobrý úmysl je přivola, ani o tom nevěda, jak přivola zlé žádosti zlou a špatnými úmysly.“

Neúčinkoval by o mnoho výdatněji ten, který, maje moc, věřil by v duchy?

„Činil by divy, které byste pokládali za zázraky.“

Mají někteří lidé skutečně dar, že mohou léčiti pouhým dotykem, bez všech magnetických?

„Ovšem, což nemáte o tom dosti příkladů?“

Je to v tomto případě magnetická činnost, nebo pouze vliv duchů?

„Jedno i druhé. Tito lidé jsou pravými médii, protože jednají pod vlivem duchů, ale nemůže se říci, že by byli fyzickými médii, jak vy tomu rozumíte.“

Lze tuto moc přenést?

„Moc se nedá přenést, ale znalost věci potřebných k jejímu výkonu, má-li ji kdo. Mnohý by nevěřil, že má tuto moc, kdyby nevěřil, že byla na něho přenesena.“

Lze dosáti uzdravení také pouhou modlitbou?

„Ano, někdy, když to Bůh dovolí, ale snad je to ke blahu nemocného, aby ještě trpěl a vy se pak domníváte, že vaše prosba nebyla vyslyšena.“

Působí k tomu cíli některé formule modlitby více než jiné?

„Jen pověra může připisovati určitým slovům moc a jen nevědomí nebo lživí duchové mohou udržovati podobné myšlenky, předpisující formule. Ale může se státi, že osobám málo osvíceným a neschopným pochopiti pouze duchovní stavy, užívání jisté formule dodá více důvěry. V tomto případě neúčinkuje formule, nýbrž víra, rozmnožená myšlenkou spojenou s užitím formule.“

*

Pneumatografická nebo-li pišící media.

Toto jméno dává se těm mediím, která dostávají přímé písmo, což není dáno všem pišícím mediím. Tato schopnost objevuje se dosud jen velmi zřídka; vyvine se asi cvikem, ale jak jsme pravili, její skutečný prospěch omezuje se na patrný důkaz činnosti skryté moci v manifestacích. Jen zkušeností můžeme poznati, zdali ji máme. Můžeme se tedy buď o to pokusiti, anebo se na to tázati jinými prostředky sdělení svého ochranného ducha. Dle větší nebo menší moci media obdržíme jednoduché taky, známky, písmena, slova, věty ano i celé stránky. Obvykle dostati, vložíme-li arch složeného papíru na místo kterékoliv, nebo místo duchem označené na kratší nebo delší dobu. Modlitba a soustředění mysli jsou hlavními podmínkami; proto lze pokládati za nemožnost, abychom něco obdrželi ve společnosti málo vážných lidí, nebo takových, kterých nepojí city sympatické a šlechtetné.

Pojednáme o pišících mediích zvlášť v následujícím oddíle.

Část patnáctá. =====

Pišící a psychologická media.

Mechanická media. — Nazíravá media. — Polomechanická media, nadšená media a media s předtuchou.

Mechanická media.

Ze všech prostředků sdělení jest ruční písmo nejobyčejnější, nejpo-
hodlnější a nejúplnější. Po něm máme celou duši toužiti, neboť pak se
nám unoží pravidelný a ustálený styk s duchy, jako jest mezi lidmi.
Hledíme se přidržeti tohoto prostředku tím spíše, protože pomocí něho
duchové projevují nejlépe svou povahu a stupeň své dokonalosti nebo
nízkosti. Snadno mohou se vyjádřiti a proto poznáváme lehce jejich vnitřní
myšlenky. Mimo to tato schopnost může se nejsnáze vyvinouti cvikem.

Zpytují-li se některé jevy, které se přiházejí při pohybu stolů,
košíčků nebo prkének, jež piší, nemůže se pochybovati také o přímém
působení ducha na tyto předněty. Košíček se točí někdy tak prudce, že
vyklouzne z rukou media; někdy se obrátí k určitým osobám kruhu, aby
je udeřil a jindy zase naznačí pohybem pocit své náklonnosti. Stejně je
tomu, vezme-li se do ruky užítko; často jest mocně odhrožena do dálky,
nebo se ruka křečovitě třese a tluče zlostně na stůl i tehdy, je-li médium
v úplném klidu a diví se tomu, že nemůže samo sebe opanovati. Řekněme

mimochodem, že tyto projevy označují vždy přítomnost duchů nedokonalých, neboť duchové vskutku vznešeni, jsou neustále tiši, vážní a laskaví a když jich ochotně neuposlechneme, odejdou a jiní nastoupí na jejich místo. Duch může tedy přímo vyjádřit svou myšlenku, buď pohybem předmětu, který ruka media drží, nebo působením na předmět sám.

Působí-li duch bezprostředně na ruku, povstane pohyb zcela neodvislý na vůli media. Pohybuje se neustále a bez přičinění media, dokud duch chce něco říci a zastaví se, když ukončil.

Povaha tohoto zjevu se vyznačuje tím, že medium nemá žádné vědomosti o tom, co píše. Úplná nevědomost v tomto případě působí tak zvaná trpná nebo mechanická media. Tato schopnost jest proto důležitou, že nepřipouští žádné pochybnosti o neodvislosti myšlenek toho, kdo píše.

Naziravá (intuitivní) media.

Přenesení myšlenky může se státi také prostřednictvím ducha media, či lépe řečeno jeho duše, protože tímto jménem naznačujeme vícleného ducha. V tomto případě nepůsobí duch cizí na ruku, aby ji vedl při psaní, nýbrž působí na duši, se kterou se ztotožňuje. Duše řídí pod tímto vlivem ruku a ruka tužku. Připomínáme zde věc velmi vážnou, že totiž cizí duch nezastupuje duši media, neboť ji nemůže odstraniti, nýbrž ji opanuje bez jejího vědomí a vtiskne jí svou vůli. Tehdy duše není úplně passivní, neboť obdrží od cizího ducha myšlenku, kterou přeneše a po případě dle své úrovně zpracuje.

V takovém případě má medium vědomost o tom, co píše, ačkoli to není jeho vlastní myšlenka a je tak zvaným naziravým (intuitivním) mediumem.

Je-li tomu tak, řekl by někdo, tedy nic nedokazuje, že tu působí spíše duch cizí, který píše, než duch media. A skutečně někdy dá se to velmi těžko rozeznati. Ale vždy jest možno podanou myšlenku poznati dle toho, že nebyla promyšlena dříve mediumem; povstává teprve tehdy, když se již píše a často protíví se myšlenkám, kterou si medium dříve utvořilo a jest často nad jeho vědomostí a schopností.

Úloha mechanického media jest podobná úloze stroje; naziravé medium jedná, jak by to asi činil tlumočník nebo překladatel. Musí

pochopiti myšlenku a nějakým způsobem si ji přivlastniti, aby ji mohl věrně přeložiti a přece tato myšlenka není jeho vlastní, nýbrž prochází pouze jeho mozkem. Taková jest asi úloha naziravého media.

+

Polomechanická media.

Pouze u medií mechanických jest pohyb ruky neodvislý na vůli media; u naziravého media jest pohyb dobrovolný a vědomý. Polomechanické medium má podíl na schopnosti obou; cítí tlak, který na jeho ruku bez jeho vlivu působí, ale má také zároveň vědomost o tom, co píše a sice právě v té chvíli, když slova píše.

U mechanického media následuje myšlenka za skutkem, u naziravého předchází a u polomechanického je provází. Tato poslední media jsou nejčtetnější.

+

Nadšená media.

Každý člověk, který buď v pravidelném stavu, nebo v extasi obdrží prostřednictvím myšlenky sdělení, odporující jeho předešlým vlastním, může se vřaditi do třídy nadšených medií. Je to, jak vidíme, druh naziravé mediumity s tím rozdílem, že jest zde působení skryté síly ještě méně patrné, neboť u nadšeného media dá se vlastní myšlenka od vnuknuté ještě nesnadněji rozeznati. Nadšení přichází k nám od duchů, kteří nás povzbuzují k dobrému nebo ke zlému, ale spíše je to působení těch duchů, kteří nám přejí dobro a chybujeme často, že neposloucháme jejich rad. Proto můžeme říci, že každý jest mediumem, neboť není nikoho, kdo by neměl svých ochranných a příbuzných duchů, kteří napínají všechny své síly, aby vnukli svým chráněncům prospěšné myšlenky. Kdybychom celým srdcem věřili této pravdě, brali bychom častěji útočiště k nadšení, v němž se stýkáme se svým andělem strážným v těch okamžicích, kdy nevíme, co říci, nebo co činiti. Volejme ho tedy vroucně a s důvěrou, potřebujeme-li ho a často se podíváme myšlenkám, které přijdou jako zázrakem. Kdyby nepřišla žádná myšlenka, musíme čekati. Důkazem toho, že myšlenka, kterou obdržíme, jest cizí, jest, kdyby byla v nás, že bychom na ni mohli vždy přijíti. Kdo není slepým, potřebuje pouze otevřítí očí, aby viděl, kdykoli chce; tak i ten, kdo jest odkázán jen na své vlastní myšlenky,

může jich vždy použití. Nepřicházejí-li mu dle jeho vůle, děje se to proto, že je čerpá jinde, než ve své zásobárně.

Do této třídy můžeme vřadit také osoby, které nejsou sice obdařeny mimorádnou inteligencí a nevystoupily z pravidelného stavu, ale které mají přece okamžiky intelektuální osvícenosti, která jim poskytuje okamžitě neobyčejnou lehkost slohu a výmluvnosti a v jistých případech také předtuchu událostí budoucích. V takových okamžicích, které se vlastně jmenují nadšením, rozšiřují se myšlenky, sledují a spojují se takřka samy sebou a to skoro samovolným vlivem. Zdá se nám, že vyšší inteligence přichází nám ku pomoci a že náš duch jest osvobozen.

Nadání lidí všech kategorií: umělci, učenci, spisovatelé, jsou snad pokročilí duchové, kteří mohou sami sebou pochopiti a pojeti veliké věci. Duchové, kteří vykonávají určité práce, poskytují jim potřebné myšlenky, protože je pokládají za schopné nástroje. Tím způsobem jsou tyto lidé nejčastěji medii bez svého vědomí. Ale mají přece nejisté tušení o cizí pomoci, neboť, kdo žádá o nadšení, nečiní nic jiného, než že vzývá. Kdyby nedoufal ve vyslyšení, nevolal by tak často: „Můj dobrý anděli, přispěj mi ku pomoci,“ nebo: „Kéž by mi přišel dobrý nápad!“

Následující odpovědi nám toto mínění potvrzují:

Jaká jest první příčina vnuknutí?

„Duch, který se sděluje, myslí.“

Má nadšení za předmět jen zjevení velikých událostí?

„Nikoliv, často se vztahuje na nejnepatrnější události života: Na příklad: Chcete někam jíti, anebo něco činiti, ale tajný hlas vás varuje, abyste nechodili, anebo toho nečinili, protože vám tam hrozí nebezpečí, nebo vám řekne, abyste vykonali něco, nač jste vůbec nepomysleli: to jest nadšení (vnuknutí, inspirace). Jest málo osob, které by nebyly obdržely v určitých dobách většího nebo menšího vnuknutí.“

Jest na příklad spisovatel, malíř nebo hudebník v okamžiku nadšení médiem?

„Ano, neboť v této chvíli jest jejich duše svobodnější a od limity osvobozena, nabývá části svých schopností ducha a může snáze vnukané sdělení jiných duchů přijati.“

*

Media s předtuchou.

Předtucha jest neurčité tušení věcí budoucích. Někteří lidé mají tuto schopnost více nebo méně vyvinutou; nabudou jí jistým druhem dvojího

níku, který jim umožňuje předvídati následky přítomných věcí a vznik událostí. Ale často jest to také výsledek tajného sdělení a v tomto případě vlastně může se těm, kteří jsou jí obdařeni, dáti jméno medií s předtuchou, kteří jsou jedním druhem nadšených medií.

Část šestnáctá.

Zvláštní media.

Zvláštní schopnosti medií. — Přehled všech druhů medií. — Dvě hlavní třídy medií. — Společné rozdíly medií. — Rozdělení medií pro fyzické zjevy. — Zvláštní media pro zjevy intelektuální rozličné schopnosti. — Pisící media: dle způsobu výkonu, dle vývoje schopnosti, dle zvláštností sdělení dle svých fyzických vlastností. — Media dle svých mravních vlastností. — Nedokonalá media. — Dobrá media.

Zvláštní schopnosti medií.

Kromě tříd medií, které jsme uvedli, působí mediumita ještě mnoho zvláštních, která mají schopnosti dosud nevysvětlené, nehledě na vlastnosti a vědomosti zjevujícího se ducha.

Povaha sdělení řídí se vždy povahou ducha a má znak jeho vznešenosti nebo nízkosti, jeho učenosti nebo nevědomosti; duchové obírají se také spíše stále jedním a určitým jevem. Klepající duchové na příklad neodchylují se od fyzických manifestací a mezi duchy působícími inteligentní manifestace jsou básníci, hudebníci, malíři, moralisté, mudrci, lékaři atd. To se však týče duchů střední třídy, neboť dosáhnou-li určitého stupně, spojují se schopnosti v jedinou, totiž v dokonalost. Ale vedle schopnosti ducha je schopnost media, které jest mu nástrojem více méně způsobilým a schopným, u něhož nalezneme zvláštní vlastnosti, jichž nebudeme oceniti.

Uvedeme přirovnání. Velmi zručný hudebník má po ruce několik houslí; lid bude pokládati všechny za dobré nástroje, ale umělec činí mezi nimi veliký rozdíl. Nalezne tam housle zdánlivě sešlé, ale cenné, které mají krásný zvuk. Rozdíly pozná citem, kterého si nedovede vysvětliti. Tak je tomu také s medií. Při stejných vlastnostech medií schopnosti užije duch toho neb onoho, dle druhu sdělení, které chce dáti. Tak vidíme na příklad, že mnozí píší jako media obdivuhodně básně, ačkoli v normálním stavu by nikdy nesložili ani dvou veršů a zase naopak lidé, kteří jsou básníky, psali jako media jen v prose přes veškerá svá přání. Tak je tomu i s kresbou, hudbou atd. Jsou lidé, kteří sami nemají žádných vědeckých znalostí, kteří však mají neobyčejnou schopnost přijímati vědecká sdělení, jiní pro studia historická, jiní zase slouží duchům jako pohodlnější tlumočníci mravnosti, krátce ať je schopnost media jakákoliv, mají ta sdělení, která velice snadno obdrží, obyčejně zvláštní výraz. Jsou i taková, která nevystoupí z určitého kruhu myšlenek a odchylují-li se od něho, docházejí jen nedokonalých, lakonických a nepravdivých sdělení. Mnoho to sděluje se duchové také více nebo méně ochotně prostřednictvím toho media, které jest jim sympatickým. Jsou-li tedy celkem všechny okolnosti stejné, vyjádří se duch mnohem zřetelněji prostřednictvím některých medií jen proto, že se mu lépe hodí.

Ale myšlí bychom se, kdybychom se domnívali, že obdržíme dobrá sdělení, protože máme dobré medium, které má nejlepší schopnost ku psaní. Hlavní věcí jest poznati pramen, z něhož sdělení přejde, to jest vlastnosti ducha, který je přináší; ale stejně důležité jest bráti ohled na vlastnosti media, jímž duch se nám sděluje. Musíme tedy zkoumati povahu media, jako zpytujeme povahu ducha, abychom obdrželi uspokojující výsledek. Ještě jest třetí věc, která hraje rovněž velikou úlohu, totiž úmysl toho, který se táže. Také toto snadno pochopíme. Aby bylo sdělení dobré, musí přicházeti od dobrého ducha; aby je mohl duch přenést, potřebuje dobrého nástroje a aby je chtěl přenést, musí se mu líbiti úmysl. Duch, který čte myšlenky, posoudí, zasluhuje-li otázka, která se mu předkládá, odpovědi a je-li osoba, která mu ji dává hodna, aby ji obdržela. V opačném případě nezná čas, aby časoval dobrá zrna na skálu; ale pak přistupují lehkovážní a posměvné duchové a protože se velice málo starají o pravdu, neberou to tak na vlas a hledí také velice málo na úmysl a prostředky.

Opakujeme zde hlavní rozdělení mediumity, abychom podali soustavný obraz obsahující ta media, která jsme popsali v předešlých částech. Seřadili jsme různé druhy medií dle podobnosti příčin a účinků. Některé druhy vyskytnou se často, jiné jsou zase řídké ano i výjimečné, čehož jsme neopomenuři poznamenati. Tyto poslední poznámky byly všechny podány duchy, kteří ostatně přehlédlí celé rozdělení se zvláštní péčí a kteří je doplnili četnými poznámkami a novými třídami, takže je takřka zcela jejich dílem. Naznačili jsme jejich poznámky uvozovkami. Větším dílem pocházejí od Erasta a Sokrata.

*

Dvě hlavní třídy medií.

Media můžeme rozdělit na dvě hlavní třídy:

Media pro jevy fysické jsou ta, která mají moc působiti materiální projevy nebo viditelné manifestace.

Media pro jevy intelektuelní, která jsou spíše schopna obdržeti a přenesti intelektuelní sdělení. Všechny jiné druhy připojují se více nebo méně k jedné nebo druhé z těchto dvou tříd, některé k oběma. Zkoumáme-li rozličné projevy, medianimickým vlivem způsobené, seznáme, že při všech jest fysický skutek a že s ním nejčastěji spojuje se intelektuelní projev. Hranici mezi oběma jest někdy těžko ustanoviti, ale to neškodí důsledkům. Vyrozumíváme jménem media pro intelektuelní projevy ta, která mohou zvláště sloužiti za tlumočníky pro provídební a souvislá sdělení.

*

Společné rozdíly mediumity.

Citlivá (sensitivní) media jsou osoby, které jsou schopny vycítiti přítomnost duchů obecným nebo místním, neurčitým lmotným dojmem. Větším dílem rozeznávají se dobří, nebo zlí duchové dle povahy dojmů.

„Něžná, velmi citlivá media, musí se zdržeti obcování s duchy přelíými, nebo takovými, jichž dojem jest trapný pro umlání, které z toho následuje.“

Přirozená neb bezvědomá media působí projevy samovolně, bez účastenství své vůle a nejčastěji bez svého vědomí.

Imkustativní nebo činná media mají moc působiti projevy svou vůlí.

„Ať již jest tato vůle jakákoliv, nemohou nic učiniti, když duchové tomu odporují, což dokazuje působení cizí mociosti.“

*

Rozdělení medií pro fysické jevy.

Media pro klepot, jichž pomoci jest slyšeti klepot a rány. Velmi obyčejný druh s vůlí, nebo bez vůle.

Media působící pohyb, která pohybují lmotnými tělesy. Velmi obyčejná.

Media k přenesení a zavěšení předmětů, která působí přenesení věcí vzduchem a zavěšení lmotných těles ve vzduchu bez podpory. Objevují se více méně zřídka dle vývoje zjevu. Jsou také media, která se mohou sama pozdvihnouti, ale ta se objevují velice zřídka.

Media pro hudební projevy, která provádějí hru na některých nástrojích bez dotyku. Velmi řídká.

Media pro zjevení se duchů, která mohou způsobiti fluidická, pro přítomné viditelná, ano i lmatuelná zjevení. Vyskytují se výjimečně.

Media pro přínosy, která mohou duchům pomáhati přinést lmotné věci. Druh medií pro pohyb a přenesení. Jsou výjimečná.

Noční media, která obdrží jisté fysické projevy toliko ve tmě. Tě jest odpověď ducha na otázku, mohou-li se tato media považovati za zvláštní druh.

„Mohou se pokládati za zvláštní třídu; ale tyto projevy závisí spíše na okolních poměrech, než na povaze media nebo duchů. Musím přiznati, že některá se vyhnou tomuto vlivu okolností a že větší díl nočních medií mohl by to cvikem dosáhnouti, že by právě tak působila za světla jako za tmy. Tento druh medií jest nečestný a musí se říci, že charlatáni pomocí této okolnosti, která jim podává všechnu svobodu k použití podvodu, často nenážívali lehkověrnosti lidí, vydávajíce se za media, aby nasitřomáždili peníze. Ale co na tom záleží? Charlatáni v pokojích i na veřejných místech budou krutým způsobem odkryti a duchové jim dokáží, že není mnoho plésti se do jejich práce. Ano opakují, že někteří budou potrestáni

dosti hrubých způsobem, aby se chránili řemesla falešných medií. Ostatně to bude trvat jen krátký čas a poznáte je."

Eraste.

Pneumatografická media, která obdrží přímé písmo. Zjev velmi řídký a zvláště velmi lehce napodobitelný kejkliři.

Duchové usilovali proti našemu nínění, abychom vřadili přímé písmo mezi jevy fyzického pořádku. Proto pravili, že inteligentní skutky jsou ty, kde duch užívá mozkových látek media, čehož u přímého písma není; činnost media jest zde zcela hmotná, kdežto u písma media, ačkoli je to práce docela mechanická, hraje mozek vždy činnou úlohu.

Léčící media, která mají moc léčiti, nebo ulehčovati vkládanou rukou a modlitbou. Tato schopnost není podstatně medianimická, neboť ji mají všichni pravověřící, ať již jsou media čili nic. Je to často jen zvýšená moc magnetická, rozmnožená v čas potřeby pomocí dobrých duchů.

Vzbuzující media, která mají moc rozvinovati u jiných svým vlivem schopnost psati.

"Tu jest více magnetický účinek, než skutek mediumity ve vlastním smyslu, neboť nic tu nedokazuje účastenství ducha. Ovšem přináležejí to k pořádku fyzických jevů."

*

Zvláštní media pro zjevy intelektuelní rozličné schopnosti.

Slyšící media, která slyší duchy. Dosti obyčejná.

"Jest mnoho lidí domnívajících se, že nás slyší, což se děje jen v jejich obrazotvornosti."

Mluvící media, která mluví pod vlivem duchů. Velmi obyčejná.

Vidící media, která vidí duchy ve stavu bdělém. Nahodilě a neočekávané vidění duchů ve zvláštní okolnosti stává se dosti často, ale uvyká a na vliv závislé vidění duchů bez rozdílu jest výminečné.

"To jest schopnost, se kterou se v nynějším stavu neshodují orgány. Proto jest prospěšno nevěřiti vždy na slovo těm, kteří praví, že vidí duchy."

Nadšená media jsou ta, jímž jsou duchy vnuknuty myšlenky, nejčastěji bez jejich vědomí, buď pro nepatrné činy v životě, nebo pro velké intelligentní práce.

Media s předtuchou jsou osoby, které mají v jistých okolnostech jakési neurčité tušení budoucích obyčejných událostí.

Předvídací media, druh nadšených medií nebo s předtuchou; obdrží s dovolením Božím a s větší určitostí, než media s předtuchou, zjevení budoucích, všeobecně důležitých událostí a jsou povinna je uveřejniti k poučení lidstva.

"Jsou-li praví proroci, jest ještě více falešných, kteří pokládají sny své obrazotvornosti za zjevení, nejsou-li podvodníky, kteří se vydávají za proroky ze ctižádosti a z hrabivosti."

Somnambulistická media, která v somnambulismu jsou duchy podporována.

Roznícená media, která dostávají ve vytržení zjevení od duchů.

"Mnozí roznícení jsou hříčkou své vlastní obrazotvornosti a podvodných duchů, kteří použijí jejich předpojatosti. Ti, kteří zasluhují úplné důvěry, jsou velmi řídkí."

Malující a kreslící media, která malují nebo kreslí pod vlivem duchů. Mluvíme o těch, která dostávají vážné věci; neboť nemohli bychom takto nazvat jistá media, kterým posměvační duchové kreslí podivné a směšné malby, jež by zavrhnul i ten nejposlednější žák.

Lehkovážní duchové rádi napodobují. V době, kdy výšky paměťhodné kresby z Jupitera, povstalo mnoho zdánlivých kreslících medií, která posměvační duchové pobádali ke kreslení věcí nejsměšnějších. Jeden z těchto duchů chtěl překonati kresby z Jupitera, ne-li dokonalostí, tedy alespoň velikostí, dal mediu kreslit pomník, který obsahoval veliký počet archů, takže dosáhnul výšky dvou poschodí. Jiní dali kreslit tak zvané podobizny, které byly pravými karikaturami.

Hudební media, která vykonávají, skládají nebo píšou hudební kusy pod vlivem duchů. Jsou mechanická, polomechanická, nazíravá a nadšená, jako pro písemná sdělení.

*

Píšící media dle způsobu výkonu.

Píšící nebo-li psychografická media, která mají schopnost psát sama pod vlivem duchů. Obvyčejná.

Mechanická píšící media, jichž ruka obdrží samovolný popud a která nemají žádné vědomosti o tom, co píší. Jsou velmi řídká.

Polomechanická media, jichž ruka píše samovolně, která však mají zároveň vědomost o slovech nebo větech v tom poměru, jak je píší. Jsou neobyčejnější.

Nazíravá media, kterými se duchové sdělují myšlenkou a jichž ruka jest vedena vlastní vůlí. Liší se od nadšených medií tím, že těmto netřeba psát, kdežto nazíravé napíše myšlenku, která mu byla vnuknuta, okamžitě o určitém a udaném předmětu.

„Jsou velmi obvyčejná, ale též velmi podrobena bludu, protože často nemohou rozeznati, co pochází od duchů a co od nich samých.“

Polygrafická media, u nichž se písmo mění dle ducha, který se sděluje, nebo která jsou schopna psát písmem, které mival duch za svého života. První případ jest velmi obvyčejný, druhý (totožnost písma) jest řídký.

Mnohojazyčná media mají schopnost mluvit nebo psát v jazycích cizích. Velmi řídká.

Neučená media, která píší jako media, neumějící ve svém normálním stavu ani číst, ani psát.

„Jsou ještě řídkší, než předešlá; neboť zde se musí překonati větší hmotné nesnáze.“

Píšící media dle vývoje schopnosti.

Nová media, jichž schopnosti nejsou ještě úplně vyvinuty a kterým schází potřebná zkušenost.

Neploďná media, která dosáhnou jen nepatrných sdělení, jednoslabičných slov, čárek nebo písmen bez smyslu.

Hotová neb vycvičená media, jichž medianimické schopnosti jsou úplně vyvinuty, která přenášejí sdělení, jež obdrží, lehce, rychle a bez rozpaků. Chápeme, že tohoto výsledku dá se docílit jen cvikem, ježto sdělení nováčků jsou zdlouhavá a obtížná.

Lakonická media, jichž sdělení — ač snadná — jsou krátká a stručná.

Zřetelná media; sdělení, jež tato media obdrží, mají přiměřenou obšírnost, jakou můžeme očekávat od dokonalého spivatele. Tato schopnost závisí na velikosti a snadnosti spojení fluid. Duchové je vyhledávají, aby pojednali o věcech týkajících se velikých objevů.

Zkušená media. Dostane-li medium lehce sdělení, je to cvikem, jehož nabude často v krátké době; zpytuje-li však vážně všechny obtíže, které se objevují při výkonu spiritismu, nabude zkušenosti. Tato vlastnost poskytne mu potřebné znalosti, aby ocenilo povahu sdělujících se duchů, aby posoudilo jejich dobré nebo zlé vlastnosti dle známek sebe menších a poznalo lstivost podvodných duchů, kteří se ukrývají pod stínem pravdy. Snadno pochopíme, jakou důležitost má tato vlastnost, bez níž nemají všechny ostatní žádného pravého užtku. Jest chybou, že mnohá media stotožňují zkušenost, ovoce vážného studia, se zručností, která vzniká cvikem organismu. Považují se za mistry, protože snadno píší; zavrhuji každou radu a stanou se obětí lživých a pokryteckých duchů, jež přilákají a kteří lichotí pak jejich pýše a utvrzují je v klamu.

Povolná media, jimiž se mohou všichni, nebo skoro všichni duchové samovolně nebo na zavolání sdělit, protože jejich schopnost poddává se snadno různým druhům sdělení.

„Tento druh medií jest velmi podoben citlivým médiím.“

Výlučná media, jimiž se sděluje se zálibou, nebo také s vyučením ostatních pouze jeden duch, který také odpovídá za všechny duchy, kteří byli voláni.

„To spočívá vždy v nedostatku povolenosti. Je-li duch dobrý, může přilnouti k člověku ze sympatie a z úmyslu chvalitebného; je-li zlý, učiní tak proto, aby přivedl medium do své závislosti. Je to vždy spíše chybou, než dobrou vlastností a podobno velice posedlosti.“

Media pro vyvolání; povolná media jsou přirozeně nej-
schopnější k tomuto druhu sdělení a k podrobným otázkám, které se mohou duchům dáti. Proto jsou to media zcela zvláštní.

„Jejich odpovědi se omezují skoro vždy jen na obvyčejné věci, což se nesrovnává s objevováním velkých událostí.“

Media pro samovolná sdělení, obdrží zvláště samovolná sdělení od duchů, kteří přicházejí nejsouce volání. Je-li schopnost tato

u media zvláštní, je těžko, někdy i nemožno uskutečnit pomocí něho vyvolání.

„Ale jsou lépe upravena, než media předcházejícího druhu. Pamatujte si, že upravením se zde vyrozumívají mozkové látky, neboť potřebuje se často, ba řeknu vždy, více intelligence pro samovolná sdělení než v oněch pro vyvolání. Rozumějte však zde pod samovolným sdělením to, které zasluhuje opravdu tohoto jména a nikoli snad některé neúplné věty, nebo ošklivé myšlenky, které se rodí v každé lidské hlavě.“

*

Pišící media dle zvláštnosti sdělení.

Media skládající verše, obdrží snáze, než jiná, sdělení ve verších. Dosti hojná pro špatné verše, ale velmi řídká pro dobré.

Poetická media, jichž sdělení mají v sobě i bez veršů něco jasného a ani stopy po hrubosti. Mohou spíše než jiná vyjádřit vroucí a něžné city. Ale vše jest tu neurčité a marně bychom od nich požadovali něco jasného. Jsou velmi obyčejná.

Positivní (kladná) media, jichž sdělení mají ráz čistoty a určitosti, která se hodí k opravdovému poučení. Dosti řídká.

Literární media nemají ani nejistoty poetických, ani stručnosti pozitivních medií, nýbrž mluví moudře. Znakem jejich slohu jest správnost, přívab a často znamenitá výmluvnost.

Nesprávná media mohou obdržeti velmi dobré věci, myšlenky nejčistší mravnosti, ale jejich sloh jest rozvláčný, nesprávný, přetvářený opakováním slov a nevhodnými slovy.

„Slovní nesprávnost závisí na nedostatku intelektuálního vzdělání media, které proto není pro ducha dobrým nástrojem. Ale duch tomu připisuje málo důležitosti, neboť pro něho jest myšlenka hlavní věcí a vám ponechává dát tomu příslušnou formu. Tomu však není tak u falešných a nečistotných myšlenek, jež může sdělení obsahovati; tyto jsou vždy znamenitou úzkostí projevující se ducha.“

Historická media jsou ta, která mají zvláštní schopnosti pro dějepisné objevy. Tato schopnost jest úplně nezávislou na vědomostech media, neboť víme, jak neucení lidé, ba i děti pojednávají o věcech nad jejich vědomost. Řídký druh kladných medií.

Vědecká media; neříkáme učená, neboť mohou býti velmi nevědomá a přece jsou mnohem schopnější ke sdělením týkajícím se vědy, než k jiným.

Lékařská media, jichž zvláštností jest sloužiti snáze za tlumočníky duchům pro lékařské předpisy. Nesmíme je stotožňovati s léčícími médii, neboť nečiní nic jiného, než že přenášejí myšlenku ducha a nemají sama sebou žádného vlivu. Dosti obyčejná.

Náboženská media dostávají zvlášť sdělení náboženského obsahu, nebo která jednají o náboženských otázkách, bez ohledu na víru nebo jejich obyčej.

Filosofická a morální media, jichž sdělení mají obyčejně za předmět otázky z mravouky nebo metafysiky. Morální jsou velmi obyčejná.

„Tato media jsou všechna dobrými médii. Co se týče těch, která mají zvláštní schopnost pro některá vědecká sdělení dějepisná, lékařská, nebo jiná, přesahující nynější jejich vědomosti, buďte přesvědčeni, že tyto vědomosti měla v jiné své existenci a že u nich zůstaly ve skrytém stavu a působí částku potřebných mozkových látek pro ducha, který se sděluje. Tyto živly mu usnadňují cestu, aby zjevil své zvláštní myšlenky, neboť tato media jsou mu intelligentnějšími a povolnějšími nástroji, než rozumný člověk.“

Eraste.

Media pro hrubá a správná sdělení. Tato slova naznačují druh sdělení, jaká různá media někdy obdrží a povahu duchů, kteří je podávají. Kdo studoval důkladně a podrobně spiritický svět, ten ví, že tam jsou duchové, kteří se podobají lidem nejzkaženějším a kteří vyjadřují své myšlenky slovy nejhrubšími. Jest pochopitelné, že tato media touží, aby byla osvobozena od přednosti, kterou jim tyto duchové věnují a že závidí těm, která ve svých sděleních nepronesla nikdy závažného slova. Bylo by podivným poblouznutím mysli a odřeknutím se zdravého rozumu, kdybychom se domnívali, že taková řeč mohla by pocházeti od dobrých duchů.

*

Pišící media dle svých fyzických vlastností.

Kladná media píší vždy velice zvolna a nejsou nikdy rozčilená.

Rychlá media píší s větší rychlostí, s jakou by nedovedla psát ve svém obyčejném stavu. Duchové se jim sdělují rychlostí blesku; mohlo by se říci, že mají hojnost fluida, které jim dovoluje okamžitě se stotožnit s duchem. Tato vlastnost má někdy tu nepříjemnost, že písmo tak rychle napsané jest velmi nečitelné pro každého jiného, kromě media.

„Tato vlastnost je též velmi obtížnou, protože spotřebuje zbytečně velmi mnoho fluida.“

Křečovitá media jsou ve stavu skoro zimničního rozčilení, jejich ruka a někdy celé tělo se chvěje, čehož nemohou přemoci. První příčina toho je asi v organisaci, ale závisí také mnoho na povaze ducha, který se jimi sděluje. Dobří a přízniví duchové působí vždy něžným a příjemným, zlí naopak vždycky trapným dojmem.

„Je třeba, aby tato media jen málokdy používala své medianimické schopnosti, neboť časté její použití mohlo by uškodit jejich nervové soustavě.“

*

Media dle svých mravních vlastností.

Zmiňujeme se o nich jen krátce, bychom doplnili obraz, protože je vysvětlíme později ve zvláštních oddílech: O mravním vlivu media, o posedlosti, o totožnosti duchů a jiných, na které zvláště upozorňujeme. Tam uvidíme vliv, jímž mohou dobré vlastnosti a převrácenosti medií působiti na sdělení a kdo může důvodně býti pokládán za nedokonalé nebo za dobré medium.

*

Nedokonalá media.

Posedlá media, která se nemohou sprostiti nepřijemných a podobných duchů.

Zaslepená media, jichž zneužívají duchové a která se klamou povahou sdělení, jichž dosáhnou.

Podmaněná media, která podlehlá mravní a často i smutné nadvládě zlých duchů.

Lečkovážná media, která své schopnosti nepokládají za věc vážnou a používají jen k zábavě, nebo k ničemým věcem.

Lhostejná media, která nečerpají žádného prospěchu mravního z poučení, jež obdrží a nezmění nijak svého chování a svých zvyků.

Domýšlivá media, která se domnívají, že ona jediná jsou ve styku s vyššími duchy, která věří ve svou neomylnost a pokládají vše za nižší a bludné, co nepřichází od nich.

Pyšná media, která se chlubí sděleními, jež obdrží. Domnívají se, že ve spiritismu se nemusí již ničemu učit a nepřijímají poučení, jež často dostávají od duchů. Nejsou spokojena schopnostmi, jež mají a chtějí míti všechny.

Nedůtklivá media, druh pyšných medií, která jsou uražena kritikou, již mohou jejich sdělení býti podrobena. Horší se nad sebe menším odporem a ukazují-li, co obdržela, činí tak jen proto, aby vzbudila obdiv a nikoli, aby žádala o radu. Obyčejně nenávidí osoby, které jich nechválí a opouštějí společnosti, kde si nemohou získati vážnosti a nadvlády.

„Nechte jich, aby se pyšnila jinde, aby si vyhledala ochotnější uši, nebo, aby se uchýlila do samoty. Společnosti, zbavené jejich přítomnosti, neutrpí velkých ztrát.“

Eraste.

Ziskuchtivá media, která využívají své schopnosti, a předstírají ty, jichž nemají, aby si dodala vážnosti. Iméno medií nemůže se dáti těm osobám, které nemajíce žádné medianimické schopnosti — provádějí zjevy pouze kejkliřstvím.

Sobecká media, která užívají své schopnosti jen k svému osobnímu prospěchu a sdělení, jež obdrží, ponechávají si jen pro sebe.

Žárlivá media, která nenávidí jiná vážnější media, která je převyšují.

Všechny tyto zlé vlastnosti mají nutně svou protivu v dobrém.

*

Dobrá media.

Vážná media, která užívají své schopnosti jen k dobrému účelu a pro věci skutečně prospěšné; domnívala by se, že ji zneužívají, kdyby ji užila k uspokojení zvědavých a lhostejných lidí, nebo pro ničemnosti.

Skromná média, která ani sebe krásnějších sdělení nepřičítají si za zásluhu a pokládají se při nich za cizince. Místo, aby se chránila před nestrannými radami, vyhledávají je.

Oddaná média, která pochopují, že právě médium má vykonati své poslání a že musí, když je toho třeba, obětovati své náklonnosti, zvyky, radosti, svůj čas, ano i svůj smutný prospěch pro dobro jiných.

Spolehlivá média jsou ta, která dostávají snadno a lehce sdělení a zasluhují nejvíce důvěry pro svou vlastní povahu a pro vznešenou povahu duchů, od nichž jsou podporována a která jsou nejméně vydána klamu. Později uvidíme, že tato spolehlivost nikterak nezávisí na jiněcích více nebo méně vážených, jež přijímají duchové.

„Nedá se popírati, jak snadno pochopíte, pozorujeme-li takto vlastnosti dobrých a převrácených médií, že to budí u některých medií odpor, ano i poštorení. Ale co na tom záleží? Médiumita se rozšiřuje každodenně a médium, které by se horšilo nad těmito úvahami, dokazovalo by, že není dobrým médiem, to jest, že jest podporováno zlými duchy. Ostatně, jak jsem pravil, všechno to bude trvati jen krátký čas a špatná média, která svých schopností zneužívají, nebo jich neužívají, budou nésti smutné toho následky, jako se to již některým stalo a budou o tom poučena ke své škodě, že jest záhubným zneužívati ve prospěch svých náruživostí daru, kterého jim Bůh popíral pouze k jejich mravnímu pokroku. Nemůžete-li jich přivést na dobrou cestu, politujte je, neboť můžete říci, že jsou Bohem zavržena.“

Eraste.

„Tento obraz má velikou důležitost nejen pro upřímná média, která – až to budou čisti – budou se upřímně snažiti vystříhati se úskalí, jimž jsou vydána, nýbrž i pro všechny, kteří použijí médií. Tento obraz měl by neustále býti před očima každého, kdo se obírá manifestacemi, právě jako postupník spiritický, jehož jest doplňkem. Tyto dva obrazy obsahují všechny zásady spiritické nauky a přivedou spiritism spíše, než se domníváte, na jeho pravou cestu.“

Sokrates.

Všechny tyto druhy medií představují nekonečné stupně jejich síly. Jest jich mnoho mezi nimi, která tvoří vlastně jen odstíny, ale která jsou piece výsledkem zvláštních schopností. Jest pochopitelné, že velmi zřídka schopnost média jest přísně omezena pouze na jeden druh; totéž médium může mti bez odporu více schopností, ale vždy jedna převládá a tu právě,

je-li dobrou, máme hleděti vzdělati. Jest velikou chybou, chceme-li všemožně působiti na vývoj schopnosti, které nemáme; spíše raději vzdělávejme tu, jejíž zárodek poznáváme v sobě. Ale bažiti po jiných jest předně mařiti čas a za druhé ztratiti, nebo alespoň oslabiti ty schopnosti, kterými jsme obdařeni.

„Když je tu počátek, nebo zárodek schopnosti, objeví se vždy patrnými znaky. Omezi-li se médium jen na ni, může vyniknouti a dosíci velkých a krásných výsledků; obírá-li se vším, neobdrží nic dobrého. Pozorujte, že žádost nekonečně rozšířiti kruh svých schopností jest pyšnou domýšlivostí, které duchové nenechávají nikdy bez trestu; dobří duchové opustí vždy domýšlivé lidi, kteří se takto stanou hříčkou živých duchů. Na štěstí můžete viděti dosti často, že některá média nejsou spokojena těmi dary, jež obdržela a že touží ze samolibosti, nebo ze ctižádosti po výminečných schopnostech, aby se jen vyznamenávala. Tato domýšlivost oloupi je o nejvzácnější vlastnost, totiž o vlastnost spolehlivých medií.“

Sokrates.

Studovati schopnosti medií mají nejen ona sama, nýbrž i ti, kteří vyvolávají duchy. Dle povahy ducha, kterého chceme vyvolati a dle otázek, které mu chceme předložiti, máme také vyvolati k tomu nejschopnější médium. Obracíme-li se na kterékoli, vydáváme se v nebezpečí, že obdržíme neúplné, nebo bludné odpovědi. Uvedeme nejobyčejnější přírovnání. Nesvěřujeme nikdy složení dopisu, ani jednoduchého opisu komukoliv, protože již umí psáti. Skladatel chce provésti zpěvohru, kterou složil; má po ruce více zpěváků, ale nevezme z nich kohokoliv, nýbrž vyvolí si za svého tlumočníka toho, jehož hlas, výraz a zkratka všechny vlastnosti souhlasí nejlépe s povahou jeho díla. Duchové činí totéž, co se týče medií a proto máme také tak jednati.

Musíme ještě dodati, že odstíny médiumity nejsou vždy v souhlasu s povahou média. Tak může na příklad médium veselé a rozmariné obdržeti vážná, ba i přísná sdělení a naopak. K této věci vrátíme se ještě v oddíle jednající o mravním vlivu média.

Část sedmnáctá.

Vzdělání medií.

Vývoj mediumity. – Změna písma. – Ztráta a přerušení mediumity.

Vývoj mediumity.

Zde si budeme zvláště všimati písících medií, protože je to druh mediumity nejrozšířenější a spolu nejjednodušší a nejpohodlnější a že dává nejvíce uspokojující a nejuplněnější odpovědi. Je také tím, po němž každý touží. Na neštěstí nemáme posud žádného znamení, které by ukazovalo – alespoň přibližně – že má někdo tuto schopnost. Fysické znaky, dle nichž jistě osoby chtěly ji poznati, nemají nic jistého. Nalézáme ji u dětí i starců, u mužů i žen, ať již jest jejich povaha, zdravotní stav a stupeň intelektuelního a mravního vývoje jakýkoliv. Jest jen jediný prostředek k dokázání její jsoucnosti, totiž: zkusiti ji.

Můžeme obdržeti písmo – jak jsme pravili – pomocí košíčku a prkénka, nebo přímo rukou. Protože jest poslední způsob nejlehčí a jak můžeme říci, dnešního dne nejužívanější, tedy si především všimneme tohoto. Postup jeho jest velmi jednoduchý. Sestává jediné v tom, že vezmeme tužku a papír a posadíme se v poloze osoby písící, beze vši přípravy; aby se to však zdařilo, jest nevyhnutelně třeba několika poučení.

Co se týče tělesného chování, odporúčujeme vystříhati se všeho, co by mohlo překážeti volnému pohybu ruky; je také lépe, aby se ruka nepoložila zcela na papír. Špička tužky má spočívat na papíře, aby mohla psát, ale ne tak, aby působila odpor. Všechna tato opatření stanou se nepotřebnými, jakmile dospějeme ke zběžnému písmu; neboť pak nás nebude zdržovati již žádná překážka; toto jsou pravidla jen pro žáky.

Jest lhostejno, použijeme-li pera nebo tužky. Některá media dávají přednost peru, ale to jsou ta, která jsou již vycvičena a pozorně píší. Jsou lidé, kteří píší tak rychle, že by psaní perem bylo pro ně skoro nemožné, nebo alespoň velice nepohodlné. Tak je tomu také, je-li písmo nerovné a nepravidelné, nebo jedná-li s duchy prchými, kteří tlukou špičkou, až ji zlámou a roztrhnou papír.

Přirozeně jest přáním každého nastávajícího media, aby mohlo rozmlouvat s duchy osob jemu milých; musí však míti svou nedočkavost, neboť obcování s určitým duchem má často smutné obtíže, takže jest pro začátečníka skoro nemožným. Aby se mohl určitý duch sděliti, je třeba mezi ním a mediem fluidického spojení, jež se neutvoří nikdy okamžitě, nýbrž jen v tom poměru, jak se vyvinuje schopnost, dosáhne medium potřebné způsobilosti, aby mohlo vstoupiti ve spojení s každým duchem. Ale může se stát, že ten, s nímž si přejeme mluvit, není ačkoliv jest přítomen, v příznivých okolnostech, aby to učinil a také může se přihoditi, že nemá ani možnosti, ani dovolení vyhověti volání, jež se ho týká. Proto tedy nesmíme s počátku neústupně žádati za určitého ducha s vyloučením všech ostatních, neboť se velmi často stává, že právě s ním se neutvoří lehce fluidické spojení, ať již jsme mu jakkoliv nakloněni. Proto dříve, než pomyslíme na to, abychom obdrželi sdělení od určitého ducha, starejme se o vývoj své schopnosti a učiníme všeobecné vyvolání obracejíce se zvláště ke svému duchu-ochránci.

Neužívá se žádné slavnostní formule a kdo by tvrdil, že podá nějakou, můžeme ho směle obviniti z podvodu, neboť pro duchy není ničím. Vždycky má se učiniti vyvolání ve jménu Božím třeba slovy následujícími anebo jinými podobnými: „Prosím všemohoucího Boha, aby dovolil některému dobrému duchu, aby se mi sdělil a pomáhal mi psát, prosím také svého ochránce, aby mi pomáhal a odstranil zlé duchy!“

Pak se čeká, až se manifestuje některý duch a něco napíše. Může se stát, že je to právě ten, kterého si žádáme, nebo některý neznámý duch, nebo váš anděl-ochránce; ve všech případech dá se obvykle tím poznati, že se podepíše. Otázka je-li jméno to jeho vlastní, vyžaduje více zkušenosti, neboť jen málokterí začátečníci nejsou vydáni klamu. Pojednáme o tom níže ve zvláštním oddíle.

Chceme-li vyvolati určité duchy, musíme se s počátku obracet jen k těm, o nichž víme, že jsou dobří a nám nakloněni a kteří mají k tomu přičinu, aby přišli, jako rodiče nebo přátelé. V tomto případě můžeme učiniti vyvolání takto: „Ve jménu Boha všemohoucího prosím ducha . . . , aby se mi sdělil“, anebo: Prosím Boha všemohoucího, aby dovolil duchu . . . mně se sdělit“, nebo se může použiti také jiné formule, která souhlasí s touto myšlenkou. S počátku je třeba, aby první otázky byly tak upraveny, aby odpověď mohla zníti „ano“ nebo „ne“, jako na příklad: Jsi zde? chceš mi odpovídati? Můžeš mi pomoci psáti? atd. Později stane se tato opatrnost zbytečnou, neboť s počátku jedná se jen o utvoření spojení. Hlavní věc jest, aby otázka nebyla nerozumná, aby se netýkala věci osobního prospěchu a zvláště, aby byla výrazem šlechetného a sympatického pocitu k duchu, k němuž se obracíme.

Ještě důležitější než způsob vyvolání, jest klid a soustředění mysli spojené s vřelou prosbou a pevnou vůlí po zdaru, což musíme zachovati. Vůli nemyslíme zde okamžitou vůli, kterou má někdo jen dle nápadu a která přestává každou chvíli jiným zaměstnáním, nýbrž přímou, vytrvalou a stálou vůli beze vši zimnické netrpělivosti a žádosti.

Soustředění mysli jest podporováno samotou, klidem a odstraněním všeho, co by mohlo působiti roztržitost. Pokusy jest třeba opakovati každodenně deset minut nebo nejdéle čtvrt hodiny a to po 14 dní, měsíc, dva nebo je-li třeba i více. Známe media, která se vzdělala teprve po šestnácti denním cvičení, kdežto jiná psala velmi zběžně hned poprvé.

Abychom se vystříhali všech zbytečných pokusů, můžeme se na to tázati vážného a pokročilého ducha prostřednictvím jiného media; ale musíme pamatovati na to, že duchové na otázku, je-li někdo mediem, skoro vždy přisvědčí. To však nepřekáží, aby pokusy zůstaly často marnými. Dá se to přirozeně vysvětliti. Dáme-li duchu všeobecnou otázku, odpovídá všeobecným způsobem; ale jak víme, medianimická schopnost má mnoho různých forem a různé stupně s mnoha odstíny. Může tedy

někdo býti mediem, aniž by o tom věděl a to v takovém smyslu, na který by ani nepomyslel. Na tuto neurčitou otázku: Jsem mediem?, může hned odpověděti „ano“, na druhou určitější: Jsem písčím mediem?, může odpověděti „ne“. Musíme také bráti zřetel na povahu ducha, jehož se tážeme, neboť mezi nimi jsou tak povrchní a tak nevědomí, že odpovídají na zdařbůh, jako praví lehkomyšní lidé. Proto radíme, abyste se obrátili k osvíceným duchům, kteří rádi odpovídají na tyto otázky a ukáží tu nejlepší cestu, kterou máme nastoupiti, můžeme-li totiž očekávati zdaru.

Prostředek, který dosti často vede k cíli, záleží v tom, že použijeme za okamžitého pomocníka dobrého, písčitého media, již vycvičeného. Položí-li svou ruku nebo své prsty na ruku, která má psáti, stane se, že někdy hned píše. Pochopíme, co se stane v těchto okolnostech: ruka držící tužku stane se přídatkem ruky media, tak jako by to byl košíček nebo prkénko. Toto cvičení může býti velmi prospěšným, dá-li se ho upotřebiti, protože častější a pravidelné opakování může přemoci línostné překážky a způsobiti rozvoj schopností. Někdy také dosti silně magnetovati s tím úmyslem rameno a ruku toho, který chce psáti. Často omezi se magnetisér na to, že položí ruku na rameno a viděli jsme, jak rychle se pod tímto vlivem psalo. Tyž výsledek může se provésti bez všeho dotyku — pouze vůlí. To lze také snadno pochopiti, že důvěra magnetiséra ve svou vlastní moc k provedení tohoto skutku hraje asi velikou úlohu a že nevěřící magnetisér docílil by malého, nebo zcela žádného výsledku.

Pomoc zkušeného průvodce jest mimo to někdy velmi prospěšnou, protože upozorní začátečníka na mnoho malých opatření, která jsou ku prospěchu rychlému pokroku. Zejména mu má naznačiti ráz prvních otázek a způsob, jak se mají dávat.

Jiný prostředek, který může také mnoho přispěti k vývoji schopnosti, záleží v tom, že se shromáždí jistý počet osob, které všechny mají též žádost a společný úmysl. Pak nechť všichni za úplného ticha, jsouc ponořeni v nábožné myšlenky, vyzývají každý svého ochránce nebo kteréhokoli sympatického ducha a prosí, by mohli psáti. Jedna z těchto osob může také vyzvati všeobecně bez zvláštního pojmenování dobré duchy, na příklad takto: „Ve jménu Boha všemohoucího prosíme dobré duchy, aby se sdělili zde přítomným osobám“. Skoro vždy vyskytne se mezi nimi některá osoba, která dá hned na jevo schopnost psáti, anebo která zběžně píše v krátké době.

Snadno pochopíme, co se zde děje. Osoby jednou myšlenkou spojené působí hromadný celek, jehož moc a síla rozmnoží se jakýmsi způsobem

magnetického vlivu, který přispěje k vývoji schopnosti. Mezi duchy společnou myšlenkou přivábenými někteří naleznou u některé přítomné osoby nástroj, který se jim hodí a jehož užijí. Tohoto prostředku může se použítu ve spiritických kroužcích, kde scházejí se média, nebo kde jich nemají dosti.

Hledaly se prostředky k utvoření medií, jako se hledaly známky medií ní schopnosti, ale dosud neznáme účinnějších nad ty, které jsme uvedli. Jsouce přesvědčeni, že překážka vývoje schopnosti jest jen lhostým odporem, tvrdí některé osoby, že ji přemohou určitým způsobem tělocviku, kterým si skoro vymknou ramena i hlavu. Nebudeme popisovati tohoto jednání, které k nám přichází z Ameriky, nejen proto, že neznáme jeho účinku, nýbrž že jsme přesvědčeni, že může otřesení činné soustavy něžných lidí uškoditi. Nemá-li někdo k této schopnosti vloh, nenabude jich ničím, ani elektrisováním, jehož se užívalo bez výsledku k dosažení tohoto cíle.

Víra učícího se média není tak přísnou podmínkou, podporuje sice snahu, ale není nevyhnutelně potřebna. Čistota úmyslu, touha a dobrá vůle úplně dostačí. Viděli jsme, jak zcela nevěřící osoby divily se tomu, že píší proti své vůli, kdežto upřímně věřící nemohly toho dosáti, což dokazuje, že tato schopnost závisí na organismu.

První známkou schopnosti ku psaní jest jistý způsob chvění v rameni a v ruce a znenáhla jest ruka unesena vlivem, jemuž nemůže odolati. S počátku dělá často jen nepatrné tahy, pak tvoří se písmena víc a více zřetelnější a písmo končí se dosažením rychlosti obyčejného psaní. Ruka se má ponechati vždycky klidně přirozenému pohybu a nemáme se mu ani protiviti, ani ho zrychlovati.

Některá média píší hned s počátku levice a zběžně, někdy hned při prvním sezení, ale to se stává velmi zřídka. Jiná opět dělají po dlouhou dobu jen samé čáry a pouhý krasopisná cvičení. Kdyby toto cvičení trvalo příliš dlouho, nebo kdyby se tvořily jen samé posměšné znaky, bylo by to důkazem, že zde působí duch, který si zahrává, neboť dobří duchové nedělají nic zbytečného; v tomto případě bylo by třeba zvětšiti horlivost, abychom dosáhli pomoci duchů dobrých. Kdyby i přes to nenastala žádná změna, přestáme, jakmile upozorujeme, že nedosáhneme ničeho vážného. Pokusy mohou se opakovati každodenně, ale sluší přestati hned při prvních podezřelých znameních, abychom se nestali nástrojem posměvavých duchů.

K těmto úvahám dodává jeden duch:

„Jsou média, jichž schopnost může býti omezena na tyto znaky. Dostávají-li po několik měsíců jen nepatrné věci: „ano“, „ne“, nebo písmena nespojená, je zbytečno setrávati a kaziti papír, neboť to jsou média neplodná. Ostatně mají se pokládati první sdělení jen za cvičení svěřená nižším duchům. Proto se jim nemá připisovati tak veliká důležitost, protože pocházejí od duchů, kteří jsou takřka učiteli písma, kteří mají budoucí médium vyučiti. Nevěřte, že by vznešení duchové dělali s médiem tato přípravná cvičení; stává se, nemá-li médium vážného úmyslu, že nižší duchové zůstanou a přilnou k němu. Skoro všechna média šla touto cestou, aby se vycvičila; na nich jest, aby učinila, čeho třeba, aby si získala náklonnost vyšších duchů.“

Úskalím pro většinu začátečnických medií jest, že mají co činiti s nižšími duchy a že se pokládají za blažená, dostávají-li některá sdělení jen od těchto duchů. Veškerá jejich pozornost má směřovati k tomu, aby se tu nižší neusadili; neboť kdyby zde některý zdomácněl, dá se pak těžko vypuditi. To je tak vážná věc, zvláště s počátku, že bez potřebné opatrnosti zničí se ovoce nejkrásnějších schopností.

Hlavní věc jest žádati s upřímnou důvěrou v Boha o pomoc svého ochránce, který jest vždy dobrým, kdežto rodinní duchové sympatisují buď s dobrými nebo zlými vlastnostmi média a mohou býti lehkomyslní, ba i zlí.

Druhou věcí jest hleděti úzkostlivě, abychom dle známek, které nám poskytuje zkušenost, poznali povahu prvních duchů, kteří se sdělují a jimž není radno vždy důvěřovati. Jsou-li tyto známky podezřelé, máme vroucně vyzývati svého ochránce a zavrhovati vši sílu ducha zlého, dokazující mu, že nejsme a nechceme býti jeho hříčkou. Proto jest nevyhnutelně třeba předběžného studia teorie, chceme-li se vyhnouti nepříjemnostem ke zkušenosti nevyhnutelným. Velmi obšírné poučení o tomto předmětu jest v částech o posedlosti a totožnosti duchů. Omezíme se na to, že kromě řeči můžeme považovati za neomylné důkazy nízkých duchů všechna zbytečná a dětinská znamení, každé písmo podivné a nerovné, úmyslně zkroucené, nebo ošromně veliké, nebo takové, které si libuje ve směšných a neobyčejných tvarech. Písmo může býti velmi špatné i málo čitelné, to závisí spíše na médiu než na duchu. Viděli jsme média tak zavedená, že soudila o vznešenosti duchů dle velikosti písmen a že přikládala písmenám v podobě tištěných liter velikou důležitost; je to dětinství, které se nedá srovnati s pravou vznešeností.

Je-li důležité, abychom nebyli ovládáni zlymi duchy, je to tím více, abychom se tam sami dobrovolně nepřivedli. Toužíme-li velice po schopnosti psát, nesmíme si mysliti, obracejice se k jakémukoliv duchu, že se ho později zase zbavíme, nebude-li se nám líbiti; neboť požádáme-li k čemukoliv pomoci zlého ducha, dá si potom zaplatiti své služby.

Některé osoby jsou netrpělivy, že se u nich medianimická schopnost proti jejich vůli příliš zdlouhavě vyvinuje, přivolají ku pomoci jakéhokoliv ducha, třeba i zlého a domnívají se, že ho pak zapudí. Mnozí psali takto ihned, ale duch nestaraje se o to, že byl jen z nouze přivolán, nebyl pak ochotným odejiti. Známe takové lidi, kteří byli potrestáni za svou domýšlivost, že se považovali za dosti silné odstraniti ho dle své libosti a sice dlouholetým soužením všeho druhu, nejsměšnějšími mystifikacemi, ano i smutným neštěstím a nejkrutějším zklamáním. S počátku se ukáže duch zlým, pak pokrytcem, aby se uvěřilo v jeho polepšení, nebo v jeho domnělou moc proti svému podmaněnému, aby ho mohl pronásledovati dle své vůle.

Písmo jest někdy velmi čitelné, slova a písmena dokonale rozdělená, ale u některých medií nerozluští ho nikdo, mimo jich samých. Často jest psáno velkými písmeny, neboť duchové málo šetří papírem.

Je-li slovo, nebo věta velmi nečitelná, prosíme ducha, aby ji opakoval, což obvyčejně rád učiní. Je-li písmo obvyčejně nečitelné i médium, obdrží toto skoro vždy častými a neustálými pokusy peknější písmo, má-li jen silnější vůli a požádá-li vroucně ducha, aby psal pravidelněji. Některí duchové užívají často umluvených znamení. Aby naznačili, že se jim otázka nelíbí a že na ni nechťejí odpovídati, udělají dlouhou čáru nebo něco podobného.

Ukončil-li duch, nebo nechce-li již odpovídati, neobdrží médium již ani slova, ať jest jeho moc a vůle jakákoliv. Dokuď však duch neukončil, pohybuje se tužka, aniž jest ruce možno se zdržeti. Chce-li něco samovolně říci, uchopí se ruka křečovitě tužky, počne psát a médium nemůže se tomu protiviti. Ostatně cítí vždy něco v sobě, co mu oznamuje, je-li zde pouze přerušení, nebo jest-li duch ukončil. Stane se ovšem také někdy, že nepozná, když duch již odešel.

To jsou hlavní výklady, které jsme chtěli podati o vývoji psychografie. Zkušenosti lze poznati ve výkonu jisté podrobnosti, které zde uváděti bylo by zbytečno. Kdyby to jen více lidí zkusilo, měli bychom více medií, než myslíme.

Všecko, co jsme právě řekli, vztafuje se na mechanické psaní, jehož všechna média hledí dosici. Ale pouhý mechanism jest velice vzácný a jest často smíšen více nebo méně s intuicí (nazíráním). Médium, které má vědomost o tom, co píše, jest přirozeně přivedeno k pochybování o své schopnosti a neví, zda-li to přichází od něho, či od ducha cizího. Nemá se však tím dáti odstrašiti, nýbrž má pokračovati. Ať jen pilně sebe pozoruje a pozná v tom, co píše, snadno mnoho věcí, které nebyly v jeho mysli a které jí odporují. To jest patrným důkazem, že nepřicházejí od něho. Ať jen pokračuje a pochybnost zmizí zkušeností.

Nebylo-li médium dáno, býti výlučně mechanickým, budou zbytečny veškeré pokusy, aby tohoto výsledku dosáhlo; ale bylo by na omylu, kdyby se domnívalo, že proto nemůže již dosáhnouti žádné schopnosti. Je-li obdařeno intuitivní (nazíravou) mediumitou, má se s ní spokojiti, neboť mu také prokáže veliké služby, nezavrhne-li ji a dovede-li použití ku prospěchu.

Když po marných, po nějaký čas činěných pokusech, neobjeví se žádná známka bezděčného pohybu, nebo když tyto pohyby jsou příliš slabé, než aby vedly k výsledku, neváhejme napsati první myšlenku, která se nám naskytne, nestarajice se, pochází-li od nás, či z jiného pramene. Zkušenost nás poučí, že budeme v tom činiti rozdíl. Velmi často se však stane, že se konečně mechanický pohyb přece rozvine.

Pravili jsme, že jsou případy, kde jest lhostejno věděti, pochází-li myšlenka od media, nebo od cizího ducha. To jest zvláště tehdy, pracuje-li médium pouze nadšené nebo nazíravé obrazotvorností pro sebe. Na tom málo záleží, připisuje-li si myšlenku, která mu byla vnuknuta. Přicházejí-li mu dobré myšlenky, ať za ně děkuje svému ochránci a obdrží ještě jiné. Takovým jest nadšení básníků, filosofů a učenců.

Předpokládejme nyní, že medianimická schopnost jest úplně vyvinuta, že médium píše lehce, že jest zkrátka úplným písčím médiem. Bylo by s jeho strany velikou chybou domnívati se, že se již obejde beze všeho dalšího poučení, neboť přemohlo jen hmotný odpor, ale teď vlastně započnou pro něho pravé obtíže. Nyní má více, než kdy jindy, zapotřebí rady, nechce-li padnouti do tisícových osidel, která se mu budou klásti v cestu. Chce-li příliš záhy létať svýma křídly, stane se hříčkou živých duchů, kteří se budou snažiti využíkovati jeho domýšlivosti.

Je-li již jednou schopnost media vyvinuta, jest hlavní věcí, aby jí nezneužívalo. Radost, kterou budou nová média mít, vzbudí u nich

horlivost, kterou jest třeba krotiti; nechť uváží, že jest jim dána k dobrému, nikoli však, aby sloužila k uspokojení marnivé zvědavosti. Proto jest prospěšno, aby jí používala jen v příhodné době a nikoli v každé chvíli, poněvadž duchové jim nemohou stále sloužiti; tím se vydávají v nebezpečí, že se stanou lůžkou podvodných duchů. Jest dobře, stanovíme-li si k tomuto styku určité dny a hodiny, protože pak bude větší soustředění mysli a protože duchové, kteří hodlají přijíti, jsou o tom zpraveni a mohou se dle toho řídit.

Kdyby přes všechny pokusy mediumita se nikterak neobjevovala, musili bychom se jí vzdáti, jako se vzdáváme zpěvu, nemáme-li hlasu. Kdo nezná některé řeči, použije tlumočníka; proto musíme učiniti totéž a bráti své útočiště k jinému mediu. Kdo není mediem, není ještě zbaven pomoci duchů. Mediumita jest pro duchy prostředkem vyjádření se, ale nikoli výlučným prostředkem přilnutí k lidem. Ti, kteří nás milují, jsou u nás, ať již jsme medii, čiť nic. Otec neopustí svého dítěte, protože jest hluchý a slepý, nýbrž právě proto zahrne je svou péčí. Tak se chovají také dobří duchové k nám; nemohou-li nám myšlenek svých přenéstí lmotně, přinášejí nám svou pomoc vnuknutím.

*

Změna písma.

Velmi obyčejným zjevem u píšících medií jest změna písma dle toho, kteří duchové se sdělují a ještě zajímavějším jest, že se totéž písmo vždy objeví s tímž duchem a často je totožno s tím, které mívá za svého života. Později uvidíme výsledky, které z toho plynou pro důkaz totožnosti. Změna písma přichází se u mechanických a polomechanických medií, protože jest u nich pohyb ruky bezděčným, neboť zde řídí ruku duch. Ale tak tomu není u medií pouze intuitivních (nazíravých), protože v tomto případě duch působí jen na mysl a ruka se řídí vůlí media, jako v obyčejných okolnostech. Ale stejné písmo i u mechanického media nedokazuje ještě nic rozhodného vůči jeho schopnosti, kterou ani nejlepší mechanická media nejsou vždy obdařena. Nazveme ty, kteří tuto schopnost mají polygrafickými medii.

*

Ztráta a přerušení mediumity.

Mediumistická schopnost může se přerušiti a na čas přestatí, buďto

pro fyzické manifestace, nebo pro písmo. Zde jsou odpovědi duchů na některé otázky o tomto předmětu:

Mohou media ztratiti svou schopnost?

„To se stává často, ať již jest druh této schopnosti jakýkoliv, ale často je to jen dočasným přerušením, jež přestane ihned s příčinou, která je způsobila.“

Jest příčinou ztráty mediumity vyčerpání fluida?

„Ať jest medium obdařeno jakoukoli schopností, nic nezmůže bez pomoci sympatických duchů; neobdrží-li již dále ničeho, nescítá mu vždy schopnosti, ale duchové často nechtějí, nebo již nemohou upotřebiti.“

Jaká příčina může způsobit, že duchové opustí medium?

„Užitek, který medium čerpá ze své schopnosti, jest u duchů dobrých nejmocnějším důvodem. Opouštíme je, upotřebuje-li jí ke špatnostem, nebo ze ctižádosti a mimo to, zdráhá-li se sděliti naše slova, nebo naše skutky lidem, kteří je o to žádají, nebo mají zapotřebí je viděti, aby se přesvědčili. Tento dar Boží nebyl dán mediu k jeho zábavě, nebo aby sloužil jeho ctižádosti, nýbrž pro jeho vlastní polepšení a aby seznámilo lidi s pravdou. Vidí-li duch, že medium se neshoduje s jeho úmysly a že neužívá návodů a poučení, která mu dává, vyhledá si svěrence hodnějšího.“

Nedá se duch, který odejde, nahraditi jiným? A nenastane v tomto případě přerušení schopnosti?

„Jest mnoho duchů, kteří si nic jiného nežádají, než aby se sdělili a kteří rádi nahradí ty, jež odešli. Opustí-li však dobrý duch medium, může je opustiti jen na čas a zbaviti na určitou dobu všech sdělení k poučení, aby mu dokázal, že jeho schopnost nezávisí na něm a že nemá býti na ni pyšným. To jest mediu také důkazem, že píše pod cizím vlivem, jinak by nemohlo nastati přerušení. Ostatně není vždy přerušení schopnosti trestem, nýbrž duch jest pečlivý o medium, které miluje a chce mu poskytnouti odpočinku, uznává-li to za potřebné a v tomto případě nedovolí žádným jiným duchům, aby ho nahradili.“

Ale jsou velmi zasloužitá a mravně působící media, která nepotřebují žádného odpočinku a které toto přerušení velmi trápí, protože nemohou pochopiti jeho účelu. Proč u nich nastává toto přerušení?

„To stane se proto, abychom zkoušeli jejich trpělivost a posoudili jejich vytrvalost; proto neustanovi duchové obvykle k tomuto přerušení žádné lhůty, neboť chtějí vědět, nedá-li se medium odstrašiti. Často se také stává, že mu ponecháváme času k přemýšlení o poučení, jehož se mu

dostalo a dle tohoto přemýšlení o našem poučení poznáme opravdově vážné spirity. Nemůžeme dáti tohoto jména těm, kteří milují jen sdělení a neřídí se dle nich."

Je v tomto případě třeba, aby médium pokračovalo ve svých pokusech písmem?

"Poradí-li mu to duch, ano; řekne-li mu však, aby se zdržel, má uposlechnouti."

Jest nějaký prostředek, aby se zkrátila tato zkouška?

"Oddanost a modlitba. Ostatně stačí učiniti každodenně pokus na několik minut, neboť by bylo zbytečno mařiti čas marnými pokusy; tento pokus nemá žádného jiného účelu, než ubezpečiti se, zdali schopnost se už vrátila."

Umlknou s přerušením medianimické schopnosti také duchové, kteří se obyčejně sdělují?

"Nikoliv, médium podobá se pak osobě, která ztratila zrak, ale která přece jest obklopena svými přáteli, ačkoliv jich viděti nemůže. Médium tedy může, ba musí dále v mysli se obírat svými důvěrnými duchy a má býti přesvědčeno, že je vyslechnou. Může-li nedostatek médiumity odstraniti sdělení hmotná s jistými duchy, nemůže odstraniti sdělení morálních."

Nem tedy přerušeni medianimické schopnosti vždy potupou se strany duchů?

"Nikoli, neboť může býti také důkazem jejich náklonnosti."

Dle čeho můžeme poznati, že nás duch kárá v tomto přerušeni médiumity?

"Nechť se médium láže svého svědomí a zpytuje, k čemu užívalo svých schopností, jaký prospěch z toho měli druzí a jaký užitek samo čerpalo z poučení jemu daných a bude míti odpověď."

Nesmí médium, které nemůže již psáti, obrátiti se na jiné médium?

"To záleží na příčině přerušeni a to se stane často proto, abyste nějaký čas zůstali bez sdělení. Bylo vám již porazeno, abyste si nezvykli činiti všeho jen pomocí nás. V tomto případě nebudete již uspokojeni, použijete-li jiného média. A stává se to ještě z jiného úmyslu, totiž aby se vám dokázalo, že duchové jsou svobodní a že to nezávisí na vás, aby vám sloužili dle vaší vůle. Proto neobdírží lidé, kteří jsou médii, vždy všech, jež si přejí."

Můžete vskutku pozorovati, že kdo se obrací k jinému pro sdělení, neobdírží často nic uspokojujícího, přes dobré schopnosti média, kdežto jindy jsou odpovědi velmi zřetelné. To záleží také na vůli duchově, protože změna média nijak neprospěje. Duchové sjednotili se, neboť neobdíržíte-li

sdělení od jednoho, neobdíržíte ho také od druhého. Chraňte se tedy býti netrpělivými, nechcete-li se státi hříčkou podvodných duchů, kteří odpovídají, když po tom toužíte a dobří duchové to připustí, aby vás potrestali za vaši dotěrnost a nespokojenost."

Proč obdíržíla prozřetelnosti některé lidi médiumitou zvláštního druhu?

"To jest posláni, které jest jim svěřeno a které je blaží, neboť jsou tlumočnický mezi duchy a lidmi."

Ale jsou také média, která svých schopností ráda neuzívají?

"To jsou nedokonala média, neboť neznají ceny milosti, které se jim dostalo."

Když je to sestátním, čím to jest, že to není výsadou mravních lidí a že tato schopnost mají i takové lidé, nezasluhující žádné vážnosti a kteří ji mohou zneužívat?

"Jest jim dána proto, že ji potřebují k svému vlastnému polepšení a aby mohli dostati dobrou poučení. Neuposlechnou-li jich, ponесou toho následky. Což neplatila slova Ježíšova nejprve hříšníkům a neříkal, že je třeba dávatí tomu, kdo nemá?"

Mohou osoby, které velmi touží, aby mohly psáti jako média a které nemožou toho dosáti, souditi, že duchové jim nejsou nijak nakloněni?

"Nikoliv, neboť Bůh jim mohl odepřítí tuto schopnost, jako jim mohl odepřítí dar básnictví, ale nemají-li této milosti, mohou míti jinou."

Jak se může člověk zdokonaliti poučením duchů, nemá-li ani od sebe, ani od jiných medií prostředků, aby obdržel toto poučení bezprostředně?

"Což nemá kniha, jako má křesťan evangelium? Křesťanu není zapotřebí k vykonávání mravouky Ježíšovy, aby slyšel slova z Jeho úst."

Část osmnáctá.

Nepříjemnosti a nebezpečí mediumity.

Vliv mediumity na zdraví. — Vliv mediumity na děti.

Vliv mediumity na zdraví.

Jest medianimická schopnost známkou stavu chorobného, či pouze nepravidelného?

„Někdy nepravidelného, nikdy však chorobného stavu. Jsou média pevného zdraví, některá jsou snad také nemocna, ale z jiné příčiny.“

Může výkon medianimické schopnosti působiti umlčení?

„Příliš dlouhé užívání jakékoliv schopnosti působí umlčení. U mediumity je týž případ, zvláště u té, která se vztahuje na fyzické projevy; ta vyčerpá nutně mnoho fluida, což způsobí umlčení, avšak odpočinkem se zase nahradí.“

Může výkon mediumity sám o sobě míti škodlivý vliv na zdraví, nehledě na jeho zneužívání?

„Jsou případy, kde jest lépe zdržeti se ho, nebo alespoň užívání jeho zmenšiti; to záleží na tělesném a mravním stavu média. Ostatně to medium obvykle cítí a pocítí-li malobu, má přestati.“

Jsou osoby, jimž tento výkon působí více nepříjemnosti, než jiným?

„Právě jsem, že to závisí na tělesném a mravním stavu média. Jsou osoby, u nichž je třeba vystříhati se každé příčiny k rozčilení.“

Mohla by mediumita způsobiti šílenství?

„Právě tak, jako co jiného, je-li člověk k šílenství náchylen. Mediumita nepůsobí šílenství, není-li k tomu zárodek. Je-li však zde zárodek, což se dá lehce poznati dle stavu normálního, je třeba šetřiti se v každém ohledu, neboť každá příčina otřesení může se státi škodlivou.“

*

Vliv mediumity na děti.

Jest nebezpečno vyvinovati mediumitu u dětí?

„Zajisté a tvrdím, že je to velmi nebezpečno, neboť tyto učné a slabé organizace by by velmi otřeseny a jejich mladá obrazotvornost byla by příliš roznícena. Rozumní rodičové odstraní také od nich podobné myšlenky, nebo budou s nimi o tom mluvit toliko z ohledu na mravní důsledky.“

Ale jsou přece děti, jež jsou přirozenými médii buď pro fyzické jevy nebo pro písmo a vuhění; přináší to tyto nepříjemnosti?

„Nikoliv, když ta schopnost jest u dítěte samovolna, leží v jeho přirozenosti a jeho soustava se s tím srovnává; ale tomu tak není, je-li vyvolána a přehánána. Pozorujte, že dítě, které má samovolné vidění, je tím málo dotčeno; zdá se mu, že je to cosi zcela přirozeného a věnuje tomu dosti málo pozornosti, ba často na to také zapomene. Později, když mu to přijde na mysl, když již poznal spiritism, tehdy si to lehce vysvětlí.“

Ve kterém věku můžeme se bez nebezpečí obírat mediumitou?

„K tomu není třeba určitého věku, to záleží zcela na fyzickém ale ještě více na mravním vývoji; jsou dvanáctileté děti, které to méně dojmou, než některé dospělé osoby. Mluvíme o mediumitě vůbec, ale mediumita, která se vztahuje na fyzické jevy, je tělesně více unavující; písmo má opět jinou nepříjemnost, která záleží v nezkušenosti dítěte, kdyby se chtělo samo jím obírat a si pohrávati.“

Výkon spiritismu vyžaduje, jak později shledáte, mnoho opatrnosti, aby se mohli přemoci lstiví a podvodní duchové. Stanou-li se dospělí lidé jejich hříčkou, tím více vydány jsou tomu nezkušené děti. Mimo to víte, že soustředění mysli jest podmínkou, bez níž nemůže povstati obcování s duchy vážnými. Lehkomyslné a žertovné vyvolání jest skutečným

zncuctěním, které otevírá posměvačným a zlým duchům snadný přístup; protože nelze očekávat od dítěte potřebné rozvahy k takovému činu, jest se obávat, aby si tím nezahrávalo, kdyby bylo zůstaveno samo sobě. I v těch nejpohodlnějších okolnostech jest žádoucí, aby dítě obdařené medianimickou schopností užívalo ji pouze před očima zkušených lidí, kteří je poučí svým příkladem o účte, kterou jste povinni duším těch, kteří již žili. Dle toho poznáváte, že otázka věku jest podrobena okolnostem způsobů i povahy. Ale přece vysvítá jasně s hora uvedeného, že se nemá v dítěti probouzeti tato schopnost, není-li samovolná a že je třeba užiti jí v každém případě velmi opatrně. Mimo to nemá se také ani buditi, ani podporovati u slabých lidí. Mají před ní všeobecně býti varováni ti, kteří by dali na jevo nejmenší známku přepjatosti v myšlenkách, nebo slabosti mysli, neboť u nich jest patrný zárodek šílenství, které může probuditi každá rozčilující příčina.

Kdyby vypuklo šílenství, vzalo by na se povahu toho zaměstnání, které mělo převahu; právě tak by vzalo na se povahu náboženskou, kdyby se osoba ta byla oddala příliš náboženským výkonům a lidé by za to dělali spiritism zodpovědným. To nejlepší, co se má dělati u jednotlivce, který dává na jevo náchylnost k stále ideí, jest obracet jeho zaměstnání v jiný směr, aby se ústrojí zesláblému dostalo odpočinku."

Část devatenáctá.

Úloha media při spiritických sděleních.

Osobní vliv ducha media. — Soustava nečinných medií. Schopnosti některých medií k věcem, jejichž neznají. — Úloha ducha o úloze medií.

Osobní vliv ducha media.

Jest médium v té chvíli, když užívá své schopnosti, ve stavu zcela pravidelném?

„Někdy jest ve stavu více nebo méně určité krise; to je unaví a proto jest mu třeba odpočinku. Ale nejčastěji nelíší se jeho stav mnoho od pravidelného, zvláště u pišících medií.“

Mohou psaná nebo ústní sdělení přicházeti také od ducha v médium vtěleného?

„Duše media se může také tak sdělit, jako každá jiná; dosáhne-li určitého stupně svobody, dosáhne svých schopností jako duch. Máte o tom důkaz v duších žijících osob, které často, aniž jste je volali, přicházejí vás navštívit a sdělují se vám pomocí písma. Neboť vězte, že mezi duchy, jež voláte, jsou mnozí vtělení na zemi; pak vám také odpovídají jako duchové a ne jako lidé. Proč by tomu nemohlo býti také tak u media?“

Nezdá se, že tento výklad potvrzuje mínění těch, kteří praví, že všechna sdělení přicházejí od ducha media a nikoliv od cizích?

„Tito chybuji jen tím, že to míní všeobecně; neboť jest jisto, že duch

media může jednati sám o sobě, ale není to příčinou, že by jiní duchové nemohli jednati také jeho prostřednictvím."

Jak můžeme rozeznati, zda-li duch, který odpovídá, jest onen media, nebo cizí?

„Dle povahy sdělení. Zpytujte okolnosti a řeč a poznáte to. Nejlépe se to dá poznati v somnambulismu, nebo v extasi, kde se zjevuje duch media, protože jest svobodnějším; ale v pravidelném stavu je to velmi těžko. Ostatně se vyskytnou odpovědi, které se mediu nemohou připisovati; proto vám pravím: Zpytujte a pozorujte."

Protože duch media mohl nabýti v předešlých existencích vědomostí, které ve svém tělesném rouše zapomněl, ale na které si jako duch vzpomene, nemůže čerpati ve své vlastní zásobárně myšlenek převyšujících, jak se zdá, obzor jeho nynějších vědomostí?

„To se často stane ve stavu krise somnambula, nebo v extasi; ale pravím ještě jednou, že jsou okolnosti, které nepřipouštějí žádné pochybnosti a proto bádejte vytrvale a přemýšlejte úsilovně."

Jsou sdělení přicházející od ducha media vždy nižšími, než ta, která mohou býti dána od cizích duchů?

„Vždycky ne, neboť cizí duch může býti z třídy nižší než duch media a pak mluví méně rozumně. Vidíme to v somnambulismu, neboť zde se nejčastěji zjevuje duch somnambula a mluví přece často velmi moudře."

Přenášť duch, který se sděluje prostřednictvím některého media, přímo svou myšlenku, nebo má tato myšlenka tlumočníkem ducha vtěleného v mediu?

„Duch media je tlumočníkem, protože jest spojen s tělem, které slouží k mluvě a protože je třeba spojení mezi vámi a mezi cizími duchy, kteří se sdělují, právě jako je třeba elektrického drátu k přenesení zvěsti do dálky a jako na konci drátu jest zase třeba rozumné osoby, která zvěst přijme a uveřejňuje."

Má duch v mediu, vtělený nějaký vliv na sdělení, která má přenést a která pochází od cizího ducha?

„Ano, neboť není-li s ním stejného mínění, změni jeho odpovědi a může je připodobniti svým vlastním myšlenkám a náklonnostem; ale na duchy nemá žádného vlivu."

Co je toho příčinou, že duchové dávají některým mediím přednost?

„Není žádné jiné příčiny, než té, že duchové hledají tlumočníka, který s nimi nejlépe souhlasí a který jejich myšlenku nejdokonaleji přenáší. Není-li mezi nimi synpatie, pak jest duch media odpůrcem ducha, který se mu nějakým způsobem protiví a stane se tlumočníkem zlomyslným a často i nevěrným. Právě tak je tomu i mezi vámi, pronášeli se mínění učenice ústy nevzdělance nebo zlomyslníka."

Pochopíme, že tomu tak jest u medií nazíravých, ale snad tomu nebývá tak u těch, které jsou mechanická?

„Nechápete dobře úlohy, kterou má medium. Zde vládne zákon, jemuž jste ještě neporozuměli. Upamatujte se, že k uskutečnění pohybu nehybné věci potřebuje duch oživeného fluida, které vezme z media, aby jím oživil na okamžik stolek, aby poslechl jeho vůle. Nuže pomyslete také, že tato pomoc přichází mu od ducha media."

Nezdá se, že se to vztahuje na mluvící stoly: neboť odpovídají-li nečinné věci jako stoly, prkénka a košíčky, zdá se, že tu duch media nemá co činiti?

„To jest omyl; duch může dáti nečinné věci okamžitý, umělý život, ale nikoliv inteligenci. Nikdy neživé těleso nebylo rozumným. Tedy duch media obdržel bez svého vědomí myšlenku a přenáší ji dále rozličnými prostředky."

Z těchto výkladů vyplývá, jak se zdá, že duch media není nikdy úplně trpným?

„Jest trpným, nestotožňuje-li své vlastní myšlenky s myšlenkami cizího ducha, ale není nikdy úplně ničím, protože jeho pomoci jest vždy potřeba jako prostředku i u těch medií, která se nazývají mechanickými."

Není větší záruky neodvislosti u mechanického media, než u media nazíravého?

„Beze vši pochyby a pro jistá sdělení má mechanické medium přednost; ale máte-li schopnosti nazíravého media, stane se to dle okolností lhostejným. Chci tím říci, že jsou sdělení, která nevyžadují tolik důkladnosti."

*

Soustava nečinných medií.

Mezi různými soustavami, které vysvětlovaly spiritické jevy, jedna se domnívá, že pravá mediumita jest ve věcech zcela nečinných, na příklad v košíčku, v prkénku atd. S těmito věcmi prý se stotožní cizí duch a učinit je nejen živými, nýbrž i intelligentními; odtud pochází jméno „lhostná media". Co o tom soudíte vy?

„Kdyby duch přenesl na prkénko také inteligenci zároveň s životem, psalo by prkénko samo bez pomoci media. Bylo by to velmi podivné, kdyby intelligentní člověk stal se strojem a věc nečinná stala se intelligentní. To jest jedna z těch soustav, které povstaly z přeháhleného názoru a které padnou, jako mnoho jiných, zkušeností a pozorováním."

Nemohlo by se tvrditi, že mají oživené věci nejen život, nýbrž také inteligenci, projevují-li svými pohyby zlost a náklonnost?

„Zdává-li člověk hůl ze zlosti, není to hůl, která má zlost, ani ruka držící hůl, nýbrž myšlenka, která řídí ruku. Stoly a prkénka nejsou

nijak inteligentnější, než hůl; nemají žádného inteligentního pocitu, nýbrž poslouchají intelligence; krátce duch se nepromění v košíček, aniž si tam vyvolá své sídlo."

Je-li nerozumno připisovati těmto předmětům inteligenci, nemohou se pokládati za druh medií a nazývati „nečinnými medií“?

„To jest jen hádka o slova, na nichž nám nic nezáleží; jen když si porozumíme. Můžete člověka nazvati třeba loutkou.“

*

Schopnost některých medií k věcem, jichž neznají.

Duchové mají pouze řeč myšlenek, nemají článkované řeči a proto mají také jednotnou řeč. Může se dle toho duch vyjádřiti medianimickým způsobem řeči, které za svého života nikdy neznal a kde běže v tomto případě slova, jichž užívá?

„Dáváte si odpověď sami na svou otázku pravice, že duchové mají jen jedinou řeč, totiž řeč myšlenek. Této řeči rozumějí všichni lidé jako duchové. Obrátí-li se putující duch k vtělenému duchu média, nemluví k němu ani francouzsky, ani anglicky, nýbrž ve všeobecné řeči myšlenkové. Aby převedl tyto myšlenky do článkované řeči, čerpá výrazy pro svá slova v jeho zásobě slov.“

Kdyby tomu tak bylo, mohl by se duch vyjádřiti jen v řeči média a přece vidíme, že píše v řečích médiu neznámých. Není v tom odporu?

„Pamatujte si předně, že nejsou všechna média k tomuto druhu pokusů stejně schopna a že se tomu duchové jen nahodile oddávají, soudí-li, že to může býti prospěšným. Ale pro obyčejná sdělení dávají přednost řeči médiu známé, protože tou nemusí mnoho obtíží přemáhati.“

Není snad schopnost některých medií, psáti v řeči jim neznámé, utajena znalostí z některého předešlého života jejich, která se vybaví z podvědomí nějakým způsobem intuice?

„Tomu také může býti tak, ale není to pravidlem; duch může jakýmsi namáháním na okamžik přemoci hmotný odpor, se kterým se potká. To stane se také ohledně slov, jichž médium nezná, píše-li ve své vlastní řeči.“

Mohla by osoba, která neumí vůbec psáti, jako médium psát?

„Ano, ale jest pochopitelné, že se tu musí přemoci ještě větší mechanická obtíž, protože ruka není zvyklá pohybu potřebnému ku psaní. Tak je tomu také u kreslících medií, která neumějí kreslit.“

Mohlo by málo vzdělané médium obdržeti sdělení vznešeného druhu?

„Ano, z téže příčiny, jako může médium psáti v řeči jemu neznámé. Médiumita ve vlastním smyslu jest neodvislou na vzdělanosti, jako spíše na mravních vlastnostech a z nedostatku lepšího nástroje může duch použiti toho, který má po ruce. Ale jest přirozeno, že pro sdělení jistého druhu dá přednost médiu, které mu působí nejméně hmotných překážek. Pak jest ještě jiná úvaha: člověk idiot je často takovým jen pro nedokonalost svých ústrojí, ale duch jeho může býti pokročilejším, než se domníváte. Máte o tom důkaz, vyvoláte-li duše takových lidí, mrtvých i živých.“

To jest skutečně zkušeností dokázáno. Vyvolali jsme častěji duše takových živých lidí, které nám daly patrné důkazy své totožnosti a které odpovídaly velmi moudrým, ano i vznešeným způsobem. Stav idiotství zpravidla je trestem ducha; takové médium může tedy někdy duchu, jenž se chce sdělit, podati více pomoci, než se domníváme.

Odkud mají jistá média schopnost psáti ve verších, ačkoli neznají pravidel básnictví?

„Poesie jest řeč a proto mohou psáti ve verších, jako mohou psáti v řeči, které neznají. A pak mohla býti v předešlé existenci básníky; jak se vám řeklo, neztrácejí se nikdy získané vědomosti ducha, který musí se stát dokonalým ve všech směrech.“

Jest tomu též tak u těch, kteří mají zvláštní schopnost ke kresbě a hudbě?

„Ano, kresba a hudba jsou také způsobem vyjádření myšlenky; duchové užívají nástrojů, které jsou pro ně nejzpůsobilejší.“

Závisí vyjádření myšlenky básní, kresbou nebo hudbou pouze na zvláštní schopnosti média, nebo také na schopnosti zjevujícího se ducha?

„Někdy média, někdy ducha. Vyšší duchové mají všechny schopnosti, nižší je mají jen v míře omezené.“

Proč nemá člověk těch schopností, které měl v předešlém životě, také v následujícím?

„Není tomu tak vždy, neboť často zdokonaluje v jednom životě, co počal v předešlém. Ale může se stát, že výtečná schopnost nějaký čas dříme, aby se mohla jiná svobodněji vyvinouti; jest to skrytý zárodek, který se později nalezne a po kterém zůstanou vždy stopy, neb alespoň neurčité tušení.“

Vyšší duch rozumí všem řečem, protože řeč jest výrazem myšlenky; aby se však vyjádřila tato myšlenka, k tomu jest třeba nástroje, jímž jest médium.

Duše média, která obdrží cizí sdělení, nemůže ho jinak přenést, než orgány svého těla. Tyto orgány nemohou míti pro neznámou řeč takové ohlednosti, jakou mají v řeči jim známé. Médium, které zná pouze

francouzsky, může nahodile obdržeti třeba odpověď anglickou, zlíbí-li se duchu tak učiniti. Ale duchové, kteří pokládají lidskou řeč za příliš zdoluhavou vzhledem k rychlosti myšlenky, protože ji zkracují dle možnosti, jsou netrpělivými pro mechanický odpor, kterého zakusí; to jest příčinou, proč toho vždy nečiní a proč nastávající media, která obtížně a zdoluhavě píší i ve své vlastní řeči, obdrží obyčejně jen krátké odpovědi. Radíme vám, abyste nám kladli jen jednoduché otázky. Pro otázky vznešené jest třeba vzdělaného media, které nestaví duchu žádných mechanických překážek v cestu. Nebéřete k předčítání knih žaka, který slabikuje. Dobrý řemeslník neuzívá rád špatných nástrojů. Přidejme ještě jednu úvahu týkající se cizích řečí. Takové pokusy stávají se vždy jen ze zvědavosti a na zkoušku; nic však není duchům protivnějšího nad zkoušky, jimiž je hodláte podrobiti. Vyšší duchové se tomu nikdy nepodrobují a opouštějí vás, kdykoliv chcete takto jednati. Jako milují užitečné a vážné rozpravy a konání, tak se jim také protiví obírat se věcmi ničemnými a bez cíle. Nevěřící namítanou, že jest to k vašemu přesvědčení a že jest tento úmysl užitečný, protože může spiritismu získati přívržence. Ale na to odpovídáme: „Naše poznání nepotřebuje pyšných lidí. Voláme k sobě jen ty, které chceme a to jsou často ti nejmenší. Činil Ježíš ty zázraky, které žádali od něho zákoníci? A jakých použil lidí, aby obrátil svět?

Medium, až na některé výminky, podává myšlenku duchů prostředky medianimickými, jež má k své službě a vyjádření této myšlenky má na sobě nejčastěji stopy nedokonalosti media. Tak může nevzdělaný člověk mluvit nejkrásnější řečí a vyjádřit nejvznešenější i nejmoudřejší myšlenky, ač mluví jako nevzdělaný, neboť víte, že u duchů myšlenka jest všechno, forma neznamena nic.

To jest odpověď na námitku některých kritiků o nesprávnosti slohu a pravopisu, která může býti vytýkána duchům a která může přicházeti právě tak od media, jako od ducha. Jest pošetilostí ukazovati na takové věci a neméně dětinské jest uváděti tyto nesprávnosti s největší důkladností, jak jste to někdy pozorovali. Můžete je tedy klidně opravit, nejsou-li zvláštním znakem ducha, který se sděluje; v tomto případě viděli jste, že jeden duch psal nestále Julie (bez s), mluvil-li o svém vnuku, protože to tak psával za svého života a přece jeho vnuk, který mu byl mediem, uměl dobře psáti své jméno.“

Úvaha duchova o úloze medií.

Následující pojednání, vyšším duchem samovolně dané, který se projevil sděleními nejvznešenějšího druhu, vyloží nám otázku o úloze medií zcela jasně a úplně.

„Ať jest povaha píšících medií jakákoliv, ať jsou to mechanická, polomechanická, nebo pouze nazíravá media, naše jednání při sdělení s nimi podstatně se neliší. Sdělujeme se skutečně vtěleným duchům, tak jako duchům ve vlastním smyslu, pouze představou své myšlenky. Naše myšlenky nemusí býti vyjádřeny slovy, aby byly duchy pochopeny a všichni duchové pojmají naši myšlenku, kterou chceme jim sdělit, jen tím, že řídíme tuto myšlenku k nim a dle jejich intelektuální schopnosti ji přijímají, to jest, taková myšlenka může býti pochopena duchem dle jeho pokročilosti, kdežto u jiných nevzbuzuje žádné vzpomínky, žádného dojmu v jejich srdci, nebo v jejich mysli a není jim tedy pochopitelnou. V tomto případě jest schopnějším vtělený duch, který nám jest mediem, aby podal naši myšlenku jiným vtěleným, ačkoliv si jí sám neuvedomí. Toho by nevtělený a málo pokročilý duch nemohl učiniti, kdybychom byli přinuceni bráti útočiště k jeho prostředníkovi, neboť bytost tělesná propůjčí nám své tělo za nástroj, čehož putující duch nemůže učiniti.

Nalezneme-li tedy u media mozek obdařený vědomostmi, v jeho nynějším životě nabytými a jeho ducha bohatého skrytými předešlými vědomostmi, které mohou naše sdělení usnadnit, použijeme ho rádi, protože nám sdělení s ním jest o mnoho snazší, než s mediem, jehož intelligence jest omezena a jehož předešlé vědomosti jsou nedostatečnými. Učiníme to některými zřetelnými výklady pochopitelnými.

U media, jehož nynější nebo předešlá intelligence jest vyvinuta, sdělí se naše myšlenka duchu okamžitě a sice schopnosti náležející k podstatě ducha samého. V tomto případě nalezneme v mozku media potřebné živly, které dávají naší myšlence roucho slov, která jsou jí přiměřena, ať je to medium nazíravé, polomechanické, nebo mechanické. Proto mají sdělení přicházející od téhož media formu a barvitost jemu vlastní, ačkoliv pocházejí od různých duchů. Ačkoliv tato naše myšlenka jest mu zcela cizí, ačkoliv předmět patří do oboru věcí, o nichž má obyčejně nepravé náhledy, ačkoliv to, co chceme říci, nijak nepochází od něho, přece nicméně působí na formu sdělení vlastnostmi a zvláštnostmi příslušejícími jeho osobnosti. Je to zrovna tak, jako hledíte-li na rozličné věci

různě zbarvenými skly. Ačkoliv oko a věc jsou vzdáleny a zcela neodvisly od sebe, obdrží přece vždycky barvu, která pochází od barvy skla. Nebo ještě lépe přirovnáme media k nádobám naplněným barevnými tekutinami, jaké lze viděti u lékárníků. Nuže, my jsme jako světla, která osvětlují věci medii různě zbarvenými tím způsobem, že naše paprsky přinuceny jsou projíti různými skly více méně broušenými, nebo více méně průhlednými, to jest více nebo méně intelligentními medii, přicházejí k věcem, jež chceme osvětliti, berouce na se jen náter, nebo lépe řečeno barvitost těchto mediím vlastní a zvláštní. Neboť my duchové jsme jako skladatelé hudby, kteří chceme zahráti arii a máme po ruce některý hudební nástroj, nebo jen malou pišťalku. Jest pochopitelné, že provedeme svůj kus na některém hudebním nástroji způsobem pro své posluchače velmi srozumitelným. Ačkoli zvuky přicházející z piana, fagotu, houslí atd. jsou podstatně jedny od druhých rozdílny, přece bude naše skladba stále touž, kromě rozdílnosti zvuků, ale máme-li po ruce jen malou pišťalku, nebo jen nějakou nálevku, budeme mít ohromnou obtíž.

A skutečně, jsme-li nuceni upotřebiti medií málo pokročilých, stane se naše práce mnohem zdoluhavější a obtížnější, protože jsme nuceni své myšlenky rozkládati a pokračovati od slova k slovu, od písmena k písmenu, což jest pro nás věci nudnou a unavující a pravou překážkou rychlosti a rozvoji našich manifestací.

Proto se těšíme, nalezneme-li media velmi schopná, dobře vycvičená, obdařená látkami připravenými k výkonu, zkrátka dobré nástroje. Pak totiž účinkuje náš perispit na perispit toho, kým se sdělujeme a dává jen pohyb ruce, která drží péro nebo tužku, kdežto u nevyspělých medií jsme nuceni vykonati podobnou práci, jakou vykonáváme, sdělujeme-li se ranami, to jest naznačujeme-li písmeno za písmenem, slovo za slovem a každou větu tvořící překlad myšlenky, kterou chceme sdělit.

Z těchto příčin obrátili jsme se předně k osvíceným a vzdělaným třídám za účelem rozšíření spiritismu a pro rozvoj písících medianimických schopností, ačkoliv je v těchto třídách nejvíce nevěřících, nejodpornějších a nejnemravnějších lidí. Proto také přenecháváme podvodným a málo pokročilým duchům výkon sdělení tlukotem a přínosy. Proto dávají nepřítis vážní lidé mezi vámi přednost pohledu na jevy, které bavi jejich oči neb uši, před jevy pouze psychickými.

Chceme-li přistoupiti k samovolným zjevením, působíme na mozek, na zasobárnu media, spojíme své látky se živly, které nám podává a to všechno bez jeho vědomosti.

Chce-li se nás médium samo na to neb ono ptáti, má si věc vážně promysleti, aby se nás mohlo tazati metodickým způsobem, aby nám takto ulehčilo odpověď, neboť jak vám již bylo řečeno v předešlém poučení, jest váš mozek často v nepořádku a pro nás jest tak namáhavým a obtížným pohybovati se v bludišti vašich myšlenek. Mají-li býti otázky dány od třetího, jest dobré a prospěšné, aby řada otázek byla napřed mediu sdělena, aby se takřka sjednotilo s duchem toho, kdo dává otázky, neboť pak můžeme sami mnohem snáze odpovídati pro příbuznost perispitu našeho a media, které nám jest tlumočnickem.

Můžeme zajisté mluvit o mathematice pomocí media, které v této vědě jest zcela nevědomým, ale často má jeho duch tuto vědomost ve stavu skrytém, to jest ve fluidické a nikoli ve višlené bytosti. Tak se to má také s astronomií, poesii, lékařstvím, s různými řečmi a se všemi vědami pokolení lidského. Konečně máme ještě jeden způsob obtížné práce, použijeme-li medií, jinž jest předmět, o kterém se jedná, zcela cizím, že totiž sbíráme písmena a slova jako v tiskárně.

Jak jsme již pravili, nemusí duchové svou myšlenku odívati ve slova, neboť ji navzájem chápou celou svou bytostí přímo, jakmile se v bytosti druhého zrodila. Tělesné bytosti naopak mohou pojeti myšlenku jen v slovo zahalenou. Kdežto vám je třeba věty, abyste pochopili třeba jen v duchu, nám není třeba žádné viditelné formy."

Eraste a Timotheus.

Toto vysvětlení úlohy medií a postupu, jakým se duchové sdělují, jest zcela jasné a důsledné. Z něho vysvítá zásada, že duch nečerpá svých myšlenek, nýbrž látky potřebné k jich vyjádření, v mozku media a čím bohatší je mozek látkami, že tím snazší jest sdělení. Promlouvá-li duch v řeči mediu známé, nalezne v něm hotová slova k vyjádření myšlenky. Stane-li se to v řeči jemu cizí, nenalézá tam slov, nýbrž jenom písmena a proto musí duch takřka napovídati písmeno za písmenem právě tak, jako kdybychom chtěli, aby psal německy, kdo nezná ani jediného německého slova. Neumí-li médium ani čísti ani psáti, nemá ani písmen a proto musí se mu ruka vésti jako žák a zde se musí ještě finotná obtíž přemoci. Tyto prvky jsou tedy možny a máme o tom četné příklady; ale pochopíme, že tento způsob postupu hodí se málo k rozsáhlým a rychlým sdělením a že duchové dávají přednost nejsechopnějším nástrojům, nebo jak praví: medii ve svém oboru dobře vycvičeným.

Kdyby ti, kteří žádají si těchto jevů jako prostředek k svému přesvědčení, byli napřed studovati tuto teorii, viděli by, v jakých výmínečných okolnostech se zjevují.

Část dvacátá.

Mravní vliv medií.

Rozličné otázky. — Pojednání duchovo o mravním vlivu medií.

Rozličné otázky.

Jest vývoj mediumity úměrný mravnímu pokroku media?

„Není; schopnost ve vlastním smyslu záleží na organismu a jest neodvislá na mravnosti. Tomu však není tak s užíváním, které může býti více nebo méně dobrým dle vlastností media“.

Křikalo se vždy, že mediumita jest darem Božím, milostí a přiznání; proč tedy není vyhrazena dobrým lidem a proč vidíme nehodné lidi, kteří jsou jí obdařeni a často ji zneužívají?

„Všechny schopnosti jsou dary, za které máme Bohu děkovati, protože jsou lidé, kteří jich nemají. Mohli byste se také ptáti, proč Bůh udělil zločincům dobrý zrak, darebům zručnost a vlivnost těm, kteří ji zneužívají ke zlému. Tak se to má také s mediumitou. Nehodní lidé jsou jí obdařeni, protože jí více potřebují k svému polepšení, než jiní. Myslíte, že Bůh odpírá hříšníkům prostředků k blahu? On je rozmnožuje za každým krokem a podává jim je přímo do rukou; na nich jest, aby jich použili.“

Budou potrestána media, která zneužívají své schopnosti, která ji nepoužívají k dobrému účelu aniž k svému vlastnímu poučení?

„Užívají-li jí špatně, budou za to dvojnásob trestána, protože mají o jeden prostředek více, aby se poučila a protože ho k tomu neužívají. Kdo dobře vidí a klopýtne, jest trestuhodnějším, než slepý, který padne do příkopu“.

Jsou media, jimiž se podávají samovolně skoro neustále sdělení o téměř předmětu, např. o mravních otázkách, o určitých chybách? Má to nějaký účel?

„Ano a tím účelem jest, aby se poučila o nějakém předmětu, často opakovaném, nebo aby se zbavila jistých poklesků. Proto budou duchové mluvit k jednomu neustále o pýše, k druhému o lásce k bližnímu, aby jim konečně byly otevřeny oči. Není žádného media, které zneužívá své schopnosti z cizádosti, nebo ze ziskosti, nebo které je zneuctí hříchem, aby neobdrželo čas od času nějakého napomenutí od duchů.“

Duchové udělují často svá pokárání velice šetrně a posílají je nepřímým způsobem, aby ponechali větší zásluhu tomu, kdo je dovede vztahovati na sebe a jich použití. Ale zaslepenost a pýcha jsou u některých osob tak značny, že se nepoznávají v obraze, který se jim staví před oči, ba ještě více, dává-li jim duch na srozuměnou, že se to jedná o nich, zlobí se a nazývají ho lhářem, nebo špatným šprýmařem. Již toto dokazuje, že duch má pravdu“.

Neúčinkuje medium při poučení, která jsou mu všeobecným způsobem diktována, jako uplyný nástroj k poučení druhých lidí?

„Často nejsou tato poučení a tyto rady pro medium osobně diktována, nýbrž pro jiné lidi, k nimž se nemůžeme jinak obrátiti, než pomocí tohoto media, které má také na tom bráti podíl, není-li samolibostí zaslepeno. Nemyslete si, že mu byla medianimická schopnost dána, aby jen jednu nebo dvě osoby napravila; nikoliv, její cíl jest daleko větší. Jedná se o lidstvo. Jeden člověk jest nástrojem příliš málo důležitým, jako jednotlivec; proto dáváme-li poučení, která mají prospěti lidstvu, používáme medií, která mají k tomu potřebné schopnosti. Ale věřte pevně, že přijde čas, kdy dobrá media budou dosti obyčejnými, aby dobří duchové nemuseli používat špatných nástrojů“.

Odstaňují-li mravní vlastnosti media nedokonalé duchy, čím to jest, že medium dobrými vlastnostmi obdařené obdrží klamné nebo hrubé odpovědi?

„Znáte všechny záhyby jeho duše? Oslatně, není-li medium neřestným, může býti lehkovážným a někdy potřebuje poučení, aby se mělo na pozoru“.

Proč vyšší duchové dopouštějí, aby upadli v blud a klam takoví lidé, kteří jsou obdařeni jako media velikou mocí a mohli by mnoho dobrého způsobiti?

„Duchové chtějí na ně působiti, ale dají-li se strhnouti na zlou cestu, nechají je a užívají jich jen s nechutí.“

Jest zcela nemožným, abychom obdrželi dobrá sdělení od nedokonalého media?

„Nedokonalé medium může také někdy obdržeti pěkné sdělení, protože mohou dobří duchové, má-li přece nějakou schopnost, použití ho z nedostatku jiného ve zvláštních okolnostech, ale vždy jen na okamžik, neboť jakmile naleznou jiné, které se jim lépe hodí, užijí toho.“

Musíme poznamenati, pozorují-li dobří duchové, že medium stává se pro své nedokonalosti obětí podvodných duchů, způsobují vždy takové okolnosti, které odhalí jeho převrácenosti a odstraní vážné lidi, jichž upřímnosti mohlo by se zneužít. V tomto případě není ho co litovati, ať jsou jeho schopnosti jakékoliv.“

Které medium mohlo by se nazvati dokonalým?

„Dokonalým? Ach, víte dobře, že dokonalosti není na této zemi, sice byste tu nebyli. Řekněte tedy jen dobrým mediem, neboť to jest již mnoho, protože i ta jsou vzácná. Dokonalým medium bylo by to, na které by se zlí duchové nikdy neodvážili učiniti útok. Nejlepším medium jest to, které sympatizuje jen s dobrými duchy a které bylo nejméně podvedeno.“

Sympatizuje-li jen s dobrými duchy, jak mohou dovoľiti, aby bylo oklamáno?

„Dobří duchové to někdy dovoľují také u nejlepších medií, aby cvičili jejich rozum a aby je naučili rozeznávati pravdu ode lži. A pak, je-li některé medium dobrým, není nikdy tak dokonalým, aby nemělo žádné slabé stránky a nepotřebovalo poučení. Nepravá sdělení, která obdrží časem, jsou napomenutím, aby se nepokládalo za neomylné a nezpyšnělo, neboť medium, které obdrží věci nejznamenitější, má tak velice málo příčiny, aby se tím pyšnilo, jako ten, kdo točí klikou kolovrátku hrajícího pěkné kusy.“

Jakých okolností jest třeba, aby slova vyšších duchů přišla k nám čista a beze vsí změny?

„Toužiti po dobru a zřít se sobectví a pýchy; jednoho i druhého jest potřebí.“

Přicházejí-li k nám slova vyšších duchů čista jen v okolnostech velmi těžkých, není to překážkou k rozšíření pravdy?

„Nikoliv, neboť světla dostává se tomu, kdo je chce přijati. Kdo chce byti osvícen, musí se vystříhati tmy a tmou jest nečistota srdce. Duchové, které pokládáte za zosobnění dobra, přicházejí neradi na volání

těch, jichž srdce jest znečištěno pýchou, žádostivostí a nedostatkem lásky. Necht' nejprve odloží všecku svou marnivost a poníží svůj rozum před nekonečnou moudrostí Stvořitele. To bude nejlepším důkazem jejich upřímnosti a tuto podmínku může vyplniti každý.

Ačkoli jest medium při výkonu svém pouze nástrojem, má přece z ohledu mravního veliký vliv. Protože se cizí duch při sdělení stotožní s duchem media, může se toto spojení státi jen tehdý, je-li mezi nimi sympatie a můžeme-li to tak říci — příbuzenství. Duše má na cizího ducha vždy nějaký vliv a sice buď přitažlivý, nebo odpudivý. Dobří duchové mají tedy náklonnost k dobrým a zlí ke zlým. Z toho vyplývá, že mravní vlastnosti media mají hlavní vliv na povahu duchů, kteří byli přivoláni. Vlastnosti, které vábí dobré duchy, jsou: добрta, šlechťetnost, prostota, práce, láska k bližnímu a opovrhování hmotnými věcmi a které je odpuzují, jsou: pýcha, sobectví, závist, žárlivost, nenávisť, chtivost, smyslnost a všechny naruživosti, jimiž je člověk poután k hmotě.

Všechny mravní nedokonalosti umožňují přístup zlým duchům, kteří okamžitě vyžítují pýchy, protože se k ní lidé nejméně přiznávají. Pýcha zničila mnoho medií, obdařených nejkrásnějšími vlastnostmi, která bez ní mohla se státi znamenitými a velmi prospěšnými, stala se však obětí živých duchů, jejich dobré vlastnosti se změnily, pak zničily a mnohé z nich bylo trpce oklamáno.

Pýcha se objevuje u medií znaky nepatrnými, na které musíme tím více upozorniti, protože pýcha může nejvíce vzbuditi nedůvěru v pravdivost jejich sdělení. Je to především slepá důvěra ve vznešenost těchto sdělení a ve vznešenost ducha, který jim je dává. Z toho vzniká opovrhování vším, co nepochází od nich, neboť se domnívají, že mají výsadu, patent na pravdu. Skvělá a vznešená jména, která si duchové dávají, je oslepují a protože by jejich samolibost trpěla, kdyby se přiznala, že jsou klamána, zavrhuji každou radu a strání se svých přátel a každého, kdo by jim mohl otevřít oči. Sníží-li se a vyslechnou-li je, neuposlechnou jejich rady, neboť pokládají za zneuctění nedůvěrovati ve vznešenost jejich ducha. Horší se nad nejmenším odporem, nad pouhým, kritickým pozorováním a jdou někdy tak daleko, že nenávidí osoby, které jim někdy prokázaly službu. Toto osamocení (isolaci) způsobují duchové, kteří nechtějí míti odpůrců a media považují ten největší nesmysl za vznešenou pravdu. Známky pyšných medií jsou: svrchovaná důvěra ve vznešenost toho, co obdrží, opovrhování tím, co od nich nepřichází, vážnost připisovaná

velikým jménům, zavrhování rady, špatný výklad každé kritiky, odstranění těch, kteří mohou jim dát dobré poučení a víra ve svou obratnost přes svůj nedostatek zkušenosti.

Musíme dodat, že pýchu u media často budí lidé, kteří je obstupují. Má-li poněkud vyšší schopnosti, vyhledávají a chválí je. Medium pak myslí, že jest nevyhnutelně potřebným a brzy se u něho objeví domýšlivost a opovržení s těmi, kterým někdy poskytne své pomoci. Často jsme litovali, že jste pochválili media, abyste je povzbudili.

Naopak medium skutečně dobré jest takové, jemuž můžete důvěřovati. Vyznačuje se tím, že velice snadno dostává sdělení od duchů beze všech překážek pocházejících z lidské příčiny.

Máte-li takové medium, hleďte především na povahu duchů, kteří je obyčejně obstupují, ale nehleďte při tom na jméno, nýbrž na řeč. Nezapomínejte nikdy, že si získá náklonnost dobrých duchů v takovém poměru, v jakém se snažilo odstraniti zlo. Jsouc přesvědčeno, že jeho schopnost je darem, který mu byl propůjčen k dobrému, nezatouží nikdy po pyši a nepřičítá si tohoto daru nikterak za zásluhu. Pokládá dobrou sdělení za milost, již se chce státi hodným svou šlechetností a pokorou. Prve zpyšní při obcování s vyššími duchy a toto se poníží, protože se pokládá vždy za nehodná této milosti.“

*

Pojednání duchovo o mravním vlivu medii.

Následující poučení bylo nám dáno o tomto předmětu duchem, od něhož jsme uvedli již několik sdělení.

„Řekli jsme již, že media mají pouze vedlejší vliv při sdělení duchů; jejich úlohou je totiž jako u elektrického stroje, který přenáší telegrafické zprávy z jednoho vzdáleného místa na zemi na jiné. Chceme-li tedy diktovati sdělení, působíme na medium, jako telegrafista na svůj přístroj, to jest, jako hrot v telegrafickém aparátu ryje na papírový proužek značky, zprávy, přicházející třebas z obrovské vzdálenosti, tak i my sdělujeme se nesmírnou vzdáleností, která dělí viditelný svět od neviditelného, nehmotný od tělesného pomocí medianimického přístroje, člověka-media. Ale jako vliv povětrnosti působí a ruší často přenášení zprávy v telegrafním drátu, tak působí a ruší někdy mravní vliv media přenášení našich zahrobních zpráv, protože jsme přinuceni vésti je prostředím nepříznivým, ačkoliv my, svou vůlí a námahou, můžeme rušivé vlivy odstraniti.

Vůbec může se říci, že stejně smýšlející duchové vábí se navzájem a že se málokdy sdělují duchové vznešení špatnými, mají-li po ruce dobré medianimické přístroje — dobrá media.

Lefkomyslná a málo vážná media přivolají tedy duchy téže povahy a proto jsou jejich sdělení propletena otřepanými přípověďmi, sprostými a často také dle spiritismu bludnými domněnkami. Mohou sice mluvit a mluví někdy velmi dobře, avšak tyto jejich řeči musíte zvláště přísně a pozorně zkoumati, neboť někteří pokrytečtí duchové proplétají promyšleně svou řeč vymyšlenými událostmi a lživými zásadami, aby lehce působili na lefkověrnost svých posluchačů. Pak musíte vyloučiti bez milosti každé dvojsmyslné slovo, každou podezřelou větu a zachovati z diktovaného sdělení jen to, co připouští důslednost, nebo co věda již přijala. Sdělení tohoto druhu nechť se chrání jen jednotliví noví spirité, nebo ještě málo osvícené spolky, neboť tam, kde již přívrženci jsou pokročilejšími a zkušenějšími, zdobí se nadarmo straka pavím peřím, které se jí bez milosti vždycky vytrhává.

Nebudu mluvit o mediích, která žádají a poslouchají neslušná sdělení. Nechme je, ať se baví ve společnosti nízkých duchů, neboť taková sdělení mohla by vzbuditi mezi členy filosofických a vážných sdružení jen opovržení a ošklivost. Ale mravní vliv media lze skutečně pocítiti tehdy, postaví-li své myšlenky místo těch, které mu duch hledí vnuknouti a také tehdy, čerpá-li fantastické teorie ve své obrazotvornosti, o nichž se upřímně domnívá, že pocházejí z intuitivního sdělení. Tu můžete skoro vždycky tvrditi, že je to jen odrazem vlastního ducha media a často se stane případ, že se ruka media pohybuje skoro mechanicky, protože jest pužena nižším a posměvačným duchem. To jest zkušebním kamenem, na němž se již zlomily obrazotvornosti medií, která stržena jsouc letem svých vlastních myšlenek, pozlátkem svých vědeckých vědomostí, neuznávají skromného sdělení moudrého ducha, opouštějí skutečnost pro stín a nahrazují ji nadutým výkladem. Na tomto úskalí zahynou cizádostivé osoby, které z nedostatku sdělení, jichž jim odírají dobří duchové, prohlašují svá vlastní díla za díla týchž duchů. Proto je třeba, aby byli předsedové sdružení spiritických obdaření zvláštní obezřelostí a neobyčejným ostrovtipem, aby rozeznali pravá sdělení od nepravých a aby neurazili těch, kteří sami sebe klamou.

Jedno z vašich dávných přísloví praví: Zachovej míru v pochybnosti! Věřte tedy jen tomu, co můžete prohlásiti za sku-

tečně jisté a správné. Objeví-li se nové mínění a zdá-li se vám třeba málo pochybným, podrobte je rozboru rozumu a logiky. Co zavrhuje rozum a zdravá mysl, to zvrhněte také směle; lépe jest zavrhnouti deset pravd, nežli přijati jedinou lež, nebo jedinou nepravou teorii. A skutečně, mohli byste vystavěti na nepravé teorii celou soustavu, která by se však sřítla při prvním dechu pravdy, jako pomník na sypkém písku vystavěný. Zavrhněte-li však dnes jisté pravdy, protože nejsou důsledně a zřetelně dokázány, objeví se brzy pochopitelná událost, nebo neodolatel-
ný důkaz, který vám potvrdí jejich skutečnost a ryzost.

Nicméně, spirité, pamatujte si, že jest Bohu a dobrým duchům nemožna jen nespravedlnost a křivice.

Spiritism jest nyní dosti rozšířen mezi lidmi a vzdělal již hodně své upřímné přívržence svou svatou naukou, aby duchové nemusili používat špatných nástrojů — nedokonalých médií. Dává-li tedy nyní médium odůvodněnou příčinu k podezření svým chováním, nebo svými mravy, svým nedostatkem lásky a náklonnosti k bližnímu, zavrhněte jeho sdělení, neboť zde jest hrad skrytý v trávě. Tím končím svou rozpravu o mravním vlivu médií."

Sokrates.

Část dvacátá prvá. ———

Vliv společnosti a okolí na sdělení.

Má střed, v němž médium žije, vliv na manifestace?

„Všichni duchové obklopující médium podporují je v dobrém jako ve zlém.“

Nemohou vyšší duchové zvítěziti nad zlou vůlí věleného ducha, který jest jejich tlumočníkem a nad těmi, kteří ho obklopují?

„Ano, pokládají-li to za prospěšné a dle úmyslu osoby, která se k nim obrací. Řekli jsme již, že nejvznešenější duchové mohou se někdy sdělit ze zvláštní přízně i nedokonalými médii a v nižší společnosti.“

Nehledí vyšší duchové přivésti ničemné společnosti k vážnějším myšlenkám?

„Vyšší duchové nepřicházejí do společnosti, o nichž vědí, že by tam jejich přítomnost byla zbytečnou. Jdeme rádi do společnosti ne příliš vzdělané, ale kde jest upřímnost, i kdybychom tam našli jen nástroje prostřední dokonalosti, ale do t.zv. vzdělaných společností, kde je plno úsměšků, nejdeme. Zde se musí mluviti k očím a k uším, což jest úlohou duchů pokleslých a posměvačných. Proto lidé pyšníci se svou vědou, musí býti pokoreni nejnemoudřejšími a nejméně pokročilými duchy.“

Jest přístup do vážných kruhů nižším duchům zakázán?

„Nikoliv, mnohdy se tam zdržují, aby získali poučením, jehož se dostává vám, ale mlčí, jako by asi mlčel nevzdělaný člověk ve společnosti učenců.“

Klamali byste se, kdybyste se domnívali, že musíte být médii, abyste k sobě přivábili bytosti neviditelného světa. Vesmír jest jimi obydlen, máte je neustále okolo sebe na všech stranách, oni vás vidí, pozorují, mísí se do vašich společností, sledují vás, nebo přechájejí před vámi, dle toho, vábíte-li je, neb odpuzujete. Medianimická schopnost při tom nijak nepůsobí, nýbrž jest jen prostředkem k sdělení. Dle toho, co jsme pravili o příčinách sympatie a antipatie duchů, pochopíte snadno, že jste obklopeni duchy jsoucími v příbuzenství s vaším vlastním duchem, dle toho, jak jest vznešeným, nebo nízkým.

Uvážujete-li nyní o mravním stavu své oběžnice, pochopíte, jakého druhu jsou asi duchové putující. Zpytujete-li každý národ zvláště, můžete dle převládající povahy obyvatelů, dle jejich zaměstnání, dle jejich více nebo méně mravných a lidumilných citů souditi, jaké třídy duchů zvláště se tam shromažďují.

Vycházejíce od této zásady, představte si společnost lehkomyšlných, nedůsledných a jen svými radovánkami se obírajících lidí a uvažujte, jací duchové budou se jim asi s oblibou sdělovati. To zajisté nebudou vyšší duchové, právě tak jako by tam nešli vaši učenci a vaši filosofové mařiti svůj čas. Kdykoli se tedy shromáždí lidé, vždy mají při sobě neviditelnou společnost, která souhlasí s jejich ctnostmi, nebo s jejich neřestmi, nehledě na myšlenku vyvolání. Dejme tomu nyní, že by mohli rozmlouvati s bytostmi neviditelného světa prostřednictvím tlumočnicka (media), kdo bude odpovídati na jejich vyzvání? Patrně ti, kteří jsou přítomni a kteří hledají jen příležitost, aby se sdělili. Když se v ničemné společnosti vyvolá vyšší duch, může sice přijíti a může také oznámiti několik rozumných slov, neboť přijde jako dobrý pastýř do středu zbloudilých ovcí; ale jakmile upozoruje, že ho nechápou, ani neposlouchají, odejde, jako byste to jistě také sami učinili na jeho místě a pak mají druzí duchové volné pole.

Je-li shromáždění vážné, nestačí to vždycky k tomu, aby se jim dostalo sdělení vznešeného druhu, neboť jsou lidé, kteří se nikdy nesmějí, ale jejich srdce přece není čisté a srdce především dobré vábí dobré duchy. Žádný mravní stav nevyklučuje spiritických sdělení, ale jste-li v nemravných okolnostech, rozmlouváte se sobě rovnými, kteří si nepokládají za hříšníky vás oklamati a kteří také často lichotí vašim předsudkům.

Z toho jest patrné, jak ohromný vliv má společnost na povahu intelligentních manifestací; ale tento vliv nepůsobí tak, jak to někteří lidé tvrdili, když ještě neznali světa duchovního, jako jej nyní znáte. Souhlasí-li sdělení s míněním přítomných, není to tím, že se toto mínění odráží v duchu media jako v zrcadle, nýbrž že máte okolo sebe duchy, kteří s vámi souhlasí v dobrém nebo ve zlém a kteří schvalují vaše smýšlení. Důkazem toho jest, máte-li moc přivábiti k sobě jiné duchy, než ty, kteří vás obklopují, že totéž médium bude k vám míti zcela jinou řeč a řekne vám věci zcela odporující a vzdálené vaší mysli a vašemu přesvědčení. Zkrátka sdělení budou tím lepší, čím více bude jednomyslnosti pro ctnost, čím více čistých a vznešených pocitů, čím více upřímné žádosti se poučiti.“

Část dvacátá druhá.

O mediumitě zvířat.

Mohou býti také zvířata medii? Často se naskytne tato otázka a některé události zdály se ji potvrzovati. Zvláště potvrzovaly toto mínění patrné známky intelligence některých vycvičených ptáků, o nichž se zdá, že uhodnou myšlenku a kteří vytáhnou z balíčku karet ty, které obsahují patřičnou odpověď na danou otázku. Pozorovali jsme tyto pokusy se zvláštní pozorností, ale nejvíce jsme se divili umění, jaké se musilo vynaložiti pro výcvik těchto ptáků. Nemůže se jim ovšem odepřiti jistý stupeň intelligence, ale musí se přiznati, že v těchto okolnostech by jejich rozum převyšoval daleko rozum člověka, neboť není osoby, která by se mohla chlubit, že učiní totéž. Při jistých pokusech musili bychom také u nich předpokládati dar druhého zraku, vyšší než zrak somnambulů nejjasněji vidících. Skutečně víme, že stav somnambulů jest podstatně proměnlivý a že jest podroben častému přerušení, kdežto u ptáků byl by stálý a působil by v určitý čas s takovou pravidelností a dokonalostí, jaké jsme neviděli u žádného somnambula.

Většina pokusů, které jsme viděli, jsou asi takové, jaké provádějí kejklíři a proto vznikla v nás pochybnost o užívání některých z jejich prostředků, zvláště z připravených karet. Kejklířské umění záleží ve skrytí užívaných prostředků, jinak by pokus neměl tolik původu. Ale i kdyby se

přivedl tento zjev do tohoto poměru, jest přece zajímavým a schopnost učitelova jest vždy tak obdivuhodnou, jako intelligence žákovy, neboť musí se zde přemoci mnohem větší obtíž, než kdyby pták jednal jen dle své vlastní schopnosti. Naučí-li se věcem, které převyšují hranice možnosti pro lidský rozum, dokazuje tím užití tajného jednání. Jest ostatně uznanou věcí, že tito ptáci dosáhnou toho stupně zručnosti jen po jisté době a pomocí zvláštní a vytrvalé péče, čehož by nebylo zapotřebí, kdyby se to mohlo státi jen na účet jejich intelligence. Není nic zvláštnějšího naučiti je vytahovati karty, než jako opakovati nápěvy nebo slova.

Tak tomu bylo, když kejklířství chtělo napodobiti druhý zrak. Provádělo se s touto věcí příliš mnoho, takže oklamání nemohlo dlouho trvati. Jakmile jsme byli přítomni jednomu představení, poznali jsme v tom jen velmi nedokonalé napodobení somnambulismu.

Ať jest již zkušenost v této věci jakákoli, přece zůstane hlavní otázka z jiného ohledu nerozluštělna; neboť ani napodobení somnambulismu není žádnou překážkou, aby této schopnosti nebylo, ani napodobení mediumity pomocí ptáků nedokazovalo by nic proti možnosti podobné schopnosti u nich, nebo jiných zvířat. Jedná se tedy o to zvědět, jsou-li zvířata schopna jako lidé býti mediem intelligentních sdělení. Zdá se býti dosti důsledným předpokládati, že živá bytost, která jest obdařena jistým stupněm intelligence, jest schopnější k tomuto zjevu, než hmotné těleso neživotné (stůl) a přece tomu tak není.

*

Otázka mediumity zvířat jest dokonale rozluštěna v následujícím poučení, které bylo dáno duchem, jehož hlubokost a důvtip se mohl posouditi dle rozprav, které jsme již častěji uvedli. Abychom pochopili cenu jeho výkladu, musíme se odvolati na vysvětlení, která nám dal o úloze medií při sděleních. — Toto sdělení bylo dáno v rozpravě zavedené o tomto předmětu v pařížské společnosti spiritických studií.

„Počínám dnes s otázkou o mediumitě zvířat, kterou učinil a hájil jeden z vašich nejhorlivějších přívrženců. Domníval se dle zásady, že ten, kdo může učiniti cosi většího, může učiniti také cosi menšího, tedy že můžeme probuditi mediumitu u ptáků a jiných zvířat a že jich můžeme použiti při svých sděleních s pokolením lidským. To se nazývá v logice prostě sofismem (klamným závěrkem). Neboť tyž praví: „Protože oživuje-

te nehybnou hmotu, na př. stůl, piano atd., můžete tím spíše užítí hmoty již oživené, zejména ptáků." Ale ve skutečnosti tomu tak není a býtí nemůže.

Především si něco vyložíme. Co jest médium? Je to bytost, jednotlivec, který slouží duchům za prostředníka, aby se mohli lehce sdělit lidem, to jest vtěleným duchům. Proto nemůže býtí bez média žádného sdělení. Jena zásada jest, jak jsem o tom ubezpečen, uznána ode všech spiritů, totiž, že stejní jednají se stejnými a jako stejní. Nuže, kdo jest podoběn duchům, ne-li duchové vtělení? Má se vám to opakovati neustále? Já vám to tedy vyložím ještě jednou: váš a náš perispit pocházejí z téhož pramene, jsou téhož původu, krátce jsou stejní. Mají zvláštní schopnost k příbuznosti více nebo méně vyvinuté, k přitažlivosti více nebo méně silné, která nám i duchům vtěleným dovoluje, že se můžeme velmi rychle a velmi lehce spojití. Konečně, což jest hlavní podstatou osobnosti medií, existuje zvláštní příbuzenství a současně zvláštní přitažlivá moc, která působí mezi námi a mezi nimi jakýsi pramen, jistý způsob sloučení, které činí naše sdělení snazším.

Lidé vždycky ochotně přehánějí vše, jedni (nemluvě zde o materialistech) upírají duši zvířatům a druzí jim chtějí dáti duši skoro takovou, jako jest naše. Proč by se mělo stotožňovati zdokonalitelné s tím, co se nemůže zdokonalovati takřka po dobu nedozírnou? Nikoli, buďte o tom přesvědčeni, že oheň oživující zvířata, duch působící, že žijí, že se pohybují a mluví ve své řeči, nemá dosud žádné schopnosti, aby se stotožnil a sjednotil s Božským dechem, s éterickou duší, krátce s duchem oživujícím bytost podstatně zdokonalitelnou, člověka — krále stvoření. Nedává tato podstatná podmínka zdokonalitelnosti pokolení lidskému nadvlády nade všemi druhy pozemních tvorů? Nuže, uznejte tedy, že k člověku, který jediný sám o sobě a svými činy může se zdokonalovati, nelze přirovnati žádného jednotlivce z ostatních druhů na zemi žijících.

Může se pes, kterého vyšší intelligence mezi zvířaty učinila přítelem a společníkem člověka, ze své vlastní moci, svým vlastním pudem zdokonalovati? Nikdo se neodvází toto tvrditi, neboť pes nepřivádí psa k pokroku a který jest mezi nimi nejvycvičenějším, jest vždy takovým od svého pána. Co svět stojí světem, staví si vydra své obydlí vždy při vodě dle týchž poměrů a dle téhož nezměnitelného pravidla. Slavík a vlaštovka nestavěli si nikdy svého hnízda jinak, než jak to činili jejich rodiče. Hnízdo vrbců před potopou a v nynější době jest vždy totéž, vystavěno

jsouc v týchž okolnostech a dle týchž pravidel: propletení stébel a zbytků nasbíraných na jaře. Včely a mravenci, tyto opravdové malé státy, nezměnily nikdy svých způsobů ve svých zaměstnáních, ve svých mravech a výtvorech. Konečně pavouk přede svou pavučinu vždy týmž způsobem.

S druhé strany, hledáte-li chatrce z listí a stany prvních obyvatelů země, naleznete na jejich místě paláce a hrady nymější civilisace. Na místo oděvů ze syrových kůží nastoupily zlaté a hedvábné tkaniny a konečně každým krokem naleznete důkaz, že lidstvo neustále pokračuje ve svém vývoji.

Z tohoto neustálého pokroku lidského a nezměnitelnosti jiných oživených tvorů sudte se mnou, jsou-li společné počátky (t. j. duch a hmota) pro všechno, co žije a na zemi se pohybuje, že jest přece pravdou, že jen vtělení duchové jsou podrobena neodolatelnému zákonu pokroku, který je pudí neustále ku předu. Bůh postavil k vaší straně zvířata jako pomocníky, aby vás živila, šatila a podporovala. Daroval jim jistou část rozumu, protože, mají-li vám pomáhati, musí vám rozuměti a udělil jim intelligenci dle služby, jakou vám konají. Ale ve své moudrousti nechtěl, aby byla podrobena témuž zákonu pokroku; jak byla stvořena, tak zůstala a tak zůstanou až do vymření svých rodů, až se i jejich doba naplní.

Praví se, že duchové medianisují hmotu a pohybují křesly, stoly atd. Že pohybují? Ano. Ale že medianisují? Nikoliv! Neboť ještě jednou: bez média nemůže se provésti žádný z těchto jevů. Co je v tom neobvyčejného, že pomocí jednoho nebo více medií pohybujeme neživou, trpnou hmotou, která jest vlastně pro svou trpnost a nečinnost schopna podrobiti se pohybům a vlivům, které jí vtiskáme? K tomu ovšem třeba média; ale není třeba, aby médium bylo přítomno, nebo si toho vědomo, neboť můžeme jednati se živly, jichž nám poskytne bez svého vědomí i za své nepřítomnosti, zvláště u zjevů hmatatelných a přínosů. Když se naše fluidické roucho, které jest nevážitelnější a jemnější, než nejjemnější z vašich plynů, spojí, sloučí a sjednotí s fluidickým, ale oživeným rouchem média, jehož vlastnost pružnosti a pronikavosti jest pro vaše hrubé smysly nepochopitelnou a pro vás skoro nevysvětlitelnou, dovoluje nám pohybovati nábytkem.

Je pravda, že se duchové mohou státi viditelnými i hmatatelnými pro zvířata a často náhlý strach, jemuž zvířata podlehnu a který se vám zdá býtí bez příčiny, jest způsoben pohledem na jednoho nebo více těch duchů, kteří jsou nepřáteli buď přítomných lidí, nebo těch, jimž tato

zvířata náleží. Velmi často vidíte koně, kteří nechťejí jíti ani ku předu, ani do zadu, nebo se vzpínají jako před nějakou překážkou. Nuže, buďte ubezpečeni, že tou překážkou jest často duch, nebo skupina duchů, kterým se zlíbilo, že jim chuťejí překážeti v cestě. Upamatujte se na oslici Balaamovu, která uzřevši před sebou anděla a bojíc se jeho plamenného meče, nechťěla se hnouti s místa. To se stalo proto, že anděl, dříve než se viditelně ukázal Balaamovi, chťěl se státi viditelným tomuto zvířeti. Ale opakuji to, že ani zvířat, ani neživé hmoty nemedianisujeme, nýbrž užíváme vždy pomoci vědomého nebo nevědomého media lidského s jeho vůlí, nebo bez jeho vůle, protože jest nám třeba spojení stejných fluid, jichž nenalezáme ani u zvířat, ani u prosté hmoty.

Pan T. magnetoval svého psa a kam dospěl? Usmrtil ho, neboť ubohé zvíře zahynulo upadnuvši do jakési máloby a zmalátnělosti následkem magnetování. A skutečně, když zaplavil psa fluidem, čerpaným ve vyšší podstatě, než v podstatě přiměřené povaze zvířete, zničil ho působiv na něj jako bleskem, ačkoliv volněji. Protože tedy není mezi perispritelem a fluidickým rouchem zvířat ve vlastním smyslu žádného možného spojení, usmrtili bychom je okamžitě, kdybychom je medianisovali.

Dokáže se, to uznávám, že zvířata mají rozličné schopnosti, že se u nich vyvinou jisté city a náruživosti podobné lidským, že jsou citliva a vděčna, mstiva a nenávistna, dle toho, zachází-li se s nimi dobře, nebo zle. To však je tím, že Bůh, který netvoří nic nedokonalého, udělil zvířatům jako společníkům a sluhům člověka společenské vlastnosti, které divokým zvířatům na poušti žijícím zcela scházejí. Ale odtud až k možnosti sloužití jako prostředek k přenášení myšlenky duchů, jest hluboká propast, totiž rozličná podstata.

Víte, že čerpáme v mozku media živly, abychom dali své myšlence pro vás patrnou formu. Jen pomocí látek, jež má, přenáší medium naši myšlenku do obyčejné řeči. A jaké živly nalezli bychom v mozku zvířete? Jsou tam slova, čísla, písmena, nebo nějaké známky podobné těm, které jsou u člověka i nejméně vzdělaného? Řeknete snad, že zvířata chápou myšlenku člověka i nejméně vzdělaného, uhodnou ji a že cvičená zvířata pochopují také určité myšlenky. Ale zda-li jste také viděli někdy, že by zvířata myšlenky pronášela? Nikoliv. Sudte tedy z toho, že nám zvířata nemohou býti tlumočníky.

Abych to krátce opakoval: medianimické jevy nemohou se objeviti bez vědomé, nebo nevědomé pomoci me-

dia a jen mezi vtělenými duchy, duchy jako my, můžeme nalézt ty, kteří nám mohou býti medii. Co se týče cvičení psů, ptáků, nebo jiných zvířat, aby prováděla některé umění, to jest vaší, nikoliv naší věci''.

Eraste.

Část dvacátá třetí.

O posedlosti.

Jednoduchá posedlost. — Zaslepení. — Podmanění. — Příčiny posedlosti. — Prostředky k odstranění posedlosti.

Jednoduchá posedlost.

Mezi mnohými úskalími, jimž podléhá výkon spiritismu, musíme na prvním místě jmenovati posedlost, to jest nadvládu, kterou si někteří duchové dovedou zjednat u některých lidí. Ale jen nižší duchové ji způsobují, neboť jsou vládyctví; dobří duchové neužívají žádného násilí, nýbrž rádi a ničím vliv zlých duchů a když jich neuposlechneme, odejdou. Zlí duchové naopak váží se na ty, u nichž nalézají nějakou chybu nebo vadu a dosáhnou-li u někoho nadvlády, stotožní se s jeho vlastním duchem a vedou ho jako skutečné dítě. Posedlost má různé stupně, které musíme pozorně rozeznávat. Slovo posedlost jest poněkud obecným výrazem, kterým se označuje ten případ, jehož odrůdami jsou: jednoduchá posedlost, zaslepení a podmanění.

Jednoduchá posedlost nebo pokušení vzniká tehdy, dotírá-li zlomyšlný duch na medium, plete-li se mu na vzdor do sdělení, překáží-li mu v obcování s jinými duchy a představí-li se mu místo těch, kteří jsou

voláni. Proto však není člověk posedlým, že byl živým duchem podveden; tomu jest i nejlepší medium přístupno, zvláště s počátku, nedostává-li se mu ještě zkušenosti, jako mezi námi lidé nejpochtivější mohou býti také podvedeni od darebů. Můžeme tedy býti oklamáni, aniž bychom byli posedlími.

V jednoduché posedlosti vl medium velmi dobře, že má co jednati s podvodným duchem, který toho nezapírá a nezakrývá nikterak svých zlých úmyslů a své žádosti, aby mu překážel. Medium pozná snadno klam a dá-li si pozor, bude zřídka kdy oklamáno. Tento druh posedlosti jest tedy pouze nepříjemným a má jen tu nehodu, že překáží sdělení, která chceme dostati od dobrých duchů, nebo od těch, jež milujeme. Do této třídy mohou se vřaditi případy fyzické posedlosti, která záleží ve smotných světlavých manifestacích jistých duchů, kteří způsobují, že samovolně jest slyšeti rány nebo jiný hřmot.

Zaslepení.

Zaslepení má mnohem větší následky. Je to omámení působené přímou činností ducha na mysl media, takže stížený nemůže posouditi sdělení. Zaslepené medium nechce býti oklamáno, ale duch vzbudí v něm slepou důvěru, takže nemůže poznati podvodu a pochopiti nesmyslu, který píše, ani tehdy, když každému bije do očí. Omámení může dospěti tak daleko, že vidí vznešenost v tom nejsměšnějším. Mýlili bychom se, kdybychom se domnívali, že tento druh posedlosti může stihnouti jen prosté a nevědomé lidi, neboť ani nejrozumnější nejsou z něho vyjmuti, což dokazuje, že toto poblouznění jest výsledkem cizí příčiny, jejímuž vlivu podléhají. Právili jsme, že následky zaslepení jsou mnohem větší, neboť tímto omámením vodí duch toho, jehož se mu podařilo se zmocniti, jako slepce a působí, že přijímá nejpodivnější nauky, nejkřivější teorie, jako by byly jediným výrazem pravdy a může ho dokonce přivést k směšným ano i nebezpečným činům.

Snadno pochopíme celý rozdíl, který jest mezi jednoduchou posedlostí a zaslepením a uvidíme, že duchové, kteří je provádějí, liší se také v povaze. V prvním případě jest duch, který se nás zmocní, pouze obtížným pro svoji dotěrnost a rád by se ho zbavili. V druhém případě jest tomu jinak. Aby dosáhl takových výsledků, musí býti duchem obratným, podvodným a pokryteckým, neboť může jen po roušce ctnosti oklamati

a zvítěziti. Veliká slova bratrské lásky, pokory a lásky k Bohu slouží mu za úvěrní lístek, ale ve všem vysvítají známky jeho nízkosti, takže musí býti člověk hodně zaslepeným, abych jich nepoznal. Proto se také bojí lidí, kteří jasné vidí a skoro vždy radí svému tlumočnicku, aby se vzdaloval každého, kdo by mu mohl otevřít oči. Tímto způsobem vystříhá se všeho odporu a jest přesvědčen, že bude vždycky mít pravdu.

Podmanění

Podmanění jest neodolatelná tíseň překážející vůli toho, kdo jest jí podroben, takže jedná proti sobě. Může býti morální nebo tělesné. V prvním případě jest podmaněný nucen odhodlávati se k předsevzetím často nesmyslným a zahánbujícím, která v jakémsi omámení pokládá za rozumná. V druhém případě působí duch na hmotné orgány a způsobí bezděčné pohyby. Jeví se u píšícího media neustálým nucením ku psaní i v době nejnevhodnější. Viděli jsme taková, která nemajíce péra nebo tužky naznačovala písmena prsty všude, kde byla, ano i na zdích a dveřích.

Tělesné podmanění jde někdy ještě dále a přivádí i k činům nejsměšnějším. Znali jsme muže, který nebyl ani mladým, ani lezkým a který pod vlivem podmanění puzen jsa neodolatelnou mocí padl na kolena před mladou dívkou, na kterou si nedělal žádných nároků a žádal ji za manželku. Jiný cítil na zádech a v kolenou mocný tlak, který ho přinutil, že proti své vůli klekl a políbil zemi na veřejném místě, uprostřed množství lidí. Tento člověk byl pokládán od svých známých za blázna, ačkoliv — jak jsme přesvědčeni — jím zcela jistě nebyl, neboť měl úplnou vědomost o svém směšném jednání. Činil tak proti své vůli a trpěl při tom velice.

Jindy se dávalo jméno posedlosti nadvládě zvlášť duchů, když jejich vliv způsobil až pomatení schopností. Posedlost má pro nás stejné jméno s podmaněním. Neužíváme toho výrazu, předně, že jest v něm obsažena víra v bytosti stvořené pro zlo a věčně odsouzené k zlému, ačkoliv to jsou jen více nebo méně nedokonalé bytosti, které se mohou a musí jednou také polepsiti. Za druhé obsahuje též domněnku, že tělo může býti také obyčejným cizím duchem, ačkoliv to jest jen silný vliv. Pro nás tedy není

posedlých v obyčejném smyslu toho slova, nýbrž jen podmaněných a zaslepených.

Posedlost jest, jak jsme pravili, jedním z největších úskalí mediumity a musíme vynaložiti hodně péče, abychom s úspěchem proti ní bojovali, neboť nehledě na osobní nepříjemnosti, které z ní mohou povstati, jest svrchovanou překážkou pravdivosti sdělení. Protože posedlost jest vždycky výsledkem nějakého vlivu, který nemůže býti způsoben duchem dobrým, vysvítá z toho, že každé sdělení dané posedlým médiem, jest podezřelým a nezasluhuje žádné důvěry. Kdyby se v něm našlo někdy něco dobrého, může se to přijati, ale musí se zavrhnouti vše, co jest jen podezřelé.

Posedlost pozná se dle následujících znamení:

1. dle dotěrnosti ducha, aby se mohl sdělit písmem, řečí, typtolou atd. a který nechce, aby to mohli jiní duchové učiniti;
2. dle omámení media, které je zdržováno, aby poznalo lež a směšnost sdělení, která obdržela;
3. dle víry v nesmyslnost a ve svrchovanou totožnost duchů, kteří se sdělují a mluví nepravdivé a nesmyslné řeči pod jmény ctihodnými a vážnými;
4. dle důvěry media ve chválu, kterou mu vzdávají duchové jemu se sdělující;
5. dle úmyslu media, aby odstranilo osoby, které by mu mohly dáti užitečná poučení;
6. dle hněvu z kritiky obdržení sdělení;
7. dle neustálého nucení ku psaní;
8. dle jakési fyzické tísně ovládající vůli, která nutí jednati a mluvíti proti vůli media;
9. dle neustálého hřmotu a nepořádku okolo sebe, čehož jest člověk buď příčinou, anebo obětí.

Co se týče nebezpečí posedlosti, vznikla otázka, nepřivádí-li toto nebezpečí mediumity, krátce není-li to slabá stránka spiritických sdělení? Naše odpověď jest krátká a prosíme, by se o ní bedlivě uvažovalo.

Ani media, ani spirity nestvořili duchů, nýbrž vlastně duchové způsobili, že jsou spirity a media. Protože duchové jsou pouze dušemi lidskými, tedy jsou duchové od těch dob, co lidé a proto měli ve všech

dobách svůj blahodárný nebo záhubný vliv na lidstvo. Medianimická schopnost jest jim jen prostředkem, že se mohou duchům vtěleným projevit a z nedostatku této schopnosti utvoří si mnoho jiných způsobů více nebo méně skrytých. Bylo by tedy nesprávným miniti, že duchové provádějí svůj vliv jen psanými nebo ústními sděleními. Tento vliv působil vždycky a ti, kteří se snad nestarají o duchy, nebo kteří v ně ani nevěří, jsou mu podrobeni právě tak jako jiní, ba více než druzí, protože nemají žádné protiváhy. Mediem se duch může projevit; je-li zlým, prozradí se vždy, nechť se jakkoli pokryteckým staví. Může se tedy říci, že mediumita dovozuje pohlednutí svému nepříteli v tvář a bojovati – smíme-li to tak nazvati – proti němu jeho vlastní zbraní.

Bez této schopnosti duch jedná skrytě a při své neviditelnosti může působiti mnoho zlého. Člověk jest puzen k mnohým činům ke svému neštěstí a byl by se jich mohl vystříhati, kdyby byl znal prostředek, kterak si pomoci. Nevěřící ani netuší, jakou pravdu vyřknou, praví-li o člověku, který se dává svévolně svěsti: „Jeho zlý duch ho pudí k záhubě.“ Znalost spiritismu jest tedy daleka toho, aby podala zlým duchům nadvládu; právě naopak, bude-li rozšířena, zničí tuto nadvládu, podávajíc každému prostředky, jimiž by se mohl vystříhati pokušení, neboť kdo jim podlehl, musí to připisovati jen sám sobě.

Hlavním pravidlem jest: Kdo dostává špatná spiritická sdělení, psaná nebo ústní, jest pod zlým vlivem, který se jeví u něho, ať jest mediem, či-li nic, ať jest věřícím, či nevěřícím. Písmo nám podává prostředek, kterým se můžeme přesvědčiti o povaze duchů; můžeme pak bojovati proti nim, jsou-li zlí, což se nám podaří s tím větším prospěchem, čím více poznáváme příčinu, která je nutí, aby tak jednali.

Nebezpečí není ve spiritismu, který právě naopak může býti kontrolou a zachrániti nás před nebezpečím, jemuž jdeme bez svého vědomí neustále vstříc. To spočívá v pyšné samolibosti jistých medií, že se pokládají příliš lehkomyslně za výlučné nástroje vyšších duchů, takže nechápou pošetilostí, jichž jsou tlumočníky. Také ti, kteří nejsou medií, mohou býti svedeni. Uvedeme přírodní. Jakýsi člověk má tajného nepřítele, jehož nezná a který proti němu tajně rozšiřuje pomluvy a všechno, co jen nejhoršího může nalézti. Vidí, že jeho štěstí a vnitřní blaho mizí, že se ho straní jeho přátelé, ale nemůže odhaliti ruky, která ho bije, nemůže se brániti. Za nějaký čas píše mu tento tajný nepřítel a prozradí se přes veškerou svou lest. Konečně ho odkryje a zahánbí. Taková jest asi

úloha zlých duchů, a spiritismus nám učiní možným, že je poznáme a odstraníme.

*

Příčiny posedlosti.

Příčiny posedlosti jsou rozličné dle povahy ducha; někdy je to msta, kterou vykonává na některém jednotlivci, na něhož si ze svého života, nebo z jiné existence stěžuje. Často jest příčinou žádost páchat zlo; když sám trpí, chce, aby trpěli také druzí a vidí v tom rozkoš, může-li je soužiti a trýzniti. Také netrpělivost, která v nás vzniká, povzbuzuje ho, kdežto trpělivostí ho unavíme; horšíme-li se a dáváme-li na jevo mrzutost, činíme vlastně to, co chce.

Tito duchové jednají někdy z nenávisti k dobrému a proto vrhají se na nejpoctivější lidi. Jeden z nich se uvázal jako klíště na počestnou nám známou rodinu, kterou však se mu nepodařilo ošáliti. Když byl tázan na příčinu, proč napadl je a ne spíše lidi zlé, odpověděl, že zlí nevzbuzují jeho nenávisti. Jiní jsou vedeni pocitem zbabělosti a kořistí z mravní slabosti některých lidí, o nichž vědí, že jsou neschopni jim odporovati. Jeden z takových podmanil si mladíka rozumu velmi omezeného a když byl tázan na příčinu své volby, odpověděl: „Chci někoho trýzniti; rozumný člověk by mne odbyl a proto připoutám se k slabochovi, který se mi neprotiví žádnou ctností.“

Jsou také duchové bez zlomyslnosti, kteří mají též cosi dobrého v sobě, ale kteří se pyšní bludnými vědomostmi; mají své myšlenky a názory o vědách, společenských poměrech, mravouce, náboženství, filosofii a chtějí svému mínění získati převahu. Proto hledají media dosti lehkověrná, která je přimou se zavřenýma očima a dají se zaslepiti, takže nerozeznají pravdy od bludu. Ti jsou nejnebezpečnějšími, protože jejich sofismata nic jich nestojí a že mohou těm nejsměšnějším nesmyslům zjednati vážnost. Dávají si veliká jména, před nimiž se skláníme a nedělají si z toho nic, nazvou-li se Ježíšem, pannou Marií atd. Omamují nádhernou řečí, spíše opovážlivou než hlubokou, propletenou technickými výrazy a ozdobenou velikými slovy bratrské lásky a mravnosti. Nepodají zlé rady, protože dobře vědí, že by byli odmrštěni. Také je hájí sama podvedená media, říkajce: „Vidíte, že nic zlého nemluví.“ Ale mravnost jest jim jen průvodním listem, nic jí nedbají a žádají si jen panovati a vnukati své myšlenky, jakkoli jsou nesmyslny.

Systematičtí duchové vyhledávají media, která lehce píší a z nichž si tvoří poslušné a zvláště horlivé nástroje. Skoro vždy mnoho mluví a hledí nahraditi jakost množstvím. Diktuji svým mediím rozsáhlé spisy nezáživné a často málo srozumitelné. Duchové opravdu vyšší spoří slovy a několika větami řeknou mnoho; proto má vám býti takové marné mluvení vždy podezřelým.

Neuvěřejme nikdy podobných spisů. Nesmysly a výstřednosti, jimiž často oplyývají a které se protíví zdravému rozumu, působí špatným dojmem na nové přívržence, dávajíce jim nepravý pojem o spiritismu, nepřipomeneme-li jim, že to jsou zbraně, jichž používají zlí duchové, aby jej uvtrhli v posměch. Mezi těmito spisy jsou některé, jež nejsou sice zlé, ale spíše nevhodné a neobratné.

Stává se dosti často, že medium může obcovati toliko s jedním duchem, který se naň uváže a který odpovídá za všechny, kteří byli voláni. To není vždy posedlostí, neboť to může býti nedostatkem pružnosti media, nebo to přichází od jeho zvláštního příbuzenství k některému duchu. To není posedlost ve vlastním slova smyslu, leč by se duch vtíral a druhé duchy svévolně odstraňoval, což není nikdy jednáním dobrého ducha. Obvyčejně nestrpí duch, který opanoval medium, žádného kritického zkoumání svých sdělení. Vidí-li, že se nepřijímají a že se o nich pojednává, neodstraní se, ale vnukne mediu myšlenku, aby se osamotilo a často mu to i poroučí. Každé medium, které se urazí kritikou sdělení, jest ozvěnou ducha, který nad ním vládne a tento duch nemůže býti dobrým, jakmile mu vnukne myšlenku, aby zamítlo zkoumání. Samota jest vždy pro medium povážlivou, protože jest tak bez dohlídky. Nemá se vyhybat pro své vzdělání úsudku jiných, nýbrž má spytovati všechna druhá sdělení a porovnávat je. Omezí-li se jen na ta, která obdrží, vydává se — ačkoliv se mu zdají býti dobrými — v klam, co se týče jejich ceny, nehledě ani k tomu, že samo nemůže všechno znáti.

*

Prostředky k odstranění posedlosti.

Prostředky tyto liší se dle povahy, kterou na se berou. Pro takové medium, které je o tom přesvědčeno, že má co jednati se živým duchem, jak se to stává při jednoduše posedlosti, není žádného nebezpečí, nýbrž

jest mu to pouze nepříjemným. Avšak tím, vlastně potom, duch vytrvává, aby je obtěžoval. V tomto případě hledíme předně duchu dokázati, že nejsme jeho hříčkou a že nás nemůže zneužiti, za druhé oslabujeme jeho trpělivost, ukazující se trpělivějšími, než on. Když se přesvědčí, že máří zbytečně svůj čas, odejde konečně, jako to činí dotěrní lidé, jichž neposloucháme. Ale to vždy nedostačí a může to dlouho trvati, neboť jsou mezi nimi duchové vytrvalí, pro které jsou měsíce a léta maličkostí. V takovém případě medium musí se vroucně obrátiti k svému ochránci a k dobrým duchům, kteří jsou mu nakloněni a žádati je o pomoc. Co se týče ducha, zacházejme s ním sice přísně, ale laskavě, hledíme ho přemáhati dobrým chováním a modleme se za něho. Je-li skutečně zlým, bude se nejprve tomu posmívati, ale budeme-li ho vytrvale napomínati, konečně se polepší. Úloha polepsiti ho jest často obtížnou, nevděčnou, ano i nepříjemnou, ale dobrý výsledek podává nám vždy zadostiučnění, že jsme splnili povinnost bratrské lásky a přivedli zbloudilou duši na dobrou cestu.

Přerušíme také každé písemné sdělení, poznáme-li, že pochází od zlého ducha, aby neměl to potěšení, že jsme ho vyslechli. V určitých případech jest také prospěšno zdržeti se nějaký čas psaní, ale řídíme se dle okonosti. Avšak může-li píšící medium vystříhati se těchto nepříjemných rozmluv, tím že se zdrží psaní, nemůže tak učiniti slyšící medium, které nemůže si ucpati uši, když je trapič neustále pronásleduje hrubými a hanebnými řeči. Ostatně musíme se přiznati, že se jistí lidé baví sprostou řečí takových duchů, které podněcují a vyzývají tím, že se smějí jejich hloupostem, místo aby je hleděli polepsiti. Naše rady se nevztahují na ty, kteří se chtějí zničiti.

Má tedy při tom každé medium, které se nedá zneužiti, jen nepříjemnost a žádné nebezpečí, protože nemůže býti oklamáno. Ale při zaslepenosti je tomu zcela jinak, neboť pak nadvláda, kterou si osvojí duch, nemá hranic. Můžeme učiniti jen to, že hledíme medium přesvědčiti, že jest zneužíváno a přivesti jeho stav na případ jednoduše posedlosti; ale to není vždy lehkým, není-li to vůbec nemožným. Vliv ducha může býti takovým, že učiní zaslepeného hluchým pro každé rozumné vysvětlení, takže i pochybuje, je-li správnou věda, dopustí-li se duch nějakého vědeckého poklesku. Jak jsme pravili, obvyčejně nerado přijímá rady, kritika je uráží, rozčiluje a popuzuje proti těm, kteří s ním nesdílejí jeho obdivu. Míti v poslezení jeho ducha, jest dle něho skoro zneuctěním a to si duch vlastně přeje, neboť chce, abychom se vrhali na kolena před jeho slovem. Jeden z nich způsobil jednomu našemu známému neobvyčejnou

zaslepenost. Vyvolali jsme ho a po několika charlatánských řečích, vida, že nás o své totožnosti nemůže oklamati, přiznal se konečně, že není tím, jehož jméno byl na se vzal. Na otázku, proč zneužívá tohoto jména, odpověděl takto, naznačuje zřejmě svoji povahu: „Hledal jsem člověka, kterého bych mohl vésti, nalezl jsem ho a zůstanu u něho“. – Ale když se mu otevrou oči, zažene tě. – „Na to se podíváme.“ – Protože není nikdy více slepý než ten, kdo nechce viděti, jest nejlépe zanechati ho jeho námení, poznáme-li, že všechny pokusy – abychom zaslepenému otevřeli oči – jsou zbytečné. Nemůžeme uzdraviti nemocného, jemuž se v jeho chorobě zalíbilo.

Tělesné podmanění zbaví často posedlého potřebné zmužilosti, aby opanoval zlé duchy a proto jest třeba zakročení třetí osoby, která by působila buď magnetismem, nebo silou své vůle. Nemůže-li působiti na posedlého, musí užiti své moci proti duchovi; ale protože musí býti tato moc jen morální, může tak učiniti pouze bytost morálně vyšší než onen posedající duch a její moc bude tím větší, čím větší jest její morální dokonalost, neboť jen ta přemůže ducha, který se pak skloní před ní. Proto měl Ježíš tak velikou moc, uzdravuje zlými duchy posedlé. Zde můžeme podati jen všeobecné rady, neboť není žádného fixtného postupu a zvláště žádné formule, ani žádného zaklínacího slova, které by mohlo vyhnati trapiče. Někdy schází posedlému dostatečná fluidová moc. V tomto případě může mu magnetické působení dobrého magnetiséra přispěti hodně ku pomoci. Ostatně jest vždy dobře poraditi se prostřednictvím důvěrného media s vyšším duchem, nebo se svým ochráncem.

Morální nedokonalosti posedlého často překážejí jeho osvobození. Zde jest příklad, který může býti všem k poučení:

Několik sester bylo již mnoho let obětí velmi nepříjemného pustošení. Jejich štátstvo bylo rozhazováno neustále do všech koutů domu, ano až na střechu, bylo rozřezáno a roztrháno a marno bylo, že je chovali zamčené. Tyto dámy, v malém venkovském městečku bydlící, neshýšely nikdy mluviti o spiritismu. První jejich myšlenkou bylo domnění, že jsou obětí posměváčků, ale nepřetřizitost této události a opatření, jichž užívaly, vyvrátily jim tuto domněnku. Teprve dlouho potom a na mnohá napomenutí obrátily se k nám, aby poznaly příčinu toho pustošení a prostředky, jak by se dalo tomu odpomoci. O příčině nebylo pochybnosti, ale prostředek byl těžším. Duch, který se tímto způsobem projevoval, byl

patrně zlomyslným. Při vyvolání objevil se velmi zvráceným a všem dobrým citům nepřístupným. Nicméně, zdálo se, že má modlitba prospěšný vliv na něho, ale po nějaké době objevilo se pustošení opět. Jeden vyšší duch nám dal tuto radu:

Nejlepším, co by sestry tyto měly učiniti, jest prositi své ochránce, aby jich neopouštěli a nemohu jim udělití lepší rady, než aby nahlédly do svého svědomí, zpytovaly je a samy sobě se přiznaly, zda-li vždy vykonávaly lásku a milosrdenství k bližnímu. Nemyslíme takové, které dává a uděluje, nýbrž milosrdenství jazyka, neboť nikde neměly držeti jazyk svůj na uzdě a nyní marně prosí, aby byly zbaveny té trýzně. Velice rády hanobí svého bližního a duch, který je nyní trýzní, mstí se nad nimi, neboť byl za svého života jejich mučedníkem. Ať se jen upamatují a brzy poznají, s kým mají co činiti. Dosáhnou-li pak polepsení, přiblíží se k nim jejich ochránci a pouhla jejich přítomnost dostačí k vypuzení zlého ducha, který se upoutal zvláště na jednu z nich, protože její ochránce pro trestuhodné skutky a zlé myšlenky se od ní odvrátil. Necht' se nábožně modlí za ty, kteří trpí a konají dobré skutky dle své možnosti.“ – Na poznámku, že se nám tato slova zdají býti poněkud přísliby a že by snad měla býti zmíněna při jejich sděleních, dodal duch: „Říkám jen to, co vím. Sestry ty se domnívají, že jazykem nepůsobí nic zlého, kdežto je tomu zcela naopak. Proto je třeba otrásti jejich duchem tak, aby jim to bylo napomenutím.“

Z toho vyplyvá poučení velikého dosahu, že mravní nedokonalosti dávají přístup trapičům a že nejjistějším prostředkem, abychom se jich sprostili, jest přivábiti dobré duchy konáním dobrých skutků. Dobří duchové mají jistě více moci než zlí a jejich vůle dostačí, aby je odstranili, ale přispějí ku pomoci jen těm, kteří je podporují tím, že se chtějí polepsiti. Jinak odejdou a ponechají volné pole zlým duchům, kteří se stanou takto v určitých případech nástrojem potrestání, neboť duchové je nechají za tím účelem jednati.

Ostatně nesmíme připisovati jednání duchů všechny nepříjemnosti, které se mohou státi, protože jsou často následkem naší vlastní nedbalosti a neprozřetelnosti. Jistý rolník nám kdysi psal, že již dvanáct let potkáva ho neštěstí všeho druhu, co se týče jeho dobytka. Vykonával devítidenní pobožnost, dával čisti mše a vykonávali zažehnávání, ale nic to nepomáhulo. Pak myslel dle předsudků venkovanů, že byla jeho zvířata ocarována. Protože se snad domníval, že dovedeme lépe zažehnávati, než jejich farář, tázal se nás o radu. Obdrželi jsme tuto odpověď: „Úmrtí a nemoce

dobytka tohoto člověka pocházejí z toho, že jeho chlévy jsou nakaženy nemocemi, nečistě a zcela schátralé a že jich nedá vyčistiti a opravit, protože by ho to stálo peníze."

Ukončíme tuto část odpověďmi, které nám dali duchové na některé otázky a které potvrzují, co jsme pravili:

Proč některá média nemohou se zbaviti zlých duchů, kteří se k nim připoutají a proč dobří duchové, které volají, nejsou dosti silnými, aby je odstranili a přímo se zjevíli?

"Není to moc, která snad dobrému duchu schází, nýbrž často medium není dosti silným, aby mu pomáhalo. Jeho povaha jest více nakloněna k jistým spojením, jeho fluidum se stotožní raději s jedním duchem, než s druhým a to vlastně dává převahu těm, kteří ho chtějí zneužít."

Známe však osoby velmi zasloužilé a bezúhonné, kterým se přece staví překážky při obcování s dobrými duchy. Čím to jest?

"Pak jest to zkouška. Ostatně, kdo vám poví, není-li jejich srdce poskvrněno nějakým zlem? Zda jsouce zdánlivě dobrotivý, nejsou uvnitř pyšný? Tyto zkoušky, které dokazují posedlému jeho slabost, mají ho obrátiti k pokoře. Může někdo na zemi říci, že jest dokonalým? Vždyť ten, kdo se zdá býti ctnostným, může míti ještě hodně skrytých hříchů. O tom, kdo nic zlého nečiní, říkají: „To jest hodný a řádný muž." Ale zda-li pak víte, nejsou-li jeho dobré vlastnosti poskvrněny pýchou, zda-li uvnitř nevládne sobectví, není-li lakomým, žárlivým, zlostným, uštěpačným a nemá-li ještě mnoho jiných chyb, kterých nevidíte, protože stýkájete se s ním, právě jste jich nepozorovali? Nejmocnějším prostředkem potříti vliv zlých duchů jest přiblížiti se pokud možno nejvíce povaze duchů dobrých."

Jest posedlost, nebo pokušení překážkou, že neobstříží sdělení, jichž si žádá, vždy znamením jeho nehodnosti?

"Neřekli jsme, že by to bylo znamením nehodnosti, ale že nějaká překážka se protiví sdělení. Má se tedy přičiniti, aby ji odstranil, jinak budou marny jeho prosby a žádosti. Nestačí, řekne-li nemocný lékař: „Dejte mi zdraví, chci býti zdrav"; lékař nezmůže nic, neučiní-li nemocný toho, čeho je třeba."

Ztráta obcování s některými duchy byla by tedy jakýmsi způsobem trestu?

"V některých případech může to býti skutečným potrestáním, jako jest zase možnost s nimi obcovati odměnou, kterou si má hleděti zasloužiti."

Nemůžeme přemoci vliv zlých duchů tím, že je polepšíme?

"Ano, ale nečiní se tak, naopak zanedbává se to. Neboť často jest to úlohou, která jest vám dána a kterou máte laskavě a nábožně vykonati. Moudrým napomináním můžete je povzbudit k lítosti a urychlit jejich pokrok."

Jak může však člověk v tomto případě míti větší vliv než duchové?

"Nižší duchové přibližují se raději k lidem, které chtějí trýzniti, než k duchům, od nichž se vzdalují, jak jen mohou. Naleznou-li pak mezi lidmi takové, kteří je chtějí polepšiti, s počátku jich neuposlechnou a smějí se jim, ale pak, umíte-li je dojati, dají si konečně říci. Vznešení duchové mohou k nim mluvit jen ve jménu Božím a to je děsí. Člověk nemá zajisté více moci, než vyšší duchové, ale jeho řeč se lépe stotožní s jejich povahou a vidí-li moc kterou může vykonávati nad nižšími duchy, pochopí lépe nerozdíllost, jaká je mezi nebem a zemí. Ostatně jest moc člověka, kterou může vykonávati nad duchy, úměrna jeho mravní vznešenosti, protože nevládne nad vyššími duchy, ba ani nad těmi, kteří jsou dobrými a šlechtnými, byť i nebyli vyššími, ale může opakovati ty duchy, kteří jsou v mravnosti nižší jeho."

Mohlo by tělesné podmanění, kdyby dosáhlo jistého stupně, míti za následek šílenství?

"Ano, a sice jistý druh šílenství, jehož příčina světu jest neznáma, ale která nemá žádného spojení s obyčejným šílenstvím. Mezi těmi, kteří jsou pokládáni za blázny, jest mnoho takových, kteří jsou jen podmaněni. Jin jest třeba, aby se léčili morálně, kdežto tělesné léčení udělá z nich právě blázny. Až lékaři dobře poznají spiritism, nebudou již uzdravovati nemocných sprchami a svěracími kazajkami."

Co máme souditi o těch, kteří vidouce ve spiritismu nějaká nebezpečí, domnívají se, že by jim nejlépe předešli, kdyby zapověděli spiritická sdělení?

"Mohou-li některým osobám zapověděti obcování s duchy, nemohou zabrániti samovolným manifestacím, týmž osobám uděleným, neboť nemohou zničiti duchů, aniž překážeti jejich skrytému vlivu. Podobají se lčetem, které si zakrývají oči a pak se domnívají, že jich nikdo nevidí. Bylo by nesmyslem chtít potlačit to, co poskytuje tak veliké výhody a sice proto, že toho mohou nepředložiti lidé zneužívati. Prostředek, jímž by se dalo všem nehodám předejiti, jest naopak hleděti se s tím důkladně seznámiti."

Část dvacátá čtvrtá.

Totožnost duchů.

Možné důkazy totožnosti. — Jak rozeznáváme dobré a zlé duchy. — Otázky o povaze a totožnosti duchů.

Možné důkazy totožnosti.

Otázka totožnosti duchů jest jedna z nejspornějších i mezi přívrženci spiritismu. Duchové nepřinášejí nám materiálního důkazu a víme s jakou lehkomyšlností někteří duchové přidávají si cizí jména. Také jest to vedle posedlosti jednou z největších obtíží praktického spiritismu. Ostatně jest svrchovaná totožnost v mnohých případech vedlejší otázkou a bez skutečné důležitosti.

Totožnost duchů osob starého věku lze nejnepřehledněji dokázati, čisto jest také nemožnou a jsme při tom omezeni jen na dlouhé mravní ocenění. Duchy posuzujeme jako lidi — dle jejich řeči. Když se na příklad představí duch pod jménem Fenelona a mluví by spíše a dětské řeči, jest jisto, že jím býti nemůže; mluví-li však řeči hodné povahy Fenelonovy, jichž by tento nezavrhl, jest to, ne-li materiálním důkazem, tedy alespoň morální pravděpodobností, že jest to skutečně jeho duch. V tomto případě zvláště jest skutečná totožnost vedlejší otázkou. Pokud duch vede jen dobré řeči, málo záleží na

jméně. Bude se nám bezpochyby namítati, že duch předstírající cizí jméno i kdyby mluvil jen moudře, dopouští se přece podvodu a proto nemůže býti dobrým duchem. Pokusíme se to vyložit.

V poměru, jak se duchové očistí, stávají se dokonalejšími, ztrácejí známky své osobnosti, ale podržují nicméně svoji individualitu; to platí pro duchy vyšší a duchy čisté.

V tomto stavu jest zcela nepatrným jméno, které mívají na zemi v jednom z tisíce krátkých tělesných životů, kterými byli prošli. Připomeňme si ještě, že duchové jsou přiváběni jedni k druhým stejnými vlastnostmi a že působí takto skupiny nebo sympatické rodiny. S druhé strany, uvážejeme-li o nesmírném počtu duchů, kteří od prvních dob se musili povznést do prvních řad a přirovnáme-li je s omezeným číslem lidí, kteří nechali veliká jména na zemi, pochopíme, že mezi vyššími duchy, kteří se mohou sdělit, větší díl nemá pro nás známého jména. A protože potřebujeme jmen, abychom upevnili své myšlenky, mohou přijati jméno mrtvých osob, jichž povaha se stotožňuje nejlépe s jejich povahou. Tak se stává, že naši ochránci dávají se nám poznati nejčastěji pod jménem svatého, kterého ctíme a obvykle pod jménem toho, k němuž chováme nejvíce náklonnosti. Z toho následuje, přijme-li ochránce některé osoby jméno sv. Petra, že tu není žádného materiálního důvodu, že je to skutečně apoštol tohoto jména; může to býti on, jako to může býti duch zcela neznámý, patřící k rodině duchů, které sv. Petr jest údem. Z toho také vyplývá, že náš ochránce, ať ho přivoláme pod jakýmkoliv jménem, přijde na naše volání, protože jest přiváben myšlenkou a protože jméno jest mu lhostejným.

Tak je tomu vždy, kdykoliv se vyšší duch samovolně sděluje pod jménem známé osoby. Nic nám nedokazuje, že je to vlastní duch této osoby; ale neřekne-li ničeho, co by popíralo vznešenost povahy tohoto ducha, můžeme předpokládati, že jest to on a klidně můžeme říci, není-li to on, že to musí býti duch téhož stupně, nebo alespoň jím poslaný. Vůbec otázka jména jest vedlejší, protože se může pokulatit za pouhou známku postavení, které duch zaujímá ve spiritické soustavě. Avšak docela něco jiného jest, ozdobi-li se duch nižší třídy cizím jménem, aby se jeho slovům spíše věřilo; tento případ se stává velice často. Pod ochránou tohoto vypůjčeného jména a pomocí zaslepenosti lidí, sledí někteří duchové více pyšni, než učené, získati svým nepoměrnějším ideám víry.

Otázka totožnosti jest tedy, jak jsme pravili, skoro lhostejna, jedná-li se o všeobecná poučení, protože se lepší duchové mohou zastupovati vespolek, aniž to nějak škodí. Vyšší duchové působí takřka kolektivní (hromadný) celek, jehož jednotlivci nám jsou — krom některých — skoro úplně neznámí. Nám pak nezáleží na jejich osobě nýbrž na jejich poučení; jakmile toto poučení jest dobré, málo na tom záleží, nazývá-li se ten, který je podává, Petr nebo Pavel, neboť ho posuzujeme dle jeho vlastností a nikoliv dle jeho jména. Je-li víno špatné nezlepší ho žádná vignетка. Jinak se to má při důvěrných sděleních, neboť tu nám záleží na jednotlivci, na osobě samé a v tomto případě máme příčinu se přesvědčiti, je-li duch přicházející na naše vyzvání skutečně tím, jehož si přejeme.

Totožnost lze mnohem snáze zjistiti, jedná-li se o souvěkého ducha, jehož povahu a zvyky známe, kterých se dosud nemohl zbaviti, což je pro nás tím nejjistějším znamením totožnosti. Duch může sice o ní dáti důkazy na naši žádost, ale učiní to jen tehdy, když se mu tak zlíbí. Obyčejně tato žádost ho urazí a proto se jí vystříhejme. Duch opustivší tělo, neodložil své nedůtklivosti a každá otázka ho rmoutí, chce-li, aby se podrobil zkoušce. Mnohou otázku nebyli bychom se odvážili mu dáti, kdyby se nám jako živý představil, z bázně, abychom nepřekročili meze slušnosti. Proč tedy nemáme k němu téhož ohledu po jeho smrti? Kdyby se vám někdo ve společnosti představil pod slavným jménem, řekli byste mu, aby to dokázal svými listinami? Tento člověk měl by zajisté právo upomenouti tazatele na pravidla slušnosti. Tak činí i duchové, když buď neodpovídají, nebo odcházejí. Dejme tomu, že by astronom Arago za svého života se byl představil v domě, kde by nebyl znám a kdyby byli k němu promluvíli: „Pravíte, že jste Arago, ale protože vás neznáme, dokažte nám to odpověďmi na naše otázky“ a kdyby mu nyní dávali otázky týkající se astronomie, jeho osoby a rodiny, co by jim na to odpověděl? Nuže a jako duch učiní to, co by byl učinil za svého života a druzí duchové právě tak.

Ačkoli duchové se zdráhají odpovídati na dětinské a hloupé otázky, kterých bychom jim jistě nedali za jejich života, dávají často sami od sebe a samovolně nepopíratelné důkazy své totožnosti a sice svou povahou, která se jeví v jejich řeči užíváním některých slov, oznámením některých událostí a zvláštností ze svého života, někdy přítomným zcela neznámých, jichž pravdivost mohla býti zjištěna. Důkazy totožnosti vysvitají ostatně

z mnohých neočekávaných okolností, které se neukazují vždy hned na první pohled, ale teprve za rozmluvy. Je tedy radno očekávati je a nevyvolávati jich.

Je-li duch zjevující se podezřelým, požádáme ho, aby potvrdil ve jménu Boha všemohoucího, že jest tím, za něhož se vydává. Často se stává, že se ztvoří rouhání a počíná psáti: „Já tvrdím ve jménu . . . tu se zastaví a dělá zlostně tužkou čáry, nebo ji zlomí. Je-li více pokryteckým, obejde otázku a píše na příklad: „Ubezpečuji vás, že mluvím pravdu“, nebo také: „Tvrdím ve jménu Boha, že jsem to já, který k vám mluvím“ atd. Ale jsou mezi nimi také takoví, kteří nejsou tak svědomití a kteří na všechno přísahají, co kdo chce. Jeden z nich se sdělil jistému mediu a pravil, že jest bůh; medium si pak mnoho o sobě myslelo a ihned tomu uvěřilo, že se jím bůh sdělil. Když byl tento duch od nás vyvolán, neopakoval již svého podvodu a pravil: „Nejsem Bohem, nýbrž jeho synem.“ — „Jsi tedy Ježíš? To není k víře podobno, neboť Ježíš byl příliš velikým, než aby použil výmluvy. Potvrď nám tedy ve jménu Božím, že jsi Kristus.“ — „Nepravím, že jsem Ježíš, nýbrž že jsem synem Božím, protože jsem jedním z Jeho tvorů.“

Nechce-li tedy duch potvrditi ve jménu Božím svou totožnost, je to vždy důkazem, že jméno, které na se vzal, jest podvodné.

Mezi důvody totožnosti může se také vřaditi podobnost písma a podpisu, ale toho se každému mediu nedostane, aby obdrželo tento výsledek a proto není to vždy dostatečnou zárukou. Neboť v říši duchů jsou podvodníci jako na tomto světě a proto musel by takový důkaz ještě jinými okolnostmi býti potvrzen. Tak se to má se všemi hmotnými znaky, které někteří duchové vydávají za talismany, kterých prý nemohou lživí duchové napodobiti. Duchům, kteří se odváží ve jménu Božím křivě přísahati nebo podpis padělati, nezpůsobí žádné hmotné znamení větší obtíže. Nejlepším důkazem totožnosti jest řeč a nahodilé okolnosti.

Někdo by snad řekl, může-li duch napodobiti podpis, že může také napodobiti řeč. To jest pravda a slyšeli jsme takové, kteří přijali odvážlivě jméno Kristovo a aby mohli lépe oklamati, napodobili sloh evangelii proplétající svoji řeč slovy: „Amen, amen pravím vám.“ Ale když se pytovalo celé jejich sdělení bez předpojatosti, když se sledoval základ myšlenek a když se našly vedle krásných zásad bratrské lásky také dětinské a směšné myšlenky, musili bychom býti hodně zaslíbenými, kdybychom se dali klamati. Ano, jisté částky materiální formy řeči dají

se napodobiti, ale myšlenka nikoliv. Nevědomost nemůže nikdy napodobiti pravou učenost a neřest nikdy pravou ctnost; vždy něco nepravého uráží naše ucho. Tehdy musí býti medium i vyvolávající obezřetnými a soudnými, aby rozeznali pravdu ode lži. Mají se přesvědčiti, že převrácení duchové jsou schopni každé lži a čím vznešenější jest jméno, pod nímž se duch sděluje, tím větší nedůvěru má vzbuditi. Jak mnoho medií mělo podvržená sdělení, která byla podepsána Ježíšem, Marií nebo některým svatým.

*

Jak rozeznáme dobré a zlé duchy.

Je-li úplná totožnost duchů v mnohých případech vedlejší otázkou, není tomu tak při rozeznání dobrých a zlých duchů; jejich osobnost může nám býti lhostejnou, ale jejich mravnost, nebo nemravnost nikdy. Ve všech poučných sděleních máme tedy soustřediti všechnu svou pozornost na tento bod, který nám jedině může dodati důvěru v ducha, sdělujícího se, ať jest jméno jeho jakékoliv. Jest duch, jenž se sděluje, dobrým či zlým? Ke kterému stupni spiritického postupníku náleží? To jest hlavní otázkou.

Duchy můžeme posuzovati tak, jako lidi, dle jejich řeči. Dejme tomu, že někdo dostane 20 dopisů od osob neznámých. Dle slohu, myšlenek a mnoha jiných známek pozná ty, kteří jsou učené neb nevědomé, vzdělané neb nevzdělané, povrchně neb hluboce myslící, pyšní, vážní lehkomyšlní, sentimentální atd. Tak tomu jest i u duchů. Mysleme si, že nám píše a že jsme jich nikdy neviděli a posuzujeme jejich povahu jen dle toho, co řekli nebo napsali. Můžeme pokládati za nezměnitelné pravidlo bez výjimky, že řeč duchů jest vždy úměrna stupni jejich vznešenosti. Skutečně vyšší duchové mluví jen dobré řeči a sice takovými výrazy, které vylučují zcela všechnu nízkost a hrubost. Je-li však řeč, celkem dobrá, poskvrněna třeba jen jediným výrazem, který prozrazuje sprostotu, jest to nepochybným znamením nízkosti a tím více pak, uráží-li celé sdělení slušnost. Řeč prozrazuje vždy svůj původ, buď myšlenkou, nebo formou, ano i tehdy, kdyby nás duch chtěl oklamati, předstíraje vznešenost. Dostačí obcovati s ním jen krátký čas, abychom mohli posouditi jeho povahu.

Dobrotivost a šlechetnost jsou také hlavními vlastnostmi očištěných duchů, kteří neznají nenávisti ani k lidem, ani k jiným

duchům; kárají chyby, ale vždy mírně, bez hněvu a zášti. Připustíme-li, že duchové opravdu dobří mluví jen o dobrých věcech, budeme z toho souditi, že všechno, čemu se nedostává v řeči duchů dobrotivosti a šlechetnosti, nemůže přicházeti od dobrého ducha.

Intelligence nemůže býti bezpečným znakem vznešenosti, neboť intelligence a mravnost nekrácejí vždycky spolu stejným krokem. Duch může býti dobrý, šlechetný a přece jeho vědomosti mohou býti poněkud omezené; kdežto zase intelligentní duch může býti, co se týče mravnosti, velmi nízkým. Obvykle se myslí, tážeme-li se ducha, který na zemi v některé vědě vynikal, že obdržíme jistě pravdu. Je to sice důsledné, ale přece ne vždy pravdivé. Zkušenost dokazuje, že učenci jsou také podrobeni předsudkům života, jako jiné lidé a zvláště ti, kteří nedávno opustili zemi. Ti nezanechají ihned systematického způsobu myšlení. Může se tedy stát, že pod vlivem myšlenek, jimž se za svého života oddávali a kterými si získali slávu, vidí méně jasně, než se domníváme. Nepodáváme tuto zásadu jako pravidlo, nýbrž jen pravíme, že se to stává a že tedy jejich lidská věda není vždy důkazem jejich neomylnosti, jakožto duchů.

Podrobně-li všechna sdělení přísně zkoušme, rozložíme-li každou myšlenku a všechny výrazy, jako to činíme, jedná-li se o posuzování vědeckého díla zavrhneme-li bez rozpaků vše, co se protiví důslednosti a zdravému rozumu, co popírá povahu ducha, o němž jsme se domnívali, že se sděluje, odejmeme tím podvodným duchům odvalu, takže konečně odejdou jsouce přesvědčeni, že nás nemohou zneužiti. Tento prostředek jest jediným, ale neomylným, protože pak se nemůže žádné sdělení špatné vyhnouti přísnému posouzení. Dobří duchové tím se nikdy neurazí, protože k tomu sami rádi a nemají se od této zkoušky ničeho obávat; jen zlí duchové se nad tím horší, protože mohou všechno ztratiti a tím právě dokazují, čím jsou.

O tomto předmětu byla nám sv. Ludvíkem dána tato rada:

„Ačkoliv jest vaše důvěra, kterou vám vnuknou duchové řídící vaše práce ospravedlněna, nemůžeme vám dosti opakovati napomenutí, jež máte náti neustále na mysli, oddáváte-li se svým studiím, totiž, abyste podrobili nejprísnejší kritice svého rozumu všechna sdělení, která obdržíte a abyste neopomenuli žádati o potřebné vysvětlení, bude-li vám nějaký bod podezřelým, pochybným, nebo temným.“

Prostředky k rozeznání vlastností duchů můžeme soustřediti v následujících zásadách:

Nejlépe rozezná vážnost a povahu duchů zdravý rozum. Každá formule k tomu cíli samými duchy daná jest nesmyslnou a nemůže přicházeti od vyšších duchů.

Duchové se posuzují dle své řeči a svých činů. Činy duchů jsou city, které vzbuzují a radý, jichž udělují.

Když se uznalo, že dobří duchové mohou mluvit a konati jen dobro, tedy vše, co jest zlé, nemůže pocházeti od ducha dobrého.

Vyšší duchové mluví vždy v řeči vážné, ušlechtilé a vznešené, beze všech hrubostí a sprostých přídavků; řeknou vše krátce a skromně, nechválí se nikdy, nepyšní se nikdy svou učeností, ani svým postavením mezi druhými. Řeč nižších, nebo obyčejných duchů má vždy jakýsi odlesk lidských náruživostí. Každé slovo prozrazující sprostotu, domýšlivost, chlubitost a uštěpačnost jest známkou nízkosti nebo podvodu, představuje-li se duch pod vážným jménem.

Neposuzujeme duchů dle hmotné formy a správnosti jejich slohu, nýbrž zpytujeme vnitřní smysl, zkoumejme chladně, pozorně a bez předpokladů jejich slova.

Řeč vznešených duchů jest vždy stejná, ne-li dle formy, alespoň dle podstaty. Myšlenky jsou tytéž bez rozdílu času a místa; mohou býti více nebo méně vyvinuty dle okolností, ale nebudou si odporovati. Mají-li dvě sdělení – sobě odporující – též podpis, jest jedno z nich patrně nepravé a pravdivé bude to, ve kterém nic nepopírá známou osobnost. Mezi dvěma sděleními podepsanými na příklad sv. Vincencem de Paula, z nichž by jedno hlásalo, bratrskou lásku a svornost a druhé by hledělo rozsevat rozbroje, nemůže se žádný člověk zmýliti.

Dobří duchové nemluví o ničem, čeho by neznali; mlčí nebo přiznávají svou nevědomost v tom, čemu nerozumějí. Zlí duchové mluví o všem odváživě, nestarajíce se o pravdu. Každá zásada, která uráží zdravý rozum, ukazuje na podvod, i kdyby se duch vydával za osvícence.

Lehkovážné duchy poznáme dle lehkości, s jakou předpovídají budoucnost a události, jichž věděti nám není dáno. Dobří duchové mohou nám o budoucích věcech dáti předtuchu, může-li nám tato vědomost býti prospěšná; ale neustanovují nikdy určitého dne, neboť každé oznámení události na určitou dobu jest známkou klamu.

Vyšší duchové se vyjadřují krátce. Jejich sloh jest stručný, ale nevylučuje básnických myšlenek a obrátů; jest jasný, pochopitelný a ne-

vyžaduje žádného namáhání, aby se mu porozumělo. Oni dovedou málo slovy mnoho říci, protože má každé slovo své místo. Nižší duchové zakrývají prázdnotu svých myšlenek nadbytkem slov a důrazností. Jejich řeč jest často domýšlivá, směšná, nebo temná, aby se zdála hlubokou.

Dobří duchové nikdy nelichotí, pochvívají nás, činíme-li dobře, ale vždy se zdrženlivostí. Zlí duchové nás přefinaně chválí, podceňují naši pýchu a marnivost.

Vyšší duchové jsou povzneseni nad formu ve všem. Jen obyčejní duchové mohou připisovati vážnost malicherným podrobnostem, které se nesrovnávají s myšlenkami vznešenými. Každý malicherný zákaz jest jistou známkou nízkosti a podvodu se strany ducha, který si dává veliké jméno. Nedůvěřujeme tedy směšným a podivným jménům, která si dávají někteří duchové, chtějíce si získati jimi důvěru lidí lehkověrných. Bylo by velikým nesmyslem pokládati jména za pravdivá.

Nedůvěřujeme také duchům, kteří se velmi rádi představují pod jmény velice váženými a přijímáme jejich slova s největší opatrností, neboť berou často na se škrabošku, aby se uvěřilo jejich smyšlenému úzkému spojení se vznešenými duchy. Tím lichotí marnivosti lidí, aby je často svedli k skutkům politování hodným, ano i směšným.

Dobří duchové jsou velmi svědomití ve skutečích, k nimž mohou poraditi a mají ve všech případech jen vážný a především užitečný cíl. Pokládáme tedy každý čin za podezřelý, který by neměl této povahy, nebo který by se dal zavrhnouti rozumem a hledíme jej dříve promysleti, než jej podnikneme, jinak bychom se vydávali nepřijemnému oklamání.

Dobré duchy můžeme také poznati po moudré zdrženlivosti ve všem, co by nás mohlo zaháněti, neboť zdráhají se odhaliti i naše šlůčky; ale lehkovážní, nebo zlomyslní duchové se radují, mohou-li je objeviti. Dobří duchové hledí zmírniti naše poklesky a hlásají shovívavost; zlí však je zvěstují a vzbuzují různice svým nešlechtným vdechnutím.

Dobří duchové předpisují jen to, co jest dobré. Žádná zásada, žádná rada, která se nesrovnává s čistou evangelickou láskou, nemůže býti skutkem dobrých duchů. Dobří duchové radí jen k věcem rozumným. Každá rada, která by se odloučila od cesty pravého rozumu, nebo od nezměnitelných zákonů přírodních, ukazuje nám ducha omezeného a tedy málo hodného naší důvěry.

Zlí, nebo pouze nedokonalí duchové, prozrazují se také hmotnými znaky. Jejich vliv na médium jest někdy násilný a vyvolává u media prudké pohyby, zimničné a křečovitě chvění, což se protíví tichosti a jemnosti dobrých duchů.

Nedokonalí duchové používají často k sdělení prostředků, jež mají po ruce; vzbuzují nedůvěru a hněv proti těm, kteří jsou jim protivní. Ti lidé, kteří mohou odkryti podvod nízkých duchů, jsou zvláštním předmětem jejich nenávisti. Slaboši jsou jejich terčem, protože je chtějí přivést ke zlému. Užívají sofismat, úštěpků, hanobení i své tajné moci ke hmotným zjevením, aby lépe přesvědčili a hledí je odvrátiti od cesty pravdy.

Duchové lidí, kteří mívali na zemi zaměstnání buď hmotné, nebo morální, zbaví-li se vlivu hmoty, jsou ještě pod vládou vezdejších ideí a mají v sobě jistou část předsudků, náklonností ano i náruživostí, které měli zde. To lehce poznáme z jejich řeči.

Vědomosti, jimiž se někteří duchové často pyšní jakýmsi okázalým způsobem, nejsou znamením jejich výsosti. Čistota mravních citů jest v tom ohledu nejlepším zkušebním kamenem.

Nedostačuje tázati se ducha, abychom poznali pravdu. Musíme především věděti, ke komu se obrácíme, nebo nižší i nevědomí duchové pojednávají směle o nejvážnějších otázkách. Nedostačuje také, že nějaký duch byl na zemi znamenitým mužem, aby již proto měl ve spiristickém světě svrchovanou učenost. Jediné ctnost přiblíží ho k Bohu a rozšíří jeho vědomosti.

Žert vyšších duchů jest jemný a pichlavý, ale nikdy sprostý. U posměvačných duchů, nejsou-li hrubými, jest často ostrá a velmi přiměřená satyra.

Zpytujeme-li pilně povahu duchů, kteří se sdělují — zvláště se stanoviska mravnosti — poznáme jejich povahu a stupeň důvěry, kterou jim můžeme věnovati. Zdravý rozum nemůže se zmyšliti.

Abychom posoudili duchy, jako posuzujeme lidi, musíme především uměti posouditi sami sebe. Na neštěstí jest mnoho lidí, kteří běrou své osobní mínění za hlavní měřítko dobra a zla, pravdy a lži. Všecko, co se protíví jejich náhledům a jejich myslí jest v jejich očích špatným. Takovým lidem schází patrně přední vlastnost pro zdravé posuzování — přímý úsudek; ale na to nepomyslí a to jest vada, kterou se lidé nejvíce klamou.

Všechna tato poučení jsou výsledkem zkušenosti duchů; doplníme je odpověďmi, které nám dají.

•

Otázky o povaze a totožnosti duchů.

Dle kterých známek dá se poznati vznešenost, nebo nízkost duchů?

„Dle jejich řeči; jako rozeznáváte člověka nevzdělaného od rozumného, právě tak rozeznávejte duchy. Právili jsme to již: Vyšší duchové si nikdy neodporují a mluví jen o dobrém a žádají jen vašeho blaha; to jest jejich zaměstnání. Nižší duchové stojí ještě pod vládou hmotných myšlenek, řeč jejich poznáte dle jejich nevědomosti a nedokonalosti. Jen vyšším duchům jest dáno poznati a posouditi všechny věci.“

Jest vědomost ducha vždy jistým znamením jeho vznešenosti?

„Nikoliv, neboť je-li ještě pod vlivem hmoty, může míti vaše neřesti i vaše předsudky. Jsou na tomto světě lidé, kteří jsou velice žárlivi a pyšní. Myslíte, když opustí tělo, že ztrácejí tyto vady? Zůstane jim ještě jakési ovzduší, které je zahlučuje a ponechává jim všechny tyto zlé vlastnosti. Těchto napolo nedokonalých duchů obávejte se více, než zlých, protože většinou spojují úskočnost a pýchu s inteligencí. Svou domnělou učeností klamou prosté a nevzdělané lidi, kteří jejich nesmyslné a nepravé teorie ihned beze všeho přijímají. Ačkoliv tyto teorie nemohou zvítěziti nad pravdou, jsou nicméně okamžitým zlem, neboť překážejí pokroku spiritismu. To vyžaduje velikého studia osvěcenských spiritů a medií. K rozeznání pravdy ode lži musíte použiti vši pozornosti.“

Větším dílem se podepisují ochránce jmenem svatých, nebo známých osob; co máme o tom souditi?

„Všechna jména svatých a známých osob by nedostačila, aby každý člověk měl svého ochránce. Mezi duchy jest málo těch, kteří by měli na zemi známá jména a proto si velmi často nedávají žádného; jelikož však většinou žádáte jmen, tedy přijímají, aby vám učinili radost, jméno člověka, kterého znáte a ctíte.“

Nemůže se pokládati toto vypíjčené jméno za podvod?

„To by bylo podvodem u zlého ducha, který by chtěl klamati, ale děje-li se to pro blaho, dovoluje Bůh, aby tomu tak bylo mezi duchy téže třídy, protože jest mezi nimi stejná mysl.“

Nazve-li se tedy strážný duch na příklad svatým Pavlem, není to jisto, že je to duch nebo duše tohoto apoštola?

„Nikoliv, neboť naleznete tisíce osob, jimž bylo řečeno, že jejich ochráncem jest sv. Pavel. Ale, co vám na tom záleží, jen když ten duch, který vás chrání, jest tak vznešený jako sv. Pavel. Právě jsem vám, že potřebujete jmen a proto přijímají nějaké, abyste je mohli volati. Ostatně, čím vznešenější jest duch, tím větší jest jeho záření; věřte, že ochránce vyšší třídy může míti pod svou ochrannou i sta lidí. Máte na zemi notáře, kteří obstarávají záležitosti sta i dvou set rodin; proč byste tedy chtěli, abychom byli – spiriticky řečeno – méně schopnými k mravnímu řízení lidí, než Tito k materiálnímu řízení jejich záležitostí.“

Proč si dávají duchové, kteří se sdělují, tak často jména svatých?

„Řídí se dle způsobu těch, k nimž mluví a přijímají ta jména, která mohou na člověka učiniti dle jeho víry největší dojem.“

Přicházejí někteří vyšší duchové, které voláme, vždy sami, nebo přijdou jen, jak se někteří lidé domnívají, jejich zástupci, kteří jsou oprávněni předstíhati jejich myšlenku?

„Proč by nepřišli sami, když tak mohou učiniti? Nemůže-li však duch přijíti, přijde jeho zástupce.“

Jest zástupce vždy dosti osvěcen, aby mohl odpovídati jako duch, který ho poslal?

„Vyšší duchové vědí, komu svěřují péči, aby je zastupoval. Ostatně, čím vznešenější jsou duchové, tím více se spojují v jedné a téže myšlence tím způsobem, že pro ně jest osobnost lhostejnou a tak tomu musí býti i pro vás. Myslíte snad, že jsou v říši vyšších duchů jen ti, které jste poznali na zemi jako schopné, aby vás poučili? Jste vždy příliš nakloněni pokládati se za vzor všehomíra, takže si vždy myslíte, že mimo váš svět není již ničeho. Podobáte se opravdu těm divochům, kteří se nevzdělali dále od svého ostrova a kteří míní, že svět za hranicemi tohoto ostrůvku neexistuje.“

Pochopujeme, že tomu tak jest. Jedná-li se o vážné poučení, ale jak mohou vážní duchové dovoliti duchům nižší třídy, že se zdobí jinými ctihodnými, aby přiváděli k bludu často převrácenými zásadami?

„Neděje se to s jejich dovolením, že se to páše; což nestává se to také mezi vámi? Ti, kteří takto klamou, budou potrestáni, budou ubezpečeni a jejich trest bude přeměřený velikosti podvodu. Ostatně kdybyste nebyli nedokonalí, měli byste kol sebe jen dobré duchy a jste-li oklamáni, přičítejte to sami sobě, neboť Bůh dopouští, aby se tak stalo jako zkouška vaší vytrvalosti, vaší soudnosti a abyste se naučili rozeznávat pravdu od bludu. Neučiníte-li toho, nejste ještě vzděláni a potřebujete ještě poučení a zkušenosti.“

Nebyvají někdy vyslani málo pokročilí duchové, kteří mají však dobrý úmysl a touží po pokroku, aby zastupovali vyššího ducha, aby se jim podala příležitost cvičiti se v poučení?

„Nikdy do vážných kruhů a pro všobecné poučení. Ti, kteří se tam sdělují, činí to vždy ze své vlastní vůle a jak pravíte, aby se cvičili, proto též nesou jejich komunikace, ačkoliv jsou dobře, vždy stopy jejich nízkosti. Jsou-li sesláni, stane se to jen pro sdělení méně důležitá a pro ta, která se mohou nazvati osobními.“

Směšná spiritická sdělení jsou někdy propletena velmi dobrými zásadami. Jak si máme vysvětliti tuto úchytku, která se zdá naznačovat současnou přítomnost dobrých i zlých duchů?

„Zlí nebo lehkovážní duchové se také odvažují vytknouti odpovědi, aniž by dobře pochopili jejich smysl. Jsou všichni ti, kteří tak mezi vámi činí, vznešenými lidmi? Nikoliv. Dobří a zlí duchové nesnášejí se při sobě. Dle stále stejně dobrých sdělení poznáte přítomnost dobrých duchů.“

Zdali pak duchové, kteří přivádějí k bludům, činí to vždy vědomě?

„Nikoliv, jen dobří duchové, kteří jsou však nevědomi a mohou se upřímně klamati; znají-li svou nedospělost, přiznají se k ní a řeknou jen, co znají.“

Posílá-li duch nepravé sdělení, činí to vždy se špatným úmyslem?

„Nikoliv, je-li lehkomyslný, baví se a nemá jiného cíle.“

Protože někteří duchové mohou klamati svou řečí, mohou také přijati v svých viděních media nepravou podobu?

„To se může také státi, ale s větší těžkostí. Má to dobrý účel, jestliže zlí duchové sami nepochopují, neboť jsou nástrojem, jímž se má podati poučení. Vidící medium může viděti lehkomyslné a živé duchy, jako jiní je slyší, nebo pod jejich vlivem píše. Lehkomyslní duchové mohou použiti této schopnosti, aby ho oklamali nepravou podobou. To závisí na vlastnosti jeho ducha.“

Stáčí, abychom nebyli oklamáni, míti dobrý úmysl a jsou klamou potřebováni také lidé zcela vážní, kteří při svých studiích nemají žádného pochybnosti marnivě zvědavosti?

„Méně než druzí, to jest patmo; ale člověk má vždy nějakou vadu, která vábí posměvačné duchy. Považuje se za silného a často jím není; proto nemá důvěřovati své síle, jež jest vlastně slabostí, která plyne z pychy a z předurků. Musíte bráti patřičný ohled na tyto dvě příčiny, jichž duchové používají.“

Proč Bůh dopouští, že se zlí duchové sdělují a mluví zle řečí?

„I v tom nejhorším jest poučení; vám přísluší, abyste je poznali. Proto musíte míti sdělení všeho druhu, abyste se naučili rozeznávat duchy dobré od zlých.“

Mohou duchové vzbudit písemným sdělením nedůvěru k některým osobám a rozvojit přátelství?

„Převrácení a žárliví duchové mohou páchat každé zlo, které tropí lidé, proto se mějte na pozoru. Vyšší duchové jsou vždy moudří a zdrženliví a kárají-li někoho, nemluví nic zlého a napomínají ho šetrně. Chce-li, aby se dvě osoby ke svému prospěchu již neviděly, způsobí takové okolnosti, které je rozloučí zcela přirozeným způsobem. Řeč, která může rozsévati nesvornost a nedůvěru, jest vždy řečí zlého ducha, ať se již zdobí jménem jakýmkoli. Proto přijímejte pozorně to zlo, které vám duch může říci o některém z vás, zvláště řekl-li vám dobrý duch o něm něco dobrého a nedůvěřujte sami sobě a svým předpokladům. Ve sdělení duchů přijímejte jen to, co jest dobré, vznešené a rozumné a co vaše svědomí schvaluje.“

Mohou-li se zlí duchové tak lehce plést do sdělení, zdá se, že nikdy nejsme jisti, že obdržíme pravdu?

„Ano, ale máte rozum, abyste to mohli oceniti. Při čtení listu, neb dopisu dovedete dobře rozeznati, je-li dopisovatel hrubý či vzdělaný, hloupý či moudrý; proč byste to tedy nepoznali, píš-li vám duchové? Když obdržíte list vzdáleného přítele, kdo vám dokáže, že jest jistě od něho? Řeknete: „Jeho písmo“. Což však nejsou podvodníci, kteří napodobí každé písmo, šibalové, kteří mohou znáti vaše poměry? Avšak jsou známky, dle nichž se nemůžete zmýliti. Tak je tomu i u duchů. Představte si tedy, že vám píše přítel, nebo že čtete dílo některého spisovatele a posuzujte týmž způsobem.“

Mohli by vyšší duchové překážeti zlým duchům v tom, aby přijímali nepravá jména?

„Ovšem že mohou; ale čím horší jsou duchové, tím jsou svévolnější a často odporují rozkazům. Věřte také, že jsou lidé, o které se vyšší duchové starají více, než o jiné a uznávají-li to za dobré, dovedou je chrániti proti útokům zlých. Naproti těmto lidem jsou podvodní duchové malomocní.“

Co je příčinou toho stranicí?

„To není stranicí, to je spravedlivé. Dobří duchové pečují o ty, kteří používají jejich napomínání a kteří pracují opravdově k svému polepšení. To jsou jejich miláčkové, jimž jsou nápomocni, ale málo se starají o ty, u nichž by ztráceli svůj čas.“

Proč dovoluje Bůh, aby se duchové dopouštěli toho zneužití, že si dávají klivě vážná jména?

„Mohli byste se také tázati, proč Bůh dovoluje, že lidé lhají a rouhají se. Duchové mají jako lidé svobodnou vůli konati dobro jako zlo, ale spravedlnost Boží stihne jedny i druhé.“

Jest nějaká formule, která vypudí podvodné duchy?

„Formule jest hmota, ale dobrá myšlenka k Bohu platí více.“

Jisti duchové pravili, že mají písemné známky, které se nedají napodobiti, kterými je lze poznati a jejich totožnost dokázati. Jest to pravda?

„Vyšší duchové nemají žádných jiných znamení, než vznešenost myšlenek a řeči. Hmotná znamení mohou všichni duchové napodobiti. Co se týče nižších duchů, ti se prozrazují tolikými způsoby, že byste musili býti slepými, abyste se v tom klamali.“

Nemohou podvodní duchové napodobiti myšlenek?

„Napodobují myšlenky, právě tak jako kulisy pozadí v divadle napodobují přírodu.“

Může se tedy vždycky odhaliti podvod pozorným zpytováním?

„Nepochybujte o tom; duchové oklamou jen toho, kdo se dá oklamati. Zde jest třeba očí obchodníka s diamanty, abyste rozeznali pravý drahokam od falešného a kdo nedovede rozeznati pravý od nepravého, nechť se obrátí na brusiče drahokamů.“

Jsou lidé, kteří dají více na slova, než na obsah, kteří pokládají klamně i sprosté myšlenky za vznešené. Jak by mohli tito lidé posouditi skutky duchů?

„Jsou-li dosti skromní, takže uznávají svou nedostatečnost, neodvolávají se sami na sebe; považují-li se však z pychy za schopnější než vskutku jsou, snáší trest za svoji marnivost. Podvodní duchové vědí dobře, ke komu se obrazejí. Jsou prostí a málo vzdělaní lidé, kteří se nedají tak lehce svést, jako někteří mající schopnosti a vědomosti. Zlí duchové, lichotíce jeho náruživostem, udělají z člověka co chtějí.“

Neprozradí se zlí duchové v písmě hmotných a bezděčných známek?

„Zruční nikoliv, ale neobratní se prozradí. Každé zbytečné a dětinské znamení jest jistým znakem nízkosti. Vyšší duchové neučiní nic marného.“

Mnohá média poznají dobré i zlé duchy dle dojmů příjemného nebo odporného, jež pocítí v jejich blízkosti. Jest nepříjemný dojem, křehové chvění, zkrátka maláta vždy znamením zlého ducha zjevující se duchů?

„Medium pocítí stav ducha, který se mu přiblíží. Je-li blažený, jest tichým, mírným a pokojným, je-li to nešťastný, jest nepokojným, zmámeným a toto chvění přechází přirozeně do činné soustavy média. Ostatně je

tomu tak, co člověk žije na zemi. Kdo jest dobrým, jest tichým a mírným, kdo jest zlým, jest neustále nepokojným.

Jsou media větší nebo menší citlivosti (nervové); proto se nemůže pokládati rozčilení za svrchované pravidlo. Musí se zde také bráti ohled na okolnosti. Trapná a nepříjemná povaha dojmu jest výsledek protivy, neboť souhlasí-li duch media se zlým duchem, který se sděluje, bude tím buď málo, nebo zcela nic dojat. Pak se nesmí stotožňovati rychlost písma, která vyplývá z neobyčejné pružnosti jistých medií, s křečovitým rozčilením, jehož i nejzálouhavější media při styku s nedokonalými duchy mohou pocítiti“.

Část dvacátá pátá. —————

O vyvolávání duchů.

Všeobecné úvahy. — Které duchy můžeme vyvolati. — Jak s duchy mluvíti. — Prospěch zvláštního vyvolání. — Otázky o vyvolávání duchů. — Vyvolávání zvířat. — Vyvolávání živých osob. — Lidská telegrafie.

Všeobecné úvahy.

Duchové se mohou samovolně sdělit, nebo mohou přijíti na naše vyzvání, neboli vyvolání. Někteří se domnívají, že se máme zdržeti vyvolání ducha a že jest lépe očekávati, až se některému zlíbí se sdělit. Opírají se o tuto zásadu, protože nevědí, když vyvoláme určitého ducha, je-li skutečně tím, za něhož se vydává, kdežto ten, který přichází samovolně, ze své vlastní vůle, dokazuje lépe svoji totožnost, protože dává na jevo, že si přeje s námi rozmlouvati. Dle našeho zdání jest to klamné. Předně, protože jsou duchové vždy okolo nás a většinou nižší třídy, kteří si ničeho více nepřejí, než aby se nám mohli sdělit, za druhé, právě z té příčiny, nevoláme-li žádného, otvíráme bránu těm, kteří chtějí přistoupiti. Nedá-li se v nějakém shromáždění slovo nikomu a ponechává-li se každému volnost, je známo, co z toho následuje. Přímé vyvolání určitého ducha jest páska mezi ním a námi; voláme ho ze své žádosti, stavíme tak jaksi hradby proti zlým duchům-rušitelům. Bez přímého vyvolání neměl by některý duch často žádné příčiny k nám přijíti.

Z těchto dvou způsobů jednání má každý svůj prospěch. Samovolná sdělení nemají žádné nepřijemnosti, jsme-li pány nad duchy a jsme-li ujištěni, že se nedáme podmaniti zlymi duchy. Pak jest často prospěšno očekávati těch, jimž zlíbí se sdělit, protože jejich mysl nepodléhá pak žádnému vlivu a tím způsobem můžeme obdržeti obdivuhodná sdělení. Tím ovšem není řečeno, že duch, kterého voláte, bude ochotným mluvit, nebo že bude schopným udělati to tak, jak si to přejete. Přísné zpytování, jež jsme vám radili, jest ostatně zárukou proti špatným sdělením. V pravidelných shromážděních, zvláště v těch, kde se v práci souvisle pokračuje, jsou duchové, kteří se vždycky k sezení dostávají, nejsouce ani vyzváni a sice proto, že jsou o pravidelnosti sezení již uvědoměni. Častou počnou samovolně mluvit, aby pojednali o nějakém předmětu, aby vysvětlili předloženou věc, nebo aby předepsali, co se má činiti. Dají se poznati snadno buď dle způsobu jejich řeči, která je vždy stejná, nebo dle jejich písma, nebo dle jejich způsobů, jimž přivýklí.

Chceme-li rozmlouvati s určitým duchem, musíme ho ovšem vyvolati. Může-li přijíti, dostaneme obyčejně odpověď: „Ano“, nebo: „Jsem tu“ nebo také: „Co žádáte ode mne?“. Někdy přikročí ihned k věci, odpovídaje napřed na otázky, které jsme mu chtěli předložit. Je-li duch vyvolán poprvé, máme ho určitě označiti. V otázkách, které mu dáváme, zdržme se suchého a velícího způsobu řeči, neboť bychom ho mohli tím zapuditi. Způsob budiž laskavý, nebo uctivý, dle známé povahy ducha, kterého voláme.

Často jsme byli překvapeni rychlostí s jakou se vyvolaný duch představil, třeba hned poprvé. Řeklo by se, že byl uvědoměn. Stává se tak skutečně, obíráme-li se napřed jeho vyvoláním, což jest jaksi předběžně vyvolání a protože máme vždy své ochranné duchy, kteří se stotožňují s naší myslí, způsobují, neprotiví-li se tomu nic, že duch, kterého chceme vyvolati jest již přítomen. V opačném případě je to ochránce média, nebo vyvolavatelův, nebo jeden z obyčejných, který ho jde hledat, k čemuž ovšem nepotřebuje mnoho času. Nemůže-li vyvolaný duch hned přijíti, posel (pohané by řekli Merkur) oznámí lhůtu někdy 5 minut, čtvrt hodiny, celé hodiny, ano i několika dnů. Když přijde, řekne posel: „Zde jest“, a pak se mohou dávat otázky, které mu chceme předložit.

Posla není vždy, jako sprostředkovatele zapotřebí, neboť vyzváni vyvolavatelovo může býti přímo duchem slyšeno, jak o tom pojednáme později. Voláme ho ve jménu Božím, avšak radíme, aby se tak činilo vážně

a nikoliv lehkomyšlně. Ti, kteří by v tom viděli jen formuli, bez následků, učinili by lépe, kdyby se toho raději zcela zdrželi.

Vyvolání působí médium často více obtíže, než samovolné sdělení, zvláště jedná-li se o to, aby obdržela určité odpovědi na podrobné otázky. K tomu je třeba zvláštních medií, neboť jak jsme pravili, neutvoří se vždy okamžité fluidické spojení s kterýmkoli přišedším duchem. Proto jest prospěšno, aby se media neoddávala dříve podrobným sdělením, pokud nejsou přesvědčena o vývoji své schopnosti a o povaze duchů jim pomáhajících. Neboť u těch, která jsou obklopena zlymi duchy, nebudou sdělení nijak hodnověrná.

Media se obyčejně vyhledávají spíše za účelem vyvolání duchů k soukromému prospěchu, než pro sdělení všeobecného užitku. To se dá vysvětliti touhou zcela přirozenou, abychom totiž mohli obcovati s těmi bytostmi, které nám jsou milé. Pokládáme za svou povinnost, podati o tomto předmětu médium několik vážných napomenutí. Především nechť přikročí k této žádosti s opatrností, co se týče osob, o jejichž upřímnosti nejsou úplně přesvědčena a nechť se mají na pozoru před osidly, která by jim mohli klásti zlomyslní lidé. Za druhé, nechť se tomu nepoddávají za žádnou cenu, pozorují-li, že cílem vyvolavatelovým jest jen zvědavost a prospěch a nikoli vážný úmysl a nechť zavrhnou každou zbytečnou otázku. Otázky mají se dávat zřetelně a srozumitelně, chceme-li obdržeti určité odpovědi. Má se tedy zapuditi každá otázka pokrytecké povahy, neboť víme, že duchové nemilují otázek, které mají za účel je zkoumati. Kdo svévolně naléhá na tyto otázky, chce býti oklamán. Vyvolavatel má upřímně a beze lsti kráčet k svému cíli, bojí-li se vyjádřiti se, učinil by lépe, kdyby se raději toho zdržel.

Dále jest radno, aby vyvolání duchů dělo se jen s velikou opatrností, nejsou-li přítomny osoby, které o ně žádají a často jest lépe se jich zcela zdržeti, protože pouze tyto osoby jsou schopny tyto odpovědi posouditi, možnost potvrditi, žádati o vysvětlení, kdyby ho bylo třeba a dávat případné otázky, které se dle okolností vyskytnou. Dále jest jejich přítomnost páskou, která přivábí ducha, jenž jest často málo ochoten sdělit se cizím lidem, k nimž nemá žádné náklonnosti. Medium má se zkrátka varovati všeho, co by mohlo způsobiti, že by uděloval rady, což značí v ústech mnoha lidí tolik jako hadačství.

Které duchy můžeme vyvolati.

Můžeme vyvolati všechny duchy, ať náleží ke kterékoliv třídě postupníku, dobré jako zlé, ty, kteří opustili život před krátkým časem, i ty, kteří žili v dobách nejstarších, osvícené i nejprostší, své rodiče, své přátele i ty, kteří nám jsou lhostejní. Ale neříkáme ještě, že budou chtít nebo moci vždy vyhověti našemu vyzvání. Bez ohledu na jejich vlastní vůli, nebo na dovolení, které jim může býti odepřeno, mohou býti zdržováni vyšší mocí a příčinami, jichž nemůžeme vždycky proniknouti. Chceme říci, že není žádné svrchované překážky, která by se příčina sdělením, kromě té, kterou později uvedeme. Překážky, které mohou ducha zdržovati od sdělení se, jsou skoro vždy osobní.

Mezi příčinami, které se mohou protiviti manifestaci ducha, jsou jedny osobní, druhé cizí. K prvním musíme přičísti zaměstnání nebo poslání, které vykonává a jehož nemůže opustiti, aby vyhověl naší žádosti. V tomto případě jest návštěva duchova jen odročena. Pak jest tu ještě jeho vlastní stav; stav vělení může býti také překážkou v určitých dobách, zvláště když to jest v nižších světech a je-li duch málo zbaven hmoty. Ve vyšších světech, kde páska mezi duchem a hmotou jest velmi slabá, jest manifestace skoro tak lehkou, jako v putujícím stavu a jistě lehčí než v těch, kde tělesná hmotnost jest tužší.

Cizí příčiny závisí na přirozenosti media, na povaze osoby, která vyvolává, na společnosti, v níž se vyvolávání děje a konečně na účelu vyvolání. Některá media obdrží častěji sdělení od svých ochránců, kteří mohou býti více nebo méně vznešení, jiná jsou schopna sloužiti za nástroj duchům, což závisí na přitažlivosti neb odpudivosti, kterou vlastní duch media vykonává na cizího ducha, který ho přijímá za tlumočníka, buď s radostí, nebo s odporem. To závisí také, nehledě na vnitřní vlastnosti media, na vývoji medianimické schopnosti. Duchové přicházejí raději a vyjadřují se obsáhleji médiem, u něhož nenalézají žádné hmotné překážky. Jsou-li ostatně všechny okolnosti stejné, pak čím snáze médium píše nebo mluví, tím více se rozšiřují jeho vztahy k spiritickému světu.

Musíme také bráti ohled na lehkost, kterou působí časem zvyk obcovati s určitým duchem. Cizí duch se stotožňuje s duchem media a toho, kdo ho volá. Mezi nimi utvoří se fluidické spojení, které ulehčuje sdělení; často však není první rozmluva tak uspokojivou, jak bychom si přáli a proto duchové sami někdy žádají, aby byli opět vyvoláni. Duch,

který přichází obyčejně, jest jako doma, jest spřátelen se svými posluchači a tlumočníky, mluví a jedná svobodněji.

Ale z možnosti vyvolati kteréhokoliv ducha ještě nenásleduje pro něho povinnost nám sloužiti. Duch může v jedné době přijíti a v druhé nikoliv, rozmlouvá s tím médiem nebo vyvolatelem, který se mu líbí, může říci co chce a nemůže býti přinucen, aby řekl, co nechce, může odejít, kdy se mu zlíbí a konečně z příčin odvislých na jeho vůli může náhle ustati přicházeti. Proto přejeme-li si vyvolati nového ducha, máme se tázati svého ochránce, zda toto vyvolání jest možným. Kdyby nebylo možným, udá obyčejně toho příčiny a pak by bylo zbytečno naléhati.

Nyní objevuje se důležitá otázka, nepovstává-li nebezpečí při vyvolání zlých duchů. To závisí na účelu a moci, kterou můžeme nad nimi míti. Není tu žádného nebezpečí, voláme-li je z vážné příčiny, buď abychom je poučili, nebo polepšili. Ale jest veliké nebezpečí, činíme-li tak z pouhé zvědavosti, ze žertu, nebo žádáme-li od nich nějakou službu. Dobří duchové mohou v tomto případě uděliti jim moc, aby učinili, čeho na nich žádáme s tou výminkou, že později přísně potrestají odvážlivce, který za jejich pomoc žádal a připisoval jim větší moc, než Bohu. Bylo by marným, kdybychom pak chtěli použití této pomoci k dobru a služebníka odstraniti, když byl již službu vykonal. Tato služba, třeba nepatrná, jest opravdovou smlouvou se zlým duchem uzavřenou, který nepouští tak lehce svých obětí.

Moc nad nižšími duchy může se vykonávati jen mravní převahou. Převrácení duchové poznávají své pány v moudrých a dobrých lidech; avšak proti tomu, kdo se jim protiví jen rázností své vůle, bojují jistým způsobem hmotné moci a často jsou mocnější. Kdosi chtěl takto krotiti zpuštěného ducha svou vůlí, ale duch mu odpověděl: „Nechť mne přece na pokoji se svojí pochlebnickou tváří, který nejsi lepším, než já. Vypadá to, jako když zloděj káže o mravnosti jinému zloději.“ Divíme se tomu, že jiného Boží, které proti nim voláme, jest často malomocným. Sv. Ludvík nám příčinu toho naznačil touto odpovědí:

„Jméno Boží má moc proti nedokonalým duchům jen v ústech toho, kdo ho dovede pro dobro s vážností použiti; v ústech člověka nemajícího žádné mravní převahy nad duchem, jest pouhým slovem, jako každé jiné. Tak se to má také s posvátnými věcmi, které se jim předkládají. Nejstrašnější zbraň v ruce neschopného jest bez účinku.“

Jak s duchy mluvit.

Stupeň vznešenosti nebo nízkosti duchů ukazuje přirozeně na způsob, jakého máme při nich užívat. Jest patrné, že čím jsou vznešenější, tím mají více práva na naši úctu, vážnost a oddanost. Musíme jim prokazovati neméně uctivosti, než bychom jim byli prokazovali za živa, ale z jiné příčiny. Na zemi bychom byli brali ohled na jejich stav a společenské postavení, kdežto v říši duchů vztahuje se naše vážnost jen na jejich morální převahu. Jsou povzneseni nad dětinnost našich lichotivých způsobů. Ne slovy, nýbrž upřímnými city můžeme si získati jejich náklonnost. Bylo by tedy směšným dávat jim tituly, jakých se užívá ve světě a které by snad za jejich života lichotily jejich marnivosti. Jsou-li opravdově vyššími duchy, nejen že nehledí na to, ale ani se jim to nelíbí. Dobrá myšlenka jest jim příjemnější, než sebe pochlebnější slovo; kdyby tomu bylo jinak, nestáli by nad lidstvem. Duch jistého vážného kněze, který byl na zemi církevním knížetem, ctnostným mužem a který žil dle Krista, odpověděl jednoho dne komusi, jenž ho vyvolal a tituloval „vele důstojný pane“: „Měl bys alespoň říci „bývalý vele důstojný pane“, neboť zde máme jen jednoho pána, totiž Boha. Pohleď, jsou tu duchové, kteří se na zemi vrhali přede mnohou na kolena a před nimiž se nyní kloním já sám“.

Co se týče nižších duchů, ukazuje nám jejich povaha, jak máme s nimi mluvit. Někteří z nich, ačkoliv jsou neškodní, ano i šlechetní, jsou přece lehkomyslní, nevědomí a nevzdělaní; s nimi nemůžeme zacházeti tak, jako s vážnými duchy. Přívětivý způsob nebyl by u nich na nepravém místě a také se mu neprotiví, naopak velmi rádi jej přijímají. Mezi nižšími duchy jsou také nešťastní. Ať jsou jejich hříchy jakékoliv, za které pykají, máme míti s nimi pro jejich útrapy milosrdenství, protože si nemůže žádný lichotiti, že ujde tomuto slovu Kristovu: „Ať ten, kdo jest bez viny, hodí naň první kámen.“ Laskavost, kterou jim prokazujeme, jim ulehčí; proto mějme s nimi útrpnost, jakou si přejeme, aby také jiní měli s námi.

Duchové, kteří projevují svou nízkost cynickými řečmi, hanebnými pocity a špatnými radami, jsou zajisté méně hodnými naší útrpnosti, než ti, jichž slova dosvědčují pokání. Přinutíme je k mlčení tím, že se osvědčíme nad ně vyššími; odvažují se jen na ty lidi, u nichž se domnívají, že se nemají čeho báti, neboť převrácení duchové poznávají dobře své učitele v ctnostných lidech, i ve vyšších duchách. Zkrátka bylo by stejně neuctivým zacházeti s vyššími duchy, jako se sobě rovnými, jako by bylo

směšným chovati se ke všem stejně uctivě. Mějme uctivost k těm, kteří ji zasluhují, vděčnost k těm, kteří nás chrání a podporují a pro ostatní laskavost, které snad i my svým časem budeme potřebovati. Vnikneme-li do netělesného světa, poznáme ho a tuto známost nechť řídí naše vztahy k těm, kteří v něm bydlí. Staří národové stavěli duchům ve své nevědomosti oltáře, pro nás jsou jen více méně dokonalými tvory a oltáře stavíme jen Bohu.

*

Prospěch zvláštního vyvolání.

Sdělení, která obdržíme od duchů velmi vznešených, nebo od těch, kteří byli ve starověku znamenitými osobnostmi, jsou dražocenná, povznesená poučení. Tito duchové dosáhli takového stupně dokonalosti, že velice rozšířili kruh svých vědomostí, pronikli tajemství, která převyšují obyčejný obzor člověčenstva a proto nás mohou lépe poučiti než jiní. Z toho však nenásleduje, že by sdělení duchů méně vznešené třídy byla bez prospěchu; pozorovatel i z těchto čerpá mnohá naučení. Abychom poznali mravy nějakého národa, musíme ho studovati ve všech jeho vrstvách. Kdo ho viděl jen s jedné strany, ten ho špatně poznal. Dějepis národa není dějepisem jeho králů a knížat; abychom ho mohli posouditi, musíme ho viděti v jeho vnitřním životě, v jeho soukromých obyčejích. Nuže, vyšší duchové jsou jako knížaty spiritického světa; pouze jejich vznešenost je stavi tak vysoko nad nás, že se hrozíme vzdálenosti, která je od nás dělí. S duchy nám bližšími jest spojení našeho života s životem spiritickým souvislejší, pochopujeme jej lépe, protože se nás blíže dotýká. Dovíme-li se od nich samých, co se z nich stalo, co myslí a čeho došli lidé dobří a zlí, velcí i malí, šťastní i nešťastní, krátce lidé, kteří žili mezi námi, které jsme viděli a znali, jichž skutečný život, ctnosti a chyby dobře známe, pochopíme pak jejich radosti a útrapy, spojíme se s nimi a čerpáme z toho mravní poučení tím prospěšnější, protože vztahy mezi nimi a námi jsou vroucnější.

Obyčejní duchové nám ukazují skutečné výsledky velkých a vznešených zákonů a pravd, jichž teorii nám vykládají duchové vyšší. Ostatně není nic zbytečného při studiu nějaké vědy. Vždyť na zákon gravitační upozornilo jablko padající se stromu. Vyvolání obyčejných duchů má mimo to ten prospěch, že nás přivede do styku s trpícími duchy, jimž můžeme pomoci a jejichž pokroku můžeme dobrými radami užiteční býti.

Můžeme tedy stát se užitečnými při tom, i když se sami poučujeme. Jest sobeckým, vyhledávati v rozmluvě s duchy jen svůj vlastní prospěch a ten, kdo se ziráhá podati pomocnou ruku nešťastným, dává zároveň důkaz píciy. Co z toho má, obdělí-li od vyvolených duchů krásná napomenutí, když jich nedovede užiti, aby byl lepším, milosrdnějším a laskavějším k bratřím na tomto i na onom světě? Co by se stalo z ubohých nemocných, kdyby se lékaři báli dotknouti jejich ran?

Otázky o vyvolávání duchů.

Můžeme vyvolati duchy, nejsouce mezi.

„Každý může vyvolati duchy a ačkoliv se ti, které voláte, nemohou hmotně ukázati, jsou přece okolo vás a slyší vás.“

Přijde vyvolaný duch vždy na vyzvání?

„To závisí na okolnostech ve kterých jest, neboť jsou okolnosti, že toho nemůže učiniti.“

Co může překážeti duchu, aby nepřišel na naše vyzvání?

„Především jeho vůle, pak jeho tělesný stav, je-li znovuvtělen, nebo posláni, kterým může býti obdařen, anebo dovození, jehož mu může býti odepřeno. Někteří duchové nemohou se nikdy sdělit; to jsou ti, kteří svou povahou náležejí ještě k nižším světům, než tato země. Ti, kteří jsou v odpokutování, nemohou toho již udělati, leč s vyšším svolením, které se uděluje jen za účelem všeobecného prospěchu. Aby se mohl duch sdělit, jest třeba, aby dosáhl stupně pokroku toho světa, kam byl vyvolán, jinak není seznámen s ideami tohoto světa a nemá předmětu k přirovnání. Tomu tak není při těch, kteří jsou posláni za příčinou seslání neb odpokutování do nižších světů, ti mají potřebné výrazy k odpovědi.“

Kdy může býti duchu odepřeno dovození se sdělit?

„To může býti zkouškou, nebo trestem pro něho, nebo pro toho, kdo ho vyvolává.“

Jak mohou duchové, kteří jsou roztroušeni ve vesmíru a v rozličných světech, uslyšeti se všech konců všehomíra učiněné jim vyvolání?

„Často jsou důvěrnými duchy, kteří vás obstupují vyhledání a zpravení. Zde jest však případ, který nelze vám dobře vysvětliti, protože ještě nemůžete pochopiti způsob přenášení myšlenky mezi duchy. Mohu vám říci jen to, že duch, kterého vyvoláte, ať jest jakkoliv od vás vzdálen,

obdělí takřka jakýsi náznak myšlenky, jakýsi druh elektrického otřesu, který obrátí pozornost jeho v tu stranu, odkud přichází myšlenka, která se ho týká. Může se říci, že slyší myšlenku, jako vy na zemi slyšíte hlas.“

Jest všeobecné fluidum vodičkem myšlenky, jako je vzduch vodičkem zvuku?

„Ano, ale s tím rozdílem, že zvuk lze slyšeti jen ve velmi omezeném kruhu, kdežto myšlenka pronikne nekonečností. Duch jest ve vesmíru, jako pocestný v rozsáhlé rovině, který, uslyší-li náhle vysloviti svoje jméno, obrátí se v tu stranu, odkud přichází volání.“

Víme, že vzdálenost jest pro duchy malá, ale divíme se přece, vidíme-li, jak někdy na vyvolání přijdou tak rychle, jako kdyby byli zcela na blízku?

„To jest tím, že jsou někdy skutečně na blízku. Když jste si volání promysleli, jest duch již napřed uvědoměn a dostaví se ještě před tím, než ho vyvoláte.“

Uslyší duch myšlenku vyvolavatelovu dle okolností s větší nebo menší lehkostí?

„Beze vší pochyby. Duch ze sympatického a šlechtitného pocitu vyvolaný jest mocněji pohnut, jest to jako přátelský hlas, který pozná. Myšlenka vycházející od vyvolavatele dotkne se ducha. Je-li špatně řízena, dotýká se prázdnoty. Jest tomu u duchů, jako u lidí. Je-li jim vyvolavatel lhostejným nebo protivným, mohou slyšeti, ale často nechťejí ho slyšeti.“

Přichází vyvolaný duch dobrovolně, nebo je k tomu přinucen?

„Poslouchá vůle Boží, to jest obecného zákona, který řídí vesmír, ale nemůže se říci, že by byl nucen, neboť uvažuje, je-li prospěšno či nikoli, aby přišel a v tom také záleží jeho svobodná vůle. Vyšší duch přichází vždy, je-li volán k užitečnému cíli, ale zdráhá se odpovídati mezi lidmi málo vážnými, kteří vyvolání pokládají za žert.“

Může duch vyvolaný odepřiti příchod na vyzvání mu učiněné?

„Ovšem, kde by byla pak jeho svobodná vůle? Či myslíte, že všechny bytosti všehomíra jsou k vašim službám? Pokládáte snad za svou povinnost odpovídati všem, kteří vyřknou vaše jméno? Když pravím, že může odepřiti příchod, myslím to vzhledem k vyvolavateli, neboť nižší duch může býti vyšším duchem přinucen, aby přišel.“

Má snad vyvolavatel k tomu nějaký prostředek?

„Není žádného; je-li tento duch mravností vám roven, nebo vyšší vás — pravím mravností, nikoliv intelligencí — pak nemáte nad ním žádné moci. Je-li nižší než vy, můžete ho přinutiti, aby přišel, bude-li mít z toho kdosi mravní prospěch, neboť pak vás budou podporovati i jiní duchové.“

Jest nesnadno vyvolati nižší duchy a nemusíme se obávat, vyvoláme-li je, že se podrobíme jejich nadvládě?

„Ti vládnou jen těmi, kteří se dají opanovati. Kdo jest obstoupen dobrými duchy, nemusí se ničeho báti, neboť má převahu nad nižšími duchy. Media samotna, zvláště začátečníci, nechť se zdrží vyvolání tohoto druhu“.

Jest nutno býti při vyvolání v určitém stavu duševním?

„Nejlepší ze všeho jest soustředění myslí, žádáte-li si rozmlouvati s vážnými duchy. S vírou a touhou po dobru jste mocnější k vyvolání vyšších duchů. Soustředíte-li mysl a povýšíte-li duši na několik okamžiků k Bohu, spojíte se s dobrými duchy a nakloníte si je tak, že přijdou“.

Jest víra k vyvolání nutnou?

„Věra v Boha ano, ostatně víra přijde, toužíte-li po dobrém a máte-li žádost se poučiti“.

Mají lidé, kteří v nějaké společnosti soustředili svou mysl, více moci vyvolati duchy?

„Jsou-li všichni spojeni bratrskou láskou a láskou k dobru, obdrží veliké věci. Ale nic není škodlivějšího pro výsledek vyvolání, než rozdílné myšlenky“.

Jest prospěšno utvořiti řetěz posláním rukou na několik minut na počátku sezení?

„Řetěz jest materiální prostředek, který nepůsobí mezi vámi žádné spojení, není-li současně ve vaší myslí; prospěšnějším jest spojení se společnou myšlenkou a volati dobré duchy, každý sám pro sebe. Ani nevíte, co by všechno mohla obdržeti společnost vážná, kde by nebylo ani stopy po pýše a egoismu a kde by vládla vznešená láska a srdečnost“.

Jest lepší dáti přednost vyvolání ustanovenému na určité dny a hodiny?

„Ano a možno-li na témž místě. Duchové tam raději přicházejí; neustálá vaše touha jim ulehčí příchod k vám a vzájemné dohodnutí. Duchové mají své zaměstnání, kterého nemohou na vaši žádost neočekávaně opustiti. Pravím na témž místě, ale nemyslete, že jest to nevyhnutelnou podmínkou, neboť duchové mohou se objeviti všude, chci totiž říci, že místo předem k tomu ustanovené jest prospěšnější, protože soustředění myslí je zde dokonalejší“.

Mají některé předměty, jako medaillony a talismany tu vlastnost, že přivábí, nebo zapudí duchy, jak někteří tvrdí?

„Tato otázka jest zbytečná, neboť dobře víte, že hmota nemá vlivu na duchy. Věřte mi, že žádný dobrý duch neradí k podobným pošestlostem; moc talismanů, ať jsou jakékoliv, byla více méně jen v myslí lehkověrných lidí a méně osvícených duchů“.

Co máme souditi o duchách, kteří si určují schůzky na osamělých a smutných místech a v neobvyklé době?

„Tito duchové se baví na útraty těch, kteří jich uposlechnou. Jest vždy nerozumno a často i nebezpečno uposlechnouti takového vnučení: nerozumno proto, že se tam zcela nic nezíská, leda sklamaní, nebezpečno ne pro zlo, které by mohli duchové způsobiti, nýbrž pro účinek, jaký děsivá samota a hrůza noci může mít na slabou mysl“.

Jsou některé dny a hodiny prospěšnější pro vyvolání?

„Duchům je to zcela lhostejno, jako vůbec vše, co jest hmotné a bylo by pověrou připisovati duším a hodinám nějaký účinek. Nejprospěšnější doby jsou ty, v nichž vyvolavatel jest nejméně roztržitým a když jeho tělo a duch jsou neklidnější“.

Jest vyvolávání duchům příjemno, nebo nepříjemno? Přicházejí rádi, když je voláme?

„To závisí na povaze a pohnutkách toho, kdo je volá. Je-li úmysl chvalitebný a společnost sympatická, jest jim to příjemno. Duchové se vždy těší z lásky, kterou jim prokazujete. Jsou mezi nimi takoví, kteří to pokládají za veliké štěstí, mohou-li se sdělit lidem a kteří trpí, opouště-li je. Ale jak jsem pravil, závisí to také na jejich povaze. Mezi duchy jsou také nevládní, kteří nechťejí býti rušeni a jejichž odpovědi naznačují jejich špatný rozmar, zvláště jsou-li přivoláni lidmi lhostejnými, na kterých jim málo záleží. Duch nemá často žádné příčiny, aby se dostavil na vyvolání neznámého člověka, který jest mu lhostejným a který jest skoro vždy veden zvědavostí. Přijde-li, přijde jen na krátký čas, leč by mělo vyvolání vážný a poučný cíl.“

Jsou lidé, kteří vyvolají své rodiče jen proto, aby se jich tázaly na neobyčejnější potřeby hmotného života, na příklad pronajmou-li nebo prodají-li svůj dům, jiný zase, aby poznal prospěch, jaký mu vynese jeho obchod, nebo místo, kde jest ukryt nějaký poklad, zda nějaké podniknutí šťastně či nešťastně dopadne. Zemřelí rodičové starají se o vás jen dle lásky, kterou k nim chováte. Omezuje-li se celá vaše mysl na to, že je pokládáte za čaroděje, myslíte-li na ně jen proto, abyste od nich obdrželi správy, nebudou mít k vám náklonnosti a nesmíte se tedy diviti nepatrné laskavosti, kterou vám prokazují“.

Jest rozdíl mezi dobrými a zlými duchy, co se týče rychlosti příchodu na naše vyvolání?

„Jest velmi veliký rozdíl. Zlí duchové přicházejí rádi, jen když mají nějakou naději, že vás opanují a oklamou, ale za to se velmi zdráhají, jsou-li nuceni přijíti, aby vyrovnali své liřichy a nežádají si ničeho více,

než odejít jako žák, který jest vyvolán, aby byl pokárán. Mohou k tomu býti přinuceni vyššími duchy, z trestu a k poučení pro vyléčené. Dobrým duchům jest vyvolání trapno, volají-li se marně pro zbytečnosti, pak buď nepřicházejí, anebo hned odejdou. Může se říci, že duchové z pravidla neradi, právě jako vy, slouží zvědavým k zábavě. Často voláte ducha jen proto, abyste věděli, co vám řekne, anebo abyste se ho tázali na podrobnosti jeho života, o čem se s vámi nerad sdílí, protože nemá příčiny, aby vás učil svými důvěrníky. Či myslíte, že se vám k vašemu vyrazení posadí na lavici obžalovaných? Nemylte se, co by nebyl učinil za svého života, tomu se tím méně podrobí jako duch.

Zkušenost vám také dokazuje, že jest vyvolání duchům vždy příjemným, stane-li se z úmyslu vážného a užitečného. Dobří duchové přicházejí s radostí k vašemu poučení, trpící nalézají útěchu v náklonnosti, kterou jim prokazujete a ti, které jste znali, těší se z vaší vzpomínky. Lehkovážní duchové rádi se dají vyvolati lehkomyslnými osobami, protože jim to poskytuje příležitost pobaviti se na jejich útraty; ale u vážných osob se jim vede zle.“

Dostavují se duchové jen tehdy, jsou-li vyvoláni?

„Nikoliv, nejčastěji se dostavují, nejsouce přivoláni a to dokazuje, že přicházejí rádi.“

Objeví-li se duch sám, máme pak větší jistotu o jeho totožnosti?

„Nikoliv, neboť podvodní duchové používají často tohoto prostředku, aby tím lépe oklamali.“

Vyvoláme-li ducha některé osoby v mysli, přijde tento duch k nám tehdy, když se neděje ani písemná ani jiná manifestace?

„Písmo jest hmotný prostředek pro ducha, aby svoji přítomnost dokázal, jej přivábí myšlenka a nikoliv písmo.“

Zjevil-li se nižší duch, můžeme ho přinutiti k odchodu?

„Ano, nevyslyšíte-li ho. Ale jak chcete, aby se odstranil, když se bavíte jeho nešlechetností? Nižší duchové váží se na ty, kteří je poslouchají s rozkoší, právě jako pošetilci mezi vámi.“

Jest vyvolání učiněné ve jménu Božím zárukou proti vlivu zlých duchů?

„Jménem Božím nemůžete všechny převrácené duchy jako na uzdě řídit, ale můžete je hodně zdržeti. Tímto prostředkem jich vždy několik odstraníte a to tím více, bylo-li vyvolání ve jménu Božím z útrobu srdce a ne jen jako obyčejná formule učiněno.“

Mohlo by se vyvolati jménem několik duchů najednou?

„V tom není žádné obtíže a kdybyste měli 3 neb 4 ruce ku psaní, odpovídali by vám 3 neb 4 duchové současně. To se stává, máte-li několik medií.“

Vyvolá-li se několik duchů najednou a je-li přítomno jen jedno médium, který duch pak odpovídá?

„Jeden z nich odpovídá za všechny a vyjádří společnou myšlenku.“

Mohlo by se též duch sdělití najednou a v téže sezení dvěma rozličnými médii?

„Zcela tak lehce, jako lidé, kteří diktuji několik dopisů najednou.“

Viděli jsme, jak jeden duch odpovídal současně dvěma médii na otázky mu davané a sice jednomu anglicky a druhému francouzsky a odpovědi byly smyslem stejny, některé byly doslovným překladem druhých. Dva duchové současně vyvolaní dvěma médii mohou mezi sebou vésti rozhovoru. Ačkoliv tento způsob rozhovoru mezi nimi není potřebným, protože čtou své myšlenky, přece se tomu někdy podrobí pro naše poučení. Jsou-li to nižší duchové, a jsou-li ještě podrobeni pozemským náruživostem a tělesným dojmům, může se státi, že se hádají, prudkými slovy k sobě mluví, předhazují si své viny, ano že i hádají po sobě různými předměty.

Vyvolá-li se též duch zároveň na několika místech, může také odpovídati na dané otázky?

„Ano, je-li vznešeným duchem.“

Rozdělí se v tomto případě duch, nebo má dar všudypřítomnosti?

„Slunce jest jen jediné a přece září na všechny strany, vysílaje své paprsky do dáli, aniž by se rozdělilo; právě tak jest tomu i u duchů. Myšlenka ducha jest jako jiskra, která vrhá své světlo do dálky a může býti viděna se všech stran obzoru. Čím čistším je duch, tím více září jeho myšlenka a rozšiřuje se jako světlo. Naši duchové jsou příliš hmotní, mohou odpovídati najednou jen jediné osobě a nemohou přijíti, jsou-li jinam voláni. Je-li však vyvolán vyšší duch současně na dvou rozličných místech, bude odpovídati na obou, jsou-li obě vyvolání stejně vroucná a vážná, v opačném případě dá přednost vážnějšímu vyvolání.“

Tak jest tomu u člověka, který nemění svého místa a může přenést svou myšlenku znamením, která možno z různých stran viděti. — V jednom sezení parížské společnosti pro spiruická studia, kde se jednalo o všudypřítomnosti duchů, diktoval jeden duch samovolně toto sdělení:

„Tázali jste se dnes večer na to, jaký rád jest mezi duchy, co se týče všudypřítomnosti. Přirovnajte nás k větroplavci, který se ponemáhá vznášti

do vzduchu. Pokud jest při zemi, může ho viděti jen malý kruh pozorovatelů; v tom poměru, jak se vznáší, rozšiřuje se jeho obzor a když dosáhá jisté výšky, objeví se nescísnému počtu lidí. — Tak jest tomu i u nás. Zlý duch, který lpí ještě na zemi, přebývá v omezeném kruhu uprostřed osob, které ho vidí. Přibývá-li mu milosti a polepší-li se, může s více lidmi rozmlouvat a stane-li se vyšším duchem, může zářiti jako světlo slunce a ukázati se několika osobám na několika místech najednou.“

Channing.

Smíme vyvolat pouhé duchy, totiž ty, kteří ukončili řadu svých vlcení?

„Ano, ale velmi zřídka; ti se sdílejí jen s čistými a upřímnými srdci, ne však se sobeckými a pyšnými. Proto nedůvěřujte nižším duchům, kteří se zdobí touto vlastností, aby získali větší vážnosti u vás.“

Čím to jest, že duchové nejznamenitějších lidí přicházejí tak lehce a tak ochotně na vyvolání nejprostších lidí?

„Lidé posuzují duchy dle sebe, což jest chybou. Po smrti těla není již pozemského postavení, není mezi nimi žádného rozdílu, leč dle dokonalosti a ti, kteří jsou dobří, dostaví se všude, kde se může činiti něco dobrého.“

V kterém ústě čase po smrti může se duch vyvolati?

„Může se to státi právě v okamžiku smrti; ale protože duch jest ještě v pomatení, odpovídá jen nedokonale a protože doba pomatenosti jest velmi rozdílná, nemůže se stanoviti určitá doba k vyvolávání; ale málokdy se stane, aby se za osm dní duch dosti nepoznal a aby nemohl odpovídati. Někdy se duch probudí už i za dva dny, ale voláte-li ho, učíte to vždycky s největší šetrností.“

Tedy vyvolat ducha v okamžiku smrti a brzy po le jest trapnější, než později?

Někdy; jest to tak, jako by vás někdo vytrhl ze spaní dříve, než jste se úplně probudili. Jsou však duchové, kterým to není zcela nic protivného a jimž to pomáhá, že vyvážnou z pomatenosti.“ —

Jak může duch dítěte, které umře v mladém věku, odpovídati se znalostí na některé otázky, když ve svém životě ještě nemělo ani vědomosti o sobě?

„Dítě jest duch, který jest ještě v plénkách hmoty zavinut; ale zbaví-li se hmoty, těší se ze svých schopností, neboť duchové nemají stáří, což dokazuje, že duch dítěte již žil. Pokud však není úplně zbaven hmoty, může podržeti ve své řeči některé stopy povahy dítěte.“

Tělesný vliv, který lze po delší, nebo kratší dobu na duchu dítěte pozorovati, jeví se také někdy na duchu těch, kteří umřeli ve stavu

šílenství. Duch sám o sobě není šíleným; ale víte, že někteří duchové domnívají se nějaký čas po smrti, že jsou ještě na tomto světě. Není tedy nic divného, že duch šílenství cítí ještě ony překážky. Tento účinek je různý dle příčin šílenství, neboť jsou šíleni, kteří obdrží hned po smrti úplnou jasnost svých myšlenek.“

*

Vyvolávání zvířat.

Může se vyvolati duch zvířete?

„Po smrti zvířete jest inteligentní počátek, který v něm byl, v skrytém stavu. Použijí ho bezprostředně jistí duchové, jimž jest svěřena péče oživit nově bytosti. V říši duchů nejsou tedy žádní putující duchové zvířat, nýbrž jediné lidské duchové. To jest odpověď na vaši otázku.“

Čím to tedy jest, že jisté osoby vyvolávají zvířata, obdržely od nich odpověď?

„Vyvolejte skálu a odpoví vám. Jest tu mnoho duchů připravených ujmáti se slova za zvíře, rostlinu i holou skálu, a z téže příčiny bude odpovídati vybájená, nebo allegorická osoba, když ji vyvoláte, to jest, bude za ní odpovídati nějaký duch, který vezme na se její povahu a způsoby. Vždyť komusi jednoho dne napadlo vyvolat Tartufo, který také hned přišel a mluvil o všech osobách ve hře vystupujících a podával o nich zprávy. Co se jeho týče, představoval Tartufa s takovou dovedností, jakoby Tartufe byla skutečná osoba. Později se přiznal, že jest duchem herce, který hrával tuto úlohu. Lekárováží duchové používají vždy nezkušenosti tazatele, chrání se však obrátiti se k osvěceným, kteří by poznali jejich podvod a neuvěřili by jejich bajkám. Tak jest tomu i mezi lidmi.“ —

Jistý pán měl ve své zahradě stehliči hnízdo, které ho velmi zajímalo. Jednoho dne hnízdo zmizelo. Když se přesvědčil, že nikdo z domácích lidí nebyl tím vinen, napadlo mu, protože byl sám mediem, aby vyvolal matku těch mládých. Ta přišla a řekla mu správně francouzsky: „Neobviňuj nikoho a neboj se o mé mladá. Kočka skočivši, převrhla hnízdo, najdeš je v trávě i mladá ptáčky, které kočka nezahubila.“ Při bedlivém hledání našel skutečně vše tak, jak mu bylo řečeno. Máme-li toho souditi, že pták odpovídal? Zajisté nikoliv, nýbrž že některý duch znal ten případ. To dokazuje, jak nutno jest nedůvěřovati zdání a jak pravdivá jest odpověď: „Vyvolejte skálu, bude vám odpovídati.“

*

Vyvolávání živých osob

Jest věšteni ducha svezetovanou překážkou při jeho vyvolání?

„Nikoliv, ale jest třeba, aby stav těla dovolil duchu v té chvíli se osvoboditi. Věšlený duch přichází tím snáze, čím patří svět, v němž jest, k vznešenější třídě, neboť tam jsou těla méně hmotná.“

Můžeme vyvolati ducha živé osoby?

„Ano, protože lze vyvolati putujícího ducha. Duch živého člověka může se také dostaviti v okamžiku své svobody, byv vyvolán; to záleží na sympatii k osobám, s nimiž se sděluje.“

V jakém stavu jest tělo osoby, jež duch byl vyvolán?

„Spi, nebo sňi, neboť tehdy jest duch volný.“

Mohlo by se tělo probudit, není-li duch přítomen?

„Nikoliv; duch by se ihned k němu vrátil. Kdyby v tom okamžiku právě s vámi rozmlouval, opustí vás a často vám zjeví i příčinu.“

Jakým způsobem dozeví se duch vzdálený od těla, že jest třeba jeho přítomnosti?

„Duch živého těla není od něho nikdy odloučen; i kdyby daleko se od něho vzdálil, jest s ním přece spojen fluidickou páskou, která ho ihned přivolá, když je toho třeba. Tato páska se přetrhne toliko při smrti.“

Tato páska fluidická byla často pozorována vidícími médii. Je to páska světélkující, která se ztrácí v duchu a v tělu. Jistí duchové pravili, že dle ní poznávají ty, kteří jsou ještě spojeni s tělesným světem.

Co by se stalo, kdyby ve spánku a v nepřítomnosti ducha bylo tělo smutelně raněno?

„Duch by byl o tom již dříve uvědoměn a vrátil by se, než by smrt mohla nastati.“

Tedy by se nemohlo státi, že by tělo zemřelo v nepřítomnosti ducha, takže by tento při svém návratu nemohl vstoupiti do těla?

„Nikoliv, to by bylo proti zákonu, který řídí spojení duše s tělem.“

A což kdyby byla rána vedena neočekávaně?

„I tehdy by byl duch o tom uvědoměn dříve, než by smrtelná rána byla dána, ba ihned, jakmile by napadla někoho myšlenka, zraniti tělo.“

Duch jednoho živého člověka byv na to tázan, odpověděl: „Kdyby tělo mělo zranění v nepřítomnosti ducha, bylo by to pak příliš pohodlným prostředkem páchatí pokrytecké sebevraždy.“

Může duch osoby spící tak svobodně se sdělit, jako duch osoby zemřelé?

„Nikoliv, neboť hmota vždy více nebo méně působí překážku a odpor.“

Jistá osoba, které se v tomto stavu předložila tato otázka, odpověděla: „Jsem vždy přivázána ke kouli, kterou za sebou vleku.“

Mohl by duch v tomto stavu býti zdržován příjím, protože jest jinde?

„Ano, může se státi, že jest duch na místě, kde chce zůstat a pak nepříjde na vyvolání, zvláště je-li volán někým, na němž mu nic nezáleží.“

Jest možno vyvolati ducha bdící osoby?

„Ačkoliv jest to obtížno, není to vůbec nemožno, neboť když se vyvolání stane, jest možno, že volaná osoba usne. Avšak duch může se sdělit jen tehdy, není-li jeho přítomnosti nutně třeba k intelligentní činnosti těla.“

Zkušenosti dokazuje, že vyvolání, které se učiní ve bdění, může způsobiti spánek, nebo alespoň stav spánku se blížíci. Ale tento skutek může se dosíci jen velmi silnou vůlí a jsou-li sympatické pásky mezi oběma osobami; jinak se vyvolání nezdaří. I v tom případě, kdyby vyvolání mohlo způsobiti spánek v nepříhodné době, bude se osoba vyvolaná mocně protiviti a nebude chtít spáti. Podlehe-li, bude tím její duch pomaten a bude jen těžko odpovídati. Z toho následuje, že nejprůhodnější okamžik k vyvolání živé osoby jest doba jejího přirozeného spánku. Stane-li se vyvolání se svolením osoby a chce-li tato k tomu cíli usnouti, může se státi, že toto zaměstnání zdrží spaní a pomate ducha; proto také dáváme nenucenému spánku přednost.

Má živá osoba, je-li vyvolána ve spánku, o tom vědomost, když se probudí?

„Nikoliv; býváte častěji vyvoláni, než myslíte. Jen duch ví o tom, ale stává se někdy přece, že duch o tom ponechá i v těle neurčitý dojem jako nějakého snu.“

Kdo pak nás může volati, jsme-li ještě nežijící osoby?

„V předešlých existencích mohli jste býti známými osobami v tomto nebo v jiných světech, jako rodiče nebo přátelé. Dejme tomu, že duch váš oživoval tělo otce některé jiné osoby; může, volá-li tato osoba svého otce, jest volán váš duch a ten také bude odpovídati.“

Odpovídá vyvolaný duch živé osoby jako duch, či dle svých myšlenek v bdícím stavu?

„To závisí na jeho vznešenosti; ale jistě usuzuje správněji a s méně předsudky, právě tak, jako somnambulové; je to skoro týž stav.“

Kdyby byl duch somnambulů ve stavu magnetického spánku vyvolán, byl by ovládnutějším, než duch každé jiné osoby?

„Odpovídal by snáze, protože jest svobodnějším, to hlavně záleží na stupni neodvislosti ducha od těla.“

Mohl by duch somnambulů odpovídati osobě, která by ho vyvolala z daleka v téže době, když by odpovídal jiné osobě?

„Schopnost se sdělit současně na dvou různých místech náleží jen duchům limoty úplně zbaveným.“

Mohli bychom smýšlení nějaké osoby změnit, když bychom účinkovali na jejího ducha ve spánku?

„Ano, někdy. Duch není ve spánku tak mocnými páskami spojen s limotou; proto jest schopnějším pro mravní dojmy a tyto dojmy mohou účinkovati na jeho způsob nazírání a náhledů ve stavu obyčejném. Na neštěstí se často stává, že při probuzení tělesná přirozenost má převahu a přivede k zapomenutí dobrá předsevzetí, která člověk jako duch snad učinil.“

Jest duchu živé osoby volno říci nebo zamřeti, co chce?

„Má schopností ducha a svobodnou vůli a protože má více bystrozraku, jest opatrnějším, než ve bdění.“

Mohli bychom někoho přinutiti, když ho voláme, aby řekl to, co by rád zamřel?

„Pravil jsem, že duch má svobodnou vůli, ale může se státi, že jako duch si váží některých věcí méně, než v obyčejném stavu a proto se může volněji vyjádřiti. Ostatně nechce-li něco říci, může se vždy vyhnouti nepříjemností, odejít-li; neboť nemůžete jeho ducha tak zadržovati, jako jeho tělo.“

Nemohl by duch živé osoby jiným duchem býti přinucen, aby přišel a mluvil, jak se to stává u duchů putujících?

„Mezi duchy, ať jsou živých nebo mrtvých lidí, není nadvlády kromě morální převahy a musíte přece pochopiti, že by vznešený duch nikdy se nepropůjčil k účelu nemoudrému.“

Toto zneužívání důvěry bylo by vskutku špatným činem, který by však neměl žádných následků, protože nelze vynutiti tajemství, které duch chce zamřeti, leč by — jsa veden pocitem spravedlnosti — odhalil to, co by v jiných okolnostech byl zamřel. Jistá osoba chtěla se tímto způsobem dovědět od jednoho ze svých příbuzných, je-li jeho poslední vůle k jejímu prospěchu. Duch odpověděl: „Ano, milá neti a dostanete o tom brzy důkaz.“ A skutečně se tak stalo. Ale za několik dní zničil příbuzný svou

závěř a byl tak nešlechtným, že to této osobě oznámil, nevěda, že byl od ní vyvolán. Nějaký pocit přiměl ho asi k vykonání předsevzetí, které byl jeho duch učinil po otázkách, již obdržel. Jest opovážlivost od ducha zemřelého, nebo od ducha živé osoby žádati, co bychom se ostýchali žádati od jeho osoby a tato opovážlivost nedosáhne za odměnu toto výsledku, který očekává.

Může se vyvolati duch, jehož tělo jest ještě v úplně mrtelském?

„Nikoliv, víte dobře, že duch v této době jest v úplném pomatení. Vtlení se úplně uskuteční teprve sice až v okamžiku, kdy duše počne dychtati, ale již od počátku jest duch, ustanovený je oživit — v pomatenosti, které přibývá s přiblížením se zrození a odejímá mu sebevědomí a proto také schopnost odpovídati.“

Mohl by podvodný duch přijít místo ducha živého člověka, jehož jsme volali?

„Zajisté a to se stává velmi často, zvláště není-li úmysl vyvolavatelův čist. Ostatně jest vyvolání živých osob zajímavo jen jako psychologické studium; jest se ho tedy zadržovati vždycky, kdykoliv nemůže mít poučného výsledku.“

Jestliže se vyvolání putujících duchů vždy nezdaří, stává se to ještě častěji u těch, kteří jsou vtělení. Tehdy nastoupí zvláště podvodní duchové na jejich místa.“

Má vyvolání živé osoby nějakou nepříjemnost?

„Není vždy bez nebezpečí; to závisí na postavení této osoby, neboť je-li osoba tato nemocna, může rozmnožiti její bolesti.“

V kterém případě může mít vyvolání živé osoby více nepříjemnosti?

„Zadržujte se vyvolání dětí ve velmi útlém věku, osob těžce nemocných a slabých starců; vyvolání může mít vždy nepříjemnosti, je-li tělo velmi oslablé.“

Náhle zastavení intelektuálních schopností ve bdění mohlo by také působiti nebezpečí, kdyby osoba byla právě v takovém stavu, že by měla zapotřebí celé přítomnosti svého ducha.“

Pociti při vyvolání živé osoby její tělo nějaké umlčení z mamotání, jež se podobá duchu, někdy není přítomen?

„Jistá osoba odpověděla v tomto stavu na otázku, proč její tělo umdlévá, takto: „Můj duch jest jako balon přivázaný ke kolu a moje tělo jest kolem, který se otláská kymácením se balonu.“

Proč jest vyvolání živých osob může působiti nepříjemnost, stane-li se bez prozívatelnosti, není nebezpečí, vyvoláme-li ducha, a němž nevíme, že jest vtělen a který by mohl býti v nepříznivých okolnostech?

„Nikoliv, poměry tu nejsou tytéž, neboť přijde jen tehdy, může-li tak učiniti. A ostatně někteří jsem vám, abyste se tázali dříve, než učiníte vyvolání, je-li možným?“

Pocítime-li v nejnepříhodnější době, že na nás přichází spán, jest to snad tím, že jsme byli někde voláni?

„To se může státi, ale nejčastěji jest to jen fyzický účinek, buď že tělo potřebuje odpočinku, nebo že duch potřebuje svobody.“

Jedné známé paní, která byla medíem, napadla myšlenka, aby vyvolala ducha svého vnuka, který spal v temné pokoji. Totožnost byla zjištěna řečí, důvěrnými výrazy dítěte a velmi důkladným vypravováním několika událostí, které se mu přihodily ve výchovných ústavě; ale jedná okolnost ji to tím více potvrdila. Náhle se zastavila ruka média uprostřed věty, aniž bylo možno něčeho ještě obdržeti. V tom okamžiku počalo se převraceti na polo probuzené dítě na lůžku. Za několik okamžiků opět usnulo a ruka psala znovu, pokračujíc v přerušené rozmluvě. Vyvolání živých osob, stane-li se v dobrých okolnostech, dokazuje způsobem nejméně popíratelným rozdílnou činnost ducha a těla a jsoucnost inteligentního principu neodvislého na hmotě.

*

Lidská telegrafie.

Mohly by dvě osoby, vyvolávše se společně, přenést si své myšlenky a tak se dorozuměti?

„Ano, a tato lidská telegrafie bude jednoho dne všeobecným prostředkem korespondence.“

Proč by se to nemohlo vykonati již nyní?

„Jest to možno některým osobám, ale ne všem. Je třeba, aby se lidé očistili, aby jejich duch se zbavil hmoty a aby se vyvolávání dalo ve jménu Božím. Dosud se to omezuje na duše vyvolaných a hmoty zbavených, kterých jest však do dnes velmi málo mezi obyvateli země.“

Část dvacátá šestá.

Které otázky lze duchům dávat.

Předběžné úvahy. — Otázky duchům sympatické a antipatické. — Otázky o budoucnosti. — Otázky o minulých a budoucích existencích. — Otázky o mravním a hmotném prospěchu. — Otázky o osudu ducha. — Otázky o zdraví. — Otázky o vynálezech a objevch. — Otázky o skrytých potřebách. — Otázky o jiných světech.

Předběžné úvahy.

Musí se klásti hodně váhy na způsob, jakým se otázky dávají a ještě více na jakost jejich. Při otázkách, které se dávají duchům, musí býti zachovány dvě věci: forma a obsah. Z ohledu na formu mají býti sestaveny jasně a určitě a nesmějí se klásti otázky složené. Jiná neméně vážná otázka jest pořádek, jaký má býti při jejich seřazení. Vyžaduje-li nějaký předmět celé řady otázek, jest hlavní věcí, aby se metodicky spojovaly tak, aby přirozeně plynula jedna z druhé. Duchové pak na ně odpovídají snáze a jasněji, než když se kladou nahodile. Proto je vždy užitečno, připraviti si napřed všechny, kromě těch, které se navrhuji v sezení dle okolností. Tato přípravná práce dá se konati s klidnou myslí a jest, jak jsme již pravili, jistým způsobem předběžného vyvolání, kterému duch může býti přítomen a může se připraviti k odpovědím. Často jsme pozorovali, že duch na některé otázky odpověděl napřed, což dokazuje, že již napřed je znal.

Obsah otázky vyžaduje ještě větší pozornosti, neboť často povaha otázky působí pravdivou nebo falešnou odpověď. Na mnohé otázky duchové nemohou nebo nesmějí odpovědět pro příčiny nám neznámé a bylo by tedy zbytečno na ně naléhat. Nejvíce však jest se nám vystříhati otázek, jímž chceme jejich bůstrozrak podrobiti zkoušce.

Často duchové nám něčteji odpovídají, protože to, nač se jich ptáme, je známo, nebo že máme prostředky sami si to vyzkoumati.

Nemáme o tom každodenně dosti příkladů mezi sebou? Odpovídali by vážní lidé, kteří jsou si své ceny vědomi, na všechny hloupé otázky, kterými bychom je chtěli podrobiti zkoušce jako nějaké žáky? Chceme-li učiniti některou osobu přívržencem, není to ještě pro duchy příčinou, aby nám vyhověli. Oni vidí, že přesvědčení přijde dříve nebo později a prostředky, jichž sami užívají, aby toho docílili, nejsou vždy ty, na které myslíme.

Představte si vážného muže, obírajícího se užitečnými a důležitými pracemi, který by byl neustále vyrušován pošetilými otázkami dítěte a budete mít pojem o tom, co si asi myslí duchové o všech takových otázkách, jimiž je někdy obtěžujeme. Z toho nenásleduje, že bychom nemohli obdržeti od duchů užitečných poučení a zvláště velmi dobrých rad. Ale duchové odpovídají jednak dle vědomostí, které sami mají, dle lásky, kterou k nám chovají a konečně dle úmyslu, který máme a dle prospěchu, který z toho vyplývá. Omezuje-li se však celá naše mysl jen na víru, že jsou schopnějšími než jiní, aby nás lépe poučili o věcech tohoto světa, nemohou k nám mít hluboké naklonosti. Pak jsou jejich zjevení krátká a často nám osvědčují dle stupně své nedokonalosti svou nevoli, že jsme je zbytečně vyrušili.

Někteří lidé se domnívají, že jest prospěšnějším zdržeti se otázek vůbec a očekávat poučení duchů bez vyvolávání. To jest omyl. Duchové dávají sice samovolná poučení velmi vznešeného obsahu a bylo by hříchem jich zanedbávat, ale na mnohé výklady musili bychom hodně dlouho čekat i, kdybychom o ně nepožádali. Bez otázek, které jsme předložili, musela by býti „Kniha duchů“ a „Kniha medií“ teprve sestavena, nebo by bylo vše neúplné a ještě mnoho zásad velice důležitých by zbývalo rozluštit. Otázky nemají působiti nepřijemnosti, naopak jsou velmi prospěšny, dovedeme-li je omeziti do patřičných hranic. Mají ještě jiný prospěch, totiž odkrývají podvodné duchy, kteří jsouce spíše marnivými než učenými, málokdy obstojí ke svému prospěchu zkouškou otázek,

kterými je lze přivést do úzkých. Ale duchům opravdu vyšším není se třeba toho obávat, ba oni sami vysvětlují temná místa; druzí naopak obávající se boje s mocnějším protivníkem, rádi se tomu vyhýbají. Také odporučují těm mediím, které chtějí opanovati a jiné chtějí vnuknouti své nesmysly, aby se zdržovali všeho odporu proti jejich poučení.

Bylo-li dobře porozuměno tomu, co jsme už dosud v této knize pravili, může si již každý utvořiti pojem o tom, jaké otázky se mohou duchům dávat. Přece však podáváme k větší jistotě odpovědi, které byly dány o nejdůležitějších předmětech, na které se obvyčejně málo zkušené osoby ptají.

*

Otázky duchům sympatické a antipatické.

Odpovídají duchové rádi na otázky, které se jim dávají?

„To záleží na otázkách. Ptají-li se dobře, odpovídají na ně vždy s radostí. Pošetilých otázek si nevšimnou.“

Dostává se otázka vážná, abychom obdrželi vážnou odpověď?

„Nikoliv, to závisí na duchu, který odpovídá.“

Neodstraní vážna otázka lehkovážných duchů?

„Otázka neodstraní lehkovážných duchů, nýbrž povaha toho, kdo ji dává.“

Které otázky jsou dobrým duchům zvláště antipatické?

„Všecky, které jsou zbytečné, nebo které se dávají ze zvědavosti a pro zkoušku; pak na ně neodpovídají a odejdou.“

Jsou také otázky, které jsou protivně nedokonalým duchům?

„To jsou jen ty, které mohou odhaliti jejich nevědomost a jejich poňvad, ostatně odpovídají na všechno, nestarajíce se o pravdu.“

Co si máme mysliti o osobách, které ve spirítických sděleních vidí jen zábavu, nebo prostředek, aby se dovedli to, co je zajímavé?

„Tito lidé se velice líbí nižším duchům, kteří se chtějí bavit jako oni a kteří jsou spokojeni, oklamou-li je.“

Neodpovídají-li duchové na některé otázky, působí to jejich vůle, nebo snad nějaká vyšší má se tomu protiví?

„Jedno i druhé. Jsou věci, které nemohou ještě býti zjeveny a jiné, jichž duch sám nezná.“

Kdybychom na to naléhali, odpověděl by duch konečně:

Nikoliv, duch, který nechce odpovídati, může vždy odejít. Proto neusilujte o to, abyste vždy obdrželi odpověď, která se vám odpírá, neboť jest to jistý prostředek k oklamání."

Jsou všichni duchové schopni pochopiti otázky, které se jim dávají?

"Nižší duchové jsou neschopni pochopiti některé otázky, což jim však nepřekáží, aby neodpovídali dobře nebo špatně, právě jako je to mezi vámi. V jistých případech a zvláště jedná-li se o něco užitečného, přijde často osvěcenější duch nevědomému ku pomoci a vnukne mu, co mu líčí. To se dá pak poznati druhou odpovědí a kromě toho, že se duch k tomu často přiznává sám. Ale to se stává zpravidla jen u duchů nevědomých a poctivých, ale zřídka u těch, kteří se honosí nepravou moudrostí."

*

Otázky o budoucnosti.

Mohou nám duchové oznámiti budoucnost?

"Kdyby člověk znal budoucnost, zanedbal by přítomnost. A to právě jest to, nač vždy naléháte, abyste obdrželi určitou odpověď. To jest velkou chybou, neboť sdělení duchů nejsou prostředkem věštím. Chcete-li obdržeti stůj co stůj odpověď, dá vám ji pošetilý duch."

Neoznamují nám nižší duchové samovolně a pravdivě budoucí přiběh?

"Může se státi, že duch předvídá události, jichž oznámení pokládá za prospěšné, nebo že má seslání, aby vám je oznámil. Ale proto tím více nedůvěřujte podvodným duchům, kteří se baví předpovídáním. Jen u souhlasu okolností můžete určití stupeň důvěry, kterou zasluhují."

Jakým předpovědím máme nejvíce nedůvěřovati?

"Všem, které nemají za cíl všeobecné blaho. Osobní předpovědi mohou se skoro vždy pokládati za nepravé."

Jaký mají duchové úmysl, oznamují-li bez otázky příběhy, které se nestanou?

"Nejčastěji, aby se bavili lehkověrností, strachem, nebo radostí, kterou způsobí a pak se radují z oklamání. Tyto živé odpovědi mají však někdy vážnější cíl, totiž zkoušení toho, jemuž jsou uděleny, aby se vidělo, jak to přijímá a poznati povahu dobrých nebo zlých pocitů, které v něm vzbudí."

Takovou byla by na příklad zpráva, která by lichotila lakotě, nebo chřadlosti, jako úmrtí nějaké osoby, vyhlídka na dědictví atd.

Proč neoznamují věšní duchové, předpovídají-li nějakou událost bytíne určité doby? Mohou, anebo nechtějí tak učiniti?

"Jedno i druhé. Mohou v určitých případech nějaký příběh předvídati a pak vám jej oznámit; ale co se ustanovené doby týče, často tak učiniti nesmějí, nebo nemohou, protože ji sami neznají. Duch může předvídati, že se něco stane, ale určitá doba může záviseti na událostech, které se ještě nevyplytly a které jsou známy jen Bohu. Lehkovážní duchové, kteří si z toho nic nedělají, když vás oklamou, ustanoví vám zcela klidné dny a hodiny. Proto má vám býti každá příliš podrobná předpověď podezřelou. Naše seslání jest, abychom vás přivedli k pokroku a proto vás podporujeme dle možnosti. Kdo žádá od vyšších duchů moudrost, nebude nikdy oklamán; ale nemyslete si, že bychom ztráceli svůj čas vyslechnutím vašich pošetilostí, nebo abychom vám zvěštovali vlastní budoucnost. To ponecháváme lehkověrným duchům, kteří se tím baví jako děti. Prozřetelnost ustanovila pro zjevení, která mohou člověku býti dána, jisté hranice. Vážní duchové zachovávají mlčenlivost ve všem, co jest jim zakázáno oznámiti. Usilujete-li o to, abyste dostali odpověď, chopají se toho nižší duchové, kteří zneužijí vaši lehkověrnost."

I duchové znají nebo tuší budoucí události jen pomocí úsudku; vidí, že se uskuteční v určitém čase, se kterým však nepočítají, jako vy. Aby ustanovili dobu, musili by se stotožniti s vaším způsobem počítání času, což však nepokládají vždy za nutné. Z toho u vás vznikají bludy."

Nejsou někteří lidé obdařeni schopností, kterými jim dovozuje přiběh do budoucna?

"Ano; to jsou ti, jichž duše se sprostila již hmoty; když jest to určeno, dovoří jim Bůh jisté věci k dobrému zjevení. Mnoho však jest také podvodníků, jako vykladačů, kartářů a věštců, před kterými vždy dlužno varovati."

Co máme souditi o duchách, kteří předpovídají někomu jeho smrt na určitý den a hodinu?

"To jsou duchové posměvační a sice velmi posměvační, kteří nemají jiného cíle, než těšiti se ze strachu, který způsobí. Nemáte s nimi nikdy obcházeti."

Jak to přijde, že některé osoby jsou tušeni nevědomě o době své smrti?

"Nejčastěji to ví jejich vlastní duch ve chvíli své svobody a podrží o tom při probuzení jakési tušení. Proto se tyto osoby nestrahují a neděsí před smrtí, neboť jsou na ni připraveny. Vidí v tomto oddělení těla a duše jinou změnu postavení. Strach před smrtí se zmenší v te míře, v jaké se rozvíjí spiritická vlna."

*

Otázky o minulých a budoucích existencích.

Mohou nám duchové oznámit naše minulé životy?

„Bůh někdy dovoli, aby byly odhaleny. Stane-li se to k vašemu povzbuzení a poučení, bude to pravdivým a v tomto případě stane se toto zjevení skoro vždy samovolně a způsobem zcela neočekávaným. Ale Bůh toho nedovoluje nikdy k ukojení marné zvědavosti.“

Proč tedy dávají někteří duchové vždycky tato sdělení?

„To jsou posměvační duchové, kteří se baví na vaše útraty. Vůbec máte považovati veškerá zjevení tohoto druhu za nepravá neb alespoň za podezřelá, která nemají žádného vážného a užitečného cíle. Posměvační duchové rádi lichotí vaší samolibosti. Jsou media a věřící, kteří přijímají za pravdu, co se jim o té věci řekne a kteří nenahližejí, že nynější stav jejich ducha neospravedlňuje nijak postavení, o němž se domnívali, že je zajímaví. Abychom mohli věřit ve zjevení tohoto druhu, jest zapotřebí, aby se stalo samovolně od různých medií, vespolek cizích sobě i tomu, který jim byl dříve oznámen, pak by se tomu mohlo věřit.“

Nemůžeme-li tedy poznati své předešlé existence, je tomu též tak i s naším způsobem života, se cnotami a nečestmi, které jsme měli?

„Nikoliv, to může býti zjeveno, protože můžete z toho mít prospěch pro své polepšení. Ale ostatně zpytujete-li svou přítomnost, můžete z ní poznati také svou minulost.“

Může nám něco býti zjeveno o našich budoucích existencích?

Nikoliv, všechno, co vám o tom řeknou někteří duchové, jest pouhý žert. Vždyť vaše budoucí existence nemůže býti napřed ustanovena, protože bude taková, jakou si ji učiníte, svým životem na zemi a svými předsevzetími, která učiníte, až se stanete duchy. Čím méně budete musiti odpokutovati, tím budete šťastnější. Ale věděti, kde a jaká bude tato existence, to jest nemožno, kromě zvláštního a řídkého případu u duchů, kteří jsou na zemi jen proto, aby tu vykonali vážné seslání, neboť pak jest jejich dráha již naznačena.“

*

Otázky o mravním a hmotném prospěchu.

Můžeme žádati od duchů rady?

„Ano, zajisté. Dobří duchové pomohou vždycky těm, kteří je s důvěrou vzývají, zvláště, co se týče duše. Ale zavrhnou pokrytce, totiž ty, kteří se tváří, jakoby žádali světla, mají však zalíbení ve tmě.“

Mohou duchové dávati rady o soukromém prospěchu?

„Někdy dle požitku. To závisí také na duchách, k nimž se obrácíte. Rady týkající se soukromého života používají s větší zvržeností důvěrní duchové, protože tito přilnou k některé osobě a starají se o to, co se jí týče. Jest to přítel a důvěrník vašich nejtajnějších myšlenek, ale vy ho často trýznete dětinskými otázkami, takže vás opustí. Bylo by také nesmyslným žádati důvěru od duchů, vám cizích, jako kdybyste se obrátili k někomu, koho byste potkali na cestě. Neměli byste nikdy zapomenouti, že dětinské otázky se nesrovnávají se vznešeností duchů. Musíte také bráti ohled na vlastnosti ducha důvěrného, který může býti dobrým nebo zlým dle své náklonnosti k osobě, k níž přilne. Důvěrný duch zlého člověka jest zlý duch a jeho rady mohou býti nebezpečny. Odstraní se však a postoupí místo duchu lepšímu, když se člověk sám napraví. Rovný k rovnému.“

Mohou důvěrní duchové podporovati zjevení liniový prospěch?

„Mohou a činí to někdy dle okolností; ale buďte přesvědčeni, že se dobří duchové nikdy nesníží k službě lakomství. Zlí duchové toho mnoho před očmi předvádějí, aby vás přilákali a pak vás oklamou. Pamatujte si také dobře, záleží-li vaše zkouška v tom, abyste se podrobili některému osudu, že vaši ochránci vás mohou podporovati, abyste ji snášeli s větší oddaností a někdy s radostí. Ale k vašemu vlastnímu prospěchu pro budoucnost nesmějí vás jí sprostiti. Proto nedovolí dobrý otec svému dítěti všeho, čeho si žádá.“

Vaši ochránci duchové mohou vám v mnohých okolnostech ukázati nejlepší cestu, třeba by vás nevedli jako na provázku, sice byste ztratili všechnu samostatnost a neodvážili byste se učiniti ani jednoho kroku bez jejich pomoci a to by škodilo vašemu zdokonalení. Člověk má k svému pokroku často zapotřebí získati si zkušenosti ke své škodě; proto vás dobří duchové, ačkoli vám ke všemu poradí, zůstavují někdy vašim vlastním silám, jako činí rozumný vychovatel svým chovancům. V obyčejných okolnostech života rádi vám vnuknutím a ponechávají vám tímto způsobem veškerou zodpovědnost špatné volby.

Bylo by zneužíváním blahosklonnosti důvěrných duchů a zneužíváním poslání, kdybyste se jich tázali každou chvíli na nejvšednější záležitosti, jak to činí některá media. Jsou též taková, která berou užku pro pouhé „ano“ nebo „ne“ a táží se o radu při jednodušším jednání. To dokazuje nízkost myšlenek; také jest odvážlivým miniti, že máte vždy služebního ducha po ruce, který nemá jiného zaměstnání, než se obírat

s vámi a s vaším prospěchem. Tím byste si ničili svou vlastní soudnost a omezovali se na trpnou úlohu, neužitečnou pro tento svět a škodlivou pro budoucí pokrok. Je-li dětinským lázati se duchů na nepatrné věci, jest to též neméně dětinským se strany duchů, kteří se tím obírají samovolně; mohou býti dobrými, ale jistě jsou ještě velmi pozemskými.“

Když někdo zanechal po smrti své záležitosti v nepořádku, můžeme jeho ducha požádati, aby je pomáhal uvést do pořádku a můžeme se ho také tázati na jeho skutečné jmění, které zanechal?

„Zapomínáte, že smrt jest osvobozením od pozemských starostí. Či myslíte, že duch, který se ze své svobody těší, rád přijde, aby znovu na se vzal okovy a obíral se záležitostmi, které se ho již nedotýkají a aby uspokojil lakotu svých dědiců, kteří se snad již radovali nad jeho smrtí? Mluvíte o spravedlnosti, ale spravedlnost záleží v oklamání jejich žádostivosti; to jest začátek trestů, které Bůh na ně sešle pro jejich lakotu po pozemských statcích. Ostatně rozpaky, do nichž přivádí někdy smrt nějaké osoby, jsou částí zkoušek života a žádný duch vás nemůže od nich osvoboditi, protože se zakládají na ustanovení Božím.“

Tato naše odpověď vyvede do zajista z bludu ty, kteří mluví, že duchové nemají nic lepšího co dělati, než aby vám sloužili a vedli vás ne k nebi, nýbrž po zemi. Ještě jedna úvaha. Když někdo zanechal za svého života své záležitosti v nepořádku z nedbalosti, není přece k víře podobno, že bude mít o ně po smrti více starosti, neboť se těší, že jest osvobozen od nepřítjenosti, které mu působily a i kdyby byl málo vznešeným, přece bude jim připisovati jako duch méně důležitosti, než jako člověk. Co se týče neznámého jmění, které mohl zanechat, nemá žádné příčiny, aby se o to staral pro lakomé dědice, kteří by naň jistě nepomysleli, kdyby nedoufali, že po něm něco dostanou. Je-li ještě opanován lidskými námitivostmi, může si udělati zlomyslné potěšení z jejich oklamání.

Uzná-li nějaký duch ku prospěchu těch osob, jež miluje, za dobré, aby učinil zjevení toho druhu, učiní tak samovolně. K tomu není zapotřebí býti médiem, ani abyste se obrátili k médiu. Učiní objev známý nahodilými okolnostmi; ale to se nestane nikdy na prosbu jemu učiněnou, protože tato prosba nemůže změnit povahy zkoušek, kterým se máte podrobiti a spíše by je ztížila, protože jest vždy znamením lakoty a dokazuje duchů, že se s ním jen ze zisku obíráte.“

Otázky o osudu duchů.

Můžeme se duchů tázati na jejich postavení v říši duchů?

„Ano a dávají rádi odpovědi, přichází-li otázka z náklonnosti nebo ze žádosti býti užitečným a ne ze zvědavosti.“

Mohou duchové popsati své utrpení, nebo své štěstí?

„Dokonale a tento druh sdělení jest pro vás znamenitým poučením, neboť vás tak zasvěcuje v pravou podobu budoucích trestů a odměn, zničující nepravé pojmy, které si o tom tvoříte; chutějí oživití vaší víru a důvěru v dobrotu Boží. Dobří duchové rádi vám popisují blaženost vyvolených, zlí duchové mohou býti přinuceni, popsati své utrpení, aby se vzbudila v nich lítost. Nalézají také při tom někdy jistý druh ulehčení. Jest to nešťastník, který přednáší sebeobžalobu s nadějí na útrpnost. Nezapomínejte, že hlavním a výlučným cílem spiritismu jest vaše polepšení a abyste ho dosáhli, jest duchům dovoleno seznámiti vás s budoucím životem tím, že vám podají příklady, z nichž můžete těžiti. Čím více se seznámíte se světem, který vás očekává, tím méně budete žefeti tohoto, to jest zkrátka skutečným cílem všeho sdělení.“

Vyvoláme-li osobu, jejíž osud jest neznámý, můžeme se od ní same dovědět, zda ještě žije?

„Ano, není-li jí nejistota smrti potřebnou nebo zkouškou pro ty, kterým záleží na tom, aby to věděli.“

Když ta osoba umřela, může oznamiti okolnosti své smrti takovým způsobem, abychom to mohli zjistiti?

„Připisujete-li tomu nějakou důležitost, učiní tak; jinak se o to málo stará.“

Zkušenost vás poučí, že duch v tomto případě nedá se pohybnosti ziskuchtivými příčinami, které někdo může mít, aby poznal okolnosti jeho smrti. Chce-li je duch oznámiti, učiní tak sám od sebe, buďto médianimickou cestou, nebo viděním, anebo zjevením a pak může podati nejurčiteljší zprávy. V opačném případě může vás podvodný duch úplně oklamati a těšiti se z toho, že působí zbytečná vyšetřování. Často se přihodilo, že zmizela nějaká osoba, jejíž smrt nebyla úředně zjištěna. Viděli jste, že ve velmi řídkých a výmínečných případech duchové na prosbu k nim vznesenou přivedli na pravou stopu. Kdyby tomu chtěli, mohli by to ovšem učiniti, ale často jim to není dovoleno, patří-li tyto obtíže ke zkouškám těch, kteří se jich chutějí zprostiti. Těšili byste se marnou nadějí, kdybyste tímto způsobem chtěli nabýti nějakého dědictví, neboť nic není jistějšího než útraty, které na to vynaložíte. Jsou duchové, kteří lichotí takové

nadějí a nedělají si z toho nic, navádějí-li k takovému jednání, kde se můžete za šťastné pokládati, vyvážete-li jen s nepatrným posměchem.“

*

Otázky o zdraví.

Mohou nám duchové dáti rady týkající se našeho zdraví?

„Zdraví jest nevyhnutelnou podmínkou pro práci, kterou máte vykonati na zemi; proto se rádi o to starají. Ale mezi duchy jsou nevědomí i moudří a proto se neobracejte na kteréhokoliv ducha.“

Obrátíte-li se na ducha znamenitého lékaře, máme větší jistotu, že obdržíte dobrou radu?

„Pozemští učenci nejsou neomylní, jejich pojmy nejsou vždy pravými a od těch je smrt neosvobodí. Pozemská věda jest velice nedokonalou proti vědě nebeské; jen vyšší duchové ji znají a ačkoliv nemají vám známých jmen, mohou mnohem více věděti, než vaši vynikající učenci. Věda jediná nepůsobí ještě vyšších duchů a velice byste se podivili, jaké postavení zaujímají někteří učenci mezi námi. Duch vědatora může o tom míti tak malou vědomost, jako za svého života, nepokročil-li jeho duch dále.“

Poznává moudrce, když se stane duchem, své vědecké chyby?

„Dosáhne-li dosti vznešeného stupně tím, že jest sprostěn své marnivosti, pochopí, že jeho vzdělání není úplné; ale není-li dosti sprostěn hmoty, může podržeti ještě některé předsudky, které měl na zemi.“

Mohl by lékař, vyvalav ze svých nemocných ty, kteří zemřeli, obdržeti od nich vysvětlení a příčinu jejich smrti a o chybách, jichž se mohl při léčení dopustiti?

„To se může státi a bylo by mu to velmi prospěšno, zvláště kdyby mu byli nápomocni osvícení duchové, kteří by doplnili znalosti mu scházející při jistých nemocích. Ale k tomu jest zapotřebí, aby se tomuto studiu oddal z lidskému úmyslu a nikoliv, aby si získal bez práce vědomosti a jmění.“

*

Otázky o vynálezech a objevech.

Mohou nám duchové při vědeckém zkoumání a při objevech býti nápomocni?

„Věda jest dílo ducha a lze ji získati jen prací, neboť jen prací pokračuje člověk na své dráze. Jakou by měl zásluhu, kdyby se mohl jen otázkati duchů, aby všechno věděl? Každý hlupák mohl by se takto státi

mudrcem. Tak jest tomu i s vynálezy a objevy přímyslu. Zde jest ještě jiná úvaha, totiž, že všechno musí přijíti svým časem, když dozraje mysl, aby to mohla pochopiti. Kdyby měl člověk tuto moc, převrátil by všechn pořádek. Bůh pravil k člověku: „V potu tváře své jísti budeš chléb“; je to podobenství podivuhodné, které zobrazuje poměr, v němž jest člověk zde na zemi. Má pokračovati ve všem namáhavou prací. Kdyby se mu podávaly všechny věci již utvořeny, k čemu by měl rozum? Byl by jako žák, jehož povinnosti by vykonával jiný“.

Nepomáhají duchové vynálezci při jejich výzkumech?

„Ó, to jest něco jiného, když nadešel čas objevu, vyhledávají duchové, povolání řídit pokrok, schopného člověka, aby ho přivedli k dobrému cíli a vnuknou mu potřebné myšlenky, takže mu ponechají všechnu zásluhu, neboť on musí tyto myšlenky spracovati a uskutečniti. Tak tomu jest při všech velikých pracích lidského důmyslu. Duchové nechávají každého člověka v jeho oboru; tomu, kdo jest schopen jen kopati zemi, nesvěřují tajemství Božích, ale dovedou vyvésti člověka z temnoty, je-li schopen podporovati jejich úmysly. Neřávejte se tedy svěsti ze zvědavosti nebo ze cizího cíle na cestu, která není cílem spiritismu a která by vás přivedla k nejsměšnějšímu oklamání.“

Osvícenější znalost spiritismu zmírnila zimmichou touhu po objevech, o nichž se s počátku lidé domnívali, že učiní je tímto prostředkem. Přišlo se již tak daleko, že se lidé tázali duchů na recepty k barvení a vzrůstu vlasů, k hojení nehtů u nohou atd. Poznali jsme mnoho lidí, kteří minuli, že udělali své štěstí, ale obdrželi jen více nebo méně směšné návody. Tak tomu také jest, kdyby někdo chtěl pomoci duchů vyzkoumati počátky věcí. Jistí duchové mají o této látce své soustavy, které často nejsou lepšími, než soustavy lidské a které máte přijímati toliko s největší zdrželivostí.“

*

Otázky o skrytých pokladech.

Mohou duchové objeviti skryté poklady?

„Vyšší duchové se těmito věcmi neobírají, ale posměvační duchové ukazují často poklady, jichž není, anebo označují poklad na některém místě, kdežto v pravdě jest zcela na jiném a to proto, aby se ukázalo, že pravé štěstí záleží v práci. Když Prozřetelnost určila někomu skryté poklady, nalezne je přirozenou cestou, jinak však nikoliv.“

Co si máme myslet o víře v duchy, kteří střechou skryté poklady?

„Duchové, kteří ještě nejsou sprostěni lumoty, litou k nim. Lakomci, kteří skryli své poklady, mohou je hlídati a chrániti ještě po své smrti a pomatenost, do které upadávají, vidí-li, že byly nalezeny, jest jedním z jejich trestů do té doby, až uznají jejich bezcecnost pro sebe. Jsou též duchové, kteří jsou povoláni řídit vnitřní změny země a z nichž stali se allegorií strážcové bohatství přírody: ostatně otázka o skrytých pokladech náleží do téhož druhu, jako o neznámém dědictví. Byl by velmi pošetilým, kdo by spoléhal na domnělé zjevení, které mu bylo učiněno od šprýmaře neviditelného světa. Právili jsme, že duchové, chtějí-li, anebo mohou-li učiniti taková zjevení, učiní je samovolně a že k tomu nepotřebují žádného media. Zde uvádíme jeden příklad. — Jistá paní ztratila svého muže po třiletém manželství a měla právě býti vypuzena ze svého domu beze všeho jmění od svých nevlastních dětí. Když její zoufalství bylo největší, zjevil se jí jednoho večera její muž a pravil k ní, aby ho následovala do jeho komnaty. Zde ji ukázal svůj psací stůl, který byl ještě oti soudu zapečetěn a způsobil, že pomocí druhého zraku viděla dovnitř. Ukázal jí tajnou zásuvku, již neznala a pravil: „Předvídal jsem, co se stane a chtěl jsem zabezpečiti tvůj osud. V této zásuvce je má poslední vůle, odkazují ti užívání tohoto domu, a důchod 600 zř.“ Pak zmizel. V den odstranění soudních pečeti nemohl nikdo otevřítí zásuvky. Paní vyprávěla, co se jí přihodilo. Otevřela ji dle návodu svého muže a byla tam nalezena poslední vůle souhlasící s tím, co jí bylo oznámeno.“

*

Otázky o jiných světech.

Nemůžeme věřit popisům, které duchové podávají o rozličných světech?

„To závisí na stupni skutečného pokroku duchů, kteří tyto popisy podávají, neboť pochopíte, že prosti duchové jsou zcela neschopni vás poučiti. Dáváte často o tom vědecké otázky, jichž nemohou zodpovědět. Jsou-li poctiví, ličí je dle svých osobních náhledů, jsou-li lehkomyšní baví se tím, že podávají vám podivné a nesmyslné popisy a protože nejsou ještě sprostěni v putujícím stavu fantazie, čerpají v ní schopnost vyprávěti to, co nemá žádné skutečnosti. Ale nevěřte ve svrchovanou nemožnost, že byste nemohli obdržeti o těchto světech nějakých vysvětlení. Dobří duchové rádi popisují ty světy, na nichž právě jsou, aby tím přispěli k vašemu polepšení a povzbudili vás k nastoupení cesty, která vás tam

může přivést. Je to prostředek k ustálení vašich pojmů o budoucnosti, abyste nezůstali v nejistotě.“

Jakou kontrolu můžeme mít o pravdivosti těchto popisů?

„Nejlepší kontrolou jest soulad, který může mezi nimi býti; ale pamatujte, že mají býti k vašemu polepšení a že tedy můžete býti poučeni nejlépe o mravním stavu obyvatelů, ale nikoliv o fyziologických a geologických poměrech té zeměkoule. Se svými nynějšími vědomostmi nemohli byste toho ani pochopiti a toto studium by nesloužilo k vašemu pokroku; budete jej moci předsevzít, až tam budete.“

Otázky o fysických a astronomických poměrech světů patří do kruhů vědeckých výzkumů, jichž obtíž nám uspořiti nemohou. Bez této práce bylo by astronomovi velmi pohodlnou věcí, kdyby mu duch sdělal jeho výpočet. Kdyby snad duchové mohli nám uspořiti zjevením práci při objevu, učinili by to jistě ve prospěch učence skromného, který by vyznal upřímně toho pramen, nežli k prospěchu učence pyšného.

Část dvacátá sedmá.

Rozdíly a mystifikace.

Rozdíly.

Protivníci spiritismu neopomenou zajisté namítati, že jeho přívrženci si také odporují. Práví: „Dává-li se vám poučení od duchů, čím to je, že není totožno?“ Vážné a hluboké studium této vědy ukáže pravou cestu tohoto úsudku. Všimněme si především, že tyto rozdíly jsou obvykle více zdánlivé než skutečné, protože se zakládají spíše na povrchnosti a že tedy jsou bez důležitosti. Rozdíly přicházejí z dvou pramenů: od lidí a od duchů.

Rozdíly teorie lidského původu byly dostatečně vysvětleny v části o soustavách, na kterou se odvoláváme. Každý pochopí, že s počátku, kdy výzkumy byly ještě neúplné, povstaly rozličné domněnky o příčinách a následcích jevů spiritických; z těch již tři čtvrtiny padly hlubším a vážnějším studiem. Můžeme říci, že dnešního dne jest jednotu u nesmírně většiny spiritistů, alespoň co se hlavních zásad týče.

Abychom pochopili příčinu a vážnost rozdílu spiritického původu, musíme se stotožniti s podstatou neviditelného světa a zpytovat ji se všech jejích stran. Při prvním pohledu zdá se podivným, že všichni duchové nesmyslejí stejně: to však nepřekvapí žádného, kdo zna nekonečný počet

stupňů, jimiž musí projíti, aby dosáhli vrchole postupníku. Předpokládati u nich stejné pocuzování věcí, předpokládati, že mají všichni na témž stupni, že všichni vidí dobře, bylo by připustiti, že všichni dosáhli dokonalosti, čehož není a býti nemůže. povážme-li, že duchové nejsou nic jiného, než lidstvo sprostěné tělesného roucha. Protože se mohou duchové všech tříd zjevití, vyplývá z toho, že jejich sdělení mají na sobě znak buď nevědomosti, nebo moudrosti, jejich mravní nízkosti, nebo vznešenosti. Nesmíme zapomenouti, že jsou mezi duchy jako mezi lidmi falešní, poloučení i křivoučení, pyšní, osobiví duchové. Protože jen dokonalým duchům jest dáno všechno znáti, jsou pro ostatní duchy jako pro vás tajemství, která si hleďi vysvětliti dle svých náhledů, kterým dávají ze samolibosti převahu a uvádějí je nádi ve svých sděleních. Chyba jest na straně některých lidí, že velmi lehkovážně přijala mínění, která se přišli zdravému rozumu a že se stala jejich zodpovědnými rozšiřovateli. Proto nemají rozdíly spiritického původu žádných jiných příčin, než rozdílnou intelligence, vědomosti, soudnosti a mravnosti duchů, kteří nejsou ještě schopni, aby všechno poznali a všemu porozuměli.

K čemu nám tedy slouží poučení duchů, namítanou někteří, když nám nepodávají více jistoty, než poučení lidská? Na to jest snadná odpověď. Jako nepřijímáme poučení všech lidí se stejnou důvěrou a mezi dvěma naukami dáváme přednost té, jejíž původce se nám zdá osvěcenější, rozumnější a náruživostem méně přístupnější, tak musíme jednati i s duchy. Jsou-li v jejich počtu takoví, kteří nestojí nad lidstvem, jest jich mnoho, kteří je předčí a ti to mohou nám dáti poučení, které bychom márně hledali i u lidí nejucenějších. Musíme je libiti od zástupu nižších duchů a k tomuto rozeznání nás vede úplná znalost spiritismu. Avšak tato poučení mají svou hranici a není-li duchům dáno všechno vědět, tím více tomu tak musí býti u lidí. Na některé věci bychom se tedy márně tákali. buď jest jim zakázáno je zjevití, nebo jich neznají sami a mohou nám podati o nich jen své osobní mínění. To jsou tedy osobní domněnky, které pyšní duchové vydávají za slychanou pravdu. Zvláště usilují o vysvětlení toho, co má zůstatí v skrytosti, jako budoucnost a počátek věcí, aby si tím získali víru, že znají tajemství Boží. A proto jest také v tom nejvíce rozdílu.

Zde jsou odpovědi dané duchy na následující otázky vztahující se na rozdíly:

Zjeví-li se ten duch ve dvou rozličných kruzích, může dáti o témž předmětu odpovědi sobě odporující?

„Liší-li se tyto kruhy v mluvení a v myšli, může se jim zdáti odpověď přetvořena, protože jsou pod vlivem rozličných druhů duchů. Odpověď není sama v sobě odporující, nýbrž způsob jakým se podává a jakým jest chápána.“

Lze pochopit, že odpověď se může změnit, ale vylučují-li vlastnosti média každou myšlenku na škodlivý vliv, čím to je, že vyšší duchové mají teď rozdílnou a sobě odporující o těchž předmětech k osobám velmi významu?

„Duchové opravdu vyšší neodporují sobě nikdy a jejich řeč s týmiž osobami jest vždy táž. Může býti dle osob a míst rozdílna, ale buďte při tom pozornými, neboť rozdíl je často jen zdánlivým a záleží více ve slovech, než v myšlence, neboť uvážíte-li to, sledáte, že základní myšlenka jest táž. A pak může tyž duch na tutéž otázku odpovídati rozličně dle stupně dokonalosti těch, kteří ho vyvolají; vždyť není vždycky dobře, aby obdrželi všichni touž odpověď, protože nejsou stejně pokročilí. Je tomu právě tak, jako kdyby vám dalo dítě a učenec tutéž otázku; zajisté odpovíte každému tak, aby byla pochopena a abyste ho uspokojili. Odpověď bude míti tyž smysl, ačkoli bude slovně rozdílna.“

Proč potvrzují vážní duchové u některých osob myšlenky, ano i předsudky, které zavrhnou u jiných?

„Jest třeba, abychom si rozišli. Má-li někdo přesvědčení velmi ustálené o některé nauce, i kdyby byla falešná, jest sice třeba, abychom ho odvrátili od jeho náhledů, ale jen znenáhla a proto užíváme často jeho slov a zdáme se schvalovati jeho myšlenky, aby se nepřestal od nás poučovati. Ostatně není dobře napadati předsudky násilně, neboť by to způsobilo, že bychom nebyli vyslyšeni. Proto mluví duchové často dle mluvení těch, kteří je slyší, aby je přivedli znenáhla k pravdě. Přizpůsobí svou řeč osobám, jako vy učiníte, jste-li poněkud obratnými řečníky. Proto nebudou mluvit s Číňanem, nebo Mohamedánem, jako s Francouzem, Němcem, nebo vůbec s křesťanem. Nesmíme však bráti za rozdíl to, co jest často jen obšírnějším rozvinutím pravdy. Každý duch má svou Bohem ustanovenou úlohu; oni ji vykonávají v poměrech, jež uznávají za přiměřené blahu těch, kteří obdrží jejich sdělení.“

Rozdíly třeba jen zdánlivě mohou způsobiti pochybnost v duši některých lidí; jakou můžeme míti kontrolu, abychom poznali pravdu?

„Abyste rozeznali omyl od pravdy, musíte prozkoumati a vážně promyslet tyto odpovědi a to vyžaduje úplného studia. K tomu je třeba času, jako zpytování všeho. Zpytujte a srovnávejte, říkáme vám neustále a poznání pravdy bude vám odměnou. A jak hodláte se dopřít k pravdě,

když si všechno vykládáte dle svých omezených myšlenek, které považujete za veliké? Ale ten den není daleko, kdy poučení duchů v podrobnostech bude takové jako v základech. Naši úlohou jest zničit bludy, ale to se může státi jen znenáhla.“

Jsou lidé, kteří nemají ani času, ani potřebných schopností pro vážné a silné zpytování a kteří přijímají vše, co se jim přednáší. Není tu nebezpečí, že uvěří bludům?

„Jen ať činí dobře a nepáchají zla, to jest hlavní věc a k tomu není dvojí nauky. Ctnost jest vždy ctností, ať již ji vykonáváte ve jménu Allaha, nebo ve jménu Jehovy, neboť Bůh jest jen jediný.“

Jak mohou míti duchové, kteří se zdají inteligentní, nepravé náhledy a náhledy?

„Mají svou nauku. Ti, kteří nejsou ještě dosti pokročilí a kteří se za takové pokládají, považují své náhledy za pravé. Jest tomu tak i vás.“

Co máme souditi a učiti, dle kterého se může jen jediný duch zjevit a sice, že tento duch jest Bůh nebo Ježíš?

„Duch, který takto učí, jest duch, který chce panovati a proto chce vzbuditi víru, že on jest jediným; ale nešťastník, který se odváží dáti si jméno Boží, bude přísně potrestán za svou pýchu. Co se jeho nauky týče, zavrhuje se sama sebou, protože jest v odporu s událostmi zcela osvědčenými a nezasluhuje vážného zpytování. Rozum vám praví, že dobré pochází z dobrého pramene a zlé ze zlého; jak byste mohli žádati, aby dobrý strom nesl špatné ovoce? Sbírali jste někdy hrozny pod jabloní? Rozličnost sdělení jest nejpatrnějším důkazem rozdílnosti jejich původu. Ostatně zapominají duchové, kteří tvrdí, že jen oni sami se sdělují, vysvětliti, proč by toho nemohli učiniti také druzí. Vždyť ve spiritismu jest nejkrásnějším obcování viditelného světa se světem neviditelným, lidí s bytostmi, které jim jsou drahými. Toto obcování stotožňuje člověka s jeho budoucností a odlišuje ho od hmotného světa. Potlačiti toto obcování jest vrhnouti ho do pochybnosti, která ho trápí. Zpytuje-li se pozorně nauka těchto duchů, poznají se každým krokem znaky jejich nevědomosti o věcech nejpatrnějších a tím jistě znaky nízkosti.“

Duch pravdy.

Ze všech rozdílných, které se posuzují ve sděleních duchů, nejpůvodnější jest ten, který se vztahuje na reinkarnaci (znovuzrození). Je-li znovuzrození nutností spiritického života, čím to jest, že ho všichni duchové neuvěří?

„Nevíte, že jsou duchové, jichž pojmy jsou dosud tak omezeny, jako u mnoha lidí na zemi? Domnívají se, že jejich nynější stav bude trvati věčně, nevidí za obzor svých vědomostí, nestarají se o to, odkud přišli, ani kam jdou a přece se musí podrobiti zákonu nutnosti. Znovuzrození jest

nutností, na kterou pomyslí teprve tehdy, až přijde; vědí, že duch pokračuje, ale jakým způsobem, jest jim záhadou. Tázete-li se jich, budou vám vyprávěti o sedmí nebiích nad sebou ležících. Jiní budou k vám mluvit o ohnivém kouli, o kouli hvězd, pak o městě květin a o městě vyvolených."

Pochopujeme, že málo pokročilí duchové nemohou pochopiti této otázky, ale čím to jest, že někteří samovolně mluví o svých rozličných existencích a o své žádosti znovuzrodit se, aby se vykoupili z minulosti?

„V říši duchů dějí se věci, které jest vám těžko pochopiti. Nejsou mezi vámi mnozí lidé, v některých oborech nevědomi, kteří jsou osvíceni v jiných? Lide, kteří mají více soudnosti než vychováni a jiní, kteří mají více důvtipu, než soudnosti? Nevíte také, že někteří duchové rádi udržují lidi v nevědomosti, ačkoliv se zdají je poučovati? Mohou svěsti ty, kteří nehledí na základ, ale jsou-li vehnáni rozumováním do úzkých, neudrží dlouho své úlohy. Kromě toho musíte bráti ohled na obezřelost, které duchové obvyčejně užívají při prohlášení pravdy. Velmi veliké a náhlé světlo oslepuje a neosvětluje. Mohou v jistých případech uznati za dobré rozšiřovati pravdu jen poněkud dle času, místa a osob. Možná neučil všemu, čemu učil Kristus a sám Kristus pravil mnoho věcí, jichž význam byl zůstaven budoucím pokolením. Mluvíte o znovuzrození a divíte se tomu, že této zásadě nebylo v jistých krajinách vyučováno. Ale pomyslete si, že v zemi, kde otroctví jest zakouřeno v mravech, byl by spiritismus býval zapuzen již pro znovuzrození. Neboť myšlenky, že ten, kdo jest pánem, může se stát otrokem a naopak, anebo, že člověk, kterému se svět zhmulsil, musí se do něho vrátiti, byly by se zdály hroznými. Nebylo tedy prospěšnějším s počátku přednášeti jen hlavní zásady s výhradou, později z nich vyvozovati důsledky? Vězte také, že se nic neděje bez Jeho dovození a cíle, kterého často pochopiti nemůžete. Pravil jsem vám, že nastane jednota ve spiritické víře a budete přesvědčeni, že nastane a že zajdou odchylky méně důležité, jedna za druhou, dle poměrů, jak se lidé vzdělají a že zmizí sloceň, neboť to jest vůle Boží, proti níž blud nemůže míti převahu."

Neosvětluje pokrok pravé vědy bludné učení, jež podávají někteří duchové?

„Chtěli byste míti všechno bez práce. Není přece žádného pole, aby na něm nerostl pleva, jež rolník musí fukiti. Tyto bludné nauky jsou následek nízkosti vašeho světa. Kdyby byli lidé dokonalými, přijímali by jen pravdu. Bludy jsou jako falešné drahotkamy, které jen zkušené oko

rozezná. Potřebujete tedy poučení, abyste rozeznali pravé od nepravého a proto bludné nauky jsou prospěšny, že se naučíte rozeznávati pravdu od bludu."

Nejsou ti zdrženi v pokroku, kteří se oddávají bludům?

Přijmou-li bludy, jest to tím, že nejsou ještě dosti pokročilými pochopiti pravdu."

Každý domnívaje se, že nastane jednota, pokládá svou víru za pravdu, krevně klam podvodní duchové dále udržují. Dle čeho se má nestraný a nezáštný člověk řídit, aby mohl vynésti soud?

Nejjasnější světlo se nezatemní žádným mrakem, diamant bez poskvrny má největší cenu. Proto posuzujte duchy dle čistoty jejich učení. Jednota se utvoří tam, kde se nikdy dobro nestotožní se zlem. Vždyt základní zásady jsou celkem tytéž a musí vás spojití jedinou myšlenkou, láskou k Bohu, k bližnímu a konáním dobra. Ale jest tedy způsob pokračování duše jakýkoliv, jest přece konečný cíl a prostředek ho dosáhnouti též, totiž činiti dobro. Nastanou-li pak rozepře i v základech nauky, máte jisté pravidlo k jejich ocenění: Nejlepší nauka jest ta, která nejvíce uspokojuje srdce i rozum a která může nejspíše lidstvo přivesti k dobrému. A ta také, ubezpečuji vás, zvítězí."

Duch pravdy.

Rozdíly plynoucí ze spiritických sdělení mají obvyčejně tyto prameny: nevědomost některých duchů, podvod nižších duchů, kteří z nešlechtnosti nebo ze špatnosti tvrdí opak toho, co jinde pravil duch, jehož jméno převzmou a sice z vůle ducha samého, který mluví dle času, místa a osob a který může uznati za prospěšné neřici každému všechno; nedostatečnost lidské řeči, která nedovede vyjádřiti všeho, co jest ze světa netělesného; nedostatečnost prostředků sdělení, která nedovoluje vždy duchu vyjádřiti úplně svou myšlenku a konečně výklad, který každý může podati dle svých náhledů a usuzování. Zpytování, pozorování, zkušenost a zapření své samolibosti může nás naučiti rozeznávati všechny pohlednosti.

Mystifikace.

Je-li nepřijemností býti oklamán, jest tím více býti omámen. Z toho se však můžeme snadno vysvoboditi tím, že odkryjeme všechny prostředky podvodníků podvodných duchů. Duchové nám podali následující odpovědi o tomto předmetu:

Můžeme se nějak chránit před mystifikacemi, těmito nejnejpříjemnějšími úskalími praktického spiritismu?

„Myslím, že si dovedete již odpovědět dle toho, o čem jsme vás poučili. Ano, jest k tomu jediný prostředek, totiž žádati od spiritismu jen tolik, kolik vám může a smí dát. Jeho cílem jest mravní polepšení člověčenstva. Dokud se od toho neodchýlíte, nebudete nikdy oklamáni. Duchové přicházejí, aby vás vedli po dráze ctnosti a nikoli hodnosti a bohatství, nebo aby sloužili vašim malicherným náruživostem. Kdybyste se jich nikdy netázali na nic pošetilého, nebo co převyšuje jejich obzor vědomostí, neklamali by vás podvodní duchové. Z toho soudte, že ten, kdo jest oklamán, obdrží jen to, co zasluhuje. Úloha duchů nezáleží v tom, aby vás poučovali o věcech světských, nýbrž aby vás vedli bezpečně k tomu, co pro vás může býti na světě nejprospěšnější. Mluví-li k vám o vedlejších věcech, jest to tím, protože to uznávají za potřebné, ale nikoli na vaši otázku. Vidíte-li v duchu hadače a čarodějníka, pak budete oklamáni. Kdyby lidé se obraceli se vším k duchům, nepotřebovali by svobodné vůle a odchýlili by se od cesty Bohem jim vykázané. Člověk má jednati sám od sebe. Bůh neposílá duchy, aby vám urovnali dráhu materiálního života, nýbrž aby vás připravili na život budoucnosti.“

Ale jsou lidé, kteří se na nic netuží a přece bývají oklamáni duchy, kteří samovolně přicházejí?

„Ovšem, netuží se, ale nechávají je mluvit, což jest vlastně totéž. Kdyby přijímali s nedůvěrou vše, co se odchyluje od hlavního předmětu spiritismu, nebyli by podvodnými duchy oklamáni.“

Proč Bůh dovoluje, aby lidé upřímně byli oklamáni? Nezvíklá to jejich víra?

„Kdyby to zviklálo jejich víru, nebyla by příliš pevnou. Kdo zapře spiritism pro pouhé oklamání, dokazuje, že ho nepochopil a že se nedrží jeho vážné stránky. Bůh dopouští mystifikace, aby zkoušel stálost pravých jeho přívrženců, anebo aby potrestal ty, kdo v něho věří jen pro zábavu.“

Nezbednost podvodných duchů převyšuje někdy vše, než co si můžete myslet. Umění, s kterým připravují své zbraně a sestavují prostředky k přesvědčení, může mít často nepřijemné následky pro ty, kteří se nemají na pozoru. Několika lidem již otevřeli jsme oči, když se nás tázali o radu a ušetřili jsme jich směšných činů. Nižší duchové nejčastěji vzbuzují lakotu zjevením skrytých pokladů, oznámením dědictví nebo jiných pramenů bohatství. Zdržujte se každého jednání duchy předepsaného, není-li jeho cíl rozumný. Neďte se oslepiti jmény, která duchové

přijímají, aby dodali svým slovům pravdy. Nedůvěřujte odvážlivým teoriím a vědeckým soustavám. Mohli byste vyplniti celou knihu vypsáním všech manifestací, o nichž jste se již dozvěděli a přece celá kniha nic by neznamenalá.“

Duch pravdy.

Část dvacátá osmá.

Podvody ve spiritismu.

Ziskuchtivá media. — Spiritický podvod.

Ziskuchtivá media.

Nemůžeme se diviti, když někteří lidé chtěli využívat duchů; vždyť se tak děje se všim na světě. Zbývá ovšem otázka, jak by se to dalo provést. Rozhodně nic by neprospělo charlatanismu a kejkřlivství více, než takové podvodné umění. Jako jsou falešní somnambulové, tak jsou také podvodná media. Těm, kteří by se domnívali, že spiritické události jsou jen zručným pokusem, odpověděli bychom, že není nezištného charlatanismu. Proč by používaly podvodu osoby, kdyby z toho neměly žádného prospěchu a když jsou známy, jako osoby počestné? Může-li býti podezřelým prospěch, který má médium ze své schopnosti, není to ještě důkazem, že toto podezření je odůvodněno. Může mít skutečnou schopnost a jednati velmi poctivě, ačkoli si dává zaplatiti ztrátu času a po případě cestovné.

Kdo dobře pochopil, co jsme pravili o potřebných podmínkách, chceme-li býti médii dobrým duchům, o příčinách, které je mohou odstraniti, nebo překaziti jim, aby přišli a konečně o všech mravních podmínkách, které mohou mít vliv na povahu sdělení, jak by mohli předpokládati, že duch — třeba málo vznešený — bude každou chvíli po vůli

pořadatelů sezení a že se podrobí všem rozkazům, aby uspokojil zvědavost kteréhokoli přichozícího? Známe odpor duchů proti všemu, co souvisí s lakotou a sobectvím, jak málo si váží lidských věcí a mohli bychom čísti, aby pomáhali při kupčení s jejich přítomností? To se protiví myslí a málo bychom pochopili spiritism, kdybychom tak soudili. Lehkovážní duchové vyhledávají každou příležitost, aby se bavili na naše útraty; z toho následuje, nejsme-li oklamáni nepravým médiem, že se máme obávat klamu některého z nich. Ostatně, k čemu jsou dnešního dne placená media, když, nemáme-li této schopnosti sami, můžeme ji nalézt i ve své rodině, nebo mezi přáteli a známými?

Ziskuchtivá media nejsou jen ta, která požadují určitý plat. Ziskuchtivost jeví se také cizířadostivými vyhlídkami všeho druhu, na nichž se mohou zakládati osobní naděje. Toho se dovedou chopiti podvodní duchové a kořisti značně z této převrácenosti, lichotíce podvodnými nadějemi těm, kteří se poddávají jejich závislosti. Médiumita jest schopnost daná k dobrému a dobří duchové se strani každého, kdo by jí chtěl dosáhnouti něčeho, co neodpovídá úmyslům Prozřetelnosti. Sobectví jest neuhkem společnosti. Dobří duchové bojují proti němu a nemůžeme předpokládati, že přicházejí, aby mu sloužili. Proto by bylo zbytečno držovati se dále při této látce.

Media pro fyzické jevy nenáleží do této třídy. Tyto jevy přicházejí obyčejně od nižších, méně svědomitých duchů, kteří ovšem nemusí býti ještě nutně zlí. Člověk může býti dělníkem, nebo nádeníkem a při tom velmi počestným člověkem. Kdyby médium této třídy chtělo využívat své schopnosti, mohlo by míti duchy, kteří by mu pomáhali bez velikého odporu, ale zde jest ještě jiná nesnáz. Toto médium neobdrželo své schopnosti pro zábavu, nýbrž aby jí použilo k dobrému a když jí zneužívá, může mu býti odňata, nebo se obrátí k jeho škodě, protože nižší duchové stojí pod vládou duchů vyšších. Nižší duchové sice rádi podvádějí a rádi se baví, ale neradi jsou sami, právě jako druzí, oklamáni. Nestrpí, aby se jich užívalo k rozmnožení příjmů a dokazují každou chvíli, že mají svou vůli a jednají, kdy a jak se jim zlíbí. Proto médium není přesvědčeno o pravidelnosti manifestací. Tvrditi, že je obdržíme v určitý den a hodinu, bylo by důkazem největší nevědomosti. Co se má tedy dělati, aby se získalo peněz? — Napodobiti jevy. To činí nejen ti, kteří z toho dělají lemeslo, nýbrž i zdánlivě prostí lidé, kteří pokládají tento prostředek za lehčí a pohodlnější než pracovati. Nepodává-li svého ducha, nahradí se. Kde se jedná o vydělání peněz, tam jest

obrazotvornost plodna. Kde jest zisk oprávněnou příčinou podezření, tam se dává také právo k přísnému zkoumání, které nemůže nikoho urážeti. Ale jako jest podezření v tomto případě ospravedlněno, tak jest urážlivé naproti počestným a nezištným osobám.

Medianimická schopnost, i kdyby byla omezena na fyzické jevy, nebyla nikomu dána, aby ji stavěl na odív na jevišti a kdo by tvrdil, že mu jsou duchové k službám, toho můžeme mít za podezřelého z podvodu. Z toho soudíme, že svrchovaná nezištnost jest nejlepší zárukou proti charlatanismu. Nezabezpečuje-li nám vždy dobrých intelligentních sdělení, přece odebírá zým duchům mocný prostředek činnosti a utrháčím na cti zavírá ústa.

Nezbývá než to, co můžeme pojmenovati diletantským kejklářstvím, to jest neškodné podvody některých posměváčků. Mohly by se prováděti jako kratochvíle v lehkovážných společnostech, ale nikoli ve vážných spolcích, kam se připouštějí jen vážné osoby. Takový člověk musel by býti obdařen zvláštní trpělivostí, aby prováděl tuto úlohu po celé měsíce, celá léta a vždy několik hodin po sobě. Jen zisk může dáti tuto vytrvalost a zisk může učiniti všechno podezřelým.

Někdo by řekl, že médium, které obětuje svůj čas obecnstvu, nemůže to dělati zdarma, že se musí také živiti. Což nemá jiného zaměstnání po ruce? To by se našli vždycky lidé, aby těžili z tohoto výnosného řemesla. Nezapomínejme, že duchové jsou dušemi zemřelých a ukládá-li nám mravouka a náboženství cítiti jejich ostatky, že jest tím větší povinností cítiti jejich duše. Co bychom řekli o člověku, který by z hrobu vykopal tělo a ukazoval by je za peníze? A je to snad méně neuctivo jednati tak s duchem? Nesmíme zapomenouti, že fyzické a inteligentní manifestace připouští Bůh k našemu poučení.

Netvrdíme, že by nemohla býti placená média poctivými a svědomitými lidmi, neboť počestní lidé jsou v každém stavu. Mluvíme jen o zneužívání, které jest důvodnější u placených médií, než u těch, kteří pokládají svou schopnost za milost, které používají jen tehdy, aby lidem prokázali službu. Stupeň důvěry nebo nedůvěry k placenému médium závisí na účtě, kterou vyžaduje jeho povaha a mravnost a kromě toho na okolnostech. Kdyby médium zřeklo se svého zaměstnání, kterým vydobývalo svůj chléb, aby lidstvu svou mediumitou otevřelo oči, pak musí býti omluveno, přijme-li peněz, aby mohlo býti živo, ale to nesmí býti stotožňováno se spekulativním médium, které by s úmyslným předsevzetím

ze své mediumity dělalo řemeslo. Dle příčiny a úmyslu ho mohou duchové zavrhnouti, omluviti, nebo i podporovati, neboť posuzují více úmysl, než hmotný čin.

Somnambulové, kteří užívají zisťujícím způsobem své schopnosti, sem nepatří, neboť zde jedna jejich vlastní duch, který jest jim vždycky k službám. Oni těží skutečně jen ze sebe, protože mohou nakládati se svou osobou, jak tomu rozumějí, kdežto spekulativní média využívají duši zemřelých.

Víme, že naše přimost proti ziskuchtivým médiím vzbouří proti nám všechna, která využívají, nebo hodlají využívat tohoto nového řemesla: Těšíme se však myšlenkou, že prodáváči Ježíšem z chrámu vyhnání, nehleděli naň přívětivým okem. Máme proti sobě také lidi, kteří nehledí na to tak vážně, ale míníme, že máme právo utvořiti si jisté mínění a vytknouti je; nenutíme však nikoho, aby je přijal. Přiznala-li se k němu nesmírná většina, stalo se to asi proto, že je pokládají za správné. Co se nás týče, jestli naše spisy ve Francii a v jiných zemích vzbudily nedůvěru proti ziskuchtivé mediumitě, míníme, že to nebude jednou z nejmenších služeb, kterou jsme prokázali vážnému spiritismu.

Spiritické podvody.

Ti, kteří nepřipouštějí skutečnost fyzických manifestací, připisují obyčejně uskutečněné zjevy podvodu. Odvolávají se na to, že zruční kejklíři provádějí skoro zázraky, neznáme-li jejich tajemství. Z toho soudí, že média nejsou nic jiného, než eskamotéři. Toto mínění jsme již vyvrátili zejména ve svých článcích o Homeovi a v „Revue spirite“ pro leden a únor 1858. Zmíníme se tedy o tom jen několika slovy. Ostatně jest to pozorování, které nemine žádného, kdo poněkud přemýšlí. Jsou skutečně eskamotéři podivuhodné zručnosti, ale ti jsou řádci. Kdyby všechna média byla taková, musili bychom se přiznati, že toto umění učinilo v krátkém čase neshledávané pokroky a že se stalo náhle velmi obecným, protože by se vyskytovalo u lidí, kteří na ně ani nepomysleli, ano i u dětí. Jsou-li charlatáni a nepraví lékaři, vyplývá z toho, že jsou všichni lékaři takovými a že je tím vážnosti stavu lékařského podkopána? Prodává-li se nepravé víno, následuje z toho, že není žádného pravého vína? Lidé zneužívají i těch nejvážnějších věcí. Podvod má vždy nějaký

cíli; kde se nedá nic vydělati, tam není příčiny ke klamu. Co se týče placených medií i zde nejlepší zárukou jest vždy svrchovaná nezištnost.

Ze všech spiritických jevů poskytují ony fyzické nejvíce příležitosti k podvodu. Předně působí na zrak více, než na inteligenci a proto je může kejkliřství nejsnáze napodobiti. Za druhé vzbuzují více, než co jiného zvědavost a proto tím spíše přivábí mnoho lidí a jsou výnosnější. Diváci, kteří jsou větším dílem neznaří vědy, jdou tam obvykle více pro vyrazení, než pro vážné poučení a víme, že se vždy lépe zaplatí to, co baví, než co poučuje. Avšak jest ještě jedna velmi rozhodná příčina. Může-li kejkliřství napodobiti materiální jevy, k nimž potřebuje jen zručnosti, nemá dosud daru improvisace, který vyžaduje neobvyčejné inteligentní schopnosti, ani nemá daru přednáseti ony krásné a vznešené řeči, často plné vhodných narážek, které duchové činí ve svých sděleních. — Jistý spisovatel, dosti známý, navštívil nás jednou a řekl, že jest velmi dobrým pšicím intuitivním médiem a že bude spiritické společnosti k službám. Připouštíme do společnosti jen taková média, jichž schopnost známe a proto jsme ho požádali o zkoušku ve zvláštním sezení. Přišel tam a několik medií podávalo buď celé rozpravy nebo odpovědi na dané otázky o věcech nepovědomných. Když došlo na toho pána, napsal několik nepatrných slov, řka, že jest toho dne ve špatné náladě a pak jsme ho již nespátřili. Poznal asi, že provéstí úlohu media pro inteligentní skutky jest těžší, než si myslil.

Čeho lidé neznají, v tom mohou býti nejspíše oklamáni. Tak je tomu také u spiritismu. Kdo ho nezná, dá se lehce oklamati zdáním, kdežto předcházející studium vysvětlí mu příčiny jevů i výminky, za nichž se mohou objeviti, takže může poznati podvod, když tu nějaký jest.

Podvodná média jsou veřejně pokárána, jak toho zasluhují v následujícím listě, který jsme uveřejnili v „Revue spirite“ v srpnu 1861.

V Paříži, 21. července 1861.

Pane!

„Některým článkům můžeme odporovati a s jinými souhlasiti. Právě jsem četl na str. 213 v posledním čísle vašeho časopisu úvahy o podvodu při spiritualistických (spiritických) pokusech, s nimiž souhlasíme s radostí. Zde zmizí jako kouzlem všechen rozpor v teorii i nauce. Nesoudím snad tak přísně jako vy o médiích, která přijímají patřičným způsobem odměnu za čas, který věnují pokusům, často dlouho trvajícím,

ale jsem také tak přísným k těm, jimž se nezdaří očekávané výsledky a kteří je natrazují klamem a podvodem.

Přimíchati lež k pravdě tam, kde spoluúčinkují při zjevech duchové, jest zajisté hanebností a bylo by to popřením mravního citu media, které by tvrdilo, že to může učiniti bez rozpaků. Vrhlo by to nedůvěru do mysli nerozhodných, jakmile by se odkryl podvod. Dodávám ještě, že jest to zneuctěním politováníhodným pro počestné lidi, kteří poskytují mediím nezištnou podporu svými vědomostmi, a svou učeností, kteří jsou zárukou jejich poctivosti a kteří je chrání. Kdyby médium bylo dopadeno při podvodu, zasluhovalo by, aby bylo dáno do klatby ode všech spiritualistů celého světa.

Chcete-li, pane, těchto několik řádků uveřejniti ve svém časopise, jsou vám k službám.“

Mathieu.

Všecky spiritické jevy nelze stejně lehce napodobiti a jsou též takové, které převyšují veškerou zručnost kejkliřů na př.: pohyb věcí bez dotyku, zdvižení těžkých těles do vzduchu, tlukot na různých stranách, zjevení se duchů bez užívání loutek a skryté pomoci. Proto v takovém případě obezřetle pozorujeme okolnosti, zvláště povahu a postavení osob, cíl a prospěch, který by mohly míti z podvodu. Nedůvěřujte tedy každému, kdo by prováděl tyto jevy na jevišti, nebo pro zábavu a kdo by tvrdil, že je může prováděti libovolně a v určité době, jak jsme to již vysvětlili. Skryté intelligence, které se nám projevují, mají také svoji svobodnou vůli a nepodrobují se naší světlavosti. Naznačíme některé úskoky, jichž se užívá při podvodech.

Jeden nejobyčejnější skutek jest vnitřní tlukot s pohybem, nebo bez pohybu stolu. Tento jev se dá napodobiti nejlépe dotykem nohy, nebo prasknutím nábytku. Ještě lépe, položí-li se ruce na stůl blízko sebe, aby se dotýkaly nehty palců a pak zcela nepozorovatelným pohybem svalů způsobíme zvuky podobné vnitřní typtologii. Není nic snazšího, než dáti slyšeti tolik ran, kolik se jich žádá a odpovídati na otázky „ano“, nebo „ne“, pomocí čísel, nebo naznačením abecedních písmen. Zabrániti podvod dá se velmi lehce tím, že se položí ruce dále od sebe. Skutečný tlukot má tu zvláštnost, že mění libovolně místo a zvuk, což se nemůže státi u naznačeného výkonu.

Přímé písmo dá se ještě lehčeji napodobiti užitím některých chemikálií, které způsobí objevení se písma na papíře v určité době. Také se dá

papír obratnou eskamotáží nahraditi jiným, nebo ten, kdo provádí pokus, dovede odvrátiti pozornost a mezi tím napíše zručně několik slov. Někteří nám pravili, že viděli psáti kouskem olova skrytým pod nehtem.

Zjev přínosů jest stejně způsobivým ke kejklřství. Duchové sami ustanovili výminečné podmínky, za nichž se může objeviti a proto můžeme souditi, je-li výsledek lehkým a stane-li se dle vůle, že můžeme je vždy pokládati za podezřelé. S přímým písmem je to také tak.

Nedůvěřujme také médiím, která tvrdí, že mají schopnosti, jež jsme označili za zvláštní, nebo která haží po množství schopností. Jest to domýšlivost, která je málokdy ospravedlněna.

Intelligentní manifestace nejsou sice také chráněny před napodobením, ale poskytují přece největší záruku. Někteří se domnívají, že u médií mechanických jest více bezpečnosti a proto dávají přednost hmotným nástrojům. Ale posuv se vkrade všude a víme, že košíček nebo prkénko se může také pohybovati zručným řízením lži-media. Ale všechnu pochybnost odstraní vyjádřeně myšlenky, které přicházejí od skutečného media mechanického, intuitivního, slyšícího, mluvícího nebo vidícího. Jsou sdělení, která jsou povznesena nad mysl, vědomosti a inteligenci media a velice bychom se mylili, kdybychom mu je připisovali.

Krátce nejlepší záruka jest v mravnosti media a ve vyloučení všeho hmotného zisku a samolibosti, která by je mohla svést k zneužívání medianimických schopností, jimiž vládne, neboť jen zisk nebo samolibost a pýcha mohou je přiměti, aby předstíralo ty schopnosti, jichž vskutku nemá.

Část dvacátá devátá.

Kroužky a spolky spirítické.

O kroužcích vůbec. — Spolky ve vlastním smyslu. — Předměty studia. — Řetězení mezi spolky spirítickými.

O kroužcích vůbec.

Spirítické kroužky mohou mnoho prospěti, protože osvěžují mysl vzájemným sdílením myšlenek otázkami a poznámkami, které může každý činiti a jimiž každý získá. Ale abychom toho, čeho si přejeme, docílili, musíme zpytovati podmínky, jichž vyžadují, neboť nemůžeme jich přirovnávati k obyčejným společnostem. To, co se týká jednotlivce, týče se i kroužků, které mají užívati týchž prostředků opatrnosti a stříci se týchž nebezpečí, jako jednotlivci. Proto jsme také tuto část dali až naposled. Spirítické kroužky různí se dle cíle, který si předsevzaly a proto musí býti jejich podmínky rozličné. Dle své povahy mohou býti lehkovažné, pokusné nebo poučné.

Lehkovažné kroužky se skládají z osob, které vidí jen žertovnou stránku manifestací, které se baví žerty lehkomyšlných duchů, milujících shromáždění tohoto druhu. Zde se lidé tážou duchů na různá dobrodružství, co mají v kapse, na staří atd. Tyto kroužky nemají žádné důležitosti; ale protože i lehkovažní duchové jsou někdy rozumní a obvykle veselého

rozmaru, přiházejí se i v těchto často událostí pamětihodně, z nichž pozorovatel může mnoho získati. Kdo by posuzoval jen dle toho říší duchů, utvořil by si o ní nepravý pojem, jako ten, kdo by posuzoval obyvatele velkoměsta dle některého předměstí. Pouhý zdravý rozum nám praví, že vnešení duchové nepřijdou do takových kroužků. Chce-li se někdo zabývatí malichernostmi, přivola si arci duchy lehkovážné a nebude tam zváti vážné lidi. Podobné kroužky prodělá více méně každý začátečník.

Pokusné kroužky mají za zvláštní předmět provolání fyzických manifestací. Pro mnohé lidi jest to velice poučné. Nevěřící odcházejí však spíše s úžasem než s přesvědčením, neboť toho ještě nikdy neviděli a nemohouce si nic vysvětliti, předpokládají rádi podvod. Jinak jest tomu u vzdělaných lidí, kteří studovali již teorii; ti pochopují již napřed možnost jeví a skutečné události je pak přivedou k přesvědčení a kdyby tu stával podvod, dovedou ho odhaliti. Tyto pokusy, které odkryly zákony řídicí neviditelný svět, jsou prospěšné a pro mnoho lidí jsou mocnou pobídkou k přesvědčení, ale samojedině nemohou nikoho seznámiti se spiritickou naukou, jako pohled na geniální mechanismus nemůže nás poučiti o mechanice, neznáme-li jejíh zákony. Kdyby však byly zřízeny metodicky, obdržely by se lepší výsledky. Vrátime se ještě k tomu předmětu.

Poučné kroužky mají zcela jinou povahu a protože v nich lze čerpati pravé poučení, budeme hledati podmínky, které u nich splniti třeba. Hlavní podmínkou jest, aby byly vážné, neboť duchové vznešení nemohou se spojití se všedními, ani dobří se zlými. Chceme-li obdržeti dobré výsledky, obraťme se k dobrým duchům. Nestačí však je přivolati, musíme také býti v příznivých poměrech, aby přišli; vyšší duchové nepřicházejí mezi lehkovážné a povrchní lidi, jakoby tam nebyli přišli za svého života. Společnost jest jen tehdy skutečně vážnou, obírá-li se užitečnými studii s vyloučením všech jiných. Chtějí-li se obdržeti mimořádné zjevy ze zvědavosti, mohou duchové přijíti, kteří je provádějí, ale vyšší se vzdá. Zkrátka, ať jest povaha kroužku jakákoliv, přijdou vždycky duchové, kteří budou ochotně podporovati úmysly té společnosti, která zasedá. Vážná společnost se zbavuje svého cíle, opouští-li poučení pro zábavu. Fyzické manifestace mají svůj prospěch; ať jdou tedy ti, kteří je chtějí viděti, do pokusných kroužků a ti, kteří chtějí pochopiti zákony, nechť se obrací k společnostem poučným. Tímto způsobem mohou doplniti jedni i druzi své spiritické poučení, jako při vědě lékařské, jedni chodí do přednášek, druzí na kliniky.

Spiritická nauka obsahuje nejen mravné poučení, nám duchy dává, nýbrž i studium událostí. Má se pozorovati všechno to, co může rozmanití vědu: události, jejich příčiny a důsledky, stanoviti, co jest možno a co nemožno. Bylo by omylem miniti, že se události omezují na mimořádné jevy, že ty, které se nejvíce dotýkají smyslů, jsou jediné pozoruhodny. Potkáváme se s nimi stále v intelligentních sděleních a nesmíme nich zanedbávati; pocházejí z mnoha nahodilých příčin a někdy jsou méně nápadny, jsou důležité pro zpytatele, který tu sleduje potvrzení známé zásady, nebo zjevení nové, která mu usnadní další vniknutí do tajemství neviditelného světa.

Poučná shromáždění jsou velmi prospěšna pro intelligentní manifestace médiím, která se chtějí zdokonaliti a nepřicházejí iam s pošetilým domněním o své neomylnosti. Největším neštěstím mediumity jest posedlost a zaslepení. Media mohou se snadno klamati v tom, co obdrží a podvodní duchové pak lehce jednají se zaslepenými. Proto zbavují mediumi vši dohlídky a vzbudí v něm nechuť ke každému, kdo by je mohl poučiti. Osamocněním a zaslepením dosáhnou, že medium přijímá vše, co chtějí. Zde jest nejen úskalí, ale i opravdové nebezpečí. Jediny prostředek jest dohlídka nezištných a šlechetných lidí, kteří posuzující sdělení chladnokrevně a nestranně mohou media upozorniti na to, čeho nemůže samo viděti. Každé medium, které se toho obává, jest již na cestě posedlosti. Kdo se domnívá, že se mu již světla dostalo, jest již úplně pořímaněn. Horší-li se nad upozorněním, pohrdá-li jím a děsí-li se ho, není pochyby o zlé povaze ducha, který ho podporuje. Media mohou scházeti potřebné vědomosti, aby poznalo blud, může se dáti svěsti vážnou a přepjatou řečí a sofismaty a to i při největší pocitovosti na světě. Scházeli-li mu tedy vědomosti, má se obrátiti k jiným, neboť čtyři oči vidí lépe, než dvě. Proto jsou kroužky pro medium velmi užitečny, je-li dosti rozumným, aby poslechl napomenutí rozumnějších osob, které často z nepatrné podrobnosti poznají nízkého ducha.

Každé medium, které si upřímně přeje nestati se línou lží, má ve vážných kroužcích ukázati to, co soukromně obdrželo a ma věčně přijímati, ano i prositi o kritické zkoumání sdělení, jež obdrželo. Nejlépe zbaví se podvodných duchů, ukáže-li jim, že ho nemohou klamati. Ostatně, které medium se horší nad kritikou, jest tím více v omylu, protože to, co mluví nebo píše, není jeho a není za to nijak zodpovědným. Zadrželi jsme se při tomto předmětu dále, protože zde stává nebezpečí jak

pro media, tak pro shromáždění, která důvěřují ihned každému tlumočníku duchů. Každá pomoc posedlého nebo zaslepeného media by jim spíše uškodila, než prospěla, tedy ji nemají přijímati. Snad jsme to dostatečně vysvětlili, abyste se nemohli mýlit v posedlosti, kdyby ji medium samo nepoznalo. Jeden z hlavních znaků jest domněnka, že ono jediné má pravdu. Posedlá media, která se nechtějí k tomu přiznati, podobají se nemocným, kteří se proto zničí, že se nechtějí podrobiti prospěšnému léčení.

Vážný kroužek má hleděti odstraniti živé duchy. Klamali by se, kdyby se domnívali, že jejich cíl a dobrota medií je chráněni před nebezpečím. Upamatujte se na to, co jsme zde pravili o vlivu okolí. Každý jednotlivec jest jaksi obklopen neviditelnými pomocníky, kteří se stotožňují s jeho povahou a náklonnostmi. Každá osoba, která vstoupí do společnosti, přivádí s sebou duchy sobě sympatické. Dle svého počtu a povahy mají na společnost a sdělení dobrý nebo zlý vliv. Dokonalý kroužek byl by ten, jehož všichni členové by byli nadšeni stejnou láskou k dobru, kteří by přiváděli s sebou jen dobré duchy.

Kroužek jest shromážděná bytost, jejíž vlastnosti a zvláštnosti jsou výsledkem vlastností všech jeho členů a tvoří takřka svazek, který bude mít tím více moci, čím více bude stejnorodým. Kdo dobře pochopil, jak duchové jsou zapraveni o našem vyzvání, pochopí snadno moc spojených myslí přítomných. Je-li duch nějak dotčen jedinou myšlenkou, bude mít dvacet osob, tímž úmyslem spojených, mnohem větší moc. Musí však všechny tyto myšlenky směřovati k témuž cíli, musí se spojit, sjednotit a proměnit se takřka v jedinou. Mimo to přichází-li duch do společnosti sobě úplně sympatické, jest tam blaženější, má tam přátele, rád tam přichází a odpovídá. Kdo zpytoval pozorně spiritické intelligentní projevy, mohl se o této pravdě přesvědčiti. Rozcházejí-li se myšlenky, vyplývají z toho nepřijemný styk myšlenek pro ducha a škodlivý pro manifestace. Také podobně člověk, který má ve shromáždění mluvit, ví-li, že myšlenky všech přítomných jsou mu sympatické, nabude myšlenek většího vzletu a jeho síla se zdvojnásobí. Naopak lhostejnost, nebo nepřátelství ho pomate. Tak se stává, že fierci potleskem bývají povzbuzeni. Rozumí se, že myslíme ty, které chtějí dosáti vážných a opravdu užitečných výsledků. Chceme-li obdržeti jen sdělení nazdařbůh, nestarajíc se o to, kdo je podává, pak toto vše není potřeba; ale nesmíme si stěžovati na jakost výsledku.

Protože soustředění mysli jest hlavní podmínkou každého vážného kroužku, jest pochopitelné, že čím více jest osob, tím obližněji se dá této podmínce vyhověti. Jest zkušeností dokázáno, že malé důvěrné kruhy jsou vždy příznivější krásným sdělením. Mimo to musí se bráti ohled na pravidelnost sezení. V každém kroužku jsou vždy duchové, které bychom mohli nazvati dle našeho denního hosty. Nemíníme ovšem ty duchy, kteří jsou všude a do všeho se míchají, nýbrž buď duchy ochranné nebo ty, jichž se nejčastěji tážeme. Nemysleme však, že tito duchové nic jiného nedělají, než nás poslouchají, mají také své zaměstnání a často pro nepříznivé poměry nemohou býti vyvoláni. Dějí-li se sedánky v určité dny a hodiny, řídí se duchové dle toho a stane se málokdy, že by scházeli. Jsou také duchové, kteří zachovávají tuto pravidelnost až přepjatě a horší se nad opožděním o čtvrt hodiny a když ustanovili sami dobu rozmluvy, marš bychom je volali o několik minut dříve. Ačkoli však duchové milují správnost, vyšší duchové nejsou nikdy tak úzkostliví. Úzkostlivé dbání na přísnou pravidelnost jest vždy znamením jakési nízkosti. Duchové mohou také jindy — kromě určitých hodin — přijíti a přicházejí rádi, je-li úmysl užitečný. Ale nic není dobrým sdělením škodlivějšího, než duchy bez rozvahy vyvolávati, kdykoliv se nám zlíbí a zvláště bez důležité příčiny, protože nejsou povinni podrobiti se našim libůstkám a mohlo by se státi, že oslyší naše volání a tehdy mohou jiní duchové přijíti místo nich a přijati jejich jméno.

Spolky ve vlastním smyslu.

Vše, co jsme pravili o kroužcích vůbec, vztahuje se přirozeně i na pravidelně sestavené spolky. Často jsme byli tázáni na poučení o jejich organizaci a proto podáváme ji zde několika slovy. Spiritismus, který se sotva zrodil, jest různě posuzován a málo pochopen ve své podstatě velkým počtem přivrženců, aby mohl způsobiti mocnou pásku mezi všemi. Ta může býti jen mezi těmi, kteří vidí jeho mravní cíl, kteří jej pochopují a dle něho se řídí. Ti, kteří v něm vidí jen více méně paměťhodné události, stavějí události nad zásady a může je rozdvajiti i pouhý rozdíl způsobu pochopení. Tak tomu není u prvních, neboť o mravní otázce nemůže býti dvojího náhledu. Všechny přivržence vábí ohavoplná důvěra. Vzájemná laskavost, která jest mezi nimi, odstraňuje nucenost a zdrženlivost, která pochází z nedůtklivosti, pychy a ze sobectví. Spolek, kde by

takové smýšlení bylo, kde by se členové shromažďovali proto, aby se poučovali a nikoliv, aby viděli zajímavé věci, nebo aby přivedli své mínění k platnosti, takový spolek byl by nerozlučitelný. Protože je to však těžkým, radíme, aby spiritické společnosti, hledící k prospěchu studia a k dobru věci samé, tvořily zprvu menší skupiny, než velká shromažďení. Tyto skupiny si mohou mezi sebou dopisovati, navštěvovati se, sdělovati si svá pozorování a tak tvořiti zárodek veliké spiritické rodiny, která jednou spojí všechna mínění a lidi jediným pocitem bratrství, potvrzeným křesťanskou láskou.

Viděli jsme, jakou důležitost má stejné smýšlení k dosažení dobrých výsledků. Tato stejnost dosáhneme tím obtížněji, čím jest více členů. Malé spolky jsou bezpečnější, soustředění mysli a ticho jest tam možnější a vše se tam děje jako v rodině. Veliké skupiny vylučují důvěrnost, vyžadují zvláštní misiony, peněžitých příspěvků a správního výboru, různost povah a mínění se zde čím více objevují a poskytují nižším duchům rozsévati semeno nesvornosti. Čím četnější jest společnost, tím těžší může býti každý uspokojen. Každý žádá, aby se pracovalo dle jeho vůle, abychom se obírali tím, co ho zajímá. Z toho vznikají výstupy, první příčina nelibosti, která způsobí nesjednocenost, pak rozpadnutí, osud to spolků, ať již jest jejich přednět jakýkoliv. Toho u malých spolků není. Upadek veliké společnosti byl by velikou ztrátou pro spiritism a jeho nepřátelé by se toho hned uchopili. Zrušení malého spolku nebude ani pozorovati. Ostatně rozpadne-li se jeden, utvoří se vedle něho dvacet jiných. A dvacet skupin po patnácti osobách obdrží jistě více a budou působiti pro rozšíření spiritismu více, než jediný spolek se čtyřmi sty osobami. Někdo by řekl, že údové společnosti, kteří by tak smýšleli a jednali, jak jsme právě vyložili, nejsou pravými spirity, protože první povinností nauky spiritické jest bratrská láska a laskavost. To jest pravdou a také jsou ti, kteří tak smýšlejí, spirity spíše dle jména, než skutkem. Avšak kdo by také tvrdil, že to nejsou vůbec spirité?

Nezapomínejme, že má spiritism nepřátele, kteří proti němu bojují nejen skrytě, nýbrž i veřejně. Horší jsou ještě, kteří skrytě bojují, neboť mu jednou rukou lichotí a druhou ubližují. Vědí, že svornost jest mocí, proto trusí mezi ně nesvornost. Ti spirité, kteří ve společnostech rozsévají zmatek a sváry, nejsou ani dobrymi, ani pravými spirity, neboť mohou způsobiti mnoho zla. Mnohem snáze se dostanou do větších společností, než do malých spolků, kde jeden druhého zná. Rozsévají pochybnost a nedůvěru, kritizují vše a brzy přeruší svornost ve společnosti. Od-

volávati se u takových lidí na city bratrské lásky, jest mluvit k fuchym, neboť jejich cílem vlasně jest zničení ty pocity, které jsou největší překážkou jejich úskoků. I kdyby tento stav nepřivedl rozpadnutí se společností, jest přece smutným úkazem působícím předsudek nesrovnávající se s pravým úkolem spiritismu.

Řekne se: Je-li společnost na špatné cestě, nemají moudří lidé práva ke kritice a mají připustiti zlo, aniž by co řekli? Ovšem, vždyť je to jejich povinností. A je-li jejich úmysl skutečně dobrý, vyjadří se tímto slušně a laskavě; neuposlechnou-li se ho, odejdou. Kdo tedy působí rozbroje a nesvornost ve spiritické společnosti, jest velmi špatným spiritem, jehož jest se sprostiti co nejdříve. Ale často úmluva spojovací všechny členy tomu překáží. Proto vystříhejte se nerozlučitého spojení. Dobří lidé jsou vždy dosti vážnými, zlomyšlní nikdy.

Buďte také opatrní, přijímáte-li nové členy. Mnozí, kamkoliv přijdou, přinášejí s sebou zmatek. Nejsou snad nejhoršími v této nauce nevzdělání, ani ti, kteří nevěří, neboť přesvědčení se dosáhne jen zkušeností a jsou lidé, kteří se chtějí poučiti upřímně. Nejvíce chraňte se lidí předpojatých, nevěřících ze zásady, kteří pochybují o všem a pyšných, kteří mluví, že jen oni sami obdrželi světlo a zavrhují každého, kdo nesmyslí dle nich. Nedejte se klamati jejich předstíranou žádostí. Varujte se zvláště takových řečníků, jimž se líbí jen odpor a těch, kteří chtějí mít vždy poslední slovo.

Co se týče odstranění všech příčin zmatků a rozrůžností, nechtě kněží tvořící se spiritická společnost odejme původcem nepořádků možnost tak činiti. Malým společností stačí velmi jednoduchý předpis každé pro pořádek v sezeních; pravidelně sestavené spolky vyžadují složitější organizace. Nejlepší bude ta, jejíž ustanovení budou nejméně složitá.

Malé i velké společnosti mají také nepřátele ve světě neviditelném. Jako jsou ochránci společností, měst a národů, tak se váží zli duchové na jednotlivce i na spolky. S počátku napadají nej slabší a pak oběhávají všechny a radost jejich stoupá s počtem těch, kteří jsou pod jejich jhem. Upadne-li někdo ve spolek do osidel, seznáme, že jest nepřítel blízko a že obnoví své útoky. Posedlost jeví se u medií pomateností mediumity a u jiných převráceným smýšlením a rušením jednoty. Protože jest bratrská láska nejmocnějším protijedem, hleď ji vykořeniti. Nečekejme tedy, až se zlo stane neryhovatelným, nýbrž hleďme mu hned předjiti. K tomu cíli jsou dva vydatné prostředky: vroucí modlitba a pozorné

zpytování nejmenších znamení, která ukazují na přítomnost podvodných duchů. Modlitba přivábí duchy dobré, kteří přispějí ku pomoci těm, kdož je podporují důvěrou v Boha. Druhý prostředek ukáže zlým duchům, že mají jednati s lidmi osvěcenými a rozumnými, kteří se nedají klamati. Podlehne-li některý člen vlivu posedlosti, otevřte mu ihned oči a přesvědčte ho, že jest omámen.

Vliv okolí jest výsledkem povahy duchů a jejich působení na živé bytosti. Z toho vlivu může si každý vyvoditi podmínky, jimiž by si mohla společnost získati sympatii dobrých duchů a obdržeti jen dobrá sdělení. Podmínky ty jsou v mravních vlastnostech přítomných a dají se seřaditi takto:

- úplný souhlas náhledů a citů;
- vespolná laskavost mezi všemi členy;
- odstranění každého citu odporujícího pravé křesťanské lásce;
- žádost, návodem dobrých duchů se poučiti a se polepsiti.

Kdo jest přesvědčen, že se dobří duchové sdělují jen proto, aby urychlili náš pokrok, uzná, že nemůže dlíti s těmi, kteří obdivují jen jejich sloh, aniž by čerpali z něho nějakého užítu a kteří chodí do sedánek jen pro zajímavost, kterou jim poskytují;

odstranění všeho toho, čím bychom, tážíce se duchů, dávali na jevo jen zvědavost;

soustředění mysli a uctivé mlčení při rozmluvě s duchy;

soustředění myšlenek všech přítomných při vyzvání duchů, jež voláme;

spojení medií společnosti, odstraněním všeho pocitu pýchy, samolibosti a nadvlády a žádostí sláti se užitečným.

Jsou tyto podmínky tak obtížné, že by se nemohly uskutečnit? Nemysleme, ale doufáme naopak, že opravdově vážné společnosti, jaké jsou na mnohých místech se rozmnoží a neváháme tvrditi, že jim právě bude spiritismus děkovati za své rozšíření. Spojující početné a svědomité lidi, uloží křivice mlčení a čím budou čistší jejich záměry, tím více budou ve vážnosti i u svých odpůrců. V takových společnostech se vyvine pravý sympatický svazek a vzájemná nerozdílnost prospěje všeobecnému pokroku.

Bylo by škelným mániti, že společnosti obírající se zvláště fysickými manifestacemi jsou vyloučeny z tohoto souladu a že nepřipouštějí žádné

vážné myšlenky. Mýlil by se však, kdo by mínil, že tam není vůbec žádného vlivu přítomných. Máme důkaz o opaku toho tvrzení, neboť často v některé společnosti nezdaří se manifestace toho druhu, ani kdyby byly vyvolávány mocnými medii. Jsou tedy i pro tyto manifestace protivné vlivy, které záleží v nestejném smýšlení, které překážejí namáhání duchů. Fysické manifestace mají také veliký prospěch pro pozorovatele, zejména nesčíslnými svými důsledky. Společnost se jimi může iez vážně obírat i a nedosáhne svého cíle, ať je to již studium, nebo prostředek k přesvědčení, nepostaví-li se do příznivých poměrů. První ze všeho není víra přítomných, nýbrž žádost poučiti se. Druhá podmínka jest omeziti počet svých členů, aby se vyhnulo smísení různých živlů. Fysické manifestace provádějí sice nižší duchové, ale dobří duchové jim jsou také příznivi, mohou-li míti prospěšný následek.

*

Předměty studia.

Když jsme vyvolali své rodiče a své přátele, nebo několik znamení-tých osob, abychom přirovnali jejich záhrobní mínění k těm, která mívali za svého života, jsme často na rozpacích, čím oživiti rozmluvu. abychom alespoň neupadli do všedních řečí. Je-li vyvolání vyšších duchů zvláště prospěšné k poučení, jehož nám udělují, tedy vyvolání nižších duchů není méně užitečným, ačkoli nemohou rozluštití otázek vyššího významu. Svou nízkostí dávají se nám sami poznati a čím menší jest vzdálenost, která je od nás dělí, tím více tu vidíme podobnosti se svým vlastním postavením. Jest to tedy pro ně nevyčerpateelným pramenem k pozorování, držíme-li se jen lidí, jichž život představuje nějakou zvláštnost ve způsobu smrti, stáří, dobrých nebo zlých vlastností, jejich blaženého nebo nešťastného postavení na zemi, jich zvyků, stavu duševního atd.

Se vznešenými duchy rozšíří se kruh zpytování. Kromě psychologických otázek, které mají své hranice, může se jim dáti mnoho mravních otázek, které se do nekonečna táhnou o všech okolnostech života, jak se máme zachovati v tom neb onom postavení atd. Císa poučení, které obdržíme o jakémkoliv předmětu mravním, dějepisném, filosofickém nebo vůbec vědeckém, závisí docela na povaze ducha, jehož se tážeme a nám přísluší posuzovati.

Mimo vyvolání ve vlastním smyslu poskytují samovolná sdělení nekonečnou látku ke zpytování, která záleží v očekávání předmětu,

o němž se duchu zlíbí jednati. Několik medií může v tomto případě pracovati společně. Někdy se může vyvolati určitý duch, ale nejčastěji očekávají se duchové, kteří se chtějí dobrovolně sdělit a kteří přicházejí často způsobem nejméně očekávaným. Tato sdělení mohou pak dáti příležitost k mnoha otázkám a mají býti pozorně vysvětlena, abychom mohli studovati všechny myšlenky, které obsahují a abychom posoudili, jsou-li pravdivé. Přísné zkoumání toho jest nejlepší zárukou proti úkladům podvodných duchů. Z této příčiny, jakož i k poučení všech, mohou se oznámiti sdělení mimo společnost obdržena. Jest tu jak vidíme, nevyčerpatelný pramen velmi vážných a poučných věcí.

Rozvrh každého sezení může býti sestaven tímto způsobem:

1. Čtení spiritických sdělení v předešlém sezení obdržených a na čisto opsaných.
2. Rozličné zprávy. Dopisy. Čtení sdělení, mimo sedánky obdržených. Zprávy o událostech týkajících se spiritismu.
3. Práce studijní. Samovolné sdělení. Rozličné otázky a mravní úlohy předložené duchům. Vyvolání.
4. Společné porady. Kritické a analytické zkoumání rozličných sdělení. Rozbor určitých částí spiritické vědy.

Povstávající skupiny mají někdy překážku ve svých pracích v nedostatku medií. Média jsou zajisté jedním z hlavních živlů spiritických společností, ale nejsou nevyhnutelně potřebna; bylo by mylným miniti, že by se bez nich nemohlo nic dělati. Ovšem nemohou ti, kteří se shromažďují jen pro pokusy, učiniti nic bez medií, jako hudebníci v koncertě bez nástrojů; ale ti, kteří mají před očima vážné studium, mají tisíce předmětů tak užitečných a prospěšných, jako kdyby jednali prostřednictvím medií. Ostatně mohou kroužky, které mají média, náhle jich pozbyti a bylo by k politování, kdyby se domnívaly, že v tomto případě jím nezbyvá nic jiného, než všeho se zdržeti. Sami duchové mohou je časem přivést k tomu, že se naučí bez nich se obejiti. My ještě přidáme, máme-li nabýti užitku z jejich poučení, že jest třeba věnovati se jistý čas přemýšlení. Vědecké společnosti nemají vždy nástrojů pozorovacích po ruce, a přece nejsou v rozpacích nalézt předměty k rozmluvě. Spiritické spolky mohou čísti a vykládati díla spisovatelů spiritických, zpytovati písmo atd. a budou z toho míti veliký prospěch pro svůj pokrok, zavedou-li společné porady, kde by se četlo všechno, co by se vztahovalo na spiritism, ať již pro něj

nebo proti němu. V těchto rozmluvách, kam vlastně každý přináší díl, poučí se všichni. Vedle zvláštních prací hemží se v časopisech mnoho událostí, povídek činů, důkazů ctností a nečestí, které vzbuzují mravní otázky, jež jediný spiritism může rozluštit. Zde jest prostředek dokázati, že se vztahuje na všechny větve společenského pořádku. Tvrdíme, že takový spolek by měl ještě dosti času, aby jej věnoval přímým sdělením duchů. Proto upozorňujeme na tuto okolnost opravdově vážné spolky, totiž ty, kterým na tom více záleží poučiti se, než hledati ukrácení dlouhé chvíle.

*

Řevnivost mezi spolky spiritickými.

Společnosti, které se zabývají jen inteligentními sděleními a ty, které se obírají studováním fyzických manifestací, mají všechny svou úlohu. Nesmí býti mezi nimi řevnivosti, všem jest přispívati, ačkoliv různým způsobem, k společnému cíli, kterým se hledá a rozšiřuje pravda. Jejich protivenství by podávalo zbraň odpůrcům a mohlo by jen uškoditi věci, kterou chtějí chrániti.

Tyto úvahy vztahují se také na skupiny, které by se v něčem odloučily od této nauky. Jak jsme již dříve pravili, vztahují se tyto odchylky jen na vedlejší věci, často jen na pouhá slova. Bylo by tedy lidským utvořiti jen proto vedlejší spolek, že se v něčem různíme. Ještě by bylo hůře, kdyby rozličné skupiny nebo spolky téhož města na se hleděly se žárlivostí. Tak mohou jednati jen lidé, kteří si chtějí způsobiti materiální škodu; není-li tu však spekulace, jest žárlivost jen malicherným soupeřstvím samolibosti. Poněvadž pak není žádné společnosti, která by pojati mohla v sebe všechny přívržence, mají společnosti nadehnuté pravou žádostí k rozšíření pravdy zápasiti mezi sebou o to, která učení více dobrého. Společnosti, které by hlásaly, že jen ony jsou pravými musily by to dokázati berouce za heslo „Rovnost, volnost, láska a bratrství“, což jest heslem všech pravých spirítů. Chtějí-li svou přednost hledati ve vznešenosti duchů je obklopujících, nechť to dokáží vznešenými sděleními, které obdrží a tím, jak jich používají k svému zdokonalení. To jest neomylným znakem u poznání těch, které jsou na nejlepší cestě. Někteří duchové hledí někdy vnuknouti podivné a nepraktické teorie, pod vážnými jmény. Zdravý rozum zavrhně ihned tyto utopie, ale mezi tím může již vznikat mezi přívrženci pochybnost a nejistota; odtud pochází často

příčina okamžitého rozličného mínění. Mimo to, co jsme podali k jejich posouzení, jest ještě jiná známka, která určuje jejich cenu; jest to počet přívrženců, které si získají. Rozum nám praví, že ta soustava, která má nejvíce ozvěny mezi lidmi, musí býti pravdě nejbližší.

Má-li spiritism působiti přeměnu lidstva, může se to státi jen polepšením lidu, jehož lze dosáti jen postupně a znenáhla, toliko polepšením jednotlivců. Co jest nám platno věřiti v jsoucnost duchů, když nás tato víra nepolepší, neučiní laskavějšími a shovívavějšími k svému bližnímu, pokornějšími a típělivějšími v nešesti? Co pomůže lakomci býti spiritou, zůstane-li lakomcem, pyšnému, zůstane-li pyšným, zavistivému, je-li vždy žárlivým? Takto by mohli všichni lidé věřiti ve zjevení duchů a člověčenstvo by nepokračovalo; ale to není vůle Boží. Všecky vážné spiritické společnosti mají směřovati k prozřetelnému cíli, shromažďující okolo sebe ty, kteří stejně smýšlejí; pak bude mezi nimi jednotu a bratrství a nikoliv marné a dětinské protiventství ze samolibosti, spíše pro slova, než skutky, pak budou síly a mocny, protože se budou opíráti o nevyvrátitelný základ, totiž „blaho pro všechny“.

To jest ta cesta, na kterou usilujeme přivesti spiritism. Korouhev, kterou vysoko stavíme, jest korouhev křesťanského, lidumilného spiritismu a jsme blaženi, že vidíme již tolik lidí spojovati se okolo ní na celé zeměkouli, protože pochopují, že zde jest pravé blaho a znamení nového věku pro člověčenstvo. Vyzýváme všechny spiritické spolky, aby přispěly k tomuto velikému dílu. Nechtěť podají sobě od jednoho konce světa k druhému bratrskou ruku a pak zapletou zlobu do nerozvažitelných pout.

Část třicátá.

Spiritická pojednání (projevy).

Seřadili jsme v této části některá sdělení samovolně podaná, která mohou doplniti a potvrditi zásady v této knize obsažené. Mohli bychom jich uvést mnohem větší počet, ale omezujeme se jen na ta, která se zvláště vztahují na budoucnost spiritismu, na media a na spiritická shromažďení. Podáváme je spolu jako poučení, jako vzory sdělení opravdu vážných. Končíme některými podezřelými sděleními, která jsme opatřili poznámkami k jejich poznání.

*

„Mějte důvěru v dobrotivost Boží a buďte dosti bystrozrakými, abyste pochopili přípravy nového života, k němuž jste povoláni. Nebude vám sice dáno, jest pravda, abyste ho použili v tomto životě, ale nebudete se těšiti, když neobživnete na této zeměkouli a když budete pozorovati s výše dílo, které jste počali a které se vyvine před vašimi očima? Buďte připraveni pevnou vírou bez kolísání na překážky, které, jak se zdá, zdvihnou se proti stavení, jehož základy kladete. Základ, na kterém stavíte, jest pevný. Kristus položil k němu první kámen. Zmužilost tedy, stavitelé Božího mistra! Pracujte, stavte, Bůh požehná vaši práci, ale vzpomeňte si dobře, že Kristus neuzná za svého žáka toho, kdo má

bratrskou lásku jen v listech; nedostačuje jen věřiti, jest třeba především dávat dobrý příklad dobroty, laskavosti a nezištnosti, neboť bez toho by vaše víra byla neplodnou."

Augustin, zvaný Svatý.

„Kristus sám řídí práce celé přírody, které jsou na dráze splnění, aby vám otevřely věk znovuzrození a zdokonalení, který vám předpovídají vaši duševní vůdcové. A skutečně, obrátíte-li oči, neohlížejíce se na spiritické manifestace, na současné příběhy, poznáte bez rozpaku předběžné znaky, které vám dokazují nepopíratelným způsobem, že doby předpověděné již nadešly. Spojení mezi všemi národy se tvoří a až budou materiální hranice odstraněny, zmizí rychle mravní překážky, které se protivi jejich sjednocení, totiž politické, náboženské i národnostní předsudky a říše bratrství se rozvine pevným a trvalým způsobem. Pozorujte, jak od dnešního dne, mocnářové sami, puzeni jsouce neviditelnou rukou, zavádějí změny, — věc to pro vás neshlíchaná, — ale změny, které přicházejí shora a samovolně, jsou mnohem rychlejší a trvanlivější než ty, které přicházejí zdola a které byly mocí vynuceny. Já jsem přes předsudky dětinství a vychování, přes starodávné zvyky tušil nymější časy; těším se z toho a těším se tím více, že mohu přijíti, abych vám řekl: „Zmužilost bratři! pracujte pro sebe a pro budoucnost svých bratrů! pracujte zvláště k svému osobnímu polepšení a okusíte ve své první existenci blaho, o kterém si tak těžko můžete udělati pojem, jako zase mně jest obtížno, abych vám je pochopitelným učinil."

Chateaubriand.

„Miním, že spiritism jest zcela filosofickým zpytováním skrytých příčin, vnitřních pohybů duše, posud málo nebo nikterak vysvětlených. Vysvětluje však tím více, že neodhaluje nových obzorů. Znovuzrození a ustanovené zkoušky, dříve než lze dosáti nejvyššího cíle, nejsou nová zjevení, nýbrž vážné jeho potvrzení. Časnu nad pravidly, které tento prostředek staví do světa. Já pravím: „prostředek" úmyslně, neboť dle mého zdání jest spiritism pákou, která odstraní ohrady zaslepenosti. Náklonnost k mravním otázkám nutno teprve vzbuditi. Mluví se o politice, která převrací obecné zájmy, horlí se pro napadení neb ochranu osobnosti, soustavy mají své přívržence a své odpůrce, ale morální pravdy,

které jsou chlebem duše a chlebem života, jsou ponechány v prachu za století nashromážděném. Každé zdokonalení jest užitečno v očích většiny, kromě zdokonalení duše; její vychovávání, její povznesení jsou přeludy, nejvýše dobré k vyplnění prázdnot pro kněze, básníky, a ženy, buďto z módy nebo pro poučení.

Vzbudí-li spiritism spiritualism, vrátí člověčenstvu velet, který dá jedničkám vnitřní důstojnost, jiným oddanost a všem potřebu povznášeti se k Nejvyšší Bytosti, zapomenuté a zneuznané nevděčnými tvory."

J. J. Rousseau.

„Vaše učení jest krásné a svaté; první kůl jest zaražen a pevně zaražen; teď jest jen na vás, abyste dále pokračovali. Cesta, která se vám otevřela, jest velká a velebná. Blaženým jest ten, který se dostane do přístavu; čím více získá přívrženců, tím více bude mu účtováno. Ale proto nemá býti tato nauka přijímána chladně, musíte použiti horlivosti, která se zdvojnásobí, neboť Bůh jest vždy s vámi, když dobře činíte. Všichni, které přivedete, budou ovce, kteří vrátivší se do ovčince. Ubohé ovce, na polo zbloudilé! Věřte přece, že největší pochybovatel, největší neznabož, nejvíce nevěřící má vždy dosti malý kouteček v srdci, který by si sám před sebou rád ukryl. Nuže tedy, tento malý koutek třeba sledati, ten třeba nalézti; to jest část, na kterou třeba dorážeti. To jest malý průlom, který Bůh úmyslně ponechal otevřený, aby učinil svému stvoření lehčím prostředkem, vrátiti se do Jeho lůna."

Benedikt, zvaný Svatý.

„Nestrachujte se pro jisté překážky, pro jisté odpory. Neobtěžujte nikoho dotíravostí. Přesvědčení přijde nevěřícím jen vaší nezištností, jen vaší trpělivostí a vaší láskou ke každému bez rozdílu. Chraňte se zvláště uraziti mínění buď slovy, nebo veřejnými přednáškami. Čím skromnějším budete, tím více vážnosti dosáhnete. Ať vás nevede žádná osobní poslušnost k jednání a naleznete ve svém svědomí přítašlivou moc, kterou pouze ctnost si získá. Duchové pracují na rozkaz Boží pro blaho všech bez rozdílu. Vy, spirité, číňte totéž!"

Ludvik, zvaný Svatý.

„Přicházím já, tvůj spasitel a soudce, přicházím jako druhdy mezi zbloudilé syny Israelské, přicházím, abych přinesl pravdu a zapudil tmu. Slyšte mne! Spiritismus má, jako druhdy mé slovo, upamatovati materialisty na to, že nad nimi vládne nezměnitelná pravda: dobrotivý Bůh, veliký Bůh, který nechává růsti byliny, a který zvedá vlny. Zjevil jsem božskou nauku, jako žnec svázel jsem ve snopy dobro roztroušené mezi lidstvem a pravil jsem: „Přijďte ke mně všichni, kteří trpíte!“

Ale nevděční lidé odvrátili se od pravé a široké dráhy, která vede do říše mého Otce a zbloudili na drsnatém scestí bezbožnosti. Otec můj nechce zničit pokolení lidské. Nechce již proroky, ani apoštoly k vám mluvit, chce jen, abyste vespolek podporovali jedni druhé, mrtvé i živé, to jest mrtvé dle těla, neboť smrti není, abyste si pomáhali a aby se dal slyšet hlas těch, kteří již nejsou k vám opět volající: „Modlete se a věřte! Neboť smrt jest z mrtvých vstání a život vyvolanou zkouškou, ve které vaše ctnosti, jež máte, mají se zvětšiti a vyvinouti jako cedr.

Věřte hlasům, které vám odpovídají, to jsou duše těch, které voláte. Já se sdílím jen málo kdy a moji přátelé, kteří byli přítomni mému životu a mé smrti, jsou Božskými tlumočníky vůle Otce mého.

Slabí lidé, kteří věříte v bludy své zatemněné intelligence, neuhásejte pochodně, kterou vám dobrotivost Boží podává do rukou, aby osvitila vaši cestu a aby vás ztracené dítky přivedla opět do lůna vašeho Otce. Pravím vám opravdově, věřte v rozličnost a mnohonásobnost duchů, kteří vás obklopují. Jsem příliš dojat útrpností a nad vaši bídou a nesmírnou slabostí, než abych nepodal pomocné ruky zbloudilým nešťastníkům, kteří, ačkoli vidí nebesa, padají do propasti bludů. Věřte, milujte a pochopujte pravdy, které jsou vám zjeveny, neplette koukol mezi dobré semeno, soustavy mezi pravdu.

Spirité, milujte se, to jest první naukou, poučujte se, to jest druhou! Veškerý pravdy jsou v křesťanství; bludy, které se tam zakořenily, jsou lidského původu a hleďte, za hrotem, kde se domníváte, že není ničeho, volají k vám hlasy: „Bratři, nic nezahyne, Ježíš Kristus jest vítěz nad zlem, buďte vítězi nad bezbožností.“

Toto sdělení, které obdrželo jedno z nejlepších medií spiritické společnosti v Paříži, jest podepsáno jménem, které nám úcta dovoluje vysloviti jen se vší opatrností a jehož bylo často zneužíváno ve sděleních, patrně podezřelých; toto jméno jest jméno Ježíše Nazaretského. O tom nikterak nepochybujeme, že by se mohl zjevit, ale když opravdu vyšší

duchové to učiní jen ve výmínečných případech, zapovídá nám rozumně domnívati se, že nejčistší duch odpovídal by na vyzvání kohokoliv. Vůbec bylo by zneuctěním připisovati mu řeč nehodnou Jeho důstojnosti.

Z těchto úvah jsme se vždy zdržovali něco uveřejniti, co neslo toto jméno a míníme, že nemůžeme býti dosti obezřelými při uveřejnění sdělení tohoto druhu, která mají hodnověrnost jen pro samolibost; jejich nejmenší nepřijemností jest, že podávají zbraně protivníkům spiritismu.

Jak jsme pravili, čím vznešenější jsou duchové v postupníku, s tím větší nedůvěrou máme přijímati jejich jména. Patřil by k tomu veliký stupeň pýchy, aby si někdo lichotil, že má výsadu na jejich sdělení a mysliti, že jsme hodni s nimi obcovati, jako se sobě rovnými. Při sdělení výše uvedeném upozorňujeme jen na jednu věc, na popíratelnou vznešenost řeči a myšlenek a ponecháváme každému péci posouditi, zda-li by ten, jehož jméno nese, tohoto sdělení nezavrhl.

*

„Všichni lidé jsou medií, každý má jednoho ducha, který ho vede k dobrému, dovede-li ho poslechnouti. Nyní na tom málo záleží, že někteří obcují s ním přímo pro zvláštní schopnost, že ho jiní vycítí toliko hlasem svého srdce a svého rozumu, nicméně jim uděluje jejich ochranný duch rady. Jmenujte ho: duch, rozum, intelligence, jest to vždy hlas, který odpovídá vaši duši, a který vám podává dobré rady, jen že jim často nerozumíte. Všichni lidé nedovedou jednati dle rady rozumu, ne toho rozumu, který se vleče a velice málo pokračuje, toho rozumu, který se ztrácí uprostřed materiálních a hrubých prospěchů, výbrž dle toho, který vynáší člověka nad sebe sama, který ho přenáší do neznámých krajín. Jest to svatý plamen, který nadchne umělce a básníka, božská myšlenka, která povznáší mudrce, vzlet, který strhne jednotlivce i národy, rozum, jehož prostý lid nemůže pochopiti, ale který povyšuje člověka a přiblíží ho k Bohu více, než jiné tvory, rozum, který ho dovede věsti od známého k neznámu a který ho vede k výkonu nejvznešenějších věcí. Poslouchejte tedy tohoto vnitřního hlasu, tohoto dobrého ducha, který k vám mluví bez ustání a dosáhnete znenáhla toho, že uslyšíte svého ochránce, který vám podává ruku s výsosti nebeské. Opakuji ještě: vnitřní hlas, který mluví k srdci, jest hlasem dobrých duchů a proto jsou všichni lidé medií.“

Channing.

„Dar mediumity jest tak starý, jako svět. Proroci byli medii, tajemství Eleusinská měla svůj základ v mediumitě. Chaldejští i Assyřtí měli media. Sokrates byl veden duchem, který mu vnukal podivuhodné zásady jeho filosofie a slyšel jeho hlas. Všichni národové měli svá media a inspirace Jeanne d'Arc nebyly ničím jiným, než hlasem dobročinných duchův, kteří ji řídili. Tento dar, který se nyní rozšiřuje, byl řídkým ve středním věku, ale nikdy nezahynul.

Svedenborg a jeho žáci měli četnou školu. Francie, byvši v posledních stoletích posměvačnou a obírající se filosofií, jež chtěla zničit zneužívání náboženské nesnášlivosti, zavrhovala jako směšné vše, co bylo ideální. Francie musela zavrhnouti spiritism, který nepřestal pokračovati na severu. Bůh připustil tento zápas kladných ideí proti spiritickým ideám, poněvadž si fanatism z těchto posledních udělal zbraň.

Nyní, kde pokroky v průmyslu a ve vědách vyvinuly umění blahobytu v takovém poměru, že se materiální žádosti staly panujícími, velí Bůh, aby duchové byli opět přivedeni k prospěchům duševním, aby se mravní zdokonalení člověka stalo tím, čím má býti, totiž koncem a cílem života. Lidský duch činí nutný pochod, obraz to postupu, kterému jest podrobena všechno, co jest ve viditelném i neviditelném vesmíru. Každý pokrok přichází ve svém čase; pokrok mravního povznesení přišel pro lidstvo a nedosáhne sice za vašich dnů svého splnění, ale děkujte Bohu, že jste přítomní jeho požehnanému úsvitu.“

Petr Jouty (otec media).

*

„Bůh mi uložil poslání, abych je vyplnila k prospěchu věřících, které obdařil mediumitou. Čím větší milost obdrží od Nejvyššího, tím větším nebezpečím podléhají a toto nebezpečství jest tím větším, pochází-li z těchto milostí, které jim Bůh uděluje. Schopnosti, jichž užívají media, získají jim chválu lidí, blahopřání a lichocení a tu jest jejich úskalí! Tato media, která by měla vždy své bývalé neschopnosti býti pamětlivá, ráda na to zapomínají, ano ještě více, připisují to, zač jen Bohu mají děkovati, své vlastní zásluze. Co se pak stane? Dobří duchové je opustí, takže se stanou hříčkou zlých duchů a nemají již kompasu, dle kterého by se řídila. Čím schopnějšími se stanou, tím více jsou puzena připisovati si zásluhu, která jim nenáleží, až je konečně Bůh potrestá a odejme jim schopnost, která jim může býti jen škodlivou.

Nemohu vás ani dosti napomínati, abyste se odporoučeli svému andělu strážnému, aby vám pomáhal, abyste byli vždy na stráž proti svému nejukrutějšímu nepříteli, kterým jest pycha.

Upamatujte se přece, kteří máte štěstí býti tlumočníky mezi duchy a lidmi, že bez pomoci našeho Božského mistra budete přísněji trestáni, poněvadž užíváte více přízně.

Doufám, že toto sdělení ponese ovoce a přeji si, aby se médium pomáhalo, aby se chránila před úskalím, na kterém by mohla zahynouti. Tímto úskalím jest, jak jsem vám pravila: pycha.“

Jeanne d'Arc (Panna Orleánská).

*

„Chcete-li obdržeti sdělení od dobrých duchů, musíte se připravit na tuto milost soustředěním mysli, svatým předsevzetím a žádostí pomáhati k obecnému pokroku. Neboť pamatujte si, že sobectví jest příčinou zdržení veškerého pokroku. Pominěte, když Bůh dovoluje, aby někteří mezi vámi obdrželi dech z úst Jeho jistých dítek, totiž ti, kteří si uměli získati svým chováním štěstí a pochopili Jeho nekonečnou dobrotu, že jest to Jeho vůle na naši prosbu a z ohledu na váš dobrý úmysl, aby vám udělil prostředky k pokračování na Jeho dráze. Užívejte tedy media této schopnosti, kterou vám Bůh laskavě propůjčil!

Mějte důvěru v našeho Pána, konejte vždy bratrskou lásku a nemulívejte nikdy ve výkonu této vznešené ctnosti a snášenlivosti. Kéž jsou vaše skutky vždy v souhlasu s vaším svědomím, neboť to jest jistý prostředek k rozmnožení vašeho blaha v tomto pomíjejícím životě, který vám připraví, budete-li takto dobře žiti, ještě tisíckrát sladší existence.

Ať se zdržuje mezi vámi to medium, které se necítí dosti silným u vytrvání při spiritické nauce, neboť když neužívá světla, jež ho osvěcuje, dá se méně omluviti, než jiný a bude pykati za svou zaslepenost.“

Pascal.

*

„Budou k vám dnes mluviti o nezištnosti, která má býti jednou z hlavních ctností u medií právě jako skromnost a oddanost. Bůh jim udělil tuto schopnost, aby pomáhala šířiti pravdu, ale ne proto, aby si z ní

udělala živnost; pod tím rozumím nejen ty, kteří by jí chtěli využítkovati, jak by to učinili s obyčejnou schopností, kteří by se stali medii, jako se stane někdo tanečníkem, nýbrž všechny ty, kteří by jí hodlali použít z jakéhokoliv ziskového ohledu. Jest rozumno, věřit, že by dobří duchové a tím méně vyšší duchové, kteří zavrhnou lakotu, svolili k tomu, aby činili pokusy na jevišti a aby se podrobili vůli nějakého podnikatele spiritických manifestací? Tím méně může se předpokládati, že dobří duchové mohli by podporovati záměry pýchy a ctižádosti. Bůh jim dovoluje sdělit se s lidmi, aby je osvobodili z pozemského kalu, ale nikoliv, aby byli nástrojem světských náruživostí. Nemůže tedy patřit se zalíbením na ty, kteří dar, jež jim daroval, odvracejí od jeho pravého cíle a ubezpečují vás, že budou za to potrestáni i zde na zemi nejtrpším sklamaním.“

Delphine de Girardin.

* * *

V počtu následujících sdělení, byla některá dána v pařížské společnosti pro spiritická studia nebo z jejího návodu, jiná pak, která nám byla rozličnými medii zaslána, obsahují obecné rady o spolcích, jejich tvoření a o nebezpečnostech, která je mohou potkat.

*

„Proč nepočínáte svá sezení všeobecným vyzváním, jistým druhem modlitby, která by vzbudila soustředění mysli? Neboť pamatujte si dobře, že bez soustředění mysli obdržíte jen lehkovážná sdělení. Dobří duchové přicházejí jen tam, kde jsou voláni vroucně a upřímně. Tomu právě se dosti nerozumí; vám tedy přináležejí dáti dobrý příklad, vám kteří se můžete státi jedním ze sloupů nového stavení. Pozorujeme vaše práce se zálibou a pomáháme vám, ale jen pod tou podmínkou, že nám se své strany budete nápomocni a že se objevíte na výši seslání, k jehož vyplnění jste povoláni. Učiňte tedy spolek a budete mocnými a zlí duchové vás nepřemohou. Bůh miluje prosté duchem, což neznamená hlupce, nýbrž ty, kteří sami sebe zaprou a kteří se k Němu blíží bez pýchy. Vy se můžete státi ohniskem světla pro člověčenstvo. Hleďte tedy rozeznávati dobré semeno od koukole, sejte jen zdravá zrna a chraňte se rozsévati koukol, neboť koukol by zdržoval vzrůst dobrého semena a byli byste odpovědnými za veškeré zlo, které by způsobil, a pak byli byste též odpovědnými za zlé nauky, jež byste

mohli rozšiřovati. Vzpomeňte si, že svět svým časem může obrátiti své oko na vás a bďte, aby nic nezatemnilo světlosti věcí dobrých, které vyjdou z vašeho lůna. Proto vám radíme, abyste prosili Boha, aby vám byl nápomocen.“

Augustin, zvaný Svätý.

Když byl sv. Augustin požádán, aby diktoval formuli obecného vyzvání odpověděl:

„Vy víte, že není žádné svrchované formule. Bůh jest příliš veliký, aby kladl větší váhu na slova než na myšlenky. Nemyslete tedy, že dostačí vysloviti několik slov, abyste odstranili zlé duchy. Chraňte se zvláště, abyste z toho neudělali jednu z těch obecných formulí, která se odřikává, když se chcete smísiti se svým svědomím.

Její moc záleží v upřímnosti a šlechetnosti citu, který ji diktuje a záleží zvláště ve stejném úmyslu, neboť nikdo z těch, kteří by se nespojili ze srdce, nemůže z ní míti prospěch, aniž způsobiti, aby jiní měli z ní užitek. Složte ji tedy sami a předložte mi ji; chcete-li budu vám pomáhati.“

Následující formule obecného vyzvání byla složena pomocí ducha, který ji doplnil na několika místech.

„Prosíme Boha všemohoucího, aby nám seslal dobré duchy ku pomoci a aby odstranil ty, kteří by nás mohli zavést do bludu. Dež nám potřebné světlo, abychom mohli rozeznati pravdu od lži. Odstraň též zlovolné duchy, kteří by mohli způsobiti nesvornost mezi námi, vzbuzující nenávisť, pýchu a žárlivost. Kdyby někteří chtěli se sem vedrati, zapřísaháme je ve jménu Božím, aby se odstranili. Dobří duchové, kteří řídíte naše práce, přijďte, prosíme, k našemu poučení a učíte nás poslušnými svých rad. Učiňte, aby každý osobní pocit zmizel před myšlenkou na obecné blaho. Prosíme především tebe . . . náš zvláštní ochránce, abys nám dnes byl nápomocným.“

*

„Lidé se posmívají točícím se stolům, ale nebudou se nikdy posmívati filosofií, moudrosti a lásce, jež se skrývá ve vážných sděleních. To jest předstírá nauky, kde se mají při vstoupení odložit předsudky, jako se tam zanechá plášť. Nemohu vás dosti napomenouti, abyste ze svých spolků učinili vážné středy. Ať jinde dělají fyzické pokusy, ať jinde vidí

a slyší, vy pochopujte a milujte. Co myslíte, že již jste v očích vyšších duchů, když jste toho dosáhli, aby se stál točil, nebo se zdvihl? Žáci! Stráví učený člověk svůj čas opakováním abecedy vědy? Když však lidé vidí, že hledáte vážná sdělení, budou vás považovati za vážné lidi, kteří vyhledávají pravdu.“

Ludvík.

Když jsme se tázali sv. Ludvíka, zda-li těmito slovy zavrhuje fyzické manifestace, odpověděl:

„Nemohu zavrhnouti fyzických manifestací, protože, stanou-li se, děje se to s dovolením Božím a k prospěšnému cíli. Když jsem pravil, že jsou předstílní vědy, připisují jim jejich pravé postavení a potvrzují jejich užitečnost. Kárám jen ty, kteří z nich dělají předmět zábavy a zvědavosti, aniž by z nich čerpali poučení, která z nich vyplývají. Jsou pro spiritistickou filosofii tím, čím jest grammatika pro literaturu a kdo dosáhl ve vědě jistého stupně, neztrácí svého času, aby opakoval její počátky.“

*

„Milí přátelé a věrní věřící, vždy se těším, když vás mohu vésti na pravé dráze, neboť to jest blažená úloha, kterou mi Bůh popřál a kterou se honosím; býti užitečným jest vždy odměnou. Kéž by vás spojil duch bratrské lásky, nejen té lásky, která dává, ale i té, která miluje. Buďte trpělivými proti urážkám svých protivníků, buďte stálými v dobrém a především pokornými k Bohu, neboť jen pokora povyšuje; to jest jediná velikost, kterou uznává Bůh. Jen tehdy přijdou k vám dobří duchové, když se duchové zlí nezmocní vaší duše. Buďte požehnáni ve jménu Stvořitele a budete vzrůstat v očích lidských i v očích Božských.“

Ludvík.

*

„Spojení působí moc; spojíte se tedy, abyste byli mocnými. Spiritism vypučel, zapustil již hluboko své kořeny a rozvine své blahodárné větve po celé zemi. Musíte se stát neporazitelnými proti otráveným šípům pomluvy a proti černému hejnu nevědomých, sobeckých a pokryteckých duchů. Abyste toho dosáhli, jest třeba, aby obapolná shovívavost a laskavost byla mezi vámi, aby vaše poklesky přecházely nepozorovaně, aby jen vaše ctnosti byly pozorovány, aby světlo svatého přátelství spojilo, osvitilo

a ohřálo vaše srdce a abyste odolali malomocným útokům zlého, jako nevyvratitelná skála zuřícím vlnám.“

Vincenc de Paula, zv. Svatý.

*

„Budť k vám mluviti o nutnosti, abyste zachovali ve svých sezeních největší pravidelnost, to jest, abyste se vyhýbali všemu zmatku a nesrovnalosti v myšlenkách. Nesvornost usnadňuje zlým duchům, že mohou nastoupiti na místo dobrých a jsou skoro vždy prvními, kteří se uchopí daných otázek. S druhé strany, jak jest možno ve společnosti, z rozličných a sobě neznámých živlů složené, vyhnouti se protivným ideám roztržitosti, nebo ještě horšímu, totiž nejistotě a uštěpačné lhostejnosti? Rád bych našel proti tomu vydatný a jistý prostředek.“

Snad záleží to v soustředění fluid, roztroušených okolo medií. Toť jedině, ale zvláště ta udržují dobré duchy ve shromáždění, která jsou milována; avšak jejich vliv sotva dostačí, aby rozehnalí houf lehkovážných duchů. Zkoumání sdělení jest nevyhnutelné, neboť nemůžete dosti prozkoumati otázky a zvláště odpovědi. Omyl jest snadný i u duchů, nejlepším úmyslem vedených. Váhavost písma, při které se duch odvrátí od předmětu, jež vyčerpá tak rychle, jak jej pojal, nestálost a lhostejnost pro jisté umluvené formy, všechny tyto i jiné příčiny ukládají vám povinnost, abyste přinášeli jen důvěru omezenou a vždy podrobenou zkoumání i tehdy, jedná-li se o sdělení nejvíce authentická.“

Jiří (důvěrný duch).

*

„Spiritism měl by býti ochranným štítem proti duchu nesvornosti a nepořádku, který mával v každé době svou pochozí nad lidmi, poněvadž vám závidí štěstí, které působí mír a svornost. Spirité, tento nepořádek mohl též vniknouti do vašich spolkův a nepochybujte o tom, že bude hleděti tam rozsévati nechuť; ale bude úplně bezmocným proti těm, které pojí pravá láska. Mějte se tedy na pozoru a bděte neustále u brány svého srdce, jako u brány svých spolků, abyste tam nedali vniknouti nepříteli. Je-li vaše přičinění neúčinným na venek, bude vždy záviseti na vás, abyste mu překazili přístup do své duše. Kdyby povstala nesvornost mezi vámi, může býti způsobena jen zlými duchy. Ať se tedy ti, kteří budou míti nejvyšší stupeň vědomosti svých povinností, jež jim

ukládá zdvořilost právě jako spiritism, ukáží nejtrpělivějšímu a nejzdvořilejšímu. Dobří duchové mohou někdy tyto boje připustiti, aby podali dobrým i zlým pocitům příležitost se ukázat, aby odstranili dobré semeno od koukole a budou vždy na té straně, kde bude nejvíce pokory a pravé lásky.

Vincenc de Paula.

*

„Zavrhněte bezohledně všechny duchy, kteří se vám sdělují jako výluční rádcí, odporučující vám samotou. To jsou skoro vždy marniví a prostřední duchové, kteří hledí se zmocniti slabých a lehkověrných lidí, udělující jim přehnanou chválu, aby je oslepili a aby je udrželi pod svou vládou. Jsou to obyčejně vládyčtí duchové, kteří byli za svého života buď veřejnými nebo soukromými tyrany a kteří chtějí míti ještě po své smrti oběti k trýznění. Vůbec nedůvěřujte sdělením, která mají na sobě znak tajnosti a podivinství, nebo která předpisují podivínské obřady a činy; zde jest vždy spravedlivá příčina k podezření.

Ostatně věřte mi, že každá pravda, má-li člověčenstvu býti zjevena, jest takřka současně zjevena ve všech vážných shromážděních, která mají vážná média a ne snad jen tomu neb onomu s vyloučením všech ostatních. Nikdo není dokonalým médiem, je-li posedlým a jest to patrná posedlost, když médium nemůže obdržeti sdělení leč jen od jednoho zvláštního ducha. Proto jest každé médium, každý spolek, který se domnívá, že má výsadu na jistá sdělení, jež on samojediný může obdržeti a která s druhé strany jsou spojena s obřady, jež se dotýkají pověry, jistě pod nátlakem posedlosti, nejvíce vyjádřené, zvláště honosí-li se duch trapič jménem, jehož si máme všichni duchové i vtělení vážiti a je ctíti, a jehož nemáme nijak dáti zneužívat.

Je patrné, že podrobí-li se všechna sdělení a všechny zprávy duchů kritice rozumu a logiky, bude snadno zavrhnouti nesmysly a bludy. Osamělé médium může býti zaslepeno, jedna skupina podvedena, ale přísná dohlídka jiných skupin, nabytá zkušenost a vysoká morální důstojnost představených skupin, sdělení výborných médií, která mají znak důslednosti a hodnověrnosti našich nejlepších duchů, brzy odsoudí tyto lživé zprávy a zchytalé projevy podvodných a zlých duchův.“

Eraste (žák sv. Pavla).

Jedna z nejznamenitějších známek těchto duchů, kteří chtějí vnutiti a k platnosti přivesti podivné a systematické myšlenky, jest, že chtějí míti

pravdu proti každému, i kdyby jediní byli toho mínění. Jejich taktikou jest vyhýbat se rozboru, a když vidí, že jsou neodolatelnou zbraní vítězné logiky poraženi, odpírají s opovržením odpověď a předpisují svým médiím, aby se stranila křeslu, kde jejich myšlenky nejsou přijímány. Toto osamotnění jest nejosudnějším pro média, poněvadž se podrobují bez protiváhy těmto duchům trapičům, kteří je vedou jako slepce a přivádějí je často na nebezpečné cesty.

*

„Falešní proroci nejsou jen mezi vtělenými, jsou také a to ještě v mnohem větším počtu mezi pyšnými duchy, kteří pod falešným pohledem lásky a bratrství rozsévají nesvornost a zdržují lidstvo spasení, podvrhující své nesmyslné soustavy, jež vnucují k přijetí svými médii, aby tím lépe zaslepili ty, jichž chtějí zneužívat. Aby dodali svým teoriím více váhy, ozdobují se bez svědomí jmény, která lidé vyslovují toliko s uctivostí, jako jména svatých, opravdově vážených, Ježíše, Marie ano i Boha samého.

Oni právě rozšiřují kvas protivnictví mezi skupinami, a nutí je, aby se odstranily jedny od druhých a patřily na sebe nevraživým okem. Toto jediné dostačilo by k jejich odkrytí, neboť takto jednající, vyvracejí sami nejpádňejším způsobem to, zač se vydávají. Slepi jsou tedy lidé, kteří se dají chytiti do tak nápadné pasti.

Ale máme ještě jiný prostředek k jejich poznání. Duchové třídy, do které patří, musí býti nejen velmi dobří, ale kromě toho především důslední a rozumní. Nuže, podropte jejich soustavy přísné zkoušce rozumu a zdravé mysli a uvidíte co z nich zbude. Sudť se nutou, kdykoliv duch naznačuje nicemné a nepraktické věci, dětinské a směšné způsoby jako prostředek proti nehodám člověčenstva, nebo jako prostředek k dosažení jeho přetvoření, když zavádí soustavu, která se přiči nejznámějším vědeckým zásadám, že to musí býti jen nevědomý a lživý duch.

S druhé strany, věřte mi, neuznává-li se vždy pravda jednotlivci, že jest vždy poznána zdravým rozumem lidí a to jest zde také znakem. Když si dvě soustavy odporují, poznáte jejich vnitřní cenu, vyfildáte-li tu, která nalézá nejvíce souhlasu a sympatie. Bylo by vskutku nedůsledným připustiti, že nauka, která by zmenšovala počet svých přívrženců, byla by pravdivější než ta, která způsobuje, že počet jich vzrůstá. Bůh chtěje, aby se pravda dostala všem, neomezuje ji na úzký kruh, nýbrž velí jí, aby vystoupila na rozličných místech, aby všude bylo světlo vedle tmy.“

Eraste.

Nejlepší zárukou, že nějaká zásada jest výrazem pravdy, jest, že jest přednášena a zjevena rozličnými duchy, od medií sobě neznámých a na rozličných místech, dále že jest potvrzena rozumem a že ji zná veliký počet lidí. Jedině pravda může nějaké nauce udělati kořeny. Bludná soustava může sice nabýt několik přívrženců, ale poněvadž ji schází první podmínka schopnosti k životu, má jen pomíjející život. Proto není přičiny se jí obuvati, zahyne sama pro své vlastní bludy a padne nevyhnutelně před mocnou zbraní logiky.

Často přicházejí tak nesmyslná sdělení, ačkoliv jsou podepsána jmény nejvážnějšími, že i nejprostší zdravý rozum pozná jich nepravost, ale jsou též taková, kde se skrývá blud mezi dobrými věcmi, což působí omámení a někdy překazí poznání blud v prvním okamžení; ale před vážným zkoumáním nemohou obstáti. Uvedeme některá za příklad.

„Věčné a neustálé tvoření světů jest Boží věčnou rozkoší, poněvadž vidí bez přestání, že Jeho paprsky stávají se každodenně světlejšími.

Pro Boha není žádného počtu, právě jako pro Něho není času. Proto nejsou sta nebo miliardy pro Něho ani více ani méně, jedno jako druhé. Jest to Otec, Jehož blaho se tvoří společným blahem Jeho dětí, a každou vteřinu vidí, jak nové blaho se rozplývá do obecné blaženosti. V tomto věčném pohybu není ani přestání ani odročení, v tomto velikém neustálém blahu, které oblažuje zemi i nebe. Vy znáte světa jen malý díl, a máte bratry, kteří žijí pod stupněm šířky, kam člověk dosud přijíti nemohl. Co znamená ono paskví vedro a onen usmrceující mráz, který vzdorně nejdůležitějšímu usilování? Myslíte jednoduše, že tam jest hranice všeho světa, nemůžete-li svými malichernými prostředky pokračovati dále? Mohli byste tedy důkladně měřiti svou zeměkouli? Nemyslete si toho. Na vaši planetě jest více neznámých míst než známých. Ale poněvadž jest neúčinně rozšiřovati dále všechna vaše špatná zařízení, všechny vaše zlé zákony, činy i živobytí, jest hranice, která vás zdržuje zde i onde a která vás bude zdržovati tak dlouho, dokud nebudete mít k přenesení dobrého semena, jehož by dosáhla vaše svobodná vůle. Ó, vy neznáte toho světa, jež zemi nazýváte. Uvidíte za svého života veliký počátek důkazů tohoto

sdělení. Hle, hodina se přibližuje, kdy se stane jiné odkrytí, než bylo poslední, jež se stalo. Rozšíří se okres vaší země, a když veškeré časopisy pěti budou Hossana ve všech řečích, pak vy, ubohé dívky, jež milujete Boha a vyhledáváte Jeho cesty, budete to věděti i dříve než ti, kteří dají své jméno nové zemi.“

Vincenc de Paula.

Z ohledu na sloh nesnese toto sdělení kritiky. Nesprávnosti, pleonasmy, chybné obraty padají do očí každému, i málo učenému; ale to by nesvědčilo nic proti jménu, jímž jest podepsáno, poněvadž tyto nedokonalosti mohou býti nedokonalostí media, jak jsme již dokázali. Jen myšlenka jest skutkem ducha. Když tedy pravi, že jest na naší zeměkouli více neznámých míst než známých, že se má odkryti nový zemědíl, jest to u ducha, který se vydává za vyššího, důkazem nejhlubší nevědomosti. Bezpochyby mohou se nalézt nad leďovým mořem nějaké neznámé končiny zemské; ale tvrditi, že tyto země jsou obydleny, a že je Bůh ukryl před lidmi, aby tam nepřenesli svých špatných zařízení, znamená mít velmi mnoho naděje v slepou důvěru těch, kterým takové nesmysly se přednášejí.

„Mé děti, náš svět materiální a svět spirituelní, který jest ještě tak málo znám, tvoří takřka dvě mísky. Dosud dávala naše náboženství, naše zákony, naše obyčeje a naše náruživosti takovou převahu míse zlého nad miskou dobrého, že se vidělo, že neomezeně panuje zlo na zemi. Od století jest vždy taž stíznost, která přichází z úst lidských a osudný úsudek jest: nespravedlnost Boží. Jsou též lidé, kteří jdou až k zapírání jsovenosti Boží. Vy vidíte všecko zde a nic tam, vidíte nadbytek, který uráží nouzi, zlato, které se třeptá vedle bláta, samé to protivy nejnápadnější, které by vám měly dokázati vaši dvojitý podstatu. Odkud to přichází? Či jest to vina? Hle, to jest třeba vyšetřiti mírně a s nestranností a když si přejeme upřímně nalézt dobrý lek, nalezneme jej. Nuže, přes toto panování zla nad dobrem jest to vaší vinou, nevidíte-li ostatek kráčení rovně dráhou od Boha naznačenou. Vidíte, že by se pomátly roční časy, že by horko a zima nerozumně do sebe zasahovaly, že by světlo slunce zapomnělo osvětlovati zemi, že by země zapomínala ve svém lůně na zrna tam od člověka vložena? Vidíte tisíce neustálých zázraků, které se dějí před vašimi očima od vzniku stébla trávy až k narození dítěte, budoucího člověka? Ale vše

se daří dobře na straně Boží a vše jest špatné na straně člověka. Jaká tu pomoc? Jest velmi jednoduchá, přiblížit se k Bohu, milovati se, spojit se, sjednotit se a pokojně pokračovati na cestě, jejíž meze lze viděti očima víry a svědomí.“

Vincenc de Paula.

Toto sdělení se obdrželo v též kruhu, ale jaký rozdíl s předcházejícím, nejen co se týče myšlenek, ale i slohu! Vše jest tu pravé, hluboké, rozumné, sv. Vincenc de Paula by ho nezapřel a proto se mu může beze strachu přislovovati.

*

„Vzhůru, děti, spojte své řady, aby vaše dobrá sjednocenost tvořila vaši sílu. Vy, kteří pracujete na založení velikého stavení, bděte a pracujte vždy na tom, abyste upevnili jeho základ a pak ho můžete vésti velmi vysoko. Pokrok jest nesmírný na celé naší zemi, nescíslné množství přivrženců přistupuje pod náš prapor a mnoho pochybovačů nevěřících se přesvědčilo.“

Vzhůru, děti! Krácejte s povýšeným srdcem, naplněným vírou! Cesta, po které kráčíte, jest krásná, neopozdíte se, jděte vždy na pravé cestě a buďte vůdci těm, kteří přicházejí za vámi.

Krácejte dále ku předu, děti, nepotřebujete bajonetů, abyste udrželi svou věc, potřebujete jen víry. Víra, bratrství a svornost jsou vaše zbraně, jimiž jste mocni, mocnější než všichni velcí mocnáři celého světa přes jejich vojska, loďstva a děla.

Vzhůru, dítky, které bojujete pro svobodu národů, pro znovuzrození veliké lidské rodiny, zmužile a vytrvale, Bůh vám pomůže! Dobrou noc, na shledanou!“

Napoleon.

Napoleon byl za svého života mužem vážným a rozvážlivým. Každý zná jeho krátký a rázný sloh a byl by se podivně změnil, kdyby po své smrti se stal žvavým a čtveračivým. Toto sdělení přichází snad od ducha některého z jeho vojinů, který se nazýval Napoleon.

*

„Ne, nemůžeme změnit náboženství, nemáme-li takového, které může zároveň zářost učiniti obyčejnému rozumu a inteligenci, kterou

máme, a které může zvláště člověku poskytnouti přítomné útěchy. Nikoliv, neměníme náboženství, nýbrž padáme z pošetilosti a z nadvlády do moudrosti a do svobody. Vzhůru, naše malá armádo, vzhůru a nebojte se nepřátelských kulí. Kule, které vás mají usmrtiti, nejsou ještě ulity, jste-li vždy v hloubi svého srdce na dráze Boží, chycete-li vždy mírně a vítězně bojovati pro blahobyť a svobodu.“

Vincenc de Paula.

Kdo by poznal sv. Vincence de Paula dle této řeči, dle těchto myšlenek beze smyslu? Co znamenají tato slova: „Nikoliv, neměníme náboženství, nýbrž padáme z pošetilosti a z nadvlády do moudrosti a svobody?“ Z jeho kulí, které nejsou ještě ulity, máme ve velikém podezření toho ducha, že to byl týž, který se podepsal zde výše jako Napoleon.

*

„Děti mé víry, křesťané mé nauky, pro zájmy vln filosofie materialistů zapomenuté, následujte mně na cestě v Judsku, následujte trápení mého života, hleďte nyní na mé nepřátele, patřte na mé trápení, na mé muky a na mou krev pro víru prolitou. Děti, spiritualisté mé nové nauky, buďte připraveni snášeti a vzdorovati vlnám protivenství, úšklebkům svých nepřátel. Víra bude kráčet bez přestání, následujíc vaši hvězdu, která vás přivede na cestu blaha, která přivedla pro víru tři krále z východu až k jeslím. Ať jsou vaše protivenství jakákoliv, ať jsou vaše trápení, vaše slzy, jež na této kouli vyhnanství proléváte, sebe větší, mějte zmužilost a buďte přesvědčení, že radost, kterou budete míti ve světě duchů, bude převyšovati trýzeň vaší pomíjející existence. Toto slzavé údolí musí zmizeti, aby postoupilo místo své skvělému příbytku radosti, bratrství a svornosti, kde se pro svou ochotnou poslušnost dostanete k svatému zjevení. Moji drazí bratři, na této zeměkouli život, jsa jenom přípravým, trvá jen určitý čas, abyste byli dobře připraveni na život, který se nikdy neukončí. Milujte se, jako jsem já miloval vás a jak vás ještě miluji. Zmužilost bratři! Já vám žehnám a v nebi vás očekávám.“

*

„Z oněch skvělých a světlých krajín, kam lidská myšlenka jen stěží může přijíti, přišla ozvěna vašich slov k mému srdci. O, jakou radostí cítím se naplněn, když vidím vás, rozséváče mého učení! Ne, nic se

nevyrovná svědectví vašich dobrých myšlenek! Vy vidíte, dívky, myšlenku znovuzrození, kterou jsem kdysi vrhl do světa, a která byla pronásledována a pod nátlakem tyranů na chvílku zadržena, která má pro budoucnost příchod bez překážek, neboť osvětluje cesty člověčenstvu, tak dlouhý čas do temnosti uvrženému. Každá velká a nezištná oběť, mé děti, nesla záhy neč později své ovoce. Mé nauky vám to dokázaly, má krev pro mé učení vylitá, zachová člověčenstvo a vykoupí nečesti velkých hříšníkův. Buďte požehnání, kteří máte místa dnešního dne v znovuzrozené rodině! Vzhůru! Zmužilost, děti!"

Ježíš.

Není bez odporu nic zlého v těchto dvou sděleních, ale měl Kristus někdy takovou domyšlivou, důraznou a nadutou řeč? Srovnajte ji s tou, kterou jsme uvedli výše, a která nese totéž jméno a uvidíte, je-li nějaká možnost totožnosti.

Všechna tato sdělení se obírála v témž kruhu. Vidíte ve slohu jakousi jednotvárnost a tytéž výrazy, často užívané, na příklad: Vzhůru, děti atd., z čehož lze souditi, že jest to týž duch, který je všechny pod rozličnými jmény diktoval. A v tomto kruhu, ostatně velmi svědomitě, avšak poněkud příliš věřícím, nečinilo se žádných vyvolání, ani se nekládly otázky, všechno se očekávalo od samovolných sdělení a vidíte nyní, že to není zárukou totožnosti. Otázkami poněkud doléhavými a důsledně spojenými mohl se tento duch přivést do úzkých, ale on viděl, že se nemusí ničeho obávat, poněvadž se ho na nic netázali, a přijímali se zavřenýma očima vše, co pravil.

„Jak krásná jest příroda! Jak moudrá jest prozřetelnost ve svém předvídání! Ale vaše zaslepenost a vaše lidské náruživosti vám překážejí dočkati se moudrosti a dobroty Boží. Vy si stěžujete při nejmenším miraku, při nejmenším zadržení svého očekávání; hledíte tedy, netrpěliví pochybovači, že nic nepřichází bez příčiny vždy napřed předvídané a vždy ku prospěchu všech promyšlené. Příčina toho, co předchází, jest, lidí pokryteckého strachu v nic uvést, — všechny vaše předpovědky o zlem roku pro vaše žně.“

Bůh vdechne často lidem strach o budoucnost, aby je přiměl k prozíratelnosti a hledte, jak velké jsou prostředky doplniti vaše obavy, schválně působené a které nejčastěji skrývají myšlenky moudrého zaopat-

ření všelichnutého pocitem lidskosti k prospěchu ubohých. Patřte na poměry národů, které z toho pocházejí, hledte jaké snímky jest třeba učiniti, jaké prostředky musí spolupůsobiti k odstranění vašich obav. Neboť jak víte, vše se spojuje, malí i velcí přijdou k dílu.

Nevidíte tedy, již v tomto celém pohybu pramene jistého blahobytu pro třídu nejpracovitější ve státech, třídu skutečně zajímavou, kterou vy velcí, vy všemožnou na této zemi, považujete za lidi dle libosti poplatné a stvořené pro vaši službu?

Co se pak stane po všem tom, co jde a přijde z jedné točny k druhé? Kdy již jste jednou dobře zaopatřeni, často ten čas se změní; slunce, které poslouchá myšlenky svého Stvořitele, přispělo v několika dnech k uzrání vašeho osení. Bůh seslal nadbytek tam, kde vaše dychtivost tušila nedostatek; proti vůli vaší budou moci malí žiti, aniž byste na to pomysleli, stanete se nevolně příčinou nadbytku.

Avšak stává se též a Bůh to někdy připustí, že se nešlechetným zdaří jejich ziskné záměry, ale pak jest to poučení, které chce Bůh dáti všem a jimž chce lidskou prozíratelnost vzbuditi, jest to nekonečný pořádek, který vládne v přírodě, zmužilost k událostem, kterou mají lidé nejen napodobiti, nýbrž také s oddaností snášeti.

Co se týče těch, kteří chytrostí dovedou těžiti z nouze, ti budou za to potrestáni, věřte to, neboť Bůh chce, aby všechna Jeho stvoření žila.

Člověk nemá pohrdati nedostatkem, ani lichvařiti při nadbytku. Bůh jest spravedlivý ve svém dobročinění, veliký ve svém milosrdenství, předobry pro naši nevděčnost a ve svých záměrech nepochopitelný.

Bossuet. Alfred de Marignac.

Toto sdělení neobsahuje zajisté nic zlého, jsou tam i hluboké a filosofické myšlenky a velmi moudré rady, které snadno mohou oklamati, co se týče totožnosti původce, lidí málo zběhlé v literatuře. Medium, které je obírálo, podrobilo je dohlídce spiritické společnosti Pařížské a tam nebylo ani jednoho hlasu, který by se prohlásil, že by mohl přicházeti od Bossueta. Sv. Ludvík byv na to tázan odpověděl: „Toto sdělení jest samo o sobě dobré, ale nevěřte, že je Bossuet diktoval. Jistý duch je psal, snad něco málo pod jeho vdechnutím a podepsal jméno velkého biskupa, aby mu způsobil lehčí přístup. Avšak na řeči musíte poznati zastoupení, neboť pochází od ducha, který postavil své jméno za jménem Bossueta.“ Když byl tento duch tázan na příčinu, která ho pudila

tak jednati, pravil: „Chťel jsem něco psáti, abych se přivedl do lidské paměti, a když jsem viděl, že to dopadlo tak slabě, chťel jsem tam přidati kouzlo velikého jména.“ – „Ale nemyslíš jsi, že se to pozná, že to nepochází od Bossueta?“ – „Kdo ví, zda je to vždy to pravé? Vy jste se mohli myšliti, ale jiní méně osvětlení mohli tomu uvěřiti.“

Jest to skutečně lehkověrnost, se kterou některé osoby přijímají to, co přichází z neviditelného světa pod rouchem velikého jména, což rozněcuje odvalu podvodných duchův. Abychom překazili jejich pletichy, musíme použití veškeré své pozornosti, můžeme toho dosáhnouti jen zkušeností nabytou vážným studiem. Opakujeme vám to neustále: Studujte dříve, než činíte pokusy, neboť to jest jediný prostředek, abyste nenabyli zkušenosti na své vlastní útraty.

Doslov.

Dočasným materialistům radíme, aby zkoumali svá srdce a přiznali se, že nejsou a nechťejí vlastně býti materialisty, že se v nich vždy cosi ožívá, co se nechce srovnati s absolutním zaniknutím a bezúčelností našeho života, když ve všem, v celé přírodě, každý sezná, byť ne hned, tedy jistě postupem, naprostou účelnost a věčné pokračování. Proč by z tohoto zákona byl vyloučen myslící a trpící člověk?

Není disharmonie a co se na první pohled zdá nepořádkem, bezúčelnou náhodou, bývá brzy potvrzeno v blízké budoucnosti jako absolutně harmonické a účelné. Není vsutku zla, neboť zlo, jak se toto slovo chápe, jest jen nedostatkem dobra. Není nedokonalosti, neboť nedokonalost jest jen relativním pojmem, který vzniká srovnáváním seznatého, nebo tušeného stavu vyššího.

Vše nezměnitelným zákonem kráčí ku předu, všude se jeví věčný pohyb, vše víří, kolotá, všude jest život. Nikde nikdy se neztratí ani atom a tím spíše nezanikne energie tak účinná a tak výrazná jako jest lidská vůle, poznání, láska, intelligence a bytí vůbec.

Duchové úmyslně zavrhovali magické obřady a formule, (což každý soudný člověk pro tehdejší dobu schválí a dokonale pochopí; byť tehdy materialism a nevěra na vrcholu své slávy a jak by se bylo vše zvrhlo!), ale naproti tomu vřele doporučovali vroucí modlitbu, povznesení se k Bohu

a soustředění i čistotu vůle. Není-li však vyjádřeno různými slovy v podstatě totéž? Nebudeme se u tohoto bodu dlouho zdržovati, neboť každý vážný pracovník v praktické magii i v moderním spiritismu dobře ví, že jevy nezpůsobí ani magické obřady, ani pouhé posazení se ve spiritické seanci ke stolu, nýbrž pevná vůle, soustředěná mysl a mocná touha po poznání. Uvěří přece každý, že vysoce mravný, dokonalý člověk, prosycený všeláskou, nebude potřebovati ani magických obřadů a formulí, aniž stanoviti určitou dobu a určitého postavení hvězd, ale také ani medií, aniž mediumity.

Obřady dříve nadržovali nynější mediumitu a jako dnes kráčíme přes více méně nepotřebné obřady, když jsme byli přivedeni do příznivějších podmínek ku styku se světem neviditelným a máme-li dobrá media, tak mohou směle, dle analogie a logiky souditi, že přijde doba, kdy budou i media nepotřebna a odporučována pouze začátečníkům (bude-li jakých), jako to dnes činíme s obřady a formulemi magickými.

Tím ovšem nechci a ani nemohu tvrditi, že magické obřady a formule nemají účinku, ani že mediumita jest pro dnešní dobu zbytečnou. Věřím v obé, ale věřím také, že magie úlohu svou, jako přední, již vykonala v minulosti a mediumita, že ji stejně dokoná v nedaleké budoucnosti. Nechci stavěti své náhledy na odív, dovolil jsem jsi toto pouze proto podotknouti, aby našim poznámkám vydav. nebylo rozuměno tak, jako bychom svůj vlastní rozum stavěli proti duchům Kardekovým, anebo vyvyšovali jednu práci nad druhou. Prostě obé spojujeme, neboť obé jest pravdivo, a rovnoceno v celku, ačkoliv v různých dobách různým lidem bude se zdáti jedno nebo druhé pověrou, nebo čímsi nižším.

Všichni okkultisté: přívrženci spiritualismu, spiritismu, magie, theosofie atd. atd., mají stejný, jediný cíl, ale všichni tvrdí, že jejich práce k tomu cíli jest nejsprávnější. Nuže, chopme se všeho, studujme a zkoušejme všechny tyto směry a krácejme (ovšem nikoliv současně) pokud možno po všech těchto „nejlepší“ cestách, srovnávejme a po dokonalém uvážení a poznání vyberme si ze všeho to nejlepší. Přiznejme se však bez obalu, že daleko, takřka nekonečně daleko máme k tomu, abychom dovedli úplně odstraniti „závoj Isisin“.

Věřím, že dle pokroku a dokonalosti lidstva budou nové poznatky zatlačovati ony nynější do pozadí a mnohé, co dnes úmyslně bylo tak nebo onak řečeno, že bude úplně zavrženo. Příklad na nás samých, kterak měníme své náhledy ze věřejška, potvrdí nám shora uvedené v plné míře.

Toto vše jsem uvedl tčm, kteří by nám mohli vytýkati, že to, co podáváme jako kardecism, jím vlastně není, tčm, kteří nám budou za zlé míti naše odporučování magických operací i tčm, kteří se staví proti mediumitě vůbec.

Ještě musím krátce promluvíti k našim spiritům v Čechách. Ze své zkušenosti jsem shlédal, že kde jaký kruh, až na malé výminky, všude jest některý člen, který se domnívá, že mu: mediumita pomůže k lehkému živobytí. Myslím tím vykladače karet, věstce a kreslíře ze řemesla.

Pakli jsme jen poněkud vnikli do učení spiritického, poznali jsme, že nemožno jinak, než taková ři-media považovati buď za podvodníky, nebo dle Kardeka za posedlé a tím ovšem tedy musíme před takovými lidmi stůj co stůj důtklivě varovati a jich nepodporovati, naopak důsledně je stíhati a zakazovati, aby jména spiritismu nebrali nadarmo. Spiritism nemůže míti nic společného s kartami a vůbec se zistností a nepřináší nikomu ani vedlejšího příjmu a tím méně snadného živobytí. Kdo tvrdí, že pomocí mediumity vykládá karty, prorokuje, nebo kreslí za honorář, vmetu mu ve tvář, že jest při nejmenším lhářem.

Bohužel musil jsem odkryti tento vřed na spiritické společnosti v Čechách, neboť je to podivuhodné, jak někteří, jinak upřímní spirité, hájí a podporují toto nekalé řemeslo a na námětky rozumného člověka mají hned několik důvodů. ovšem takových, jaké se při nejmenším zavanutí shrouti. Nejvíce snaží se přesvědčiti kohokoliv o věrohodnosti těchto ři-medií tím, že vám potvrdí, že vykladačka karet, nebo věstka jim „uhádla“ jejich poměry, nebo kreslíř že namaloval symboly, které potvrzují jejich život. Toť pouhá chytrost a šikovná kombinace z prozrazného. Nechceme tvrditi, že takové případy neexistují, sami jsme také secos zkusili, ale proti tomu, aby užil člověk takový spiritism za štít pro své řemeslo, se velice ohražujeme a zapovídáme si to.

Víme, že za jistých okolností, které však u našich vykladačů, věstců a kreslířů zpravidla nenastávají, docílí se stav vyšší chápavosti i vědomosti, ale to nemá s duchy nikterak co činiti. Víme též dobře, co zmůže vypěstovaná pozornost všimati si nejnepatrnějších nárazek, řeči, posuňků a fysiognomie člověka, jemuž má býti vykládáno a chytrá kombinace dějů z těchto znaků.

K vykládání karet a sice k dobrému a pravděpodobnému vykládání není věru zapotřebi tolik námahy, ani jako k různým kejklřským kouskům; k tomu stačí chytrost vykladače a pozorování okolí a přímo hlupství a pověra lidí, kteří si dávají vykládati.

Pravá mediumita, jasnovidnost a mediální kreslení nemá s těmito lidmi nic společného.

Nechceme tímto kaziti „kšefty“ těch různých věstců atd., aniž poškozovati jejich živnost, do toho nám nic není, ale ohražujeme se silně proti tomu, aby tvrdili, že jsou také spirity, medií a aby jako takoví chodili do kruhů a s námi se bratříčkovali a sváděli nám lidi k opravdové pověře. Ať si tvrdí o sobě cokoliv — že jsou v extasi, nebo somnambuličtí jasnovidci a podobně — to vše může býti, ale ať se nechvástají, že vyšší duchové se jim propůjčují k jejich službám při vydělávání peněz — což jest naprostou lží!

Rozhňevají-li se proto tito „bratři“ nebo „sestry“ na nás, věru tím mnoho neztratíme!

Proto dále od nich!

O placených mediích odkazujeme čtenáře na tuto knihu.

V PRAZE-ŽIŽKOVĚ, prosinec 1907.

Malgrando.

OBSAH

	Strana
Úvod	3
Díl první.	
Předběžné poznámky.	
Část první: <i>Duchové</i>	7
Jsoucnost duchů. — Povaha duchů. — Možnost sdělení se lidem.	
Část druhá: <i>Zázračné a nadpřirozené skutky</i>	12
Část třetí: <i>Materialisté, nevěřící a spiritisté</i>	20
Návod, jak jednati s materialisty a nevěřícími ve spiritism. — Materialisté: Materialisté ze zásady. Materialisté z nedostatku lepšího. — Nevěřící ve spiritism: Nevěřící ze zlé vůle. Nevěřící ze zisku. Nevěřící z malomyslnosti, z náboženské nesnášenlivosti a úzkostlivosti, z pychy, z nachylnosti k odporu, z neufalosti a z lehkomylnosti. Nevěřící z oklamání. Nevěřící z nerozhodnosti. — Spirité: Zkoumající spirité. Nedokonali spirité. Praví, neboli křesťanští spirité. Přepjatí spirité. — Předběžné studium spiritismu a pořádek v něm.	
Část čtvrtá: <i>Soustavy</i>	30
Vznik různých soustav. — Soustavy popírající: Soustava charlatanismu. Soustava pošetilství. Soustava halucinace. Soustava praskajícího svalu. Soustava fyzických příčin. Soustava odrazu myšlenky. — Soustavy již přisvědčující: Soustava společné bytosti. Soustava somnambulismu. Soustava působení démonů. Soustava optimistů. Soustava unispiritů. Soustava muluspiritů. Soustava materiální duše. — Duše a perispiriti jsou dvě rozdílné podstaty.	

Díl druhý.

Spiritické manifestace.

Část první: <i>Působení duchů na hmotu</i>	45
Část druhá: <i>Fysické manifestace</i>	50
Točení se stolu. — Zdvíhání se stolu a tlukot v něm.	
Část třetí: <i>Intelligentní manifestace</i>	53
Část čtvrtá: <i>Vyvolané fyzické manifestace</i>	56
Teorie fyzických manifestací. — Pohyb stolu a zdvíhání jeho. — Hřmot. — Působení fluida ducha a člověka na hmotu. — Zvětšení a zmenšení váhy těles.	
Část pátá: <i>Spontánní fyzické manifestace</i>	66
Hřmot, tlukot a zmatek. — Vrhání předmětů. — Rozmluva s duchem, rušení pokoje, z ulice des Noyers. — Přenos věcí.	
Část šestá: <i>Viditelné manifestace</i>	83
Otázky o materialisaci. — Teoretický pokus o zjevení. — Kuličkovití duchové. — Soustava hallucinace.	
Část sedmá: <i>Dvojtělesnost (dvojníci) a transfigurace (proměnění)</i>	98
Dvojtělesnost. — Zjevení se duchů živých. — Sv. Alfons z Ligouri a sv. Antonín z Padovy. — Vespasian. — Transfigurace (proměnění). — Neviditelnost. — Zjevení nezrozených.	
Část osmá: <i>Duch a hmota</i>	105
Odív duchů. — Přímé písmo. — Samovolné utvoření se hmotných předmětů. — Změna vlastností hmoty. — Léčivá činnost magnetická.	
Část devátá: <i>Narušovaná místa</i>	111
Část desátá: <i>Sdělení</i>	115
Povaha sdělení. — Sdělení hrubá, malicherná, vášně a poučná.	
Část jedenáctá: <i>Sematologie a typologie</i>	118
Řeč znamením a tlukotem. — Typologie abecední.	
Část dvanáctá: <i>Pneumatografie (přímé písmo) a pneumatofonie (přímý hlas, zvuk)</i>	123
Část třináctá: <i>Psychografie. (Psaná sdělení)</i>	127
Neřídná psychografie: Košíčky a prkénka. — Přímá či-li ruční psychografie.	
Část čtrnáctá: <i>O mediích</i>	130
Media pro fyzické jevy. — Elektrické osoby. — Citlivá media. — Slyšící media. — Mluvící media. — Vidící media. — Somnambulistická media. — Léčící media. — Píši media.	
Část patnáctá: <i>Píši nebo psychologická media</i>	141
Mechanická media. — Nazíravá media. — Polomechanická media, naždená media a media s předtuchou.	

Část šestnáctá: <i>Zvláštní media</i>	146
Zvláštní schopnosti medií. — Přehled všech druhů medií. — Dvě hlavní třídy medií. — Společné rozdíly mediumity. — Rozdělení medií pro fyzické jevy. — Zvláštní media pro jevy intelektuelní rozličné schopnosti. — Píši media: dle způsobu výkonu, dle vývoje schopnosti, dle zvláštnosti sdělení a dle svých fyzických vlastností. — Media dle svých mravních vlastností. — Nedokonalá media. — Dobrá media.	
Část sedmá: <i>Vzdělání medií</i>	160
Vývoj mediumity. — Změna písma. — Ztráta a přerušování mediumity.	
Část osmá: <i>Nepřijemnosti a nebezpečí mediumity</i>	172
Vliv mediumity na zdraví. — Vliv mediumity na děti.	
Část devátá: <i>Úloha media při spiritických sděleních</i>	175
Osobní vliv ducha media. — Soustava nečinných medií. — Schopnost některých medií k věcem, jichž neznají. — Úloha duchova o úloze medií.	
Část dvacátá: <i>Mravní vliv medií</i>	184
Rozličné otázky. — Pojednání duchovo o mravním vlivu medií.	
Část dvacátá první: <i>Vliv společnosti a okolí na sdělení</i>	191
Část dvacátá druhá: <i>O mediumitě zvířat</i>	194
Část dvacátá třetí: <i>O posedlosti</i>	200
Jednoduchá posedlost. — Zastupení. — Podmanění. — Příčiny posedlosti. — Prostředky k odstranění posedlosti.	
Část dvacátá čtvrtá: <i>Totožnost duchů</i>	212
Možné důkazy totožnosti. — Jak rozeznáváme dobré a zlé duchy. — Otázky o povaze a totožnosti duchů.	
Část dvacátá pátá: <i>O vyvolávání duchů</i>	227
Všeobecné úvahy. — Které duchy můžeme vyvolati. — Jak s duchy mluvíti. — Prospěch zvláštního vyvolání. — Otázky o vyvolávání duchů. — Vyvolávání zvířat. — Vyvolávání živých osob. — Lidská telegrafie.	
Část dvacátá šestá: <i>Které otázky lze duchům dávati</i>	247
Předběžné úvahy. — Otázky duchům sympatické a antipatické. — Otázky o budoucnosti. — Otázky o minulých a budoucích existencích. — Otázky o mravním a hmotném prospěchu. — Otázky o soudu duchů. — Otázky o zdraví. — Otázky o vynálezech a objevech. — Otázky o skrytých pokladech. — Otázky o jiných světech.	
Část dvacátá sedmá: <i>Rozdíly a mystifikace</i>	260
Část dvacátá osmá: <i>Podroby ve spiritismu</i>	268
Zusměřivá media. — Spiritický podvod.	
Část dvacátá devátá: <i>Kroužky a spolky spiritické</i>	275
O kroužcích vůbec. — Spolky ve vlastním smyslu. — Předměty studia. — Rovinnost mezi spolky spiritickými.	
Část třicátá: <i>Spiritická pojednání (sdělení)</i>	287
O spiritismu. — O mediích. — O spiritických společnostech. — Podstatná sdělení.	
Doslov	307

Allan Kardek

KNIHA MEDIÍ

reedici z roku 1907

vydalo

Schneider-vydavatelství — Brno

jako svou 34. publikaci

Technická redakce Marie Fasurová

Ilustrace Jana Bráná

Sazba, tisk a knižní zpracování

CENTA, spol. s r. o.,

TISK, knižní výroba, závod Brno,

Veveří 39

Náklad 800 vázaných výtisků

DISTRIBUCE

tel. 05/41 22 07 40

fax 05/41 22 06 99